IL. R. Bezobrazova.

CERCETARE,

PRELEGĂRI,ξξξξξξξ

Ξ- LUCRURI.

ST.PETERSBURG.

IMIEAETE "a "R;%nim["zh"

IA. P. Bezobrazova.

CULEGERE DE CERCETARE, ξξξξ=ξ LUCRURI.

ST.PETERSBURG.

Biblioteca „Runiverse”

Cuprins.

Biblioteca „Runiverse”

Public ceva din ce am la indemana, fara speranta, dar ca trebuie publicat. Este un fel de păcat să-l arunci singur în coș! Multe s-au pierdut iremediabil în redacție și nu știu dacă merită să regret. Singurul meu regret este introducerea în istoria filozofiei în Rusia sau prezentarea detaliată a tezei de doctorat. Dar gândul despre istoria filozofiei în Rusia nu a murit – gândul meu a dat impuls să lucrez în această direcție.

Biblioteca „Runiverse”

Biblioteca „Runiverse”

'Psihologie Xtl secolul 1).

În Muzeul Public Morkrvsky se află un manuscris al Dialecticii lui I. Damasc (nr. '950 conform catalogului Widolsky, semi-sec. al XVI-lea l. -87^-92), care include psihologia unui autor necunoscut. . Ar merita titlul „Un scurt eseu despre psihologie”

Se bazează pe împărțirea unei persoane în părți vizibile și invizibile. Fiecare organ își îndeplinește propria funcție specifică: „fiecare are propriile reguli de conduită de respectat și toate diferențele sunt esența lui Derzhavin”.

Vizibilul include următoarele organe sau părți: a) creierul; b) inima; c) chei; d) cuptor; e) bilă; f) drac; g) obstacol; h) stomac; i) pântec; i) rădăcină; j) gâtul alimentar; k) vocala gatului; l) limba; i) sângeroase, o) vene; n) sânge; p) dinti; c) membri; r) compoziţii; c) percy; f) coaste; x) coapsele; c) steg; h) mihir; w) kekor și stigmate.

Pentru o mai mare claritate, autorul explică că toate aceste organe, atât externe, cât și interne, pot fi văzute și atinse.

Invizibilului aparțin:

1) suflet; 2) minte; 8) înțelepciunea; 4) gândire; 5) minte; 6) sens; 7) puterea; 8) putere; 9) curaj; 10) vitejie; 11) adevăr; 12) adevăr; 18). non-ipocrizie; 14) iubire; 3 5) bucurie; 16) distracție; 17) milă.

„Și natura acestui om este desăvârșită.” Deci, toate cele de mai sus constituie natura omului.

Incertitudinea categoriei „invizibile” face posibilă plasarea alături de suflet și minte a celor patru părți care sunt așchii de la Damasc: d), lângă proprietățile fizice – forță și putere – sunt plasate calitățile spirituale.

*) Capitolul din eseul „Despre istoria iluminismului în Rusia”, premiat cu revista de onoare Makariev a Academiei de Științe în 1897.

8) De fide ortodoxe Migne. t. 94, p. 941—2.

Autorul necunoscut estompează distincția dintre proprietăți și manifestările lor, sau proprietăți posibile și reale, altfel potenția și actusul aristotelic. Sunt aceste ecouri ale învățăturilor lui Aristotel?

Unele proprietăți diferă atât de subtil încât au denumiri diferite, de exemplu: curaj, vitejie, vitejie, la fel de adevăr, adevăr, lipsă de ipocrizie.

Viciile sunt caracterizate de nefiresc. Acesta este un ecou al damismului, o trăsătură care aduce „Psihologia” mai aproape de „Dioptra” și de Lucrările lui Dionisie Areopagitul2). Deci, din cauza sărăcirii acestor (virtuți), există nefirești: 1) lingușiri; 2) ura; 3) nu este adevărat; 4) vrăjmășie; 5) furie; 6) invidie; 7). viclean; 8) mândrie.”

Această listă de vicii indică faptul că autorul „Un scurt eseu despre psihologie” se află la un nivel de dezvoltare mai înalt decât Filip Pustnicul, autorul Dioptrei.Omul este o ființă mai multifațetă și se caracterizează prin manifestări mai subtile ale pasiunilor sale. Pasiunile lui sunt mai puțin aspre și sunt de natură mai spirituală.

Nu ar trebui să fie atribuit acest lucru influenței acelor secole care separă ambele lucrări una de cealaltă?

O caracteristică comună este natura schematică a psihologiei. Autorul eseului stă din punctul de vedere al psihologiei formale.

O altă trăsătură comună Dioptrei este materialismul, care este profesat inconștient de autorul Psihologiei secolului 16. Aici se găsesc elementele a două vederi opuse, care sunt greu de reconciliat.

Astfel, pe de o parte, se spune că „din compozițiile invizibile ale omului provin calități invizibile”, pe de altă parte, se declară că „din inima vizibilă vine înțelepciunea invizibilă, iar din creierul vizibil vine gândul invizibil. ”

Această teză principală este dezvoltată în următoarele prevederi secundare: „Din splină vine mânia, din bilă vine vrăjmășia, ca și ura, din urechi vine auzul, din nări vine mirosul”.

Autorul recunoaște, așadar, că există o legătură între lumea spirituală și cea fizică și consideră că fenomenele

') Notă despre Dioptrie, J. M. N. Pr. 1896, 11.

3) Buletinul Teologic 1898. Nr 2.

3> Zeller. Philosophie der Griechen V. I, 4. S. 730.

viața spirituală este dependentă cauzal de organele corpului; -'^το4 – materialleMF sau monism, care nu se înțelege cu dualismul. Dualismul, la urma urmei, subliniază diferența dintre spirit și corp, monismul unește acești doi factori. Potrivit dualiștilor, viața umană este un mister, în timp ce moniștii indică integritatea trupului, legătura inextricabilă dintre suflet și corp. Aparent, s-ar părea că, dacă autorul „Psihologia secolului al XVI-lea” recunoaște această legătură, el nu mai stă în punctul de vedere al dualismului, este un dualist doar de drept.

Același lucru trebuie spus despre Filip Sihastrul și Mitropolitul Nicefor.

Sunt necesare cercetări suplimentare pentru a rezolva întrebarea dacă psihologia secolului al XVI-lea este originală și, dacă este împrumutată, atunci de unde?

Este greu de pus la îndoială că autorul nu a fost călugăr, iar înclinația lui spre asceză este neîndoielnică.

Asceza se dezvăluie în discuțiile despre plâns și râs. Potrivit autorului, „lacrimile sunt un dar al lui Dumnezeu, cel mai mare dintre marile daruri”, iar „râsul este primele roade ale fiecărui păcat, la fel cum plânsul este eradicarea păcatului”.

Această teză este dezvoltată după cum urmează:

„Râsul relaxează trupul, iar plânsul rău alungă gândurile, râsul ia memoria muritorilor, iar plânsul taie gândurile păcătoase, râsul introduce farmecul, iar plânsul corectează virtutea, râsul dezvăluie urâțenia feței, iar plânsul arată bunătatea minții, vezi. Îmi îngrozește capul și plânsul luminează sufletul până la înălțimi, căci roua este cerească și un strop de ploaie pentru roadele sufletului.”

Chiar dacă putem, poate, să fim de acord că din punct de vedere al ascezei, plânsul este o binecuvântare, este mai aproape de amintirea morții și mai departe de bucuria vieții, totuși nu se găsesc în plâns semnele indicate de autor. : râsul nu agravează capul, nu desfigurează fața și ce face asta, dimpotrivă, este plânsul, care, din viziunea fundamentală a autorului, nu poate face asta, pentru că nu ar trebui.

Autorul se abate în mod deliberat de la adevăr, deoarece crede că mântuirea umanității stă doar în predicarea ascezei.

El nu vrea să știe că, dacă lacrimile chiar uneori luminează sufletul, atunci nu toate lacrimile sunt bune, există unele care

$■

Kfc care exprimă antipatie față de oameni, nu recidivă. Sunt și altele unde există mai multă viață animală decât viață spirituală.

■Autoarea nu vrea să scoată în evidență faptul că râsul luminează viața, uneori devine rouă, iar latura spirituală se manifestă în el uneori mai puternic, oarecum în Lacrimi. Râsul ne ridică deasupra vieții din jurul nostru și, uneori, să ne ridicăm este mai puțin necesar decât să strigi după durere. EXISTĂ râs bun și lacrimi rele, râs rău și lacrimi bune.

Autorul tău este departe de o asemenea analiză. Chiar dacă cunoaște mai bine o persoană, așa cum dezvăluie discuțiile sale despre râs și plâns, cel mai important lucru pentru el este predicarea, asceza, și nu analiza sentimentelor.

Că îl cunoaște mai bine pe om este evident din faptul că a putut descoperi legătura dintre fenomenele vieții spirituale și cele fizice, iar el, împreună cu dualismul oficial, mărturisește materialismul inconștient.

6'·

π.

Secretul Secretului).

Muzeul Rumyantsev conține următoarele 4 liste:

1) Nr 789 Undolskago, ambulanță. XVÍ, în 4-ku., 109 l.

2) Nr. 7õ0 XVII, în 4-ku, 142 l.

3) ambulanta nr.626. Secolul al XVIII-lea, secolul, 88 pagini.

4) Nr 20-2438 este frumos, pe jumătate obosit. Petrov, vr., în l., 157 l. (l. 1 lipsește, începe cu „de peste drum să se apropie de serviciul său tuturor Arapov și Friagov”).

Biblioteca publică conține următoarele 2 liste:

1) Nr 56 Dept. Secolul XVII B. Colectare ambulanță, diverse. Scrisul de mână. Secolul XVII 190 l., l. 15 Cartea lui Aristotel Secretul secretului (fără început).

2) Nr 181 Dept. Ш (transferat în 1890 din biblioteca Adunării Publice Ustsysolsyago), versiune scurtă. 2 scris de mână, sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea.., 72 p.

Secretul porților secrete sau aristotelice este una dintre cărțile interzise la Consiliul celor o sută de capete din 1551. „În acea vreme, a devenit un obicei să spunem averile după stele, pe palme și să privești în porțile aristotelice. ”, spune Astafiev în „Istoria Bibliei” 2 3 * *).

Numărul cărților superstițioase care circulau printre oameni la acea vreme includea; rafli, cu șase aripi, cu picioare de corb, ascuțit, zadey, almanah, astrolog, poarta lui Aristotel 8). Interdicția Sinodului scria: „a interzice în tot orașul” cu o mare interdicție spirituală, pentru ca creștinii ortodocși să nu păstreze în posesia lor cărți eretice atât de necinstite. nu a onorat și care a păstrat astfel de cărți eretice renunțate

!) Capitolul din eseu. „Despre istoria iluminismului în Rusia”.

3) Experiența istoriei Bibliei în Rusia în legătură cu Iluminismul

morala. Jurnalul Min. Nar. Proev. 1886, august, p. 317.

aici.

eu. v-au înșelat, pentru că s-au pocăit de aceasta părinților lor duhovnicești și de acum înainte nu vor ține și nu vor citi astfel de cărți cvadruple eretice, dar care ar învăța să păstreze și să învețe astfel de cărți în viitor și ar fi de la cuviosul rege în mare rușine și pedeapsa, iar de la sfinți, conform regulilor sacre, să fie în excomunicare și osândire.” (Stoglav, 1556, ed. Kozhanchikov 1863)

În „Descrierea manuscriselor Mănăstirii Solovetsky* (Nr. 263 Dialectica I. Damasc, p. 105) se spune: „Dacă cineva din vechime era înțelept, elenul i-a hotărât pe Omir și Platon și demn de laudă în Porți. .. Aristotel și alții despre mine dialectica.” devenind cunoscut în lume; același lucru în adâncul înțelepciunii lui Solomon, mare slavă etc. (Înștiințarea acestei cărți este logica verbală a cititorului). Aceeași inserție se regăsește și în RKP. Nr. 192 Dialectica I. Damaschin în Rom. Muzeu.

În Occident, Secretul Secretului a fost o lucrare foarte răspândită; deci în secolele I, XIV şi XV. a purtat chiar cinci nume diferite1) și a fost tradus în aproape toate limbile. Există 600 de descrieri ale acestei lucrări 2 3 *).

Potrivit lui Jourdain, originea acestui monument este arabă, iar traducerea a fost făcută înainte de secolul al XIII-lea. Filip de Tripolitan. În secolul al XIII-lea. Aceste traduceri au fost folosite de Thomas Aquinas și Roger Bacon. Förster, dimpotrivă, a subliniat că compararea textelor latine și arabe făcută de Jourdain nu dă naștere la o asemenea concluzie. La urma urmei, textul arab nu a rămas neschimbat.

Potrivit lui Förster, care se bazează pe cercetările lui Stackenschneider, autorul textului arab a fost un traducător celebru al secolului al IX-lea. John ibn-el-Bitrik 8)

În orice caz, este greu să ne îndoim că pedigree-ul acestui monument este foarte complex și, de asemenea, că avem în fața noastră o lucrare pseudo-aristotelică.

*) A. de secretis secretorum; b. de regimine principiurum (regurn, domino-rum, ducum); c. de signis et moribus naturalibus hominis; d. liber morum (moralium); e. epistola Aristotelis ad Alèxandrum.

') Foersters De Aristotelis quae fernntur secretis secretorum enumerati© Kiél, 1388, p. 1.

3) Jourdain. Recherches critiques sur l'origine des traductions latines

d'Aristote. Paris, 1843, p. 186.

Sunt împărțiți în clasa a II-a,

Este originalul care provine din 10 cărți și cel mai târziu din 8,

Cele 4 liste ale noastre, situate în Muzeul Rumyantsev, pot fi clasificate drept cea mai recentă clasă A.

Există următoarele diferențe între liste:

În 1 (inserat) nr. 623, l. 1 Alexandru cel Mare înainte de... discursul lui Patrick;

în a 2-a (omisiuni) Nr. 749, l. 21 Alexandru nu putea « etc.;

în al 3-lea (modificarea textului) începutul prefeţei în toate listele.

Să cităm aici începutul prefeței de pe lista nr. 75o, aproape asemănătoare listei nr. 626 și mai completă decât restul „Discursului scriitorului Patrick (Vulgate, care nu se află în textul latin (Foerster Prooemium, pp. 34-36). O relatare despre crearea acestei cărți. și când a fost creată de cel mai vechi filozof Aristotel (nr. 626. l. 1). Doamne călăuzește-te, binecuvântaților regi și întărește-te, păzește-te pe comoara și păzește (observați nr. 749) poporul și lucrurile principale ale acestor lucruri. Iată, slujitorul tău vine (nr. 749. a continuat) la porunca „a ta despre scrierea acestei cărți se numește Secretul Secretului, compusă de marele filozof (înțeleptul grec nr. 749), venerabilul (omis în nr. 749) Aristotel discipolului său regele (marele omis în nr. 749) Alexandru (macedoneanul introdus în ъ nr. 749) (fiului a lui Nekton, numit cornut si acum batranetea lui, omis din No. 749) (inainte Aristotel nu putea merge cu el in armata batranetii sale, inserat in No. 749). Alexandru l-a facut domnitor (omis de drept din No. 749) (de dragul lui, omis la nr. 749). Și (cele dumnezeiești sunt omise în No. 749) și - de dragul cuviinței sunt în profeți și toți solii și învățătorii legii aflați în cărțile Elinului, iar Domnul i-a zis: binecuvântează-te. , dacă ești numit înger, decât să fii numit înțelept. Despre înțelepciunea, fără număr, și multele și variatele morți ale verbelor sale se recită, care s-au urcat repede după rânduiala Domnului în carele prietenilor, care au murit după obiceiul întregului pământ') (omis. în nr. 749).

') De morte ejus dìversae sunt opinii: aliî cum mortuum et in pyramide,. quae ipsuis fuit, nota sepultum esse, alii in columna luminosa ad coelum ascendiese 'dicunt (Foerster, p. 35).

„Alexander, cu prudența sa (conducătorul înțelepciunii familiei sale nr. 749), care a condus „întregul univers, a mers de-a lungul și de-a lungul și a procedat la ascultare față de el, toți arabii și Fryagov (nr. 750).”

Cuprins Secretul secret constă în instrucțiunile lui Aristotel către Alexandru cel Mare.

Profesorul îi explică elevului ce obiceiuri trebuie să urmeze în relațiile cu poporul și cu slujitorii - boieri, Vitya, domnitori, guvernanți, funcționari și tipografi, îl învață generozitate, curaj și milă, îl instruiește în ceea ce este necesar pentru rege. Marele Stagarite examinează în detaliu care este diferența dintre bine și. rău și explică marelui elev trăsăturile caracteristice ale diferitelor proprietăți.

Förster nu are începutul Porții Aristotelice, care este pe listele noastre. Și anume, „Alexander știe că această înțelepciune este nevoie de rege mai mult decât de orice altă persoană”. Înaintea lui, o persoană, așa cum a judecat pe fiecare stăpân al său, și nu ar fi stăpânul nobilimii să-și judece velmi, nu va cunoaște destul de mult din munca sa și, de asemenea, știind că natura înțelepciunii nu este inactivă și eficientă / nu a lui. actiune cu mult bine si cu putin rau si de dragul neloialitatii fata de ai nostri - invatatorul silt Suntem binecuvantati cu toti fiii omului, chiar daca merg, fetele lor sunt acoperite si chiar daca sunt risipiti. Alexandra poate găsi cu ușurință Tetina o țară posibilă și demnă. și este o țară grea și nevrednică, iar vecinii noștri se bucură cu înțelepciune de rațiunea lor; este harul lui Dumnezeu și un semn al milei Sale față de ei, și din acest motiv, chiar și mamele cu copii ca un bucătar de munte, fuziunile nu sunt. aplicate aleatoriu. Albul este incomensurabil cu ochii inchisi si rapizi fara masura. .Spunând la nerușinare - și seducție și adulter și acest capitol „uitați-vă la oamenii din proprietatea germană a creației, cum ar fi aceasta și nerușinare, apoi, de dragul de a fi atent la fiecare proprietate, ochiul este închis și el însuși este prea alb. și va mai fi o față lată și pometi și păr capul său este gros și Privindu-l ca pe indienii Skornaev, care vor ucide cu vederile lor și, de asemenea, mama în ochii bannerelor, poți fi puternic și l-ai cunoscut pe Voluntar și mânia fiecărei persoane în zadar. ochii lui sunt mari și au ieșit, este gelos, leneș și nerușinat și necredincios și vor mai fi ochi albaștri și nu se poate ca ochiul lui să nu fie rău, iar dacă ochii lui sunt medii sau nu foarte adânci, ei sunt surmiști

Sau viermii se prosternați și raționați și iubitori de prieteni și vor fi tăiați cu un puieț și vor fi un fermecător și vor fi asemănați cu ochiul și vor fi războinici și vor deveni ca cadavre și vor lupta

puțin. - iar cei slabi de inimă sunt proști și grotesti ai naturii și care se mișcă mănâncă cu viziunea lui adesea există carne tocată și trucuri. la fel și dacă vor mai fi boli pentru asta, dar totul este puternic, nu-și cruță burta, dar va fi aproape de punctul lor, totul este secret și știe multe * (nr. 750, 54-55; nr. 626, · l. 8-*-9; nr. 243, L. 6-8).

Sensul Secret/Secret constă pentru noi în faptul că această lucrare poate fi introdusă în analele materialismului rus. Materialismul este exprimat aici viu și figurat, chiar dacă este materialism inconștient, el este totuși ridicat la un principiu.

În T.'T. Se dezvoltă următoarea teză principală: Fenomenele vieții spirituale sunt dependente de fenomenele vieții materiale.

În special, proprietățile mentale depind de structura organelor corpului și mai ales de culoarea acestora. Joacă de culoare în Ț. T. mare rol.

„Fiți conștienți de aceeași imagine, creierul merge după impozitarea animalelor chiar dacă fruntea este mică și creierul este mic, dar va fi și imaginea capului la fel de vizibilă sau va exista o imagine a creierului creierul va fi mic, munca lui nu va fi suficientă și, de asemenea, capitolul este lung sau prelungit sau curba răului va fi din vedere și creierul va fi strâmb. Și cel mai bun capitol este mijlocul dintre mic și mare (Nr. 750, l. 65).

Părul este un indiciu puternic al forței creierului și inimii, iar părul este moale) indică o inimă moale și jeleu cerebral și demență și poligamie. Iar masculinitatea părului de pe ochi și de pe pântece indică Bestialitate și Prostia și, de asemenea, - Multe fire de păr pe inimă și pe pântece - indică o bestială înnăscută „puțină iubire până la adevăr și multă dragoste pentru punct de falsitate. Cea mai extremă sațietate indică prostia și mult păcat. Rapidul și părul celor otrăvitori influențează mintea și dragostea de adevăr și, de asemenea, limita medie a familiei celor doi. (Nr. 750, l. 56' FoëTstef §§ 4, p; 8 A).

Sprâncenele. Dacă ai păr, sunt multe dintre ele care indică lenea și vorbirea prostească, iar dacă sprânceana seamănă cu nenorocirea și subțirerea, indică mândrie. Sprânceana și Cherya

-ȘI

Ceft· este dezordonat și rezonabil. (Nr. 750, l. 56, Foerster §§ 6, ρ. 8 A).

Ochii mari și plinătatea și multă carne semnifică umiditatea îmbinată. Ochii sunt spatiosi! în colțuri, ca stindardul pro-ruș al contopirii brutului. (Nr. 750, l. 74 Foerster §§ 5, ρ. 8 A).

Nările subțiri indică o inimă moale, o datorie aproape de buze față de puterea inimii. Perioadele lungi de oprire indică nenorocire. Cele puștoase indică furie și încăpățânare. Cel gros din mijloc este un

decret despre postură și nedreptate. El este de grosime medie și bun. (K·750, l. 56, Foerster §§ 7, ρ. 10 A).

O gură largă indică puterea inimii și lăcomia; buzele sunt groase de furie și prostie. Cel din mijloc este pus pe inima dreaptă.

Dinții proeminenti sunt adesea un indiciu al duritătii, vicleniei și furiei. Dinții drepti ascuțiți indică inteligență și loialitate. (Nr. 750, l. 57, Foerster §§ 9, r. 11 A).

Urechea albă este greu de gândit. Urechea mică este proastă și un străin ÇNs 750. l. 51, Foerster §§ 12, ρ. 12 A).

Vocea groasă este puternică la inimă. Discursul morților cu ogari este rezonabil și adevărat. Este un ogar, iar tati vorbește despre asta... este slab, prost și prost. Glasul celui profund și gros este furios și rău intenționat. Vocea este vag lichidă și geloasă și vicleană. Vocea dulce este inteligentă și mândră. (Nr. 750, l. 58, Foerster §§. 13, ρ. 12 A),

Umerii largi și coloana vertebrală largă indică puterea inimii și mintea ușoară. O coloană care este fragilă și nepoliticoasă indică răul. Direct și bun! banner bun. Convexitatea din vârful umărului indică răutate și gânduri răutăcioase (nr. 750, l. 58, Foerster §§ 17, p. 13 A).

Piciorul, multi-carn și dur, semnifică venirea și parteneriatul și batjocura. Un călcâi subțire și mic înseamnă o inimă moale, în timp ce un călcâi dur și dur înseamnă o inimă puternică. (Nr. 750, L. 88, Foerster §§ 20, 21, ρ. 14-15 A).

Nu, amestecul de 4 sucuri rămâne fără influență asupra proprietăților spirituale. Datorită acestui amestec de cald, rece, uscat și umed, se formează 4 temperamente și 9 caractere')

1) liueret. de rer. natura 295; Seneca de ire li 18, 20, Hipp. de diaet, I, 25 -37, Galen, VI, 14, 16, 26, IX, 244; Siebeck Geschichte der Psychologie, 1888, V. I 2-te Abth. S. 282, 284.

Aceste temperamente sunt după cum urmează:

La fel și semnele de burtă fierbinte. Burtica acestor ogari crește și atingerea lor este mai fierbinte. ei înșiși sunt subțiri și venele lor sunt pe dinafară și strigătele și treburile ogarului sunt aprinse și, în plus, ca un prost și somnul lui este mic. Părul lui este grozav, creț și negru, iar el însuși este trandafir și galben (nr. 750, l. 64).

Semne de burtă rece. Atingerea lor este rece și mare și puterea lor este mică și subțire și bolnavă și venele sunt adânci și compuse... grase și adormite și leneș și sunetul lor este amestecat și ferm (nr. 750, l. 65).

Знамения животов сырыхъ-. Atingerea lor este foarte netedă, iar corpul lor este moale, iar membrele lor sunt moi, iar venele lor sunt adânci și oasele sunt calde.

Semne de stomac cald și uscat. Întunericul lor este abundent peste tot, părul lor este subțire, carnea lor este groasă, pielea lor este fierbinte la atingere și pielea abdomenului este groasă și aspră. Venele sunt tari și exterioare, și oasele sunt înțepenite și oasele sunt compuse, și somnul este mic, și scârțâitul lor și fulsoul câinilor, și sunt mândri și împietriți.

Bannere de burte reci și uscate. Îndoiți-le cu putere din aceste bannere, contopirea frigului și din stindardele contopirii uscatului (nr. 750, l. 65).

Personajele sunt următoarele: 1. amabil; 2. moale la inimă; 3. înțelept; 4. curajos; 5. filosofi; 6. fuziune egală; 7. încăpăţânat şi rău; 8. sterp; 9. răutăcios (nr. 750, l. 59-89).

Bannere Myahkoserdago. Părul lui este neted, corpul drept, venele picioarelor sunt închise în vârf și ochii lui sunt bolnavi și ogarul se deschide și se închide, iar mâinile și picioarele lui sunt mici și subțiri, iar ochii lui, ca ochii unui soț, sunt răbdători și întristați (nr. 750, l. 90) .

O imagine a nașterii bune. Corpul său este moale și umed, mediu între gros și subțire, alb cu culoare roșie. față subțire păr lung graniță mijlocie între gol și shaggy. Puterea Rusiei este egală, cu capul înăuntru. egal la număr, umeri subțiri, carne nu aspră pe burtă și flancuri, nasul este curat între gros și subțire, mâinile drepte, degetele lungi și îndoite (nr. 750, l. 59, Foerster 5522, p. 15 A XV a) .

Bannerele înțeleptului. Corpul lui este neted și umed, nu este nici plin, nici subțire. fața lui este subțire și umerii sunt înalți și nu

carne pe gheață. culoarea feţei lui este lucioasă şi pielea feţei este fermă, iar picioarele lui nu sunt nici mici, nici aspre, nici negre — velm. „peste rusul lui și domnule (nr. 750, i, 90).

Bannere ale fuziunii fără probleme. Secțiunea mediană va deveni lungă și scurtă, iar corpul lui va deveni gras și subțire. Corpul său este alb și roșu, iar carnea mâinilor este „medie, nici mică, nici mare, iar capul este mijlociu între mic și mare, spatele este dur și gros și mic și părul îndoit până la negru și marginile însuși. sunt netede și roșii, fața lui este rotundă și nasul are dispoziție și roven velmi. ochii lui sunt ruși, gri și puri (nr. 750 l. 90),

Bannerele filozofilor. Stați drept, corpul lui este mijlociu între alb și întuneric și părul este chiar între gros și rar, între neted și aspru, între stacojiu și negru. mâinile lui sunt netede și crude și

marginile degetelor spațioase, fruntea este largă, ochii blonzi și gri (nr. 750, l. 91).

Bannerele lui Uir-Mago și ale celui rău. Bel velmi sau te-mya velmi. Degetele lui sunt scurte și fața rotundă. Există multă carne de falci și, de asemenea, carne din ea. picioarele și burta îi sunt aplecate și înclinate spre munte, fruntea este rotundă și convexă și ca un măr, i-au ieșit proștii, fălcile mari și umerii lungi, iar spatele este gros și aspru și fața lui. este lung.

.Banerul lui Bestuzhago. Ochii lui sunt deschiși ca fulgerul - statura lui este scurtă, umerii îi sunt aplecați și albi de durere, poza lui este ușoară. are părul negru, catifelat și însângerat, cu fața rotundă, pieptul înalt, părul înalt, sprâncenele dese, vorbirea ogarului și puternică (nr. „750, l. > 91).

Bannerele celor cu inima rea. Fața i s-a estompat, vederea lui este neagră și pielea feței este uscată, părul este neted și negru (Nr. 750, L.. 91).

Concluzia generală poate fi că căldura și uscăciunea sau abundența sângelui și a elementului coleric sunt proprietăți pozitive și, ca urmare, sănătatea sau inteligența sufletului este virtutea lui; punțile și umezeala sau prea multă flegmă și bilă sunt calități negative care au ca rezultat slăbiciune mentală sau depravare a sufletului.

În orice caz, dependența sufletului de corp este un fapt neîndoielnic și trece ca un fir roșu prin toată această lucrare.

IIÏ.

Maxim Grek.

Inteligentul și perspicace Maxim grecul ar fi putut deveni un demn ascet al grecilor, a căror migrație în Italia a fost atât de semnificativă pentru secolul al XVI-lea. Dar activitățile sale educaționale. dăruit în întregime Rusiei: el apare în Italia doar ca student pentru a îmbina în persoana sa iluminarea Orientului cu iluminarea Occidentului. Combinând ambele elemente, M. Gr. unul dintre cei mai luminați oameni ai timpului său și, prin urmare, ceea ce a făcut pentru Rusia este de neprețuit.

La Florența, studiază literatura de la Îngerul Politic și timp de 5 ani ascultă predicile lui Savonarola la Veneția, intră în relații cu Manucci. Savantul editor al clasicilor - Platon, Aristotel, Sofocle, Hesiod, Herodian, Teofrast, Aristofan, Lucian, Demostene și Vergiliu *) și înflăcăratul predicator al moralității Savonarola satisfac acea sete de adevăr și cunoaștere care îl animă pe Maxim.

M. Gr. studiat la Paris cu Lascaris 2). Este foarte posibil, însă, după cum demonstrează Ikonnikov, să fi ascultat pe Lascaris la Veneția și.

nu am fost în Franța’). Tocmai toate informațiile lui despre Franța au un alt caracter decât acesta: ceea ce spune despre Italia.

La întoarcerea în patria sa, în Bizanț, M-Gr. se preda înclinaţiei sale spre contemplare: nu numai că nu se străduieşte. activități sociale, dar pleacă la Athod, unde intră în mănăstirea Vatopedi și rămâne acolo timp de 10 ani. Daca M,

,," *) 0. ODanuci Vostokov. Descrierea RKP. Cameră. M., p. 369. Ikrya-naikov Maxim Grek. Kiev. Univ. Izv. 1865, 7, p. 28.

■¡¿Λ M. Gr. p. 45, Moskvityanin, 1842. U.

Kiev · Univ. Izv. 1865, V, p. 23.

si nu era ascet ca Nil din Sora, manifesta totusi o tendinta spre asceza. El simte nevoia să se îndepărteze de agitația lumii pentru a se ridica deasupra lumii, iar întreaga viață a lui M. nu este altceva decât o ridicare deasupra acestei deșertăciuni.

Idealul de viață pe care îl descrie astfel este foarte interesant:

„De ce noi, creați de dragul binecuvântărilor cerești, devenim nebunește atașați de lucrurile pământești? Omul este imaginea Divinului. Însăși structura corpului uman semnifică o străduință ascendentă, indică capacitatea unei persoane de a gravita spre ceresc.” (Interlocutorul Ortodox, 1860, 10, pp. 5-6). „Dar omul nu este perfect – el poate și trebuie să învingă. pasiunile lui pentru a obține viața veșnică.” noah „Baza vieții morale a unei persoane ar trebui să fie convingerea că credința fără fapte bune este moartă – iar faptele altele decât credința dreaptă nu sunt utile”. (Corect. Suspin.

1859,   2, p. 23, 38; Pictogramă. Il, 24).

Virtutea stă în înțelepciunea creștină, adevăr, curaj spiritual și castitate, iar M. le aseamănă cu patru stâlpi care susțin acoperișul unei case. (Corect. Suspin.

1860,   2. p. 35; Ikonnikov II, 24).

Viața aici este volubilă; nu este nimic adevărat în ea, totul este plin de tristețe - faimă, bogăție, frumusețe - culoarea primăverii care vine și dispare. (Dreapta. Sob. 1860, 10, p. 7-10. Icon. 12, 25). „Tot molidul roșu de pe pământ este putred și fals și în nici un caz deșertăciune și neprofitabil.” (Reguli. Sob. 1860.10, pp. 11,17).

Smerenia lui M. se exprimă prin faptul că se compară cu un pom sterp, „la rădăcina căruia se află un topor mintal, tăind-o în foc, măturând pietre și spini, peste ele rodul căzut împrăștiat din cele cerești. figură nu aduce fructe și paie putrezite, mut instincte, incinerabile ". (Dreapta. Sob. 1861, 2, p. 197).

Dar viața lui M. nu a fost smerenie, ci dimpotrivă, luptă - el s-a născut nu pentru a se supune răului, ci pentru a-i rezista.

Mintea critică a lui M. este unită cu credința, iar rațiunea, în opinia sa, nu este altceva decât un produs al credinței, descendența ei. El nu ezită să aleagă între credință și rațiune. Este un creștin ortodox profund religios și convins, o persoană educată subtil și versatil – unul dintre stâlpii credinței. Teolog, dar în esență, și nu în formă, ca Schlei-

Ermacher, care a arătat clar nirvana teologiei protestante și care în esență nu este un teolog, ci un filozof, M. Gr., dimpotrivă, este mai mult teolog decât filosof. Este imposibil să nu ajungi la o astfel de concluzie pe baza a tot ceea ce spune despre filozofie.

„Și ce să mai spun despre măsura în care latinii sunt nelegiuiți, ademeniți, așa cum spune filozoful, de o filozofie deșartă despre nemurirea sufletului, despre bucuria viitoare a drepților, despre starea credincioșilor plecând de la aceasta. viaţă. Toți suferă de această nelegiuire pentru că urmăresc mai multe cunoștințe dialectice exterioare decât biserica interioară și filozofia dată de Dumnezeu.” (Dreapta. Sob. 1889, 10, p. 247; Icon. 8, 32.

„Ei s-au dedicat complet învățăturii exterioare, s-au excomunicat din biserică și toată viața i-au urmat doar pe Platon și Aristotel. Sunt devotați înțelepților greci, se hrănesc cu ei și respiră pe ei. Nu există niciun cuvânt care să ne închipuiască ce, ca urmare a acestui fapt, are loc stricăciunea dogmelor și ce rău se naște în gândurile studenților.” (Dreapta. Sob. 1860, 6, 462; Icon. 8, 84).

M. Gr. sfătuiește să împrumuți de la filozofi doar ceea ce contribuie la instaurarea evlaviei și a credinței creștine, iar „filozofia este forțată pretutindeni și ca un sclav al adevărului să conducă și să nu mănânce.” (Dreapta. Sob. 1860, 356; Icon. 8, 34/

„Ar trebui să dobândim învăţătura oamenilor din vechime dacă aceasta contribuie la slava lui Dumnezeu, ne entuziasmează cu mare dragoste divină şi nu contrazice Sfintele Scripturi.” (Icoana V, 35).

Împreună cu ap. Paul Maxim, grecul, numește filozofia „amăgire deșartă care fură pe cei simpli ai rațiunii.” (Icon. 8, 35). În legătură cu teologia creștină, cunoașterea exterioară este „rațiunea falsă”. (Dreapta. Sob. 1861, 12, 444). M. sugerează să citească scripturile divine și să „detestă scrierile exterioare.” (Dreapta. Sob. 1862, 10, 208; Icop. 8, 35).

„Multe minciuni și necurații sunt ascunse în cunoștințele din jur.” (Drept. Sob. 1860, 2, 351; Icon. 8, 35).

Și, în același timp, M. este un exponator al acelor prejudecăți și superstiții pe care le găsește într-o lucrare foarte răspândită la acea vreme - Lucidaria.

Lucidarius este o traducere a unei enciclopedii, a cărei apropiere de textul german a fost dovedită clar de Tikhonravov,

identificând cu inteligență acest monument „cu săgeți zgomotoase* și topoare”, care sunt menționate în Domostroi. *)

Maxim atacă această lucrare cu amărăciune în scrisoarea sa către un anume George latin.2)

Tikhonravov sugerează că Georgy, pe care M. îl numește „Domnule, Kir”, a fost prințul Georgy Ivanovich Tokmakov, compilatorul poveștii despre Icoana Vydrupos a Maicii Domnului, guvernatorul din Pskov, care ar explica relațiile sale cu 35 de străini Zemtsy și posibilitatea de a împrumuta de la Lucidaria.

George l-a tradus pe Lucidarius și a vrut să afle părerea lui Maximus despre această lucrare, care a fost motivul Epistolei. Dar de ce îl numește pe Georgy latinul, dacă propunerea lui Tikhonravov este corectă și Georgy era Tokmakov? Este dificil să consideri un astfel de tratament drept ridicol. Cu amară ironie, M. anunță că acesta este „nu Lucidarius, ci Tepebrarius, care este un mai întunecat, nu un iluminator.”3)

Este revoltat de faptul că această lucrare conține concepte astrologice. Tema celor 10 mesaje ale sale este o explicație a observării stelelor, iar acest motiv este unul dintre principalele activitățile sale educaționale, dedicate în întregime luptei împotriva prejudecăților și superstițiilor.

Secolul al XVI-lea este încă plin de prejudecăți și superstiții, atât în Occident, cât și în Orient.

În timpul șederii sale în Italia, unde sub influența grecilor care au migrat din Bizanț, are loc o renaștere a științei și artei și începe o nouă eră în viața Europei. M. se familiarizează cu astrologia și devine interesat de ea: era populară în Occident chiar și în secolul al XVII-lea. și erau astrologi la toate curțile.

') Cronici ale literaturii și antichităților ruse. T. 1, M. 1859.

2) Culegere de lucrări ale lui Maxim grecul JM" 488 Rum. M. O epistolă către un anumit om este instructivă cu privire la jurămintele unui anume înțelept latin, l. 591-97. „Georgie latină este mult mai înșelătoare decât învățăturile exterioare și nu se cuvine să accepți învățăturile lor fără a le traduce în rusă; ferește-te de ei, așa cum ai face de la durerea în gât și la cea mai urâtă crusta, dacă vrei să cureți. grâul și să nu găsească neghina în timpul recoltării.

3) Cronici ale literaturii ruse, vol. I.

Înarmat împotriva lui L., M- observă rădăcina tocmai acelei viziuni asupra lumii, care îl ultrajează profund și îl contrazice pe propriul i).

El atrage atenția asupra îmbinării celor 4 elemente în haos (Ks 488 l. 593). În L. se spune „atunci nu era altceva decât întuneric, ceea ce înseamnă haos sau contopire, de atunci au fost patru compoziții împreună amestecate haos interpret profunzime sau groapă sau contopire sau întuneric sau contopire a lucrurilor, adică în totul a fost îmbinat și amestecat și de aceea, conform verbului cântecului lui Hugon, haosul se numește natura cerului și a pământului. Fuziunea sau interpretarea stejarului și se numește primar se creează care nu se numesc stejar nu și posibil nu sunt și între nimic altceva nu sunt vor fi interpretate între o anume sau vreo creatură nu și prieten în toate felurile nu nu si ar fi trupesc altfel numele de filozofie se scriu daca cauti sau exista ceva sau nimic nu-l permite dar exista intre ceva si nimic spune Platon despre filozofi. De parcă nu vedem nimic, vedem întuneric, și nu vedem nimic, auzim tăcere;

O altă opțiune se găsește în RKP. Nr. 24bZ Moscova. Cameră. Muzeu (l. 11). O persoană este numită aici un microcosmos sau o lume mică 2).

Pământul a fost creat ca un om, cu pietre și trup, rădăcini în loc de oase, copaci în loc de vene și păr în loc de iarbă 3).

Există și alte locuri în L. împotriva cărora Maxim Grecul nu se răzvrătește direct, dar aceste locuri sunt în dezacord fundamental cu viziunea sa asupra lumii — spiritualismul.

Acesta este rolul jucat în Lucidaria de cele patru elemente, subjugând elementul spiritual din om — această lume mică, creată după asemănarea lumii mari sau macrocosmos.

Dacă teoria materialistă și ne pa3Bț1RaeTCH din L. sunt la fel de detaliate ca și în Secretul Secret, atunci totuși

*) Pictogramă. (Experiența 551) menționează că multe fenomene naturale sunt explicate în L. prin mijloace fizice.

a) Plat. Phaedr R. Eu; Nirr. Aph. 1. Ili, XVIII ^Prengel Histoire de la inédècine, trad. de l'allemand, t. eu, p. 298; Hipp·de diaet. 1.1, ȘI 1.1 ed. Tei.

3) rusă Cronica 1, p. 51.

Aici proprietățile spirituale depind de compoziția corpului sau a celor 4 sucuri, iar teza privind influența sucurilor asupra proprietăților spirituale este exprimată destul de clar.

„Cine este de natură rece și uscată adoră să tacă și nu se grăbește să creadă că aude și înțelege mental” (Luc. nr. 100, l. 19).

„Cine este un om de natură rece și umedă, încât aude, exprimă repede și are multe verbe” (ibid.).

„Iar cel care este de natură fierbinte și uscată este îndrăzneț cu mâinile sale și curajos, își dorește multe soții și este extrem de volubil în dragoste” (ibid.).

În plus, elementul de ereditate este atins în L., care nu este discutat în alte monumente.

Evaluarea generală a activităților M. Gr. dă dreptul de a-l numi om de știință și înțelept. Poate că este mai mult un teolog decât un filozof, dar el rămâne totuși un filosof. El merită acest nume nu numai datorită cunoștințelor sale cu filozofia, ci și cu viața morală. Dacă se răzvrătește împotriva „înțelepciunii exterioare”, „învățăturii exterioare” sau „cunoașterii înconjurătoare”, atunci el este totuși un expert profund în filozofie.

El nu numai că nu-i neagă semnificația, dar crede, dimpotrivă, că filosofia este sacră, pentru că vorbește despre Dumnezeu, adevărul și Providența Lui, asupra a tot ceea ce se extinde și este de neînțeles. Și deși filosofia nu reușește în toate, pentru că nu are inspirația pe care au avut-o sfinții. Profeți, totuși, ea arată demnitatea castității, blândeții și înțelepciunii, stabilește cetățenia, „cetățenia constituie” și, în general, „împodobește moravurile cu reguli bune.” (Dreapta. Sob. 1860, 2, 356: Icon. 8, 37). .

M. notează că este bine să cunoaștem științele verbale „cuvinte de cunoaștere exterioară” pentru a vorbi corect, a dezvolta și a îmbunătăți mintea „pentru a învăța dreptul de a vorbi și pentru a încuraja rațiunea și purificarea și nu pentru a nega dogmele divine. și vorbește despre ei, pentru că sunt mai presus de gândire și mai presus de vederea oricui și nu se cunosc decât prin credință.” (Dreapta. Sob. 1859, 10,298). – Se poate observa o contradicție binecunoscută în atitudinea lui M. față de I. Damasc, a cărui autoritate o pune foarte sus (Dreapta. Sob. 1862, 11, 502; Icon. 8). , 38), iar între Astfel, se înclină în fața lui Platon și nu a lui Aristotel, al cărui adept în filozofie este I. Damaschin.

Deci „înțelepciunea falsă a Bisericii lui Hristos nu este doar condamnată de (adevărații) campioni ai drepților, ci Platon însuși, filosofii externi supremi, o alungă departe de cetățenia filozofică stabilită de ambii... sub adresa. unde în scrierile inspirate este purtată înțelepciunea distrugătoare de suflet dedesubt din exterior Filosoful a auzit toate laudele. Deocamdată, nimeni nu o denunță orbește și structura neprevăzută pentru lume, adică nu se întâmplă conform providenței și învățăturii lui Dumnezeu.”

„Același filozof condamnător Bpikura despre ei a fost înțelept și a învățat să mănânce și el însuși nu este lăudat, dar ateul este înfățișat spunând: Învățătura rea a lui Bpikur și aceasta este, ca toată această creație, printr-o oarecare fericire și nu prin voință. iar judecata lui Dumnezeu le place" (Dreapta. Sob. 1860, No. 2, 354; No. 5, 451; Icoana. No. I, 24-25) „Sub Socrate, mai jos decât Platon, mai jos decât Aristotel, cel presupușii naturaliști și filozofi eleni cu adevărat iubiți s-au format atunci când farmecul înstelat, ca din scripturi, este clar vizibil." (Dreapta. Sob. 1860, nr. 4, 417).

„Platon al filozofilor externi este suprem, prima sau din lumina verbală implantată în omenire de la început, luminată de rațiune." (Dreapta. Sob. 1861, nr. 7, 206, Icon. V, 59) „În ceea ce privește Aristotel, Tertulian a mai spus: ce păcat „că Aristotel a ales dialectica, arta argumentării, o artă în egală măsură capabilă să instruiască și să subviere; acesta este un adevărat Proteus în sistemele sale, foarte ciudat în presupunerile sale și în alegerea subiecților săi. , contrazicându-se constant, distrugând ceea ce creează." (Praescriptiones haereticorum, p. VII; Icon. 8, 39).

„Mergi mental la școlile italiene și vei vedea cum Aristotel, Platon și alți filozofi îneacă pe mulți ca niște râuri curgătoare. Acolo nicio dogma nu este considerată adevărată: nici umană, nici divină, decât dacă este confirmată de silogismele lui Aristotel. Și dacă nu este de acord cu această învățătură, atunci este respinsă și, dacă o contrazice, atunci este schimbată, ținând cont de învățătura lui Aristotel și înlocuind cu ea dogmele anterioare. Motivul perversiunii dogmelor în Occident este silogismele aristotelice, arta aristotelică." (Orthodox Sob. 1839 11, 249; Icon. 8 40-41).

Măsura în care Maxim Grecul cunoștea îndeaproape filozofii moderni este evidentă din polemicile pe care le duce cu Louis Vives, care, în opinia sa, este incorect.

a interpretat capitolul 21 din Augustin „Despre cetatea lui Dumnezeu." Spre deosebire de Augustin, Maximus Grecul recunoaște materialitatea chinului iad (nr. 214 Rumm. Museum, l. 209)." Cuvintele sunt contrare lui John Lodovik, cel tălmăcitor al cărții sfinte a Sfântului Augustus, Episcop de Hypopnos.

El nu este de acord cu viziunea lui Augustin despre liberul arbitru, chiar dacă nu intră în polemici cu el pe această problemă. Maxim este un indeterminist în aceeași măsură în care Augustitz este un determinist.

Maxim a tradus și opera contemporanului său „Gennadius, patriarhul Constantinopolului, numit Skole-ris," Daolog sau Discurs." Publicat pentru prima dată la Viena în 1530 și 1844 de Gassom (Gennadius et Pletho 2-te Abtli. S. 16) · Este interesant că în traducerea lui M. Gr. textul despre procesiunea Duhului Sfânt nu este denaturat, așa cum este cazul ediției grecești.

El îl numește pe M. Gr. filozof. Narator Novgorod (Moskvityanin 1842, II, 47) și, de asemenea, prinț. Kurbsky (Opere de la Sankt Petersburg 1833, vol. I, 4).

Cunoscutul M. Gr. cu filozofia se reflectă în tot ceea ce a scris. Indiferent cât de mult s-ar răzvrăti împotriva înțelepciunii exterioare, rădăcinile filosofiei grecești sunt adânc înfipte în el.

Legătura care caracterizează întreaga primă perioadă a filosofiei noastre, și anume legătura directă a Rusiei cu Bizanțul, succesorul Greciei, unde s-a păstrat tradiția filozofică, se dezvăluie în faptul că nu se poate decât să se recunoască drept filosofi și studenți ai filosofiei grecești. cei care ei înșiși se răzvrătesc împotriva cunoștințelor care au crescut în ei.

M. Gr. aparţine şi unor astfel de studenţi ai filozofiei greceşti. Nu degeaba este mândru de faptul că este grec. „În țara greacă ne-am născut și am crescut și ne-am călugărit.” (Lucrări, publicate de Seminarul Teologic din Kazan. Kazan 1859. Mărturisirea credinței ortodoxe. T. I, p. 36).

Dar el este mult mai grec decât își dă seama el însuși, pentru că tradițiile Greciei, care au creat filosofia, sunt vii în el și se consideră doar un credincios, doar un creștin.

Îl numim pe Maxim pentru că cea mai bună putere a lui este dedicată slujirii Rusiei. Corectarea cărților bisericești, 9 ani consacrați traducerii Psaltirii nu au trecut fără urmă.

Consiliul O sută-Glavy i-a legitimat lucrările. Ca recompensă pentru activitățile sale educaționale, a primit o coroană de martir - aceasta este cea mai bună recompensă pentru cei mai buni oameni, a căror soartă este întotdeauna și peste tot aceeași, ca și în Grecia democratică din secolul al IV-lea. î.Hr. – iar în nordul nostru în secolul al XVI-lea. de PX

Cei mai buni oameni au fost și vor fi întotdeauna străini și nerecunoscuți, vorbele și faptele lor vor merge mereu împotriva a ceea ce trebuie spus și făcut pentru a nu suferi.

Acești oameni nu sunt niciodată capabili să se scufunde la nivelul timpului și al țării lor, iar destinul lor nu poate decât să devină cel mai bun care există pe pământ.

Cel mai bun lucru este că acești oameni nu sunt în stare să coboare, ei stau mai sus și, prin urmare, nu poartă o cruce, ci o coroană, suferă nu fizic, ci spiritual și suferă așa pentru că nu sunt din lumea aceasta.

Ei trebuie să se ridice deasupra lumii pentru a-i cunoaște deșertăciunea și, odată ce au cunoscut-o, nu mai sunt ai lor pentru lume, iar lumea îi încununează pentru că nu înțelege. Cel mai înalt va

rămâne întotdeauna străin de lume, iar cel care este deasupra lumii este alesul ei și în același timp suferintul, pentru că el nu este din lume și nu poate exista nicio altă relație între el și lume.

Așa a fost soarta lui M. Gr., care a tratat Rusia cu dragoste, a încercat să elimine răul pe care l-a întâlnit și și-a sacrificat bunăstarea personală pentru binele comun.

Ruptura de mitropolitul Daniel s-a produs ca urmare a refuzului lui M. Gr. să traducă lucrările lui Teodor, iar această ruptură a avut consecințe foarte grave pentru el. M. considera traducerea periculoasă pentru societatea rusă. Motivația lui de a-l refuza pe Daniel a fost nobilă: nu putea renunța la convingerea sa sinceră.

Au fost și alte motive care l-au ruinat pe M.: atitudinea sa critică față de divorț în. K. Vasily Ioannovici și relațiile cu boierul dezonorat Bersen, prototipul slavofililor, care considerau Rusia a treia Roma, și cu funcționarul Fried. Asta crede prof. Ikonnikov. Este foarte posibil ca ultima împrejurare să nu fi fost atât de importantă, iar prof. Ikonnikov îi acordă prea multă importanță. La urma urmei, întemnițarea lui M. la Mănăstirea Simonov a urmat imediat cuvintele divorțului.

Când, după o grea închisoare în mănăstirea Volokolamsk, unde a ajuns uneori la moarte, M. Gr. Ei se exilează la Mănăstirea Tver Otroch, iar Arhiepiscopul Tver Akaki îl tratează cu amabilitate; el nu ezită cu prima ocazie să-l expună pe Akaki pentru dependența lui de lăcomie și vin. El se comportă ca un erou și suferă pentru adevăr.

În „Mărturisirea de credință” M. spune că este nevinovat de tot ceea ce este acuzat - toate cele 7 puncte pe baza cărora a fost închis în Volokolamsk.

El nu se face vinovat de denaturarea deliberată a unui loc din Psaltire – a fost o greșeală involuntară, pentru că la vremea aceea nu vorbea încă pe deplin limba rusă: „Dacă ți se pare ceva hulitor în cuvintele astea: ești cenușiu. (M. Gr. de la purtat la timpul trecut al prezenței Fiului cu Tatăl), drept este ca ei să impute disprețul absurd al sitzului și nu mie, de atunci nu cunoșteam diferența dintre spusele siece” (pp. 33-4).

Oricât de mult îl chinuie pe M. Gr., el nu se pocăiește pentru ceea ce este nevinovat. Când l-a vizitat Ivan cel Groaznic, M. Gr. El îi spune adevărul amar despre soarta poporului Kazan: „Dacă nu asculți, fiul tău va muri” și, prin urmare, nu se abate deloc de la ceea ce a servit toată viața.

Și această slujire a celui mai înalt adevăr, această morală profundă a lui M. Gr. dă dreptul de a-l numi profesor de viață. A fost un astfel de profesor nu în cuvinte, ci în fapte.

IV.

Viața lui Schopenhauer în legătură cu operele sale.

Nu filosofia este determinată de spiritul vremii, ci spiritul vremii de filozofie. Schopenhauer.

Fiecare om mare este un copil al timpului său și luptă cu el. El trebuie să fie liber și el însuși. Nietzsche.

Concepția greșită a filosofului. Filosoful crede că sensul filozofiei sale constă în întreg, în ridicarea unei clădiri; posteritatea își găsește acest sens în piatră, în material. Nietzsche.

De la marea descoperire a lui Kant că timpul și spațiul sunt doar forme ale cunoașterii noastre, metafizica a intrat într-o nouă eră a existenței sale. A încetat să mai fie ceea ce se află „dincolo de lumea fizică” și s-a îndreptat către regiunea „dincolo de lumea psihică”. Această diferență profundă și subtilă, care încă nu a fost surprinsă în cuvinte, și anume, metafizica a devenit metapsihologie. Cu toții simțim de multă vreme că am experimentat metafizica și asta pentru că acum suntem metapsihologi: ne interesează alte întrebări sau întrebările pe care le rezolvăm au primit o formă mai complexă - nu pot conține dogmatismul cu care fondatorul criticii, Kant, a eliminat-o.

Cea mai nouă teorie a cunoașterii, numită empiriocritică, a fost predeterminată de Kant. Această teorie se bazează pe experiență pură. Dar experiența pură nu există, iar „Critica experienței pure”, care a venit din condeiul regretatului profesor din Zurich Avenarius, se bazează pe sticlă care nu a devenit încă o fundație (cum este acum în America). numele „Critica experienței pure” indică faptul că Av. a vrut să creeze un contrabalansat criticii lui Kant – aceasta nu este mai puțin nefericită decât o încercare prea îndrăzneață. Deoarece ideea principală nu este adevărată, atunci oricât de priceput este ridicată clădirea,

nu va deveni niciodată locuibil. De asemenea, empiriocritica suferă de o asemenea uscăciune a prezentării și atât de subtilități ale terminologiei încât poate deveni proprietatea doar a câtorva.

Învățătura lui Avenarius poate fi pusă la același nivel cu dialectica lui HeGel - datorită artificialității construcțiilor și falsității gândirii principale, ambele sisteme își dau o mână de ajutor.

Poate filozofia științifică să înlocuiască vreodată metafizica sau metapsihologia?

Aparent nu. Chiar în momentul în care cunoașterea exactă cucerește domeniul psihologiei sau se străduiește să facă din el o știință

naturală, acele generalizări îndrăznețe continuă să existe alături de ele, unde se creează fantezia și o dragoste arzătoare pentru viețile necunoscute.

Exprimându-și convingerile, filosoful crede că rostește cuvântul adevărat. Are dreptate că aduce ceva nou pe care nimeni nu a spus până acum. Acest lucru nou este întotdeauna o revelație și doar un sâmbure de adevăr.

Nietzsche chiar a declarat că apariția unui filozof pe pământ este infinit mai importantă decât dacă nu numai universitățile, ci și statele continuă să existe.

Oricine creează cu îndrăzneală și dezinteresat și poartă în sine ideea întregului nu poate considera că experimentele sunt necesare. Întreaga personalitate a filozofului constă în dorința fundamentală de a ieși din cadrul îngust al vechiului, iar prietenii moderni ai înțelepciunii sunt la fel de personali ca și cei din vechime - și ei, în virtutea vocației lor, văd doar acest nou. și fiecare gândește cu propria sa viziune asupra lumii să distrugă tot ce s-a spus.

Unul dintre acești prieteni ai înțelepciunii și ai filozofilor de vocație a fost Arthur Schopenhauer (n. 1788 la Danzig, a murit în 1852 la Frankfurt pe Main).

Viața fiecărei persoane remarcabile provoacă controverse aprinse. Se întâmplă prea des ca oamenii obișnuiți să solicite extraordinarul, datorită cărora el nu poate fi decât obișnuit.

În limbajul acestor oameni obișnuiți, a fi filozof înseamnă a fi calm, rece și echilibrat. Viața unui filozof ar trebui, până la urmă, să fie legată de opera sa.

Dar cum să tricotezi?

Viața unui filozof este întotdeauna legată de lucrările sale, dar această legătură este o pânză care scăpa de ochii celor care vor frânghii.

Dacă oamenii excepționali ar fi normali, simpli muritori, atunci nimeni nu ar vorbi despre ei. În teorie, toată lumea înțelege acest lucru, dar numai în teorie.

De aceea este atât de greu să trăiești pentru toți cei care nu se potrivesc tiparului. Și trebuie să fie greu. Îți poți crea propria ta doar pentru că nu trăiești ca toți ceilalți sau, cu alte cuvinte, chiar acel lucru care te gloriifică și te obligă să duci o viață diferită.

„Evenimentele din viața unui scriitor sunt gândurile lui”, a spus Nietzsche. „Viața este o serie de gânduri, nu o serie de fapte.”

Dar nu poți trăi și dezvălui doar lumea ta interioară. În fiecare viață există și alte elemente - acel balast care trage cel mai bine în jos. Nu poți trăi fără balast, dar când este prea mult, nu există navigație.

N. nu avea suficient balast – a murit. El lipsea din Shop, dar aceasta este viața normală a unui om mare, dacă nu viața normală a unui om obișnuit.

Cu un temperament pasional și tineresc, Shop. Filosofia voinței, creația sa cea mai remarcabilă, este strâns legată. Între timp, Shop. cunoscut mai degrabă ca pesimist decât ca fondator al învăţăturii în care se afla esenţa vieţii sale.

Pesimismul este doar o concluzie din filozofia voinței sau, cu alte cuvinte, o poartă.

„Dacă va veni vreodată vremea în care oamenii mă citesc”, a spus el în 1839, vor descoperi că filosofia mea este ca Teba cu o sută de poartă: se poate intra pe fiecare poartă și se poate merge direct în centru.”

Magazin. a ajuns să cunoască viața ca pe o creație a voinței oarbe și a căutat să scape de sub puterea ei și să se supună doar minții. Întreaga lui viață nu este altceva decât eliberarea de puterea voinței, a cărei putere a arătat-o creând filozofia voinței. Cât de greu i-a fost să se lupte cu propria sa voință o arată atât sistemul său, cât și faptele din viață. O astfel de luptă este dificilă acolo unde ideea principală a vieții este dragostea pentru adevăr.

„Numai ceea ce este gândit pentru sine este bun”, declară Shop. „Adevărul este acea frumusețe pentru care trebuie să sacrifice totul, dar ea nu se predă nici măcar celui care se sacrifică, deși el este încă mai aproape de ea. , uneori îi simte respirația.” „Când am intrat în viață, geniul meu mi-a sugerat să aleg fie să învăț adevărul și să nu reușesc cu el, fie să predau o altă minciună și să obțin aprobare: nu mi-a fost greu să aleg.”

Teoretic, această idee a fost exprimată în sistemul său, dar practic s-a manifestat în înstrăinarea lui de viața de zi cu zi, care este plină de minciuni, în disprețul față de toți cei care mint – fie el profesor de filozofie, ascunzându-și ignoranța sub o mantie de măreție. , sau o marfă de fabrică - oameni , „/yu sau ®/b dintre care sunt proști și escroci, castane sălbatice necomestibile.

Cum trebuie să fie viața de zi cu zi a cuiva care a tratat oamenii așa?

Dacă o măsori după un criteriu obișnuit, atunci este imposibil să nu spui că viața este Shop. a fost groaznic. Singurătatea pe care a îndurat-o toată viața a fost teribilă. O astfel de singurătate este chiar imposibilă în Rusia și este posibilă numai în țara cu viața de familie ideală - unde se consideră nenorocirea nenorocirilor să nu aibă o familie.

Familiile noastre rusești sunt mult mai puțin închise decât cele străine - sunt pe cât de nefericite, pe atât de deschise, iar ospitalitatea servește drept punte între viața de familie și cea non-familială. A auzit cineva de aici despre o întâlnire modestă între frați și surori după câțiva ani de despărțire într-un restaurant și nu acasă? Acest lucru se întâmplă adesea acolo unde fratele și sora nu sunt incluși în familie sau cuib, care include doar soțul, soția și copiii. Și de aceea condițiile de viață în Germania sunt atât de dificile pentru persoanele singure. Nu degeaba toți cei care nu se căsătoresc, în special femeile, sunt înconjurați acolo de o aură de martiriu. Profesorii căsătoriți nu sunt tolerați, cei necăsătoriți tolerează o viață retrasă.

Magazin. îi plăcea să se refere la faptul că marii filozofi nu erau căsătoriți și a citat exemplele lui Descartes, Malebranche, Spinoza și Kant. Să-l adăugăm pe sine și pe Nietzsche. „Cum poate cineva care are o soție și copii să se dedice adevărului - acesta este un însoțitor periculos, întotdeauna nedorit. Nu poți sluji lumina și adevărul în același timp.” Și chiar dacă oamenii sunt uniți prin prietenie, dragoste sau căsătorie, toată lumea este complet sinceră numai cu ei înșiși și poate despre copilul lor."

Un fir întunecat care traversează întreaga viață a filozofului este atitudinea sa ostilă față de femei: aceasta este, poate, o contradicție acută cu predicarea compasiunii, care întemeiază moralitatea.

Biograful său, Gwinner, explică acel Shop. se distingea prin reținere în tot ceea ce avea de-a face cu intim

latura vieții, dar această parte, la urma urmei, nu a jucat un rol important în viață. Granulația și esența voinței – dorința sexuală de bază (care domnește »/10 oameni) nu putea să nu fie nimic sau ceva secundar pentru cel care a plecat sub puterea ei. Dar în plângerile sale despre femei există un element tragico-comic, în dorința de a reveni în camere există o atitudine negativă față de istorie, o intrare pe calea lui Rousseau, unde Nietzsche își va spune ultimul cuvânt.

Mintea moștenită de la mamă (conform teoriei sale, mama transmite mintea, tatăl inima și caracterul) nu-l aduce pe fiu mai aproape de ea.

A fost în totalitate vina ei?

Când Arthur își pierde tatăl negustor, are 17 ani și se pregătește să urmeze același drum. Cât de nefericit este în birou arată cuvintele sale că „unde începe numărătoarea, înțelegerea se termină”.

O mamă-scriitoare talentată înțelege situația fiului ei și îi dă ocazia să studieze la un gimnaziu gotic. După 2 ani, s-a mutat ca student la Göttingen și Berlin. Un băiat de optsprezece ani trebuie să locuiască o perioadă în Weimar, iar mama lui îi pune o condiție ca el să nu locuiască în casa ei - asta i-ar strica starea de spirit. Amândoi trec prin viață ca străini. Iar mama este fiul unei personalități prea

dezvoltate pentru a se putea adapta una la alta. Johanna locuiește în Weimar în cercul aristocrației intelectuale a Europei: este prietenă cu ducesa Amalia - Wieland, Schlegel și Grimm sunt în casa ei. Goethe citește și își laudă romanele. Aceste romane s-au epuizat - acum sunt uitate, iar cuvintele Johannei Schop sunt ridicole. despre deșeurile de hârtie ale lucrărilor fiului ei. Toată viața ei și-a privit cu dispreț fiul.

Când i s-a dat disertația de la Göttingen. „La patrulea rădăcină a legii rațiunii suficiente”, pentru care a primit titlul de doctor în filozofie fără examen, lucrarea a fost atât de bună, unde au fost clarificate 4 tipuri de cauzalitate și s-a dovedit că nu există niciun motiv la toate, dar este necesar să spunem în fiecare caz individual despre ce fel de motiv vorbim: 1) despre cauza mecanică, fizică sau chimică care guvernează natura; 2) despre iritația care domină lumea plantelor; 3) despre motivul vizual în regnul animal sau 4) despre motivul abstract din viața umană - ea nu poate spune

nimic altceva decât să întreb: „Nu este această disertație scrisă pentru farmaciști?”

______ O vor citi când nu va mai rămâne nici un exemplar al lucrărilor tale în magazii”, anunță fiul, iar mama remarcă nu mai puțin veninoasă:

- Întreaga publicație va rămâne din a ta. Ar avea dreptate multă vreme, iar în 1833 ia scris fiului ei, care a informat-o despre o recenzie a romanului ei:

— Nu citesc recenzii, singurul meu termometru este editorul.

Dar fiul nici măcar nu știe să se înțeleagă cu editorul, celebrul Brockhaus, și rupe relațiile cu el.

„Nu te consider o persoană cinstită, ci mai degrabă un șofer de taxi decât un filozof”, i-a scris Brockhaus la 31 august 1821, când Shop. se străduiește cu insistență pentru publicarea cărții sale prea repede și cere o taxă, ca un vetturino thaler (datumul italian).

„La culmile geniului, el este însoțit de un personaj prost”, spune Nietzsche. Acest personaj a fost remarcat devreme de mama plină de spirit și a servit ca o temă constantă în corespondența ei cu fiul ei.

„Ar trebui”, îi scrie ea la 19 iunie 1803 (are doar un an), să fii mai prietenos cu oamenii decât te comporți de obicei cu tine însuți și de ce nu ai putea să o faci la fel de bine ca alții care, deși mai în vârstă, dar nu au primit o astfel de educație și sunt stânjeniți. Urăsc tratamentul nepoliticos.

El are 18 ani când ea spune:

- Nemulțumirea ta mă deprimă. Mă lecții prea mult și îi disprețuiești pe cei cărora ar trebui să te înclini.

Vorbim despre evenimentele Războiului Patriotic. Magazin. nu înțelegea ce este patriotismul, chiar îi era rușine că este neamț și era mândru de descendența sa din patricienii olandezi.

Confruntările au loc și pe motive monetare. Filosoful își gestionează treburile financiare destul de abil și nu-și iartă mama pentru extravaganța ei; ea îi spune că este zgârcit. El este cu adevărat zgârcit când îi oferă ajutor; ea are dreptul să refuze, pentru că anticipează reproșurile. Aceeași mamă se înțelege bine cu fiica ei. Adele este mai aproape de fratele ei. Aceasta este și o persoană

nu din această lume: artistă, poetesă, surprinzător de modestă și dulce.

Opa găsește în ea însăși multe trăsături legate de Arthur - aceeași dragoste profundă pentru adevăr. Dar pentru ea

adevărul este întruchipat în art.

„Multe cunoștințe nu sunt potrivite pentru noi, femeile”, i-a scris odată fratelui ei, spre marea lui consolare.

Filosoful consideră că starea lui este sanctuarul care îi protejează libertatea și îi asigură petrecerea timpului liber.

„Fiecare geniu acordă cea mai mare importanță petrecerii timpului liber”, citim în „Parerga”. „El trebuie să-și dezvolte abilitățile - aceasta este fericirea lui, pentru că este obligat să lase o urmă a spiritului său asupra unei întregi generații.”

Nu zgârcenia, ci un viciu, dimpotrivă, extravaganța, crede Shop., iar L. N. Tolstoi spune în „Despre viață!” „O persoană care dobândește și își economisește banii nu poate iubi”.

Potrivit lui Schopenhauer, trebuie amânat până la 30 de ani */s °/o. Pentru noi, rușii, acest lucru ni se pare ridicol, dar în Germania există o sferă de viață mai restrânsă, în special viața singură, și, având o mie de taleri pe an, un filozof s-ar putea considera bogat.

Teama de a-și pierde averea ia uneori forme dureroase - i se pare că altfel s-ar pierde ca filozof și ascunde tot ce este valoros, astfel încât după moarte să fie ușor de găsit - chiar și cu ajutorul instrucțiunilor scrise de la decedat.

„Filozofia mea nu poate oferi securitate materială, ci are nevoie de ea.”

Unii oameni au nevoie de timp liber sau de liniște sufletească completă pentru creativitate, alții au nevoie și de a-și mortifica corpul. Condițiile pentru lucrarea spiritului sunt evazive - de ce unii oameni pot crea în anumite condiții, în timp ce alții necesită altele complet

diferite? Chiar și pentru aceeași persoană, pot fi necesare condiții diferite, dar rădăcina tuturor este că persoana se simte liberă. De aceea chemarea este înaltă, pentru că este compatibilă doar cu libertatea și are rădăcini în ea.

Magazin. purta în sine o chemare de a răspunde la întrebarea despre lume. Ce este pacea?

„Când o persoană crede că lumea este ideea lui, el devine un filozof”, scrie Shop

Majoritatea nu se gândește deloc la astfel de întrebări; minoritatea le răspunde – aceștia sunt filozofi.

În funcție de cine răspunde – rău sau bun, vag sau clar, el este un filozof obișnuit sau unul adevărat, neiubit sau iubit.

Câți filozofi mediocri sunt considerați reali!

Magazinul este pe bună dreptate indignat. onoarea cu care sunt înconjurate numele lui Fichte, Schelling și mai ales Hegel - toate sunt Afterphilosophen, el este chiar un Spassphilosoph și un șarlatan - influența lui este ca o ciumă.

„Nu pot vorbi cu respect despre oamenii care ne-au făcut să disprețuim filozofia. De aici drumul către materialismul vulgar este treaba lor”.

Indignarea lui este firească. Un adevărat filozof clarifică neînțelesul și răspunde la întrebări în așa fel încât să ajute să trăiești. Iar cel care răspunde vag și misterios, înțelege el însuși ceva sau doar își ascunde neînțelegerea de ceilalți ca un magician și vrăjitor?

Unul dintre ei a fost, desigur, Hegel.

Life Shop. dedicat luptei împotriva lui Hegel; Aceasta a fost a doua luptă pe care a dus-o și care l-a iritat mai mult decât dezacordul cu mama lui.

Este deopotrivă trist și amuzant să citești acum aceste atacuri, care nu au provocat niciun cuvânt din partea lui Hegel.

Și chiar în momentul în care prelegerile lui Hegel atrăgeau un public plin, nimeni nu asculta, citea sau cunoștea pe Berlin Privatdozent Schopenhauer, care părea să-și programeze în mod deliberat prelegerile la aceleași ore când citea inamicul său. Și chiar dacă filosoful spunea că „fama își are baza în ceea ce este cineva pentru alții - aprobarea lor, iar existența este nesemnificativă, în funcție de cine este cineva în ochii celorlalți - cum ar fi viața unui geniu sau erou dacă valoarea sa stătea în glorie – adică. adică în încuviințarea celorlalți, și fiecare există doar de dragul său, în primul rând în sine și pentru sine”, chiar dacă a spus toate acestea, totuși a suferit profund din cauza lipsei de recunoaștere.

Au înțeles profesorii de filozofie semnificația sistemului său sau l-au suprimat în mod deliberat? Aceasta este întrebarea deschisă cu care ne confruntăm în fiecare zi - o poveste obișnuită care continuă să se repete, un fel de alianță secretă împotriva a tot ceea ce este strălucitor. Pe cât posibil, se păstrează tăcerea, iar asta pentru a apărea mai târziu în toată gloria ei lumii.

Nietzsche a trăit aceeași soartă.

„Publicul m-a descoperit”, exclamă Shop.

Același public l-a descoperit pe Nietzsche.

„Ura față de Kant, ura față de mine, ura adevărului îi inspiră pe cei din granițele filozofiei, care știu doar să învețe credința”, scrie Schop.

Este singurul lucru predat în universități, dar filosofia nu este o religie și nu vrea să fie una.

Magazin. lucrează ca lector privat la Berlin doar 2 semestre, locuiește odată la Dresda, unde un alt filozof la modă Herbart îl numește Jupiter tonane. Articolul critic al lui Herbart îndreptat împotriva lui Shop a provocat multă durere filosofului nostru. În 1821, s-a stabilit la Frankfurt pe Main, iar asta a fost pentru tot restul vieții sale, cu excepția a două călătorii în Italia. El vede lumea doar mai mult decât profesorul său Kant, care nu a părăsit niciodată Konigsberg.

Cuvintele profunde ale magazinului, că viața este un pendul care se mișcă între plictiseală și nevoie, se aplică vieții lui. Îi era frică de nevoie, nu avea nevoie, ci plictisit.

Potrivit lui, partea rea a singurătății este următoarea: „Singurătatea slăbește spiritul, la fel cum stând acasă slăbește corpul: cuvântul cel mai gol, fără sens, yamek, chiar și expresia feței jignește”.

Cum altfel se poate explica ciocnirea lui cu croitoreasa Market, în afară de o asemenea delicatețe?

A fost o poveste stupidă care i-a stricat mult sânge și l-a costat 180 de tale timp de 20 de ani, pe care a fost obligat printr-un verdict judecătoresc să-i plătească croitoresei. Ideea era că pe platforma de lângă ușa lui o croitoreasă stătea odată cu alte servitoare sau, după spusele lui Shop... 3 Frauen-zimmer în Entrée. Și a fost de acord cu gazda că Entrée era proprietatea lui și, bazându-se pe Hausrecht-ul său, a împins-o pe croitoreasă afară. Ea a căzut și a suferit răni care au făcut-o în imposibilitatea de a lucra. Cel puțin, acest lucru a fost recunoscut de instanță, deși, se pare, croitoresa a fost dusă de șantaj și a exploatat izbucnirea de indignare a filozofului.

A fost una dintre acele explozii care caracterizează o persoană extraordinară care trăiește singură, așa cum a remarcat pe bună dreptate Nietzsche.

„Când o persoană este singură, el rămâne întotdeauna mai mult el însuși, trăiește pentru spiritul său”, spune Shop. Are prima plăcere de a fi el însuși, a doua de a nu fi cu ceilalți.”

„Fiecare poate fi el însuși numai atunci când este singur; Cine nu-i place singurătatea nu iubește libertatea, pentru că numai atunci când cineva este singur este liber”.

„Cu cât cineva este mai sus în tabelul de ranguri, cu atât este mai singur.”

„Un vultur zboară singur, corbii zboară în sute.” „Un nebun iubește societatea, un înțelept iubește singurătatea”, spune înțelepciunea brahminică. „Sociabilitatea este o proprietate care ne aduce în contact cu creaturi care sunt rele, proaste, pervertite.”

„Îi sfătuiesc pe cineva care nu poate fi singur să învețe să fie singur în societate, să nu-și exprime gândurile și să fie indiferent la ceea ce spun.”

„Proștii nu-i iubesc pe cei deștepți de 100 de ori mai mult decât cei din urmă îl iubesc pe primul.”

„Între bărbați, proștii sunt iubiți, printre femei, cei urâți, 9/” „oamenii sunt stăpâniți de foame, dorință sexuală și parțial plictiseală - îi interesează doar ceea ce are de-a face cu voința - viața trece prin alternarea muncii cu plăcere; ei nu înțeleg fericirea muncii - aceasta este mulțimea geniilor - ei rezumă totul sub concepte cunoscute, caută concepte precum un scaun leneș."

„Oamenii obișnuiți sunt interesați de tot ceea ce este personal — se gândesc doar la faptul că fiecare dintre ei este o persoană faimoasă și deloc o persoană.”

„Prietenii unei case sunt mai mult prieteni ai unei case decât ai locuitorilor ei; sunt ca pisicile, nu cainii.”

„Prietenii care au nevoie sunt rari. Dimpotrivă, de îndată ce faci o prietenie cu cineva, acum are nevoie și vrea să împrumute bani.”

„Nimeni care are prieteni nu știe ce este adevărata singurătate” (observă N.). Dar pericolul de a trăi singur este că atunci când o persoană se întâlnește cu oamenii, se răzbune pe ei. Cuvintele și faptele lui sunt explozii. Shop a suferit de o asemenea lipsă de dragoste. Kleist a murit din cauza unei iubiri insuficiente” (explica el în continuare).

Este dificil pentru oamenii obișnuiți să înțeleagă oamenii extraordinari. O persoană extraordinară este conectată cu oamenii obișnuiți doar în măsura în care stă în carapacea lui și lucrează. El

legat de ei doar prin creațiile sale și nimic altceva. Aceste creații exprimă dragostea lui pentru oameni.

Dar pentru a trăi singur, „trebuie să fii un zeu sau un animal”, a spus deja Heraclit, iar N. explică cu inteligență, „și unul și celălalt, sau un filozof”.

În ce măsură sunt ei în creațiile lor? Doamne, în viață este mult mai prietenos cu câinii – cei mai buni prieteni ai săi sunt pudelii.

„Legătura dintre singurătate și plictiseală este inevitabilă; oamenii extraordinari trebuie să se plictisească pentru a crea – plictiseala este pentru ei pragul lucrurilor mărețe11 (anunță N.). Geniul este obiectivitate.

Obiectivitatea este străină de natura noastră; este dificil pentru o persoană să se ridice deasupra personalității sale și să-și arunce acoperirile. O persoană are 77 de piei, așa cum un iepure are 7, spune N.

În viața unui geniu, el nu este doar actor, ca alții, ci în același timp și spectator.

Centrul geniului este în el însuși și nu în afara lui - de aceea îndură singurătatea.

O altă trăsătură care caracterizează geniul este lipsa de raționalitate sau sobrietate.

O creștere anormală a minții este deja un pas către nebunie.

A treia trăsătură care distinge geniul este seriozitatea acestuia, transformându-se în melancolie. Așa cum vârful Mont Blanc este întotdeauna înconjurat de nori, la fel și un geniu este de obicei sumbru.

Un geniu este cufundat în obiectivitate și numai el se caracterizează prin cunoaștere pură, nedureroasă, fără sânge, care nu are nimic de-a face cu voința. O astfel de contemplare este un sentiment al sublimului și este sinonimă cu fericirea. Un geniu contemplă viața direct - el înțelege idei, și nu relația reciprocă a lucrurilor, așa cum fac genii.

„Datorită faptului că un geniu percepe totul vizual sau contemplă, lucrările sale sunt mai accesibile decât ceea ce este scris de talente care dezvoltă concepte”, notează Schop, „Talentul se bazează pe rațiune, ceva mai restrâns decât contemplația – fundamentul creativității un geniu."

„Pozițiile mele nu se bazează pe concluzii, ci pe contemplarea directă a lumii, pe intuiție. Sistemul meu sa format analitic, nu sintetic.11

„Întotdeauna încerc să aprofundez în temeiurile lucrurilor — nu mă pot baza doar pe cunoașterea cuvintelor.”11

h*

El explică că a ajuns la sistemul său „prin cercetări mai profunde, abstracții dificile, separarea diferitului și combinarea acestora”.

Dar este adevărat sistemul Shop? este înrădăcinată în analiză și nu în sinteză?

El nu își dă seama că filosofia sa de voință este o sinteză îndrăzneață. Fiecare contemplare a geniului este deja o sinteză.

Potrivit lui N., Sean. Nu am încercat niciodată să analizez testamentul. El își tratează creația — voința — dogmatic și nu critic.

Doar singurătatea completă în care trăiește Shop. putea oferi imaginației sale material pentru a descrie toate ororile vieții și a servit drept fundament pentru teoria pesimismului.

Dacă viața filozofului s-ar fi dovedit altfel, omenirea ar fi fost lipsită de învățătura care îl consolează. Viața a devenit astfel ca rezultat al forței interioare care o ghida.

„Fiecare își creează propria ființă”, spune geniul Schopenhauer.

Dar poate fi pesimismul o consolare?

În convingerea mea profundă, poate.

Câți oameni tânjesc să scape de o viață care, în majoritatea cazurilor, a ieșit prost; Majoritatea nu au suficientă forță pentru a generaliza, iar toată lumea merge mai adânc în ceea ce este vulgar în el.

„Gândirea cu o minte cu adevărat mare întărește propriul spirit, îi oferă mișcarea corectă, zborul real: acționează ca mâna unui profesor care ghidează mâna unui copil**

Când citim Shop, o persoană care a suferit cu adevărat ne vorbește și ne transmite convingerea sa sinceră că lumea este rea.

„Dacă suferința nu este scopul existenței noastre, atunci existența noastră este contrară scopului**.

Munca, chinul, nevoia — soarta aproape tuturor oamenilor.

Dar nu este greu pentru Shop singur, fiecare dintre noi suferă, suferim des și singur. Pesimismul generalizează suferința — aceasta este

vitalitatea ei. Se întâmplă în mod firesc ca suferința personală să fie încredințată în carte și astfel se obține o ușurare, deoarece orice suferință comună este deja mai ușor de suportat. Tot ceea ce este exprimat clar încetează să mai fie o povară.

Numai suferința mântuiește și din creuzetul lor cresc acele cuvinte glorioase pe care omenirea tânjește să le audă. Toți cei care trăiesc calm și senin nu pot spune cuvintele profunde și necesare pentru umanitate - doar suferinzii le rostesc.

Și se întâmplă minunea că cel care și-a petrecut toată viața singur, a fugit de oameni și i-a disprețuit, a trăit pentru a-i consola și le spune acele cuvinte pe care o persoană care și-a petrecut toată viața printre oameni și care i-a iubit nu poate. spune, ca un egal.

Zicala filosofului nostru este profund adevărată: „că lupii și șacalii îmblânziți sunt câini – prieteni ai oamenilor, dar berbecii nu pot fi îmblânziți”.

Este imposibil să nu aplici aceste cuvinte însuși, dacă te gândești la atitudinea lui față de oameni. Le-a adus mai multe beneficii, un prieten de-al lor mai credincios, decât acei filozofi care și-au petrecut întreaga viață în societate și au predicat optimismul – precum Leibniz și Hegel.

Optimismul naiv nu poate decât să fie vulgar: pesimismul este deja un pas înainte. Un alt pas este veselia reală, acea înotare a unei persoane îndurerate, din care iese împrospătat și începe să aprecieze părțile luminoase ale vieții. Dar cel care nu s-a cufundat încă în suferință nu s-a ridicat pentru un viitor atât de mai bun. Pesimismul este doar o etapă de tranziție.

Învățătura lui N. este mai sumbră. Poate exista ceva mai deprimant decât gândul că civilizația a mers prost și că toate valorile trebuie reevaluate?

Dar trebuie să vă gândiți și la învățătura lui N. și să nu o luați doar literal: atunci în ea veți găsi grăuntul în care trăiește puterea.

Nu trebuie să luăm învățătura unui filozof despre credință, ci ar trebui să reflectăm asupra ei. Un filosof care ne face să gândim își îndeplinește chemarea și își servește munca.

Și cu cât există mai multe contradicții într-un sistem și sunt mai multe dintre ele, cu cât este mai profund, cu atât este mai bine să te gândești la el. Aceste contradicții nu sunt paradoxuri; în învățătura unui adevărat filozof nu există contradicții deliberate. Nu totul în ea este logic, are propria sa logică - logica pasiunii.

Magazin. crede profund în tot ceea ce a spus - există mult dogmatism în asta - acesta nu este N., care s-a exprimat odată despre sine

Este mai puțin poetic decât spiritual că, în singurătate, filosoful se joacă cu gândurile sale, le trage de urechi și se amuză cu ele. La Magazinul Urșilor. Nu există astfel de jucării gândite - toate sunt serioase. Aceasta este filosofia tinereții, la fel de înflăcărată, crezând numai în sine și cucerind cu mândrie restul lumii în virtutea tinereții sale.

"O persoană trebuie să-și creeze propriul sistem până la vârsta de 30 de ani", asigură Shop. "Mai târziu, el doar își completează creația." Și așa face. Disertația exprimă deja parțial ideea care a stat la baza lucrării principale "Lumea". ca voință și reprezentare”; Al 2-lea volum îl completează pe primul: toate celelalte lucrări sunt doar comentarii la acesta.

„Toată viața mea a fost dedicată unui singur gând”, avea tot dreptul să spună.

Iar gândul său „lumea ca reprezentare” nu este la fel de adânc ca voința lumii, lumea suferinței sale. În „lumea ca reprezentare” Magazin. încă student al lui Kant, adeptul lui, în „lumea așa cum va” este complet original.

Este sistemul lui o ipoteză?

Orice învățătură filozofică este întotdeauna doar o ipoteză și nu poate fi adevărul final sau absolut. Nu există un astfel de adevăr pe pământ pentru oameni, pentru toți acei filozofi care nu poartă mantia de preoți și consideră sinceritatea ca prima lor datorie trebuie să spună. Ei realizează că dacă un astfel de adevăr ar exista, oamenii ar înceta să mai fie oameni și s-ar transforma în ființe superioare.

„Tot ceea ce există pe pământ este un subiect sau un obiect”, spune Shop.

Ceea ce știe și nu este cunoscut de nimeni este subiectul. Corpul lui este deja un obiect și, prin același motiv, o reprezentare. Un filosof este acela care realizează că nu cunoaște nici soarele, nici pământul, ci doar ochiul care vede soarele, mâna care atinge pământul. El înțelege că lumea din jurul lui există doar ca o reprezentare.

Lumea ca reprezentare este o lume exterioară, dar ca voință este interioară. Lumea ca reprezentare este revelată empiric sau cunoscută de minte a priori; iar posteriori recunoaștem lumea doar ca voință, altfel noi înșine. Prima este cunoasterea fenomenelor, a doua este cunoasterea esentelor. Voința se cunoaște pe sine doar datorită lumii ca reprezentare - în sine este o străduință oarbă neînfrânată, iar în

Este esența a tot ceea ce există. Cu alte cuvinte, voința este un lucru în sine. Kant a declarat că lucrul în sine este de necunoscut, Shop. a definit acest x și l-a numit will.

Potrivit lui Shop, voința își dorește întotdeauna viață, iar a spune că voința de a trăi înseamnă a repeta același lucru.

Nu voința depinde de organism, ci organismul de voință. Voința nu este inseparabilă de cunoaștere, așa cum cred alți filozofi, ci este fundamental diferită de ea și, prin urmare, poate fi găsită în afara cunoașterii, așa cum se întâmplă în natură. Cunoașterea și purtătorul ei, mintea, sunt doar un fenomen secundar care însoțește cele mai înalte etape de manifestare a voinței, altfel obiectivarea acesteia. Dacă nu există cunoaștere, atunci nu se poate spune nici că nu există voință; nu voința este determinată de cunoaștere, ci cunoașterea de voință. Deci, mintea este doar un apendice al voinței — este esența și rădăcina a tot. Cu cât o persoană este mai puțin dezvoltată, cu atât este mai la cheremul voinței și cu cât este mai dezvoltată, cu atât se îndepărtează de stăpânirea ei.

Dar oricât de inteligentă ar fi o persoană, nu este capabilă să-și schimbe caracterul.

Nu există aici o contradicție cu faptul că trebuie să scapi de sub controlul voinței cu ajutorul minții?

Și, conform logicii lui Nietzsche, se dovedește că o schimbare a caracterului este o chestiune de timp. Să ne imaginăm că o persoană a trăit 80.000 de ani, caracterul ei tot nu s-ar schimba?

Magazin. a exagerat importanța voinței și a făcut-o altceva decât ceea ce este cu adevărat.

Acesta este cu adevărat un monstru care umple întreaga lume și nu se poate despărți de antipodul său - mintea, jignită pe paginile „Lumea ca voință și reprezentare.” Pe de o parte, tot ce este bun este atribuit minții, ceea ce este mai bun este în lume este înrădăcinată în cunoaștere și, în același timp, Shop crede că mintea este un anex al voinței și curge din ea.

Aceasta este o contradicție care nu poate fi distrusă.

Capul luminează inima, mintea este un rezonator al voinței, frâiele ei se dezvoltă încet, obosesc și greșesc, dar voința este neobosită, nu îmbătrânește și este mereu aceeași. Mintea este un mediator al motivelor, un sfătuitor al voinței, de care nu se supune niciodată. Mintea este prin fire liberă.

Voința este și liberă și nu liberă.

Existența sa este liberă, manifestările sale nu sunt libere. Libertatea constă în esse, și nu în operații, asigură Schop., mutând întrebarea și

rămânând astfel fidel cuvântului lui Malbrasp „Ia liberté est un mystère”.

O persoană este ceea ce își dorește, iar acțiunile sale decurg cu strictețe din ceea ce este.

„Aceasta este o afirmație nebună”, afirmă N. pe bună dreptate, deoarece o persoană se simte doar liberă și nu există.”

Eseu de la magazin. „Despre liberul arbitru” a primit premiul Societății Norvegiene din Drontheim în 1839. Această onoare i-a adus o plăcere nu puțină filozofului nerecunoscut și tăcut. Și în anul următor Academia de la Copenhaga a respins eseul său „Despre fundamentul moralei”.

El publică ambele lucrări împreună și le titrează!” „Două sarcini principale ale eticii” și scrie următoarele în prefața ediției I:

„Deși de ceva vreme mi-am dat seama că iau filosofia prea în serios pentru a deveni profesor de ea, tot nu mă puteam gândi că academia va găsi aceeași eroare în mine.”

Și el se ceartă cu academiei, demonstrând că, în propria sa recenzie, aceasta a dezvăluit ignoranța despre ceea ce a întrebat.

Sarcina academiei era să întrebe:

„Este posibil să dovedești liberul arbitru din conștiința de sine?”

Și anume, „ar trebui să căutăm sursa și baza moralității în ideea de moralitate, care se află direct în conștiință (sau conștiință) și în analiza altor concepte de bază care decurg din aceasta, sau într-o altă bază a cunoașterii?”

Academia, la rândul ei, îi reproșează lui Shop. faptul că nu a clarificat suficient legătura dintre morală și metafizică. Magazin. Am perfectă dreptate când obiectez că nu aceasta este întrebarea și este imposibil de indicat legătura dintre moralitate și metafizică în general, deoarece sistemele metafizice sunt diferite.

Filosofia este un monstru, al cărui cap spune ceva diferit. Diferite sisteme filozofice nu se înțeleg între ele, precum păianjenii.

Academia nu iartă Shop. relația sa cu Hegel, pe care ea îl consideră filozoful suprem. S-ar părea că

oricine nu a recunoscut importanța lui Hegel nu ar fi trebuit să-și asume să rezolve sarcina unei academii care îl venera pe Hegel. Magazin. este surprins doar de punctul de vedere al academiei.

La 52 de ani, este încă acel tânăr pasionat. Acesta este un om al cărui caracter este neschimbat: încă nu se poate împăca cu prostia umană, cu lipsa de recunoaștere a filozofiei și a meritelor sale.

El consideră că filosofia sa este singura în care moralitatea are drepturi depline. Numai atunci când esența unui om este propria sa voință și el este în sensul cel mai strict propria sa lucrare, faptele sale pot fi cu adevărat atribuite numai lui. Dacă are o altă origine sau este produsul unei alte ființe, toată vina revine sursei sau strămoșului.

Dar dacă academia a greșit în judecata, atunci, în orice caz, „Fundația moralei” este mai slabă decât „Libertatea voinței” - există multe repetări în ea. Magazin. se acordă prea multă atenție criticii îndatoririi lui Kant, care de fapt nu făcea parte din sarcina stabilită de academie.

În opinia sa, învățătura lui Kant despre datorie este cu siguranță de origine teologică – la urma urmei, aceasta este orice formă imperativă în etică. Nu i-a fost greu lui Kant să derive teologia din morala sa. Respectul pentru lege nu este altceva decât ascultare deghizată.

La fel ca Shop. a adus în explicarea moralității sale un sentiment de compasiune. În sensul strict al cuvântului, sentimentul de compasiune nu este o idee de moralitate și magazin. el face o greșeală făcând o idee dintr-un sentiment. Datorită acestei transformări, a reușit să conecteze etica cu metafizica și să fundamenteze ferm pesimismul. Din punct de vedere teoretic, această încercare este genială, dar ideea este departe de realitate, la fel și compasiunea pentru cel care și-a construit etica pe ea.

Etica, după Shop, are trei izvoare principale: 1. egoism - colosul, în numele căruia toată lumea preferă distrugerea întregii lumi, doar pentru a-și prelungi propria existență; Acest lucru se întâmplă din cauza faptului că fiecare este dat lui însuși în mod direct, orice altceva îi este dat prin idei; al 2-lea – răutate, dorind suferința altora; z-I – compasiune – dorinta pentru binele altcuiva; cel mai înalt punct al generozității și nobleței sale; singura are un caracter pozitiv. Predecesorii magazinului.

Aici sunt Rousseau, Hobbes și Mandeville. Din cele două propoziții „nu face rău nimănui, ci dimpotrivă, ajută-i pe toți cât poți” provin 2 clase de acțiuni.

Toate faptele bune se bazează pe această a treia primăvară.

Participarea directă la o altă persoană se limitează la suferința sa și nu este trezită, cel puțin direct, de bunăstarea lui: ne lasă indiferenți. „J1 n'est pas dans le coeur humain de se mettre a'la place des gens qui sont plus heureux que nous, mais seulement de ceux qui sont plus à plaindre”, a spus Rousseau (Emile, 1. IV).

Acest lucru se întâmplă pentru că durerea, suferința, ca orice lipsă sau privare, chiar și orice dorință, se realizează direct. Dimpotrivă, satisfacția, plăcerea, fericirea constau prin natura lor în faptul că privarea este eliminată, durerea este stinsă. Deci ei acționează negativ. Prin urmare, nevoia, dorința este condiția oricărei plăceri. Acest lucru era deja înțeles de Platon, care a făcut o excepție pentru mirosuri și plăceri spirituale. Voltaire mai spune: „il n'est de vrais plaisirs qu'avec de vrais besoins.” Deci, pozitivul care se dezvăluie în sine este suferinţa; satisfacţia şi plăcerea sunt negative.

Vederea unei persoane fericite poate chiar trezi invidie, germenii căreia sunt încorporați în toată lumea. Cassini asigură că compasiunea apare prin înșelăciunea fanteziei - ne punem în locul celui care suferă și experimentăm suferința lui în propria noastră persoană. Acest lucru nu este adevărat: suntem în permanență conștienți că altcineva suferă, și nu noi; dimpotrivă, cu cât suntem noi înșine mai fericiți, cu atât mai receptivi la compasiune.

La bătrânețe, caracterul se manifestă mai clar și mai complet, spune Piop. iar bătrânețea lui a trecut, mai fericit decât tinerețea. Era unic, ca însăși personalitatea lui. El a putut vedea cu ochii săi că una dintre cele 3 binecuvântări – tinerețea – nu este nimic. Al doilea lucru a fost că avea sănătate și a făcut toate eforturile pentru a o menține. Sfatul lui în acest sens este foarte valoros. Tocmai, nu se poate fi sănătos fără mișcare zilnică, așa cum a spus deja Aristotel. Cele mai bune gânduri vin în timp ce mergi. Datorită accelerării procesului respirator, sângele este mai bine saturat cu oxigen. Bila se revarsă sub presiunea furiei. Creierul trebuie să fie odihnit și nu forțat. Fii mai mult afară, trezește-te devreme și devreme

du-te la culcare, pentru că dimineața este nașterea zilei – θΓθ tinerețe. Dimineața totul pare mai fericit, mai luminos, mai ușor. Seara este moartea zilei și creează o stare de spirit sumbră. Cea mai mare prostie este să-ți sacrifici sănătatea, fie ea pentru a dobândi bani, învățare, faimă și cu atât mai mult pentru plăceri trecătoare, dar trebuie, dimpotrivă, să sacrifici totul pentru asta. Magazin. acţionează aşa cum sfătuieşte, încearcă să-şi întărească corpul şi la cea mai mică boală nu este afectat.Al treilea bine – libertatea stă pentru el în singurătate – aceasta este libertatea de oameni.

Viața socială, cu toate bucuriile și necazurile ei, îi este străină.

La libertate și sănătate se adaugă o altă binecuvântare – gloria. La bătrânețe la Shop. apar fani și chiar studenți. Se poate uita liniştit la scrierile lui, care nu mai sunt deşeuri de hârtie.

Viața continuă în același cadru îngust, dar el este fericit.

Un pesimist explică ce este fericirea. Și anume, este ușor să fii foarte nefericit, dar nu este doar greu, ci și imposibil să fii foarte fericit. Fericirea se bazează pe o bază îngustă. „Cine înțelege pe deplin învățătura filozofiei mele și știe că existența noastră nu este

nimic și ar fi mai bine dacă nu ar exista - cea mai înaltă înțelepciune este să nege viața - nu se va aștepta la nimic și nu se va strădui la nimic cu pasiune, și, de asemenea, se plâng când nu poate face nimic”.

„Treci pe lângă viață - nu este nimic. Cu cât o persoană cere mai puțin de la viață, cu atât este mai probabil să nu fie nefericit.”

Este suficient să ceri un magazin? A fost fericit sau nefericit?

Individualitatea unei persoane determină o dată pentru totdeauna măsura fericirii sale. Un temperament calm și vesel, care își are izvorul în sănătate și o organizare fericită, o minte limpede, vie, perspicace, care înțelege totul corect, o voință moderată și blândă și deci o conștiință bună sunt avantaje care nu pot fi compensate nici de poziție, nici de bogăție. .

Este mai important ce este o persoană decât ceea ce are și ceea ce pare a fi. Acesta este cel mai important lucru, cel mai semnificativ la bătrânețe, când sursele externe de fericire se usucă.

„Dacă adăugăm absența plictiselii la o stare nedureroasă, atunci fericirea pământească a fost în esență atinsă, iar orice altceva este o himeră.”

Ne naștem întotdeauna în Arcadia, așa cum spune Schiller, intrăm în viață cu pretenții de fericire și plăcere și hrănim speranța goală de a le realiza.

Principala știință a tinereții este să înveți să înduri singurătatea, pentru că ea conține adevărata fericire și liniște sufletească. Monotonia vieții te face fericit, pentru că cel mai puțin îți dă ocazia să-i simți greutățile: curge ca un pârâu, fără valuri și vârtejuri.

Când o persoană a trăit până la vârsta de 50 de ani, dorința de singurătate devine instinctivă: este a doua natură, când viața sexuală se oprește și odată cu moartea semenilor apare o nouă generație extraterestră.

Dacă capul și-a păstrat puterea, atunci cunoștințele dobândite și o experiență mai mare în muncă îl fac mai interesant și mai ușor.

Înțelepciunea lumească se rezumă la următoarele: (sursa ei este spaniolul Gratian din secolul al XVII-lea, „Oracol” din care Shop a tradus)

A nu iubi și a ura”/g înțelepciunea lumească, a nu spune nimic și a nu crede pe alții este diferit. Nu ar trebui să te gândești la ceea ce ar fi putut fi diferit, nu ar trebui să construiești castele în aer, nu ar trebui să-ți lași imaginația să scape pe tema insultelor - ar trebui să abordezi viața cu sobru și să nu fii surprins de nimic.

O persoană trebuie, de asemenea, să muncească și să se lupte, ca o aluniță care sapă pământul.

Dacă Magazin. era departe de a îndeplini tot ceea ce este prescris de înțelepciunea lumească; la bătrânețe el este mai aproape de preceptele ei.

Mulți bătrâni, în cuvintele lui, arată ca niște morți.

„Ca și plumbul, corpul este greu, rigid, nemișcat, iar fața este palidă.”

Nu a fost niciodată așa.

"Magazin. „cinstit, clar și constant”, a spus N. despre profesorul său, iar pe reversul acestor calități se poate scrie: „greu, își vede doar lucrurile și se repetă”.

Există o legătură între viața și lucrările lui Shop?

Fiecare să răspundă singur, fără a fi dogmatic în ceea ce am spus. Atunci scopul meu, ca non-dogmatist, va fi atins – am chemat la reflecție.

Biblioteca „Runiverse”

Nietzsche la datorie.

„Un filozof este o persoană care experimentează în mod constant lucruri extraordinare – vede, aude, bănuiește, speră, visează” – „gândurile și evenimentele sale”. (Nietzsche Jenseits von Gut und Bõse, S. 269).

„Lux mea vers, vers mea lux” ¿Nachtrage,S. 155).

Nu numai numele Nietzsche, ci și cuvântul Nietzschean a intrat în viața noastră de zi cu zi.

Nietzschean înseamnă acum același lucru ca nihilist înainte.

Fondatorul acestei învățături este înfățișat în întunericul supraestimărilor sale - el stă de cealaltă parte a binelui și a răului - s-a ridicat deasupra lor sau a coborât din ele. Ambele sunt adevărate.

Dar oricât de original ar fi Nietzsche, i s-a întâmplat ceva deloc original. Și anume, unii oameni îl laudă prea mult și unilateral - așa că Zerbst l-a găsit pe Dumnezeu în el, femeile din jurul filosofului i-au iertat sentința pentru sexul lor. Alții, nu mai puțin unilateral, îl măsoară după un standard prea îngust, cer de la el ceea ce nu poate da și sunt indignați de judecățile sale frivole despre ceilalți.

Nietzsche îl numește pe Socrate pătrunjel, Kant pretins, Darwin, Mill, Herbert Spencer mediocrități, Hartmann un amalgam și un ticălos; Nietzsche însuși, potrivit lui Schacht, este un simulator.

Este la fel de greșit să ceri de la Nietzsche dovezi științifice ale presupunerilor sale. Nietzsche s-a gândit să-și dedice 10 ani din viață acestui lucru, dar nu i-a dedicat, pentru că s-a dovedit a fi imposibil.

Doamna Förster și Lichtenberger își asumă munca complet zadarnică de a dovedi că N. nu l-a citit pe predicatorul egoismului Stirner și nici nu a împrumutat ideile ciclului

de la Lebon și Blanca, și supraomul din Iordania, care asigură că aceasta este ideea lui. Și, după L. Stein, supraomul este modelat după înțeleptul cinic-stoic, dar după DeRobert, de la înțeleptul Spinoza.

Este clar că N. nu putea împrumuta idei, care, însă, erau deja în aer și au primit de la el o colorare mai originală decât înainte de la alții.

Unde este geniul care nu ar fi acuzat de plagiat?

Acest lucru s-a întâmplat atât lui Shakespeare, cât și lui Goethe. Este o poveste veche. Totul a fost, dar nu a fost asta. Este greu să nu recunoști originalitatea lui N. și este la fel de imposibil să contesti ceea ce el proclamă - este ceva prea original.

El însuși a spus frumos odată despre sine că în singurătate un gânditor se joacă cu gândurile sale și se distrează cu ele, le trage de urechi, așa cum a spus el într-o expresie pitorească.

Deci, este posibil să supunem aceste gânduri testului logicii?

Este o sarcină foarte dificilă să înțelegi învățătura lui N. și dificil și pentru că nu are nicio învățătură, ci doar gânduri individuale, nu mai puțin profunde decât contradictorii.

N. nu numai că nu a încercat să-și exprime gândurile sistematic, ci dimpotrivă, se răzvrătește împotriva oricărui sistem, considerându-l opresiune.

El chiar spune că dorința pentru un sistem este o lipsă de conștiinciozitate (Întunericul idolilor).

Acesta este un suflet rebel care nu poate să nu se contrazică și nu urmărește niciodată niciun scop. Contradicțiile intră în natura lui și chiar constituie esența ei - în ele se dezvăluie toată bogăția și diversitatea acestui „eu”. N. este făcut din contradicții – pielea lui nu este nici măcar cea de leopard, ci și mai pestriță și mai frumoasă.

Acesta este un ateu venit din religie, un amoral din moralitate, un egoist din altruism.

Fiecare gânditor vrea să vorbească – acesta este scopul lui principal. N. vrea și el să vorbească, dar fără a renunța la „eu” lui și fără a-l

priva. El nu înțelege și condamnă „sich entselbsten”, el înțelege și dorește creșterea individualității – aceasta este o trăsătură care îi traversează întreaga viață.

Așa cum un șarpe trebuie să-și schimbe pielea pentru a continua să trăiască, la fel face și un om convins. Dezvoltarea personală este, cu alte cuvinte, o ruptură cu vechiul, pentru că a apărut ceva nou.

Potrivit lui N., o persoană are 77 de tegumente, la fel cum un iepure are 7 piei.

N. nu recunoaște că obiectivitatea există și nu poate fi obiectivă. Aceasta este originalitatea lui. Aici se află, cu alte cuvinte, apogeul individualismului.

Viața lui N. se desfășoară în 4 perioade: studii la Pfort, Bonn și Leipzig până în 1869; profesor la Basel până în 1879; scris până în 1889} boală până în 1899. În 8 perioade de 10 ani totul a fost lin și corect, parcă pentru a-l ciudă pe cel care s-a răzvrătit împotriva a tot ce era sistematic.

Un copil ascultător, un elev harnic, un profesor conștiincios și în același timp foc. În Ecce homo (1888) el spune: „Știu de unde vin, ard nesățios, ca o flacără, și mă devorez”. Tot ceea ce ating se transformă în lumină, tot ce arunc este cenușă, nu există nicio îndoială că sunt foc”.

Perioadele de activitate sunt considerate: 1 - domnia autorităților până în 1879. Aceasta este influența lui Ritschl, Schopenhauer, Wagner și Emerson, pe care N. îi numește fratele mai mare, Goethe - „un spirit cu adevărat mare de dragul căruia poate iubi Germania", Burchardt - autorul unei cărți minunate ", care a avut o mare influență, Kultur der Renaissance. Ideea principală a acestei perioade este opoziția a două elemente, apoloniană și dionisiacă. Acestea sunt două forțe ostile, diferența dintre care un moralist inveterat nu o va înțelege niciodată, declară N.

Această idee este exprimată mai ales clar în „Nașterea tragediei din spiritul muzicii.” Ca student al lui Schopenhauer, N. caută un rezultat din lumea răului și îl găsește în artă. Pentru un admirator al lui Wagner, cel mai înalt fel a artei este întruchipată într-o operă ca Nibelune.

A doua perioadă independentă continuă până în 1889. Doamna F. consideră „Rătăcitorul și umbra lui” (1878) o tranziție către ea. Autorul este ca un călător care privește în jur și măsoară distanța care îl desparte de fosta sa patrie. Căutând pe cele mai impracticabile poteci, simte dor dupa caldura locuintei lor, pe care o vor parasi. „Zorii diminetii” incheie ratacirile in desert si incepe campania impotriva moralitatii. Idei din a doua perioadă – reevaluarea tuturor valorilor, supraoamenilor și ciclului etern. Aceasta este ideea că totul vechi se întoarce inevitabil. N. spune: „Ciclul nu a avut loc”. Aceasta este

legea cailor, precum și cantitatea de forță. Tot ceea ce se formează este inclus în ciclu și în cantitatea de forță.” (XII, 208).

Ceea ce îl face pe N. unic este varietatea talentelor sale. El nu este doar un filosof (un amator, potrivit unui critic), ci și un gânditor religios și un artist.

Profesia lui este filologia. Și nu este doar un filolog savant, ci un estetician care asigură că nemții nu știu să scrie, așa cum a spus profesorul său Schopenhauer.

„Citești prea multe cărți, în special cele germane”, îi scrie lui Heinrich von Stein...

Un tânăr scriitor îi remarcă: „Dar dumneavoastră însuți scrieți în germană, domnule profesor**, la care N. răspunde râzând:

„De fapt mă îndoiesc că sunt german, pentru că nimeni din Germania nu mă înțelege.” În orice caz, nu mă citește niciun german.

Îi plăcea filologia pentru că era „intempestivă”, te îndepărta de viață și necesita o lectură lentă – te plasează într-un anumit cadru. Ritschl a apreciat talentele autorului în vârstă de 20 de ani al cărții Theognis și l-a recomandat pentru o catedra la Basel cu atâta ardoare încât profesorii au spus: „Dacă îl credeți pe Ritschl, atunci nu ar trebui să-l alegeți pe N., pentru că nu va rămâne. oricum la Basel pentru mult timp**.” Dar a stat 10 ani, a fost considerat un profesor excelent și s-a comportat modest și rezervat. Politețea este virtutea lui specială, iar felul lui de a scrie nu are nimic în comun cu felul său de a vorbi. Limba și stiloul sunt doi poli. Cei care l-au cunoscut personal la Basel nu bănuiau că el este autorul cărții „Uman, prea uman.”**

Celebrul sanscritist, prietenul și colegul de școală al lui N. Deyssen, nu înțelege necesitatea fatală ca filozoful să se despartă de departament în 1879. A fost silit să facă asta de o boală care-l chinuise pe N. încă din 1870, când era infirmier de spital în război. Suferă de migrene, îi dor ochii și nu mai poate lucra corect. A fost un pas fatal, urmat de singurătate, chiar mai acută decât cea de care a suferit Schopenhauer toată viața.

N. era mai atașat de oameni, s-a obișnuit cu ei, mai ales la Basel. La școală a fost un bun prieten, deși cu pretenții de aristocrație. Aristocrația lui este o mască. N. este un aristocrat în spirit, și nu prin sânge, fiu de pastor, descendent din conții de Nisa, care nu poate

a minti. Acest pedigree ascunde un sentiment vag de zid care îl separă de alți oameni.

Deci, N. a fost dat afară din viață, locuiește vara în Engadina, iarna lângă Genova și este complet devotat gândurilor sale. Ei primesc amploarea descoperirilor în viață, unde există 7 singurătate și nu doar una, așa cum a fost cazul lui Schopenhauer.

„Când locuiești singur, vorbești mai liniștit și scrii nu atât de tare, ți-e frică de ecou. (Știința distractivă).

Incipit tragoedia. După 10 ani de singurătate, pe care Zarathustra i-a petrecut în munți, departe de ucenicii săi, s-a săturat de singurătate și a spus soarelui: „Nu mai pot continua” (ibid.).

Este greu de pus la îndoială că V. a suferit mai mult decât Schopenhauer.

„Oamenii extraordinari suferă mai mult decât își închipuie admiratorii”, spune el odată în „The Gay Science”4 – suferința lui se împacă cu multe lucruri exprimate în căldura vieții lor. Viziunea sa asupra lumii este colorată de suferință – culoarea durerii stă. pe ea.Nu am trăit niciodată atâta fericire44, spune el în „Memorii” (1888), ca în timpul suferinţei şi bolii. Această întoarcere la sine a fost cel mai înalt fel de vindecare, totul decurge din ea.”

Magazin. mai aproape de pământ, N. mai poetic. Acesta este un geniu feminin, asemănător grecilor și francezilor, departe de romani, evrei și germani - reprezentanți ai geniului masculin.

Următoarea trăsătură în atitudinea lui N. față de sine este, de asemenea, deosebită. Neconsiderând filosofia sa o colecție de adevăruri abstracte și impersonale, ci o expresie a temperamentului și a personalității, N. a observat în mod natural cu mare interes modul în care sănătatea sau boala afectau gândirea filosofului.

El argumentează astfel: „Când corpul nostru, mintea noastră mare, este bolnavă, nu există nicio îndoială că mintea noastră mică simte reflectarea acestei suferințe. Nu ar trebui să măsori învățăturile filozofice prin suma adevărurilor obiective pe care le conțin, ci ar trebui să vedem în ele fenomene patologice. Se poate întreba dacă sistemul cunoscut conține semne de sănătate sau, dimpotrivă, semne de degenerare a autorului lor. Gânditorul va fi cu atât mai capabil să rezolve această problemă, cu cât starea de sănătate, pe care o cunoaște din experiență, va fi mai diversă, cu atât a experimentat mai mult filozofia.” N. a observat cu curiozitate științifică, care nu este lipsită de măreție în acest caz. la fel de

efectul sănătății asupra ideilor și modul în care suferința fizică îi afectează propria gândire.

A observat în primul rând că suferința îl face să se neîncredă în viață, îl înarmează împotriva iluziei mângâierii sau îmblânzirii vieții, cu care se mulțumesc cei cărora viața este mai milostivă. „Mă

îndoiesc că o astfel de suferință face ceva mai bun, dar știu că se adâncește și desparte.” (V, 8).

Observațiile lui N. despre sine arată că el însuși considera gândurile sale rodul suferinței unei minți mari. Atât suferințele, cât și stările sale de spirit sunt variate și este dificil să găsești unitatea.

Ar fi putut N. să creeze ceva mai bun dacă boala lui nu s-ar fi dezvoltat?

Dacă ar fi fost mai atent la abilitățile sale, este foarte posibil să le fi păstrat: nu cunoștea igiena mintală.

Dar este posibilă o astfel de igienă?

Dacă ar fi fost mai sănătos, ar fi fost mai puțin original și și-ar fi pierdut ceva din geniu.

Este posibil să-l tratezi pe N. ca pe un pacient? Unii oponenți serioși ai învățăturii sale sunt indignați de faptul că N. poate fi considerat nebun și oferă dovezi clinice pentru acest lucru, așa cum face Turk, împărțindu-și viața în perioade psihiatrice – Shakht. Cu toate acestea, este dificil să negi că boala constituie drama vieții sale.

Trebuie să ne întrebăm dacă tot ce a spus a fost normal până la 4 ianuarie 1889, când boala lui a intrat în perioada în care nu mai scria. Pe 4 ianuarie i-a scris următoarea scrisoare către Brandes:

„Prietenului meu Georg. După ce m-ai descoperit, nu a fost greu să mă găsești; Dificultatea acum este să mă pierzi.

Răstignit.”

Ar putea fi acesta un indiciu de moarte?

S-ar putea cita mult din ceea ce s-a scris înainte, ceea ce este la fel de uimitor.

Acesta este, de exemplu, cântecul prințului Vogelfrei din „The Gay Science.” La 20 noiembrie 1888, el proclamă: „Jur că în 2 ani pământul se va zgudui, eu sunt stâncă.” („Voința de a Puterea”, 223).

„Vă învăț supraom”, spune Zarathustra oamenilor adunați. Omul este ceva ce trebuie depășit. Ce ai făcut ca să-l depășești?

Și ultimii oameni care clipesc! Ei spun un cuvânt și clipesc.

Atitudinea lui N. față de sine este anormală, iar gândul la un supraom este, de asemenea, anormal. Consider că „Așa a vorbit Zarathustra” este o întoarcere către anormalitate.

Se întâmplă ca un scriitor să înnebunească, iar activitățile sale anterioare nu au inspirat gânduri de anormalitate. Iată ce sa întâmplat cu Gl. Uspensky, care iubea la fel de mult pe cât îl disprețuia pe N. Această nebunie vine din iubire și umanitate, și nu din egoism și aroganță, ca în N.

S-ar putea ca scriitorul să nu înnebunească, iar tot ceea ce a scris poate fi nuanțat de anormalitate.Așa este Dostoievski.

N., ca și D., se află la aceeași graniță între o minte sănătoasă și una bolnavă atunci când au loc tranziții. Boala a fost un fenomen predominant în viața lor și, inconștient, și-a luat rădăcini adânci în viziunea lor asupra lumii.

Ambele sunt lipsite de obiectivitate, deoarece unghiul lor de vedere este bolnav.

Când citești D., intri în lumea oamenilor anormali; când citești pe N., trebuie mai întâi să te obișnuiești cu felul lui de a scrie, ca să nu consideri multe din ceea ce a scris drept prostii.

N. se înclină în fața lui D., în opinia sa, acesta este primul psiholog din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Cu această ocazie, un critic german exclamă: „Ce scriitor german l-ar pune unul lângă altul („Scriitorii germani înțeleg acest nume doar în termeni”, N. în mod ironic) și D., ca cei mai mari psihologi. Această comparație poartă pecetea de Slavismul, adică ... mai clar, necultă. S-ar putea adăuga că atitudinea lui L. Tolstoi față de cultură este la fel de necultă.

Dar de ce criticul strict a uitat de Rousseau?

Chiar dacă slavitatea lui N. este supusă îndoielii, dar chiar dacă presupunem că el și T. sunt în egală măsură slavi (cei mai capabili și morali oameni, după N., sunt polonezii, cărora el credea că le aparține) , atunci mai trebuie să spunem că aici nu s-a exprimat lipsa de cultură a slavilor, ci dezvoltarea excesivă a individului, care a urmat o nouă cale sau a declarat război la tot ceea ce este general acceptat.

Măreția lui N. constă în subiectivismul său: a văzut partea inferioară a tot ceea ce există. Această perspectivă este genială. Cu curajul lui Columb, pornește să descopere ceva nou, iar acest lucru nou este pe dinafară. Tot ce este mare merită respect, lasă-l să fie

grozav și a fost îndreptat spre partea greșită. Poate că acest lucru este necesar pentru o sărbătoare nouă și mai strălucitoare a feței?

Și totuși, rămâne acea parte cealaltă, care este eternă și mai bună decât reversul - este dificil să o distrugi, nu se poate spune cuvinte tare despre ea: iadul lui Milton este strălucitor, paradisul este palid. Majoritatea oamenilor trăiesc pe partea greșită - ea. interesează, ocupă și în inima tuturor strălucește altceva, același lucru care îi face atât pe Milton, cât și pe Nietzsche să picteze interiorul spre exterior în culori strălucitoare, dar aceasta nu este

dragoste pentru ea. „Neajunsurile noastre sunt ochii cu care vedem idealul”, spune doamna F., „de ce fratele meu, al cărui suflet l-a simțit profund și pasional, a lăudat cruzimea”.

„Ce înseamnă să trăiești? A respinge constant tot ceea ce vrea să moară, a fi crud, nemilos cu tot ce este vechi și slab în noi înseamnă a fi fără evlavie pentru morți, nefericiți și slabi.” („The Gay Science”).

„Învățătura despre mândria de neînvins, despre cruzimea de nezdruncinat îi dezvăluie pe cei nehotărâți, înspăimântați, slabi în dorință, timizi, care se îndoiesc de sine și buni, blânzi, gata de sacrificiu de sine, de a suferi pentru alții”, spune De Robert și (67).

„Întrebi de ce, dar eu nu aparțin oamenilor care pot fi întrebați despre asta”, declară N. Există oameni care nu dau niciodată socoteală despre „de ce” lor, deoarece ei înșiși nu știu asta.”

„Aversiunea față de murdărie poate fi atât de profundă încât ne împiedică să ne curățăm de murdărie și să ne justificăm.” („Dincolo de bine și de rău”, 117).

Omul trebuie să-l creeze pe om fiind distrus. Ce este un supraom? Este acesta ideal? Universul este spart de dragul indivizilor, totul este sacrificat pentru câțiva. Universul se învârte nu numai în jurul planetei Pământ, ci în jurul unor Ivanov și Petrovi și este clar că datorită unei astfel de viziuni asupra lumii, lumea este îngustată.

N. cântă un imn la suferinţă. Este profund adevărat ceea ce spune el aici și, în același timp, respinge „compasiunea, această virtute a prostituatelor”. Această cerere de compasiune.

o lipsă de demnitate personală, se dezvăluie printr-o lipsă de tact. Compasiunea este un fel de dispreț. Cel care îl entuziasmează nu mai inspiră frică („Rătăcitorul și umbra lui”, 50).

Dar compasiunea crește într-adevăr suferința? Când îmi pare rău pentru alții, atenția mea este inevitabil distrată de la propria mea suferință.

Deci, la rădăcină stă dorința egoistă de a se ușura. Dar acesta este un paradox.

Dimpotrivă, cu cât mai multe elemente străine intră în viața ta personală, cu atât te gândești mai mult la ceilalți, cu atât viața este mai înaltă și mai puțin viața corpului.

Numirea egoismului compasiunii nu este strugure verde din fabula lui Krylov?

Chiar dacă s-a amestecat un pic de egoism aici, aceasta nu este întrebarea.

Este crud, dimpotrivă, să condamni acest element; este de asemenea greșit să afirmi că totul rău s-a întâmplat datorită idealului democratic sau dorinței de egalitate.

Dar se realizează acest ideal? S-au făcut multe pentru asta? Se spune mult mai mult decât se face. Acesta este un drum pe care nu este ușor de parcurs.

Iar drumul lui N. este după inimile tuturor celor de la putere. Stând acasă, toată lumea este înclinată să nu cunoască interesele multora - toată guvernarea este plină de nietzscheanism - împărțirea în stăpâni și sclavi este prea mult în sângele nostru, mai ales în al nostru, și nu este nevoie de predicarea N. Aceasta este iobăgie îmbrăcată într-o rochie la modă, mergând liber acolo unde nu ai voie să mergi în rochie rusească.

Ceea ce este nou este că sunt foarte puțini domni după N. – idealul depersonalizării maselor nu a atins niciodată până acum o asemenea profunzime.

Poate N. să vorbească despre datorii? Aparent, N. și datoria nu au nimic în comun.

În sensul restrâns al cuvântului, datoria este o atitudine pozitivă față de poverile pe care viața ni le impune, sau îndeplinirea anumitor îndatoriri. În sensul cel mai larg al cuvântului, aceasta este dezvoltarea abilităților pe care ni le-a dat natură, slujind chemării cu care am venit pe pământ.

Datoria fiecăruia dintre noi este ceva cu totul special și diferă de datoria oricărei alte persoane, la fel cum abilitățile lui sunt diferite.

Tocmai din acest motiv, datoria nu poate fi formală și formală; este ceva viu, care necesită efortul tuturor forțelor pentru realizarea ei.

Întrebarea dureroasă este despre relația „eu”-ului meu cu celălalt „eu”. Este necesar să dai totul sau, dimpotrivă, să te tratezi cu grijă și să-ți păstrezi puterea pentru un serviciu mai lung și mai bun pentru ceilalți, dar totuși slujire.

Ce putem spune despre datoria unei persoane extraordinare? Acesta este un alt mod de a trăi în afara vieții, de a-ți crea propria existență, care nu are nimic în comun cu viața de zi cu zi. Dar cum să tragem granița dintre oamenii obișnuiți și cei extraordinari? II cine este propriul său judecător?

„Datoria” rușilor diferă de datoria germanilor prin aceea că în limba rusă pluralul nu sunt datorii, ci obligații, în germană Pflicht și Pflichten.Datoria este ceva mai formal decât datoria: îndatoririle sunt cumva în mod firesc și firesc opuse drepturilor.

Când vorbim de datorie, se pune în discuție latura morală a problemei, de parcă ar fi exclus punctul de vedere juridic, juridic și s-ar înțelege în întregime un alt criteriu - conștiința.

Datoria este opusul plăcerii – aceștia sunt doi poli. Deci, cel puțin, spune opinia general acceptată, dar tot ceea ce este general acceptat nu poate fi aplicat lui N.

Ar putea exista datorii pentru N. în sensul restrâns al cuvântului?

Din biografia sa putem concluziona că da. A înțeles el datoria în sensul larg al cuvântului?

La fel, da.

„Simțul datoriei, de care N. a râs atât de mult, îi guvernează propriile activități”, notează DeRoberti (161).

Ceea ce a spus N. despre datorii, și o voi cita acum, se referă la perioada a 2-a a activității sale. Mai presus de toate, datoria este discutată în The Gay Science (1881).

„Ce îți spune conștiința ta? Trebuie să devii ceea ce ești. O persoană trebuie în primul rând să-și studieze temeinic corpul, instinctele, abilitățile sale, să-și adapteze regulile de viață la personalitatea sa, să tragă toate beneficiile posibile din înclinațiile sale naturale și evenimentele exterioare care sunt trimise întâmplător și, în sfârșit, din cele mai bune.

„A coase natura cu ajutorul artei, pe cât posibil, pentru a da caracter și stil vieții cuiva și fiecare îndeplinește această sarcină cât mai bine, nu există reguli generale (V, 205).”

„Trăiesc Pentru a-mi satisface instinctele, mă voi strădui spre bine și adevăr, deoarece voința mea de putere mă îndeamnă să fac acest lucru.

Trebuie să ne străduim pentru bine și adevăr de dragul lor; trebuie să faci binele pentru că este bine și din dragoste pentru adevăr trebuie să iubești adevărul. Viața unei persoane are valoare doar în măsura în care sacrifică obiectivele egoiste pentru obiectivele ideale. De dragul idealului, el trebuie să suprime impulsurile personale. Și în același timp:

„Viața mi se pare cea mai bogată, cea mai de dorit din moment ce văd în ea experiența cunoscătorului - un mijloc de cunoaștere - cu ea poți trăi vesel și râzi vesel, și nu datorie, nu înșelăciune, nu soartă.” (Greutate .p.).

„Semnul aristocrației nu este acela de a face din îndatoririle cuiva drept îndatoriri pentru toată lumea, de a include avantajele cuiva între îndatoriri și de a profita de ele. (Greutate n.).

„Iată-mă cu instinctele mele, cu părerile mele, indiscutabil cu amăgirile mele, așa cum sunt eu, spun „da” existenței cu toate bucuriile ei, cu toate necazurile ei; vezi dacă găsești și tu fericirea în gândurile care alcătuiesc ale mele. fericire".

„A explica înclinațiile sau aversiunile cuiva ca pe o datorie este cea mai mare murdărie a binelui” (Add. 150).

„O conștiință proastă este o boală.” (The Darkening of Idols).

Acest lucru se spune despre datoria față de sine, dar datoria față de ceilalți există doar în raport cu egalii cuiva, declară N. Dar cine este egalul nostru? Unde este criteriul pe baza căruia considerăm oamenii egali sau inegali?

La urma urmei, un astfel de criteriu este arbitrarul nostru. Este foarte ușor să recunoști o persoană ca fiind inegală cu tine însuți. Și, așa cum a remarcat corect N. însuși, nimeni nu va admite vreodată că altul este mai înalt decât el.

În zori de dimineață găsim următoarele:

„Datoriile noastre sunt drepturile altora. Ne îndeplinim datoria, adică respingem ideea noastră

putere – ne întoarcem în aceeași măsură în care am primit.”

„Când îndatoririle încetează să fie dificile, când, după exerciții prelungite, se transformă în... o înclinație și o nevoie plăcută, apoi drepturile altora, care includ îndatoririle noastre, acum înclinațiile noastre, devin diferite: tocmai motivul lucrurilor plăcute. sentimentele noastre.”

A cere ca datoria să fie întotdeauna împovărătoare, ca în cazul lui Kant, înseamnă a cere să nu se transforme niciodată într-un obicei.

Într-o astfel de cerere se află rămășița cruzimii ascetice.

Prefacerea este ca o datorie. Bunătatea se dezvoltă mai ales prin pretenții prelungite. O minciună, dacă nu o mamă, atunci o asistentă bună.

În „The Gay Science”:

„Suntem țesuți într-o țesătură dură de îndatoriri și nu ne putem elibera de ea – suntem oameni cu datorie, dansăm în lanțuri.”

În „Schițe” (1881-85):

„Cel mai puternic stabilește relații cu ceilalți; responsabilități – cel mai puternic stabilește o relație cu el însuși.

Deja în „Human, All Too Human” (1878) se întâlnește împărțirea datoriei în datoria stăpânilor și datoria sclavilor – o idee care este dezvoltată în „Genealogia moralei”. (1886).

Unii - prea mulți oameni, ale căror principii de viață sunt credința și supunerea, văd binele de jos; alții - domni, candidați la supraoameni - de sus. Ce legătură are cel născut să comandă cu contractele? Nu se poate stabili conturile cu o astfel de creatură - pare soarta, este aici ca fulgerul - prea groaznic, brusc, concludent. (Adăugiri, 382).

Majoritatea oamenilor nu ar trebui să le placă o astfel de diviziune - aceasta este o mare robie a unora fără speranță că situația lor poate fi atenuată, întunericul etern.

Chiar merită să trăiești să participi la un asemenea întuneric?

Și, prin urmare, cum ar trebui să ne raportăm cu cineva care însuși a fost atât de subiectiv încât a îndatorat doi contrari, care a spus că trebuie să căutăm adevărul de dragul adevărului?

și a face bine pentru că este bine – viața are valoare doar în măsura în care o persoană sacrifică scopuri egoiste unor scopuri ideale și care, în același timp, a numit o conștiință rea drept boală, a declarat că reproșurile conștiinței dăunează turmei și a distins datoria stăpânilor din datoria sclavilor.

Ce este adevărul, după Nietzsche?

„Viața umană este o luptă eroică împotriva iluziilor. Visez la camaraderia oamenilor care sunt numiți distrugători - s-au dedicat adevărului. Fiat veritas, pereat vita și în același timp N. declară că nu cântă nimic adevărat, totul este îngăduit, o minciună, dacă nu o mamă, atunci o doică a bunătății1*.

Înțelege el datoria în sensul restrâns al cuvântului?

Nu.

Într-un sens larg?

Nici nu.

Iar N. rezolvă problema datoriei în același mod unic ca toate celelalte întrebări.

El nu este capabil să slujească adevărul în niciun alt mod și să nu se contrazică - aceasta este datoria lui.

S-a ridicat deasupra lui și a coborât din el.

Care este cel mai rău lucru din viața oamenilor?

Faceți față întrebărilor de nerezolvat și realizați că imposibilitatea lor de rezolvare este ceva etern. Și, în același timp, întreg farmecul vieții constă în insolubilitatea lor.

Filosofia ne scoate din cadrul îngust al vieții de zi cu zi și ne aduce față în față cu aceste întrebări.

A te gândi la viață înseamnă deja să o schimbi.

Toți cei care s-au gândit la învățătura lui N. nu vor repeta ceea ce a spus el. Cel care repetă acționează contrar preceptelor filosofului însuși, care nu a vrut să se repete.

„Merg singur, credincioșii mei”, le spune Zarathustra ucenicilor săi. Mergeți și voi singuri, credincioșii mei, asta vreau. Vă sfătuiesc cu adevărat: îndepărtați-vă de mine și apărați-vă de hoarathustra. Și și mai bine, să-ți fie rușine de el, poate te-a înșelat**.

„Tu spui că crezi în Zar. Voi sunteți credincioșii mei, dar ce este cu toți credincioșii? Încă nu mă căutai când te-ai regăsit, dar abia când renunți la mine mă voi întoarce. Este aceasta o forță nouă sau un nou drept? Prima miscare? Doar rostogolire

roata? Poți forța stelele să se învârte în jurul tău?

O, câtă poftă de frumos, câte convulsii de ambiție! Arată-mi că nu ești unul dintre cei care adăpostesc pofta și nu ești unul dintre cei care sunt ambițioși!

„Oh, atât de multe gânduri grozave care sunt doar bule de săpun - se umflă și devin goale. Te numești liber? Vreau să știu care este gândul tău principal și nu că vrei să scapi de jug.

„Aparțiți-vă celor care îndrăznesc să scape de jug?”

„Sunt aceia care, renunțând la dependență, își pierd orice valoare.” (VI, 91).

Acest gährender Geist al timpului de fermentație își exprimă starea de spirit. Dar ceea ce este exprimat a devenit deja învechit și este urmat de ceva nou și, cred, mai bun, mai satisfăcător pentru nevoile inimii - această lucrare veșnic vie a iubirii.

Nu sunt cuvinte și este mai puternic decât reversul său.

VL

Ce este morala pură?

Ce este morala pură? este cea mai înaltă întrebare dintre tot ce există și cea mai dificilă în același timp.

O numesc supremă pentru că consider că morala este mai înaltă decât religia sau religia este suportul moralității.

Din moment ce omul nu s-a maturizat la morala pură, el are nevoie de religie.

Nimeni, cred, nu va contesta faptul că esența creștinismului, sau ceea ce face ca această religie să fie cea mai bună dintre toate, este moralitatea ei mai înaltă sau mai pură. „Iubește-ți aproapele ca pe tine însuți” este cel mai bun lucru în creștinism.

Nu-mi place această caracteristică.

Toți acei creștini pe care i-am întâlnit să-mi explice că nu înțeleg creștinismul și nu așteaptă deloc o răsplată pentru faptele lor bune.

Dar apoi am observat, totuși, că întrebarea vieții viitoare este chiar lucrul care îi îngrijorează cel mai bine pe cei mai buni, după părerea mea, pe creștini.

Când spun: „Această persoană nu crede în viața viitoare”, este ca și cum și-ar pronunța sentința, punând capăt unei astfel de persoane, clasificându-l ca un proscris.

„Dacă crede sau nu crede în viața viitoare* este codul pe baza căruia ei judecă.

De ce se întâmplă asta?

Pentru că, desigur, li se pare că, din moment ce o persoană nu crede într-o viață viitoare, atunci nu poate fi morală și, prin urmare, este imorală.

„Dacă după această Viață nu mai există alta, atunci totul este permis aici.”

Acesta este raționamentul imoral care mă dezgustă în privința religiei și mă îndepărtează de cei mai buni dintre ei – creștinismul.

Și îmi imaginez că mă voi prezenta la curtea Celui Prea Înalt și voi spune:

„Doamne, nu cred și sunt nevinovat de asta – nu depinde de mine să găsesc ceea ce pare sub mine – mi-am pierdut o credință atât de simplă.”

Poate că totul este mult mai simplu decât îmi imaginez și va fi ceva la care nici măcar nu pot visa.

Poate mă înșel, dar așa mi se pare.

Dacă Dumnezeu există, atunci sunt încă nevinovat. Vine momentul când copiii își aruncă jucăriile – nu mai sunt interesați de ele.

Sunt eu de vină că nu am niciun interes pentru o credință care consideră binele ca fiind subordonată cu altceva?

„Nu înțelegi religia”, îmi vor spune ei, „din nou, nu crezi în îmbunătățirea ulterioară a tot ceea ce există”. Din moment ce nu crezi, de ce să te îmbunătățești aici pe pământ. Dacă totul s-a terminat, atunci orice scop este pierdut - nu are sens în viață.

- Care este sensul vieții morale și al tuturor felurilor de îmbunătățire?

- La urma urmei, aceasta este eternitatea, spun ei de obicei. Și cumva nu îmi pot imagina această eternitate: oricât m-am străduit, cât de mult efort am făcut!

Când încep să cred în eternitate, sunt cuprins de atâta frică și ceață încât nu-mi amintesc de mine.

Nu există eternitate pentru o persoană, după părerea mea. Credință într-o viață viitoare, când nu va mai exista niciun om - îi va cădea coaja și doar sufletul va rămâne?

Și la fel de bine nu-mi pot imagina acest suflet fără coajă.

Știu că oamenii medii, nu deosebit de dezvoltati din cercul nostru încă nu își imaginează nimic material sub sufletul lor, ci doar lumea interioară a unei persoane, altfel conștiința lui.

Dacă există ceva inaccesibil simțurilor noastre, atunci nici măcar nu putem vorbi despre asta, deoarece nu suntem capabili să ne imaginăm.

Omul mi se pare a fi unit și indivizibil – el este gândibil doar ca întreg, și nu altfel.

Când corpul moare, o persoană încetează să mai trăiască - unde este sufletul său?

De ce nu a trăit când acest corp nu era acolo? Așa cum nu a preexistat înainte de nașterea corpului, tot așa nu va exista după moartea sa.

Pentru mine este simplu, ca primul, deci ultimul.

Eu, desigur, am o înțelegere a teoriei transmigrării sufletelor, cu care misticii se năpustesc: cineva a fost cândva porumbel sau va fi porumbel etc.

Și întotdeauna mă face să mă simt amuzant și trist. Dar nu mi-a păsat dacă eram sau voi fi?

La urma urmei, prețuiesc doar viața mea personală, acea conștiință personală că sunt așa și așa și ambele îmi sunt inerente. Când nu am o astfel de conștiință, orice altceva îmi este indiferent.

Acest lucru este destul de clar. Ce alte comentarii sunt necesare aici? De ce toate aceste basme? Cine are nevoie de ei și de ce?

La urma urmei, acesta este balast care întunecă viața? Sau te ajută să înoți?

„Dar”, îmi obiectează ei, „poți nega că toată lumea are o conștiință vagă a ceva mai înalt, un fel de credință în puteri supranaturale?”

Aceasta este ceea ce neg cel mai puțin de toate, deoarece întrebarea cum să numim natural și ce să numim supranatural este o întrebare insolubilă.

În fiecare zi viața se dezvoltă, iar ceea ce ieri părea supranatural este astăzi natural.

Aici se reflectă limitările și ignoranța unei persoane și ceea ce ea consideră natural și familiar.

Suntem departe de a epuiza așa-numitele legi ale naturii; ceea ce ni se pare a fi lege astăzi se schimbă mâine.

Acesta este misterul vieții, tentația ei, interesul vieții și al științei.

Nu există natural și supranatural; granițele dintre unul și celălalt se contopesc.

Viața este ceva nerezolvat, adică viața universului în general, în special viața unei persoane individuale, care reflectă inevitabil întregul.

În fiecare viață, uneori apare ceva nou, răsturnând ceea ce părea atât de simplu, obișnuit și familiar.

Aceste revoluții vin destul de neașteptat, ca în viața universului.

Dar să ne întoarcem la morală pură.

Când mă gândesc să mă comport moral sau bine, pentru mine nu există alte întrebări decât aceasta. Orice altceva se estompează în fața lui sau se transformă în praf.

El strălucește singur în strălucirea lui.

Și de ce?

Pentru că o astfel de afirmație în sine este teribil de dificilă, sau cel mai dificil lucru care există pe pământ.

Aceasta este o respingere completă a antropomorfismului sau a credinței dezinteresate în bunătate.

De obicei, de partea binelui, pentru mine personal, există toate trăsăturile răului - binele este sumbru, greu, nimeni nu îl vede sau nu știe.

Strălucește în strălucirea sa, este adorat de toată lumea și idolatrizează răul. Este atotputernic, este idolul umanității; ei cad cu fața la pământ înaintea lui. Acolo unde este răul, mulțimea; există oameni, există viață și, desigur, lumină și căldură.

Acolo unde este bine, este întuneric și gol.

Și fiecare dintre noi are o atracție naturală pentru lumină, viață și oameni.

Și de aceea, când fac bine, toți mă abandonează, se îndepărtează de mine, râd de mine și aruncă cu pietre în mine.

Și din moment ce sunt și o ființă umană, o creatură muritoare prin însăși natura ei, însetată după aspectele dragi ale vieții umane – lumină, căldură, oameni – îmi este greu.

Pot chiar uneori să ezit și să mă gândesc dacă ar fi bine să merg la toată lumea?

Sunt ușoare, simple și distractive.

Și trebuie să trăiesc singur, în întuneric, când fac acest bine.

De aceea este atât de greu să o faci, să o faci, și să nu pari, să nu te prefaci că o faci!

Pentru toată lumea, acest tip de acoperire este probabil nou - nu se potrivește cumva cu moralitatea comună care există în mai multe caiet.

La urma urmei, binele este frumos, răul este groaznic, dar în viață se întâmplă exact opusul – răul este frumos, binele este groaznic.

Este în aureola a tot ceea ce este rău - de aceea intrarea în contact cu el și apărarea lui constituie o ispravă.

Aceasta este toată demnitatea, toată puterea atrăgătoare a binelui.

Este acoperit cu straturi de murdărie - este acea pepiță a cărei strălucire este greu de lustruit.

Cine aleargă cu această pepiță este ridicol și patetic - sapă în pământ... Nu poate face altfel - trebuie să o curețe. Mizerie stropită pe el - miroase, murdar și neplăcut pentru oameni.

Unde poate să strălucească în timpul muncii sale grele, să fie plăcut, vesel, interesant? Acest muncitor nu are nevoie de asta - el trăiește cu gândul cum să curețe mai mult și toată lumea se ține din calea lui, să nu fie și ei stropiți!

Da, într-adevăr, este foarte murdar.

Mult, mult în spatele acestor straturi strălucește ceea ce mulțumește și este recunoscut de toată lumea când este terminat. Atunci are un preț!

A acționa bine înseamnă de obicei a acționa contrar lumii întregi sau așa-zisei opinie publică. Este diferit să fii într-o luptă cu toată lumea, nu numai deschis, ci și în secret. A urmări binele înseamnă a lupta împotriva răului, a-ți face o multitudine de dușmani în persoana tuturor celor care sunt implicați în rău, a nu-i compăti deschis și, prin urmare, a-i întoarce pe toți împotriva sa.

Tot ceea ce este puternic este întotdeauna legat, iar ceea ce este legat este rău.

Aceasta este legea vieții umane.

Iar bunătatea este slabă și împrăștiată; este atât de puțin, încât nu îl poți colecta. Aceasta este o mână printre milioane de kilograme de murdărie. Ce poți face cu ea? Adună boabele și vei vedea cât de puține sunt. Colectarea este o treabă egipteană, iar slujitorii binelui pier în ea.

Timpul dominației lor nu va veni niciodată – ei nu pot fi puternici.

Așa ar trebui să fie, dar totuși e greu.

II.

Ar fi trebuit să scriu ce am scris? Nu a stârnit confuzie care trebuie clarificată? Cel care scrie ar trebui să încurajeze, dar cuvintele mele par a fi fără speranță.

Ce le pot lua tinerii? Ea oricum nu crede, dar eu îi întăresc necredința. Credința este necesară pentru

sprijin pentru toți cei de puțină credință care altfel ar face și mai multe lucruri rele.

Ce vreau?

Din moment ce lupt pentru bine și cred că există deja prea mult rău, cea mai mică afirmație, întărire a răului, din partea mea, o crimă gravă nu este un serviciu pentru bine. Nu vreau să las răul să triumfe; nu lupt pentru el.

Dar iată, rezultatul a ceea ce este scris – răul se va intensifica, tot ceea ce se spune nu este o apărare a binelui, nu o confirmare a lui, ci opusul.

Și de aceea repet: ceea ce înțeleg prin morală pură este numai pentru oameni atât de dezvoltati încât să nu aibă nevoie de nimic altceva pentru credința lor în bunătate.

Această credință în ei este atât de puternică încât le-a luat întreaga viață - nu a mai rămas nimic altceva în viață decât recunoașterea acestei credințe, lucrare în numele ei.

Nimic nu te poate îndepărta de o astfel de muncă și te poate forța să te despart de ea – a absorbit complet viața.

Mi-au mai spus:

- Cât de material este tot ce ai spus, nu un sunet despre sublim. Când o persoană nu are religie, este materialist. Dar cum să înțelegem religia? Asta e întrebarea. O persoană care crede că va apărea în fața Curții Celui Prea Înalt și va fi chemată la răspundere – nu este aceasta o persoană religioasă?

Tocmai, întrebarea religioasă m-a chinuit toată viața și a primit soluția despre care vorbim acum.

Este aceasta lipsă de credință?

Ce se numește credință?

Dacă apartenența la o biserică, ascultarea oarbă față de dogmele și ritualurile ei este credință, atunci aproape că nu există astfel de credincioși printre oamenii mai mult sau mai puțin dezvoltați. Fiecare se retrage și se retrage în ceva datorită propriei reflectări.

Dacă permitem abateri, atunci de ce să nu depășim limitele?

De ce o persoană nu este religioasă în sensul înalt al cuvântului, aruncând din religie elementul material - totul este de bază, păstrând cel mai înalt și mai pur lucru din el - credința în bunătate. „Fiecare trebuie să-și creeze propriul Dumnezeu”, a spus Guyot în „Necredința viitorului”.

Nu este aceasta esența creștinismului?

Și această esență este păstrată de mine ca cea mai înaltă comoară.

Dar eu eliberez boabele de coaja ei și numesc coaja de coajă.

Afirm că cei care se pot descurca fără coajă nu au nevoie de ea și recunosc că sunt puțini, foarte puțini.

O las pe toți cei care au nevoie de coajă - nu vreau să conving pe nimeni.

Dimpotrivă, cu frică și cutremur spun ceea ce am spus, dându-mi seama că astfel de cuvinte sunt de neînțeles pentru oameni, inaccesibile, pentru că sunt prea adevărate.

Adevărul este gol și totul gol nu este la inima majorității oamenilor.

Avem nevoie de ornamente și decorațiuni.

Oamenii sunt obișnuiți cu uniforme în toate formele posibile – chiar și cu idei uniforme. Uniformele servesc în loc de acțiune și adevăr peste tot.

Eul, desigur, nu este recunoscut - a intrat în carne și oase. Și ard de frică pentru oamenii care au nevoie de decorațiuni și uniforme.

Cine nu poate arunca grânul din coajă, să primească deci coaja, atâta timp cât nu aruncă grânul. Dacă decide să facă asta, se va descurca incomparabil mai rău decât păstrarea cojii.

Există cereale - aceasta este convingerea mea profundă!

Și, prin urmare, se poate considera că rostesc cuvinte care sunt dezamăgitoare pentru umanitate?

Din moment ce avem înclinațiile credinței în bunătate, o conștiință profundă că există moralitatea pură, este viața fără speranță?

Cum să nu servești cerealele?

Dar un astfel de serviciu este posibil doar pentru câțiva - este un drum dificil, dar nu sumbru.

Cum să nu se bucure de adevăr, și este pe acest drum și numai pe el.

Credința trebuie să fie complet altruistă – acesta este singurul lucru pe care vreau să-l spun. Nu ar trebui să existe un indiciu de materialism, calcul sau beneficiu în ea - nimic de genul acesta.

Aceste elemente trebuie să-i fie complet străine. Nu este moralitate pură să elimini tot ceea ce este atât de drag naturii umane și măgulește toate instinctele ei inferioare?

Lăsați numai dragostea pentru bine și adevărul de dragul lor. Este teribil de greu să expulzi tot ce este material și de aceea o astfel de moralitate este pură.

Când Kant a trasat granița dintre rațiunea pură și experiență, și-a asumat o sarcină imposibilă, dar însăși formularea întrebării l-a făcut cel mai mare filozof al timpurilor moderne.

Este și mai dificil să distingem moralitatea pură de experiența ei – elementul material, fals religios.

Și cel mai bun lucru care există pe pământ este adevărul sau bunătatea.

IP.

Adevărul sau bunătatea constituie un singur întreg – nu există adevăr fără bunătate și nici bunătate fără adevăr.

Deosebit de sensibili la problemele morale, rușii au creat cuvântul „pravda” – combină atât adevărul, cât și binele.

Ce este necesar pentru a lupta împotriva răului sau care sunt proprietățile moralității pure?

Morala pură include, în primul rând, ideea de dreptate, în al doilea rând, ideea sau sentimentul de veridicitate sau sinceritate și, în al treilea rând, sentimentul de noblețe sau generozitate cu tipurile sale - curaj și generozitate. Sunt incluse, de asemenea, sentimentele de umanitate și dragostea față de patrie, care sunt obligatorii pentru toată lumea, și nu doar pentru eroi, precum proprietățile anterioare.

1. Dreptatea.

Există cuvinte pe care le folosim des, dar rareori ne gândim la semnificația lor.

Una dintre ele este justiția.

Grecii considerau dreptatea drept cea mai înaltă virtute și, după părerea mea, aveau dreptate.

Ce îl face superior?

Aceasta, desigur, este că apare mai rar decât altele.

Poate că vei fi surprins dacă spun că este mai greu să fii corect decât să fii milos sau un făcător de pace. Mila – altfel milă sau compasiune, care se manifestă în ajutorul altora – material sau moral. Într-un astfel de ajutor

Cel care are cu adevărat milă de ceilalți nu refuză niciodată.

Unul dintre tipurile de ajutor moral este stabilirea păcii pe pământ. Un făcător de pace își rezolvă problema mai îngust decât una milostivă – sunt mai puține cazuri în care poate ajuta – și mai larg, în sensul că un astfel de ajutor este mai greu de oferit.

În Evanghelie, atât celor milostivi, cât și făcătorilor de pace li se promite recompense. Dar de ce nu se spune nimic despre justiție? Dreptatea nu este o virtute creștină: ea include elemente care nu au loc în creștinism. În primul rând, este activ, chiar militant, iar virtuțile creștine se caracterizează prin inactivitate și nu permit lupta.

Mai mult, o persoană dreaptă nu este niciodată capabilă să-și rezolve problema. Când încearcă să facă acest lucru, el este supus unei persecuții mai mari decât dacă ar fi întreprins ceva clar bun, de exemplu, milă, sau clar rău, cum ar fi furtul.

Ambele sunt mai apropiate și mai de înțeles de oameni: nimic nu trezește atât de multe sentimente rele față de sine ca dorința de dreptate.

Nu este și pentru că este cea mai înaltă virtute care îi stârnește atât de mult pe oameni împotriva sa?

Pentru majoritatea oamenilor, pare a fi ceva nu mai puțin plictisitor decât simplu: se gândesc puțin la asta, iar încercările de a pune în aplicare această idee sunt considerate ceva monstruos și, din nou, inutile. Este cel mai puțin considerată o virtute și mai ales cea mai înaltă.

Diferența profundă dintre dreptate și milă constă în faptul că baza dreptății este o idee, baza milei este un sentiment.

O idee este mult mai complexă decât un sentiment. Este mai ușor să cedezi sentimentului care trăiește în noi decât să implementăm o idee. Fiecare acțiune justă este inevitabil asociată cu lupta.

Uneori dreptatea constă în sacrificarea unei persoane de dragul unei idei, alteori o idee de dragul unei persoane. Ideea de dreptate este ideea a ceva de nezdruncinat și inviolabil. Când ceva pe care îl consider de nezdruncinat sau inviolabil este călcat în picioare, atunci nu am de ales decât să încerc cu toată puterea să-l refac. Această restaurare este de obicei împotriva intereselor unei persoane sau mai multor persoane

Dreptatea este grea și neplăcută; mila este bună și DULCE – acestea sunt trăsăturile lor caracteristice.

Dreptatea nu dă, ci ia și, prin urmare, stă în calea celor puternici și, prin urmare, are mult mai mulți dușmani decât prieteni.

Modul în care ar trebui să acționeze nu este supus niciunei reguli sau legi. Legea nu poate prevedea niciodată toate cazurile particulare – sunt nenumărate dintre ele, iar legea este doar o generalizare cunoscută a acestora.

Justiția stă deasupra legii, adică fiecare lege se străduiește doar să o realizeze și nu o realizează niciodată. Rezolvarea unei dileme sau implementarea justiției este o ispravă în sine.

Orice încălcare a ideii de dreptate nu permite celor care o susțin să trăiască, iar viața este plină de încălcări.

Ce este restabilirea justiției?

Aceasta, cu alte cuvinte, este o luptă cu cei puternici, o luptă pentru cei slabi. Iar cei slabi vor rămâne mereu așa și sunt cel mai puțin capabili să-l susțină pe cel care îi susține. Un luptător pentru dreptate are doar dușmani: dușmanii lui sunt și puternici și slabi.

Dacă cei slabi s-ar putea transforma în cei puternici, ar deveni la fel de nemilos ca ei și s-ar gândi la fel de puțin la aducerea dreptății pe pământ.

Aceasta este dificultatea întrebării. Cât de profund este sensul dreptății și cât de ascuns este sensul ei chiar de aleși se vede în exemplul unui astfel de gânditor precum Vlad. Soloviev.

Soloviev dă următoarele definiții ale milei și dreptății:

„Milostivirea presupune dreptate, iar dreptatea cere milă – acestea sunt doar moduri și manifestări diferite ale aceluiași lucru”, spune el în principala sa lucrare etică. „Justificarea binelui” (ediția a II-a, p. 111).

S. consideră dreptatea o cerinţă negativă şi numai milostivirea este pozitivă. Deci, „în primul rând, nu face altora nimic din ceea ce nu vrei de la alții și, în al doilea rând, fă altora tot ce ți-ai dori tu însuți de la alții” (ibid.).

El continuă să explice că „dreptatea este milă aplicată în mod egal” (p. 556).

ȘI EU

Biblioteca „Runiverse”

Deci este clar că dreptatea este plasată mai jos decât milostivirea și „eu”-ul meu servește drept măsură pentru aceasta. Ce nu vreau pentru mine, nu ar trebui să fac altora.

Dar S. a început să vorbească despre sentimente personale acolo unde nu puteau și nu trebuia să aibă un loc.

B. N. Chicherin a atras atenția asupra acestei importante concepții greșite în critica sa la adresa „Justificarea binelui.” >). În timp ce

a polemizat cu Chicherin, S. nu a dovedit că Chicherin a greșit 2), deoarece este imposibil de demonstrat.

S. nu recunoaște că fundamentele dreptății și milei sunt complet diferite și asta datorită faptului că nu pot fi reduse la același numitor. Greșeala lui este și mai mare că pune dreptatea sub milă.

El a înțeles corect baza milei, care nu este greu de înțeles. Când îmi imaginez viu suferința altuia, mă gândesc doar la cum să le aline, iar Chicherin notează corect că într-un astfel de caz nu mă gândesc deloc dacă acest celălalt poate sau nu poate face ceva pentru mine. Trăiesc doar prin compasiune și nu am niciun fel de calcule.

Însă S. nu a înțeles ce este justiția și care este baza ei, deși se ocupă de analizarea celor 4 semnificații ale acesteia. Dacă ai vrea, ai putea găsi și mai multe dintre ele. Ar putea fi ceva mai simplu decât descompunerea unui concept?

Este incomparabil mai dificil să faci o sinteză, adică să îmbrățișezi întregul sau să înțelegi că în justiție se împacă două principii - serviciul ideii și omului.

Acest ideal al idealurilor nu poate fi realizat decât prin luptă.

Viața nu este altceva decât o luptă.

O mulțime de lucruri teribile se ascund în spatele cuvântului „pace”. Altfel, pacea este pace, inerție, nerezistență la rău – chiar lucrurile în spatele cărora este atât de convenabil să se ascundă răul.

Ar putea fi ceva mai teribil și mai absurd decât ideea de pace în care oamenii pot obține lucruri noi și bune doar prin luptă, iar vechiul este supraviețuit? În viața umană sau în viața universului nu există pace, nici pace - este doar viață

*) Despre principiile eticii. Întrebări de filosofie și psihologie, carte. 39.

a) Ki. 39.

pentru că nu este mort și în timp ce încă se mișcă. Numai lipsa de înțelegere a ideii de univers poate inspira ideea de pace.

Și dacă luăm ca exemplu un mic fapt, nu este caracteristic că atunci când a apărut liga păcii, imediat a apărut discordia între ei și a izbucnit dușmănia.

Acest lucru s-a întâmplat parcă pentru a arăta clar cât de ușor este să spui fraze despre pace și cât de greu este să te unești chiar și să le spui.

Liga Păcii a arătat cu ochii săi că urmărește o himeră. Dar nu este caracteristic că liga păcii a fost fondată de femei?

Femeile tânjesc după unire, dacă nu sunt întotdeauna conștiente de ce ar trebui să se unească.

Nu este uimitor că femeile propovăduiesc ideea păcii chiar în momentul în care ele însele nu au nimic esenţial, iar coloanele ziarelor sunt pline de strigăte ale altor femei?

Strigătele soțiilor care încă nu au dreptul să apară, altfel intrând în categoria proscrișilor pur și simplu pentru că nu se pot înțelege cu alte persoane. Acești oameni, însă, nu devin analfabeți pentru că sunt bărbați și au dreptul la alte persoane, a căror slăbiciune este că s-au născut femei.

Se crede că iobăgia a fost desființată, sclavia a devenit un lucru din trecut și ei uită că este încă în vigoare.

Strigătele fetelor fără apărare care mor din cauza capriciului bărbaților și sunt respinse doar pentru că satisfac acest capriciu.

Prostituția este nevoie de bărbați, nu de femei, motiv pentru care este legalizată și protejată ca un fel de altar. Bărbații căzuți nu numai că profită de fete, ci și le marchează pentru că profită de ele.

Strigătele a zeci de mii de alți oameni, în căutarea de lucru sau adesea la propriu o bucată de pâine.

Ce locuri de muncă au de obicei femeile? Cele pe care bărbații le refuză pentru că munca nu plătește suficient, iar în spatele acestei munci se află foamea. Dacă se întâmplă ca o femeie să înlocuiască un bărbat, rareori i se dă ceea ce a primit: 100 de ruble. trece la 50, iar ea o ia.

Este caracteristic că, cu cât o femeie este mai educată, cu atât consideră mai mult ușile încuiate. Și ce poate fi mai rău decât interzicerea muncii?

Și vrem pace!

Toate acele femei care participă la ligile femeilor sunt mulțumite de existența lor și nu se gândesc la soarta lor ca femei. Ei nu numai că nu cunosc această durere, dar nici nu vor să o afle.

Nu erau oare cuvintele despre pace deosebit de nepotrivite când vorbeau despre eliberarea negrilor sau a țăranilor noștri?

Tot ceea ce distrage atenția femeilor acum este periculos.

O dispoziție liniștită și cea mai tristă și mai grea care poate exista acum. Suntem acum în prag de reformă și depinde de noi că vine și nu se îndepărtează.

Pentru cine altcineva, dacă nu pentru femei, ar trebui dreptatea să servească drept motto în prezent? Acest lucru poate fi realizat doar prin luptă, și nu prin pace.

Cel care este războinic își depune drepturile, recunoscând anormalitatea lipsei de drepturi.

Iar prezentarea acestora este deja un pas înainte. Acesta este un drum, nu off-road, nu marcarea timpului.

Unirea femeilor în numele justiției este tocmai lucrul pe care unii dintre noi ne străduim în zadar.

Dar este posibil să-i unim pe cei slabi?

Slăbiciunea își impune propriul stigmat, iar cei care sunt slabi gravitează spre putere, nu spre dreptate. Aparent, multă vreme multe femei vor rămâne aliate ale acelor bărbați care insuflă slăbiciune femeilor. Aceștia sunt bărbații care nu sunt puternici din punct de vedere moral.

Dar de ce este atât de greu pentru femei să se conecteze?

Pe vremuri, la una dintre prelegerile sale, N.A. Lukhmanova a explicat motivele ceartei eterne dintre bărbați și femei: dezacordul în opinii, opinii, logică și gândire în sine va distruge educația lor feminină mai largă. Înțelegerea reciprocă va deveni posibilă doar într-o astfel de condiție.

Dar există o altă discordie despre care femeile înseși nu au vorbit încă?

„Femeile nu se iubesc”, a spus Diderot, dar există o legătură secretă între ele, ca între clerici de aceeași religie. Se urăsc unul pe celălalt, dar în același timp se susțin reciproc”.

Au apărut două tipuri de femei: una crede profund în problema femeilor, cealaltă o neagă nu mai puțin pasional.

Și acolo unde există astfel de două tipuri sau două extreme, există și etape de tranziție - femei care ezită și nu se înclină spre niciuna dintre aceste două laturi.

Problema femeii preocupă în prezent întreaga lume educată și se dezvoltă în fiecare țară diferit decât în altele - în mod reciproc, prin mijloace proprii și, firește, în funcție de sistemul general de viață.

Poziția întrebării poate fi văzută din care dintre cele două tipuri aparțin majoritatea femeilor.

Dacă în Australia, America și Anglia predomină tipul 1, în Germania și Italia, în ciuda succesului pionierilor, al 2-lea tip încă există, Rusia și Franța se află la o răscruce, iar majoritatea femeilor noastre educate aparțin celor șovăitoare. .

Este interesant că și în Rusia există femei neclintite – susținători convinși ai problemei femeilor, și toate acestea sunt femei țărănești.

Convingerea lor este dovada fără îndoială că problema femeilor este cel mai copt în locurile în care nici măcar cuvântul „feminism” este necunoscut.

Adversar înflăcărat al întrebării, scriitorul italian Nera asigură că asta spun despre natură oamenii care călătoresc la fundul butoiului, adică care nu au experimentat toate deliciile căsătoriei.

Dar țărăncile noastre sunt aproape toate căsătorite și aproape toate sunt împovărate de poziția lor neputincioasă de soții și mame.

Sclavia femeilor este determinată de o viziune asemănătoare celei care tocmai s-a exprimat - de a reduce totul în viața unei femei la căsătorie.

Dar de ce ar trebui combinată lipsa drepturilor unei femei cu căsătoria?

Acest lucru poate fi clar doar pentru sclavii care s-au plecat în fața normalității situației lor - cel mai trist fenomen care poate exista.

De ce ar trebui căsătoria să distrugă personalitatea unei femei? Căsătoria ar trebui să fie o chemare, nu un meșteșug – pentru asta se străduiesc apărătorii femeilor sau susținătorii primului punct de vedere. Viziunea lor despre bărbați este, de asemenea, mai morală: ei nu consideră bărbații o sursă de exploatare pentru femei. Adepții celei de-a doua opinie slăbesc nu numai femeile, ci și bărbații și moralitatea în sine.

Secolul al XX-lea va fi secolul femeilor, acea sperietoare pe care o imaginează acum bărbații.

Cum se va întâmpla asta? Ce va muta această întrebare dureroasă și mare? De ce va deveni indiferența actuală a femeilor față de problema „lor”?

Toate acestea sunt un mister pentru mine.

Celebra scriitoare suedeză Ellen Kay descrie femeia ideală a secolului al XX-lea astfel:

„Aceasta va fi o creatură în care contradicțiile s-au contopit în armonie; se va distinge printr-o mare versatilitate și o unitate puternică, de sine stătătoare, completitudine și simplitate perfectă - cultură și spontaneitate, individualitate clar exprimată și manifestarea feminității complete. O femeie va înțelege natura științifică a muncii serioase - căutarea adevărului, gândirea liberă și creativitatea artistică.

Necesitatea legilor naturii îi va deveni clară din procesul de dezvoltare; Să arătăm interese publice și un sentiment de solidaritate.

Cunoscând mai mult decât o femeie modernă, privind lucrurile mai clar, va fi mai corectă; devenind mai puternică, ea va deveni mai bună; bunătatea și blândețea ei vor fi o consecință a unei mari dezvoltări mentale.

Femeia secolului XX va crea condiții mai bune pentru viața socială, artă, știință, literatură, dar cea mai culturală sarcină va fi aceea ca, prin misterul și impulsivitatea ei, să salveze omenirea de necultură.*

Dar oare Ellen Kay pictează un ideal real? În femeia ei a secolului XX. Există încă multe trăsături tradiționale ale unei femei non-umane, multe înguste. Idealul viitorului este acela de a permite spiritului uman să se exprime liber, iar spiritul nu tolerează limite.

Idealul viitorului este o mare varietate de tipuri feminine, precum și cele masculine, rezultatul unei dezvoltări mai libere.

2.

Adevar sau sinceritate.

De ce nu spun ei adevărul?

Ea insultă.

Dar de ce?

Mi se pare că pentru că răul s-a acumulat într-o persoană, iar ea nu poate, nu îndrăznește, nu îndrăznește să-l descopere și, prin urmare, îl ascunde.

Cel care este sincer și dezvăluie lucrurile rele ale lui sau al altcuiva face, până la urmă, ceva uimitor.

Pare mai rău decât alții pentru că nu ascunde ceea ce se obișnuiește să ascundă cu grijă.

El scoate la iveală ceea ce este considerat ascuns, pentru că consideră că este de datoria lui să fie sincer și nu se teme să dezvăluie ce este rău în el.

O astfel de frică este de neînțeles pentru el, iar viclenia este de neînțeles sau nefiresc.

Iar veridicitatea apare în aura răului - aceasta este una dintre neînțelegerile profunde ale vieții umane, dacă considerăm că este o neînțelegere că binele este persecutat și disprețuit și este întotdeauna opus ca bine, rău, nesinceritate, așa-zisul tact, altfel ipocrizie. .

Așa cum am spus deja, răul strălucește cu strălucirea lui de beteală, frumusețea miere, este expus și făcut publicitate.

Aceasta este o reclamă gratuită a vieții.

Morala pură se teme de reclamă, de așa-numita popularitate, mai ales - acesta este un lucru înspăimântător pentru ea. Pentru că caută întuneric, umbre, se ascunde în ele, îi este frică să descopere ce este și vrea să fie în aura răului capital.

Îi este frică să nu mai fie ceea ce este. Ea nu are nevoie să apară, ci să fie și, de obicei, una o exclude pe cealaltă. Are existență, și nu o existență fantomatică, ostentativă, aparentă.

3.

Ar trebui să înțelegem ce este noblețea sau generozitatea și nu este mai ușor să definim răutatea și lașitatea?

La baza ticăloșiei stă chiar lucrul care dezgustă cel mai mult morala pură - câștigul material, calculul, beneficiul.

A ceda, a acomoda, a se adapta circumstanțelor, a merge cu vântul sau curentul în limbajul moralității pure se numește acționare josnic. Acest limbaj nu cunoaște cuvintele folosite în prezent și respinge tot ceea ce este rău.

Mesajul ocupă un loc mult mai mare în viețile noastre decât credem de obicei. Nu ne gândim întotdeauna cât de mult există și cât de obișnuiți suntem cu el; dimpotrivă, suntem obișnuiți să ne închinăm în fața lui și să-l iubim!

La urma urmei, din păcate, este frumoasă, interesantă și, cel mai periculos dintre toate, plăcută. Ne decorează calea vieții și se numește înțelepciune practică sau capacitatea de a trăi. Cu rare excepții, această înțelepciune nu ascunde nimic altceva decât răutatea.

Cuvântul „rătăciune” nu este de obicei folosit. O persoană care știe să profite de circumstanțe este numită deșteaptă și dexter - își aranjează viața într-un mod plăcut și benefic pentru el și, aparent, face viața mai ușoară tuturor celor care dă peste el.că e un ticălos?Întotdeauna sunt nori de muște în jurul lui, pentru că e bine și pentru ei.

Mersul singur este cel care nu se adaptează și nu are virtuți sociale plăcute, cu excepția propriei sale morale pure stupide.

E doar proastă, amuzantă pentru toată lumea și uimește pe toată lumea.

Cele două tipuri de generozitate sunt curajul și generozitatea. Viteazul își sacrifică personalitatea, cel generos își sacrifică proprietatea.

4.

De ce înțelepciunea nu este considerată o proprietate a moralității pure?

Acesta este motivul pentru care s-a întâmplat acest lucru.

Elementul predominant în înțelepciune nu este moral, ci mental, iar în acest caz, prudența, prudența și prudența ar trebui incluse în morala pură.

Este înțelepciunea identică cu prudența?

Ambele proprietăți ale rațiunii, conform prudenței, în raport cu rațiunea, sunt nivelul cel mai de jos. Și mai jos este prudența, nu mai este o proprietate a rațiunii, ci a rațiunii.

Cu cât gradul este mai mic, cu atât mai puțin elementul moral în el, cu atât mai mult predomină elementul mental.

Dar, în același timp, și elementul moral intră în minte, adică participă și voința la ea, care nu joacă niciun rol în minte.

Tot ceea ce este moral este mai valoros sau mai înalt decât mentalul - așa este legea vieții noastre, după părerea mea.

Următoarele pot părea o contradicție. Cea mai mare nenorocire care amenință omul, ca ființă rațională, este nebunia sau privarea minții, altfel manifestarea sa cea mai înaltă – rațiunea.

Dar a fost perfect dovedit de Prof. Credem că un nebun diferă de o persoană normală tocmai prin pierderea abilităților morale. Se întâmplă adesea ca pacientul să gândească corect și chiar să lucreze mental, dar sentimentele sale morale sunt ucise sau, după cum se spune, atrofiate - și-a pierdut interesul față de vecini, are indiferență totală față de orice, cu excepția propriului „eu”.

Aici apare o nouă întrebare despre legătura strânsă dintre elementele mentale și morale, iar această legătură este de netăgăduit.

Dacă înțelepciunea include un element moral, atunci există încă mai mult din elementul mental în ea - și anume, previziunea viitorului, sau

previziunea, cântărind toate circumstanțele dintr-un punct de vedere larg, același lucru pe care îl face raționalitatea dintr-un mod mai restrâns sau mai superficial. Punct de vedere.

În prim-plan în înțelepciune se află căutarea adevărului, și nu suferința în numele ei, ca în morala pură, nu stabilirea dreptății pe pământ, nu înăbușirea răului, ci încurajarea binelui, care face să suferi.

Înțeleptul nu suferă – este un tip diferit.

Care este scopul înțelepciunii sau al prudenței?

„Omul prudent dorește să obțină o stare de tristețe, nu de fericire”, a spus Aristotel. Așa este înțeleptul stoic, iar idealul lui este seninătatea.

Toate acele proprietăți pe care le atribui moralității pure nu înseamnă bunăstarea unei persoane, ci doar implementarea binelui sau triumful lui.

Acesta este un semn esențial al moralității pure.

Deoarece vorbim despre modul în care se simte o persoană în sine - bine, rău sau indiferent, aceasta nu este o chestiune de moralitate pură, ci de o teorie aplicată, practică, inferioară purului, partea sa suplimentară, și nu o teorie independentă.

De aceea nu număr prudența și chiar înțelepciunea printre morala pură.

Chiar dacă o persoană prudentă nu își dorește o existență plăcută, ci doar tristă, tot are nevoie de ceva pentru sine; se gândește la propria bunăstare, dacă în același timp se mulțumește cu o stare indiferentă, tristă.

Această stare este împotriva tuturor instinctelor naturii noastre – avem nevoie de bucurie și suferință, nu de seninătate.

Este o proprietate a naturii neînsuflețite sau a organismelor mai simple și nu la fel de dezvoltată și sensibilă ca a noastră.

Înțeleptul stoic nu este un ideal, pentru că rămâne indiferent la soarta vecinilor săi. Cu o asemenea indiferență față de cele mai bune elemente din societate, răul nu poate să nu triumfe.

La fel ca stoicii, la fel și asceții – dușmani ai binelui – se retrag amândoi în propriul „eu” *).

Oricine se închide este un egoist, în sensul profund al acestui cuvânt.

Egoismul nu este capabil să avanseze umanitatea. Cu cât este mai rău, cu atât este mai periculos, pentru că se acumulează, prinde rădăcini mai adânci și îneacă mugurii binelui.

Numai lupta cu ea este valoroasă și, prin urmare, o atitudine indiferentă este dăunătoare, și nu doar viața pentru plăcerea cuiva - hedonism, plăcere - epicureism, fericire - eudaimonism și beneficiu - tilitarism.

Un tip de utilitarism este evoluționismul sau credința în progresul omenirii.

Dar, la urma urmei, tocmai acest progres este urmărit și de morala pură, prin urmare, este utilitar, în special evolutiv, și în acest caz aplicat.

Diferența constă în faptul că morala pură gravitează spre o dezvoltare diferită, lucru pe care moralitatea teleologică (expedient) în cauză îl urmărește nu este o viață mai confortabilă, mai plăcută, mai sigură din punct de vedere material, care se realizează grație succeselor științelor naturii. cu ramurile ei aplicate.

Morala pură are nevoie de alte succese, aceleași pe care umanitatea le produce în egală măsură, dar încet și imperceptibil.

Fiecare succes material este vizibil pentru toată lumea și constituie mândria progresului; succesul moral este o problemă controversată, nu un fapt general acceptat.

') Două cuvinte despre asceză. Prelegeri publice M. 1901

Și totuși, când vorbesc despre bunătatea sălbaticilor sau a popoarelor primitive și îi admiră pe oameni needucați, spun o minciună.

Oamenii au fost mai răi și au devenit mai buni. Prin excepție, un copil este mai înalt în termeni morali decât o persoană dezvoltată într-o stare de cultură.

Cu cât este mai educată, cu atât mai morală, cu atât este mai înaltă legea vieții noastre și legământul care nu poate decât să fie împlinit cu bucurie profundă.

Și Rousseau, și Ruskin și Tolstoi stau pe un punct de vedere greșit atunci când exaltă primitivitatea și lipsa de cultură. Nu sunt optimiști, ci pesimiști. Credința în educația și îmbunătățirea umanității este cel mai profund și mai vesel optimism.

Este trist, trist și nedrept să nu vrem să cunoaștem faptul neîndoielnic care dă credință în umanitate și ne sprijină munca în folosul și beneficiul ei moral.

Dacă s-a făcut puțin, atunci s-a realizat ceva.

Și această credință este cel mai bun lucru care există pe pământ, ne obligă și să luptăm și este acel foc sacru care îi inspiră pe apărătorii moralității pure.

VII

Din viziunea despre lume a lui Rudolf Aiken.

Geschichte der philosophischen Terminologie im Umriss. Lpz. 1879, 220 S.

Beitrage zur Geschichte der neueren Philosophie, vornehmlich •der deutschen. Heidelberg, 1886, 183 S.

Die Einheit des Geisteslebens în Bewusstsein u. Acela des Men-schen. Untersuchung. Lpz., 1888. 498 S.

Der Kampf uni einen geistigen Lebensinhalt. Neue Grund-legung einer Weltanschaung. Lpz., 1896, 400 S.

Conținutul de adevăr al religiei. Lpz., 1901, 444 p.

Opiniile asupra vieții marilor gânditori. 4 recolorat. Ediția Lpz., 1902, 514 p. (есть 5-ое).

A colectat eseuri despre filozofie și perspectivă asupra vieții. Lpz. 1903, 230 p.

Curente intelectuale ale conceptelor de bază ale prezentului. Lpz. 1904, ediția a III-a, 390 pagini.

1.

Celebrul filozof, care a primit Premiul Nobel în 1909, este aproape necunoscut printre noi. Abia recent o traducere a două dintre prelegerile sale a apărut sub titlul „Principalele probleme ale istoriei religiei.” Cartea a primit o primire neprietenoasă. Aiken este acuzat că este nefondat sau nefondat și de liberalism protestant >). „Neputința lui gândirea religioasă bazată pe antichitatea protestului este clar vizibilă în traducerea recentă a cărții lui R. Aiken”, asigură domnul Berdyaev * 2).

Nu numai germanii, ci francezii și suedezii judecă diferit.

*) Gândirea Rusă, 1909, nr. 11. Index bibliografic.

2) Gândirea Rusă, 1909, nr. 9. Experiență în justificarea filozofică a creștinismului.

Aiken merită laudă pentru că nu a făcut din filozofie o servitoare a științelor speciale și pentru că nu i-a recunoscut semnificația globală. Aiken este în mod deschis un metafizician și nu-i este rușine să anunțe asta')

„Filozofia lui Aiken nu este un sistem, ci o serie de soluții la problemele vieții. Aceasta este o forță, o pârghie pentru creșterea vieții gândirii.” d).

În „Curente moderne” încearcă să pătrundă în viața mentală modernă, analizează conceptele de bază ale subiectului, experiență, dezvoltare mecanică și organică, individ, personalitate, liber arbitru.

În „Unitatea vieții” el conturează două mari sisteme – naturalismul și intelectualismul. Ambele sunt presupuse realități care depășesc limitele experienței. Această realitate, mai înaltă decât viața, va fi centrul filozofiei.

Din istoria vieții mentale, el a tras o viziune asupra existenței, pe care a numit-o „sistemul de viață al lumii”.

Prima lucrare dedicată memoriei lui Krause a apărut în 1870, iar 1910 a marcat cea de-a 40-a aniversare a operei filosofului.

Kant nu s-a despărțit de Königsberg, Eiken s-a obișnuit cu un oraș plin de poezie - Jena, unde poate lucra liber printre frumoasa natură a munților Turingieni, care înconjoară îndeaproape orașul, și nu există zgomot și duhoare uimitoare ale capitalelor. .

Nu voi vorbi despre darul genial al prezentării, limbajul frumos și meritele științifice ale talentatului filosof. A lucrat mult în domeniul terminologiei, a fost un expert în ea și a fost primul care a acordat atenție compatrioților săi din secolele XV-XVI. Nicolae din Kuzan și Kepler ca filozofi.

Aiken nu inventează termeni care să nu ne spună nimic, așa cum face Avenarius, care a devenit la modă printre noi. Dar aici îl studiază pe Avenarius și nu vor să-l cunoască pe Aiken, pentru că el este primul reprezentant al așa-zisei filozofii pozitive. Filosofia nu poate fi pozitivă. În „Critica experienței pure” Avenarius depășește limitele experienței și arată doar că o astfel de critică nu poate

*) Revue, philosophique 1909, 4.

2) Ord och Bild. Stockholm, 1909, 3.

3) Deutsche Rundschau, 1909, 4.

pl,”·, epmpgo în sine, experiență pură, nu există. Nicio experiență eu însumi

„Hlptttepiem” și cele două elemente sunt inseparabile, asociate cu gândirea, acestea și

ACESTA ESTE YAXIOMUL VIEȚII.

Vreau să înțeleg principalele trăsături ale viziunii despre lume a lui R. Aiken. schițați pe scurt părerile sale despre istorie, cultură, religie, etică – elementele principale ale realității sale spirituale.

Cel mai valoros lucru la un filozof sunt opiniile sale generale și, cu cât sunt mai largi, cu atât sunt mai interesante. Lățimea este cea care caracterizează Aiken și coexistă cu profunzimea gândurilor și subtilitatea contururilor lor.

Dar nu este ușor de înțeles, iar munca mea este imperfectă.

În limbajul lui Aiken, înțelegeți acest lucru pentru a vă conecta. Este un filosof sintetic care caută unitatea peste tot, leagă mai degrabă decât separă, se străduiește să conecteze firele eterogene ale diverselor mișcări și este el însuși uimit de câte astfel de fire există, cât de încurcate și împrăștiate sunt. La urma urmei, este mult mai greu de descurcat și pus în ordine decât de a încurca și a face noduri acolo unde nu sunt necesare noduri, tocmai lucrul care este produs de foarte mulți dintre cei care compun sisteme și se străduiesc cu orice preț să spună pe ale lor, a cărui valoare este îndoielnică.

2.

Aiken, dimpotrivă, crede că timpul nostru nu este propice pentru crearea de sisteme, iar sistemele sunt acum un anacronism. Timpul nostru este prea tulbure pentru asta, dar un gânditor nu poate renunța la timpul său. Cel mai imposibil lucru la un moment dat este să depășim acest timp - așa este punctul de vedere al filosofului nostru al istoriei. Este posibil să te gândești la un acoperiș când fundația se scutură?

Viața este tăiată în bogăție și abundență de noi formațiuni și curente, se intensifică la infinit și, oricât de mare ar fi forfota activității, se întâmplă ceva greu, încât setea de viață rămâne nesatisfăcută. Dintre numeroasele curente, este necesar să-l distingem pe cel principal, care se numește viața spiritului. Timpurile moderne au dezvoltat gândirea umană într-o asemenea măsură încât a transformat-o într-o singură gândire.

Pentru a înțelege principala problemă a vremii, cu alte cuvinte, pentru a indica direcția din care se poate aștepta rezolvarea acesteia. Nu trebuie să uităm că toate posibilitățile nu au fost încă epuizate:

fiecare dintre ele poate deveni realitate. La urma urmei, timpurile moderne nu sunt sfârșitul istoriei dezvoltării. Acest timp este caracterizat de lățime, imanență, ideea de forță: ceea ce era îngust,

ceea ce era grecesc în antichitate, ceea ce era creștin în Evul Mediu, a fost aruncat, iar acum aceste foste frâne nu mai există. A apărut o nouă relație a subiectului cu obiectul, a omului cu lumea. O persoană luptă pentru independența sa, pentru o mai mare libertate a individualității. O întoarcere către libertate este o întoarcere către idealitate. Căutăm idealismul concret, dar nu l-am găsit încă.

Realismul și idealismul trebuie să meargă mână în mână. Realismul are dreptate atunci când ia armele împotriva idealismului oficial; greșește când vrea să distrugă orice idealizare și să fie el însuși realitate. Trebuie să găsim conținutul ideal pentru viață și să ne umplem viața cu el. Realismul actual este doar o pregătire pentru un nou idealism.

Dacă viața exterioară a câștigat acum mai multă importanță, atunci și viața interioară a devenit mai puternică. Nu există nicio îndoială că viața interioară nu este gata făcută din rai, ci necesită multă muncă. Dacă lumea spirituală nu ar exista, atunci nu ar exista nicio legătură între oameni pentru munca comună, înălțare deasupra intereselor fizice. Recunoașterea lumii spirituale revoluționează toate conceptele de bază despre viață și existență.

Acum avem o nouă atitudine față de natură. Cunoștințele noastre moderne sunt de natură experimentală. A admite acest lucru nu înseamnă a fi empiric. Trebuie să înțelegem omul în legătura sa cu natura.

S-a răspândit punctul de vedere conform căruia omul aparține naturii: a separa omul de natură înseamnă a te gândi prea puțin la natură și prea mult la om. În sistemul de educație a esenței, natura este stadiul spiritului și există rațiune în ea. Întreaga noastră existență nu este altceva decât o continuare a naturii. Cu toate acestea, întreaga noastră viață nu poate fi epuizată doar prin victoria asupra naturii.

Ridicându-se deasupra naturii, subjugându-o în sine, omul îi servește. Omul nou este atât Faust, cât și Mefistofel: el trasează clar granițele dintre forțele spirituale și nu numai că înțelege faptele. Motto-ul vieții unei persoane noi este munca. Avea dreptate Voltaire când a declarat în Candide: „Vom lucra fără ezitare!" Acesta este singurul mod de a face viața suportabilă."

Munca are un dublu sens: dă stăpânire asupra lucrurilor și le obligă să se supună. V. avea o treabă de făcut, iar bărbatul era eroul lui. Un nou tip de muncă – munca la mașini – a schimbat atitudinea față de lume și de om. Datorită muncii, viața a devenit mai lungă; datorită tehnologiei, cursul vieții s-a accelerat.

În secolul al XX-lea Am intrat cu multe probleme pentru întreaga persoană, care nu existau în secolul al XIX-lea. Munca și sufletul nu se găsesc întotdeauna. O persoană dorește să trăiască o viață plină. Sufletul tânjește după cultura individuală. Cultura socială domină munca noastră, duce la mecanizarea vieții, iar împotriva unei astfel de culturi este înarmată dorința individuală pentru o viață interioară mai mare.

Conceptul de „cultură” este esențial pentru toate activitățile umane, iar cultura este un produs al istoriei omenirii. Este dificil să se facă distincția între conceptele de „cultură” și „civilizație”; acolo unde un german spune „cultură”, un Francezul folosește cuvântul „civilizație”. Această cultură constă în faptul că prin ea o persoană se ridică deasupra naturii la libertate. Cultura nu este altceva decât o continuare a vieții naturale a spiritului. Există 2 lumi și 2 etape ale aceleiași lume, și anume natura și mintea, iar mintea vrea să subjugă natura.Condiția principală a oricărei culturi este să facă din a fi activitate independentă.Mișcarea culturală poartă în sine un început personal, înalță existența atât de mult încât contrariile se împacă în ea, transformă existența într-o lume a gândurilor și dezvoltă dorința de concentrare a gândirii.Cultura extinde existența: munca se diferențiază, se formează noi centre independente .

Un semn al culturii este marea mobilitate a unei persoane. Datorită noii culturi, omul a devenit mai mult decât era înainte; cu cât cultura este mai puțin profundă, cu atât munca individului este mai săracă. Istoria culturii menține o legătură cu viața spirituală. Cultura nu vine fără dificultate; dacă nu are ca bază viața spirituală, atunci își pierde orice sens.

Cultura nu face oamenii mai fericiți: a pune fericirea pe primul loc este dăunătoare culturii.

De două ori mișcarea culturală a format sisteme culturale – asta a fost în Grecia și în timpurile moderne.

În Grecia forma de cultură este artistică, în creștinism este etică, în timpurile moderne este dinamică.

Omul pare mic în comparație cu istoria și nu poate face nimic de unul singur. El este o ființă non-istorică prin natură, supra-istoric în miezul vieții sale spirituale și istoric doar în lupta pentru auto-îmbunătățirea. Ca ființă istorică, omul se străduiește pentru existența spirituală, luptă pentru conținutul vieții, aprofundarea acestei existențe.

Ce va rămâne cu o persoană dacă i se ia istoria?

El nu se poate elibera de istorie, iar când legea naturală a făcut o astfel de încercare în secolul al XVIII-lea, această încercare a fost un eșec. Istoria nu are un parcurs secvenţial, ci se mişcă în repetate. Ar putea fi numit mai degrabă o problemă decât o soluție la o problemă. Atitudinea noastră față de istorie este vagă. Cel mai confuz lucru este legătura dintre istorie și stat, societate și biserică. Este și mai greu de înțeles legătura dintre istorie și viață, de a lega suferința proprie cu cea a altora.

De-a lungul istoriei există un joc de repulsie și atracție, distanță și apropiere.

Omul are o istorie complet diferită de restul naturii. Istoria este destinul pentru el.

Este o trăsătură caracteristică timpului nostru că, pe fondul îmbunătățirilor tehnice și al aspirațiilor pentru fapte remarcabile, marii oameni și-au pierdut importanța.

Munca timpului nostru se rezumă la o dorință vagă de a dezvolta conținutul vieții – altfel este o luptă pentru viața spirituală. Miezul tuturor dorințelor este dezvoltarea unei atitudini față de mediu. Problema socială este principala problemă a timpului nostru.

Fiecare dată trebuie să lupte pentru ideile sale, la fel cum a noastră luptă pentru sociologie. Numai într-o luptă cu sine însuși timpul își poate îndeplini sarcina.

Dar oamenii sunt la fel de puțin mulțumiți de socialism ca și de intelectualism.

Lumea nemișcată a anticilor face loc uneia noi, pline de mișcare. Timpul nostru este plin de mișcare, motiv pentru care cel mai puțin se poate face fără idealuri ferme. Cele două pericole care ne amenință sunt ultramontanismul și social-democrația. În secolul al XVIII-lea s-au angajat în omul absolut și eliberarea individului, în secolul al XIX-lea. a devenit interesat de viața socială și de individualitate. Sociologi, precum Comte, Quettelet și alții, dovedesc dependența completă a omului de mediu și

acordați mai multă atenție egalității oamenilor decât diferențelor dintre indivizi.

3.

R. Aiken este convins de unitatea vieții spirituale. Convingerea este una dintre principalele trăsături ale viziunii sale asupra lumii. O astfel de unitate nu există pe baza experienței, dar există o dorință pentru ea care este mai puternică decât ceea ce îmi vine de obicei în minte. Unitatea este mai mare cu cât viața spirituală își stabilește mai multe scopuri.

Conceptul de unitate este introdus chiar de viața spirituală. Acum ne străduim pentru unitate. Niciodată nu s-a vorbit atât de mult despre monism, iar oamenii nu au fost niciodată atât de departe de el. Suntem încă dualiști, chiar dacă vrem să eliminăm dualismul și să vorbim despre monism.

Monismul crede că spiritul și natura sunt trepte, nu opuse. Trebuie stabilit un echilibru între natură și spirit, ca între tot ceea ce este interior și tot ceea ce este exterior, simțire și gândire, realism și idealism.

Trebuie să fim conștienți de fundamentele existenței noastre, în relațiile noastre cu lumea – de aici trebuie să ne dezvăluie o nouă realitate.

Lăsați-i pe toți să lucreze la maximum pentru a-și aprofunda viața.

Unitatea se dezvoltă numai odată cu dezvoltarea forțelor spirituale, care inițial erau slabe și devin mai puternice în luptă.

O altă trăsătură fundamentală și, s-ar putea spune, tragică a viziunii despre lume a filozofului nostru este convingerea nevoii de luptă. Noul apare doar prin distrugerea vechiului.

Tot ce este uman este într-o luptă cu spațiul și timpul. Disputa este părintele și legea lucrurilor, după Heraclit. Trebuie să lupți pentru a-ți salva esența.

Viața spirituală nu vine în existență gata făcută: viața este rezultatul luptei și experienței. Setea de a se elibera de lucrurile mărunte umane a dus la o luptă împotriva ei. Viața este o luptă între libertate și necesitate, iar această luptă este dusă atât de indivizi, cât și de societăți întregi.

Există trei sisteme de viață. Acestea sunt sisteme întregi, nu direcții sau curenți. Mai mult, sunt încă în

dezvoltare, dar nefinalizată. Aceste sisteme sunt naturalismul, intelectualismul și lumea personală.

Naturalismul consideră că spiritul este natura, care a primit conștiința, în timp ce procesele spirituale sunt doar o continuare a proceselor naturii. Naturalismul nu vrea să cunoască cursul istoriei sau creșterea interioară a omului, grație muncii sale de secole și întregii bogății care decurge de aici.

În ochii naturalismului, istoria este o mare eroare. Se poate prețui foarte mult istoria naturală și nu mărturisește naturalismul, care este contrar independenței vieții spirituale.

Scopul naturalismului este de a dezvolta toate forțele naturii. Sistemele sale științifice – empirismul și pozitivismul – nu au succes.

Intelectualismul crede că mintea, care se dezvoltă prin gândire, este un plus. Acest plus nu creează, ci doar însoțește procesul.

Dacă naturalismul și intelectualismul sunt opuse unul față de celălalt, ele au o rudenie - neagă formele personale de viață și recunosc că universul este infinit. Intelectualismul aduce spiritul mai aproape de natură, naturalismul extinde natura în spirit. Naturalismul face din spirit un apendice al naturii, intelectualismul face din natura o etapă a spiritului.

Dezvoltarea extremă a intelectualismului este noetismul, conform căruia mintea creează totul din ea însăși.

Contrastul cu intelectualismul este voluntarismul, foarte des intalnit in Evul Mediu si in timpul Reformei. Un sistem bazat pe voință nu poate exista, deoarece voința nu se manifestă acolo unde nu există conștiință.

Greșeala fundamentală a voluntarismului este că confundă manifestările vieții mentale și spirituale.

Ceea ce trebuie spus despre lumea personală este că în domeniul mecanismului nu există loc pentru viața personală. Toate viețuitoarele acceptă ceea ce este dat nu indiferent, ci sub steagul „entweder-oder”, ca rău sau ca bun, plăcut sau neplăcut – acestea sunt valori tipologice. Viața personală primește o dezvoltare mai mare în etică. Problemele lumii etice duc, în mod necesar, la religie, care extinde lumea personală. Din el o persoană trage noi valori. Îndoielile despre Dumnezeu, lume, om și viață se reduc în cele din urmă la îndoieli cu privire la idealitatea naturii noastre umane.

4.

Mântuirea omului constă în lumea morală. Totul fluctuează, doar valoarea binelui este de neclintit. Moralitatea ridică viața.

Este posibil să separăm moralitatea de cultură?

Ordinea morală trebuie să fie supranaturală. Lumea bunătății este sufletul întregii existențe; lumea spirituală devine împărăția lui Dumnezeu, libertatea învinge soarta.

Când viața spirituală este atât de slabă încât nu poate depăși contradicțiile și nu mai este miezul realității, bunătatea, generozitatea, iubirea, mila, datoria și respectul se transformă în iluzii.

Ceea ce este mai puternic în noi este setea de dreptate: odată cu dispariția ei, viața pământească își pierde orice sens.

În fruntea spiritelor bune ale omenirii se află moartea. Nu poate exista viață fără moarte, precum lumina fără umbră. „Cel mai vechi lucru din lume este bucuria de a fi; a doua este frica de inexistenţă.” (Runeberg).

A acționa etic înseamnă a stăpâni procesul subiectiv al lumii, a-ți subordona propria voință cerințelor sale. Rezolvând această problemă specială, o persoană luptă pentru integritatea existenței sale.

Morala oferă unei persoane aspirații și acțiuni care au în vedere nu autoconservarea, ci alte scopuri mai înalte.

Cum s-au format conceptele noastre despre bine și adevăr și cum ne-am despărțit de fapt și util? Acesta este, până la urmă, un fenomen remarcabil. Morala cere renunțarea la egoism și se află în contradicție ireconciliabilă cu moralitatea naturii, distrugând îngustimea „eu-ului” mic.

Este interesant că conceptul de drept a fost transferat de la acțiunile umane la natură.

În viață, binele și răul nu se disting la fel de clar ca în manualele de morală. Experiența nu confirmă că există mai mult bine decât rău și rămâne necunoscut ce este mai mult. Binele nu motivează de la sine, dar din cauza anumitor circumstanțe externe, răul nu se răzbună întotdeauna. Bunătatea stă în omul însuși; este în același timp frumusețe. (Shaftesbury). Frumosul servește ca simbol al binelui moral și este independent în natura spiritului. Morală

Realitatea nu poate sta în afara vieții, ci este unită cu arta, așa cum vedem la Luther și Kant. Potrivit lui Leibniz, răul este dezvoltarea binelui și a complementului său. Tot răul este înrădăcinat în societate, crede Rousseau. Odată cu dezvoltarea culturii, răul a devenit mai subtil. Victoria asupra răului este dobândirea de noi beneficii. A recunoaște răul radical nu înseamnă a considera o persoană ca fiind fundamental coruptă. Optimismul pur și simplu îndepărtează răul. Optimismul ontologic, reprezentat de Spinoza, consideră lumea bună și vede în ea doar o combinație de cauze și efecte, un sistem de legi. Potrivit pesimismului, cu cât organismul este mai rafinat, cu atât suferă mai mult. Optimismul și pesimismul se resping reciproc, dar nu se înlocuiesc.

Pentru Platon, Luther și Kant, morala nu era doar un mijloc de a promova bunăstarea umană, ci și sarcina existenței sale interioare. Ei îl atacă în special pe Kant și uită că, în opinia lui, trebuie să-și îndeplinești datoria cu plăcere, și nu cu indiferență.

Binele nu poate fi primit din exterior, altfel nu ar fi bine. Prima morală independentă a fost stoica, care se găsește și la vechii creștini. Hristos a eliberat moralitatea de puterea naturii.

Morala și religia nu sunt dușmani. Etica care nu vrea adâncirea religiei se condamnă la vulgaritate. Numai în legătură cu religia poate cuceri natura.

5.

Cum se raportează religia la cultură?

Ei sunt în continuă luptă, dar omul are nevoie atât de religie, cât și de cultură. Fiecare dintre ele ar trebui să aibă propria sa zonă și posibilitatea de a-și dezvolta propria originalitate. Din păcate, există relații tensionate între religie și viața culturală, iar această discordie va dura pentru totdeauna.

Religia și cultura nu ar trebui să fie subordonate una altuia, ci libere.

Știința, religia și arta sunt propriile lor sfere de activitate și scopuri pentru ele însele. Ele sunt independente în raport cu întregul și independente unele de altele. Numai cu recunoașterea reciprocă pot avea un efect fructuos unul asupra celuilalt.

Principalul lucru pe care religia îl afirmă și care este iluminat în mod unic de realitate este independența ei în raport cu

pasiune pentru știință. Știința este mai probabil să se găsească în religie decât în știință. Doar speculația filozofică poate lega filozofia și religia, dar religia este independentă și nu are nevoie de ajutorul religiei. În general, ar trebui să eviți să contrastezi divinul cu umanul și să le consideri complemente.

Nedorind să expună filosofia religiei, Aiken se îndreaptă către cei care caută o renaștere a vieții spirituale. Religia nu este ceva gata făcut, ci un subiect de căutare și luptă constantă. Nimic nu leagă și desparte oamenii ca religia.

Dorința de religie este, cu alte cuvinte, dorința de a evada din lume. Ceea ce o persoană se străduiește cel mai tare să scape de rău și să devină fericită. Religia nu elimină răul. În fiecare religie există o ruptură cu realitatea imediată și în același timp o confirmare a acesteia. Punctul de plecare și întoarcerea către religie este sentimentul contrastului dintre cerințe și realitate. Miezul vieții religioase este ideea lui Dumnezeu, relația omului cu Dumnezeu.

O întoarcere către religie este întoarcerea spiritului, percepția celei mai profunde vieți spirituale.

Soluția religioasă a problemei este ridicarea deasupra răului și datorită acestei victorii asupra lui. Drumul spre atingerea răului nu este indicat. Viața este un început și o aspirație, nu un sfârșit, nu o finalizare. Nu există o putere mai mare decât convingerea că există o lume superioară. Dacă religia nu este adevărul cel mai înalt, este cel mai distructiv dintre iluzii, iar această amăgire afectează o persoană în moduri foarte diferite.

Religia creștinismului, cea mai irațională dintre toate, a deschis o nouă lume – cea etică. Creștinismul, ca și budismul, este o religie a mântuirii, nu a legii. Budismul vrea să distrugă setea de viață, creștinismul o transformă. Ideea neutră a creștinismului este ideea împărăției lui Dumnezeu. O minune este copilul preferat al credinței, mai ales al credinței creștine.

Bayle credea că dogmele creștine, în special Căderea și mila, contrazic rațiunea, deoarece rațiunea nu este capabilă să cunoască cele mai profunde secrete. Din cauza religiei, B. s-a despărțit de patria sa și

și-a pierdut scaunul la Rotterdam: nu a vrut să devină catolic oficial. Dar de ce a ridiculizat ceea ce ar trebui să-i fie drag? Fiind un catolic credincios, nu se putea ridica deasupra contradicțiilor.

Creștinismul nu și-a epuizat încă esența și este plin de probleme pe care viitorul le va dezvălui. Nu numai că are un trecut glorios în spate, dar are în față un viitor la fel de mare. Acum că credința în cultură a fost zdruncinată, ca urmare a apărut o întoarcere către religie. La începutul secolului al XX-lea. religia a primit putere nouă ca reprezentant al eternității.

Fără îndoială o mișcare modernă în religie. Pe măsură ce munca ne consumă energia, simțim că persoana rămâne nemulțumită în interior. Primele forme de religie au devenit învechite, datorită succeselor istoriei naturale și ale evoluției.

Religia este fie un produs al dorințelor și intereselor umane, fie un factor supraomenesc și, în ambele cazuri, nu avem puterea de a o distruge. Unii consideră că religia este un produs al speranțelor și dorințelor omului sau o mare amăgire. Dacă presupunem că religia nu este primită de sus, este ceva uman.

Este o greșeală să credem că omul modern și religia sunt cantități incompatibile. Timpul nostru este caracterizat de o sete pentru o revelație mai pură și mai puternică a creștinismului. Este posibil să nu crezi în viitorul lui?

Conținutul interior al unei persoane arată că ea aparține unei alte ordini de lucruri decât restul naturii. Pentru toți gânditorii profundi, propriul concept despre adevăr este un mister. Istoria ne învață că adevărul ne este inaccesibil.

Există o motivație pentru credință în viața noastră?

Religia dă lumii un alt fel de ființă, o nouă ordine a lucrurilor, punând în prim plan procesul vieții, ne eliberează de îngustimea inerentă speciei umane. O astfel de înțelegere a procesului este aprofundarea și eliberarea de dragul scopurilor pe care religia le urmărește.

Religia zdruncina temeliile existentei noastre, ne salveaza de vechea viata, ne ridica la una noua si da vietii un caracter de maretie. Religia nu dă pace, nu este o podoabă a vieții, ci o viață nouă, o realitate nouă care se manifestă din interior. Religia este cel mai înalt punct de viziune care transformă toată viața. Ea este peste tot strâns legată de dezvoltarea vieții spirituale; nu se adaugă vieții, ci crește din ea. Ea singură aduce totul la unitate. Fără religie nu există adevăr în viața spirituală și credința interioară.

chipul persoanei. Religia îmbrățișează toată viața și creează o lume nouă. Ea luptă nu pentru fericire, ci pentru adevărul vieții spirituale și, cu cât merge mai departe, cu atât trebuie să dobândească mai mult.

Nimic nu pare mai natural oamenilor moderni și marilor gânditori decât dorința de îmbunătățire nesfârșită și absolută. Deoarece există adevăr în dorința de infinit, aceasta indică faptul că există o religie în sensul lumesc care este discutată aici.

Fiecare viață spirituală se ridică deasupra timpului. Și dacă fiecare religie vorbește despre ridicarea vieții la eternitate, cum poate cineva să găsească raportul dintre timp și eternitate?

Toți gânditorii profundi cred că munca mentală este participare la viața lumii eterne. Fără dorința de eternitate, viața temporară se transformă în umbră. Doar religia face posibilă moralitatea. În morală, lupta este pentru viața nesfârșită și veșnică. Fluctuațiile religiei afectează moralitatea și nu există nicio îndoială că religia a fluctuat în ultima vreme.

Asociată cu setea de infinit sau etern este setea de libertate. Problema libertății se ridică deasupra purului uman, pentru o înțelegere mai aprofundată a lumii și a realității. Fără religie, libertatea se transformă într-o frază, iar fără libertate nu există religie. Dar câtă neadevăr, lipsă de libertate și ură față de viață a fost cauzată de creștinism!

Originea religiilor pozitive indică originalitatea lor, faptul că au fost fondate de mari personalități – intermediari între divinitate și umanitate. Activitatea dezvăluie divinitatea în ei (Froebel). Dar nu se poate spune că divinul este un fel special de uman? Cât de des a servit viața religiei! A apărut împărăția lui Dumnezeu pe pământ datorită religiei, au devenit oamenii mai curați și mai nobili? Este viața umană doar un apendice al naturii sau începutul unei lumi noi?

6.

Viața spirituală își datorează originea istoriei și societății; ea ia naștere datorită lor, și nu din ele. Viața trebuie înțeleasă din conținutul ei interior. O astfel de transformare a vieții nu se poate întâmpla brusc – este nevoie de timp pentru ca acest proces să aibă loc.

tensiunea spirituală a vieţii devine mai puternică. Independența ei spirituală este a treia caracteristică principală a viziunii despre lume a lui R. Aiken. Independenta aduce naturii ceva complet nou. Chiar dacă o persoană nu servește drept centru al lumii, ea totuși participă la crearea fundațiilor acesteia. Acolo unde se consideră cel mai înalt obiectiv, nu există adevăr și profunzime în viață. Este periculos să faci din viața unei persoane un scop în sine.

Unirea oamenilor produce putere spirituală. A recunoaște personalitatea (Selbsheit) a vieții spirituale înseamnă a-i afirma independența completă. Pentru a dobândi un „eu” spiritual, trebuie să se rupă de „Eul” natural.

Viața spirituală este înrădăcinată fie în lumea cealaltă, fie în lumea noastră. Sensul vieții este că are scopuri și fericire. Trebuie să ne dezvoltăm în mod independent puterea spirituală și să ne reînviam forța morală de bază. Omul modern luptă pentru independența spirituală, pentru aprofundarea atât a culturii, cât și a propriei existențe.

„Eul” nostru reprezintă ceva mai mult decât o simplă sursă de senzații și sentimente. Când viața spirituală este la un nivel inferior, „eu” servește doar ca un plus sau ca un fenomen însoțitor. Viața spirituală intră în lume și nu stă lângă ea sau în afara ei – este o viață integrală.

Omul este o mare contradicție și un mare mister; nu este o ființă spirituală, dar poate deveni una. Nu este independența vieții spirituale un produs al naturii?

Dacă viața spirituală nu este independentă, atunci nu există nici un scop al vieții, nici o cultură.

În viața spirituală se află ceea ce este cel mai profund în realitate, iar destinul ei este miezul procesului vieții. Viața spirituală nu trebuie doar să aibă independență, ci și să o păstreze. Cea mai eternă lume este cea interioară.

Dacă viața spirituală nu este cea mai profundă bază a realității, atunci moralitatea se transformă într-o iluzie.

Viața spirituală necesită o activitate independentă, pe care lumea experienței nu o poate oferi și nu poate exista fără credință în rațiune.

Discordia dintre gânditori, lupta idealismului cu realismul, apriorismul cu empirismul, metafizica cu psihologia, își are rădăcinile în atitudinea față de experiență și viața spirituală – la aceste două puncte de plecare diferite.

Mari gânditori însetați după adevăr și fericire, următorul Platon se află în punctul cel mai înalt al dezvoltării sale spirituale. oamenii lui. Filosofia pentru el nu este o teorie, ci ridicarea unei persoane deasupra existenței iluzorii și realizarea lui a existenței adevărate, purificarea de tot ceea ce este senzorial. El nu este doar un contemplator, ci și un făcător. Totul cu el este larg, nobil și fermecător, cu tinerețea ei veșnică.

Aristotel a fost cel mai mare om de știință al lumii, de gândire profundă, trup și greacă. Ceea ce are în comun cu Platon este că filosofia este știința conceptelor și a formelor, totul valoros și

frumos, dar are sens numai în legătură cu materia. O persoană liberă caută peste tot frumosul, nu utilul. Munca teoretică este mai importantă decât munca practică. Cunoașterea este cea mai pură formă de activitate.

Plotin își schimbă atitudinea față de problema răului, consideră răul un neajuns, o privare, face dualismul lui Platon mai acut, separând senzualitatea de gândire și considerând natura ostilă, străină de Dumnezeu, culmea urâțeniei.

Augustin este sincer prin fire și de sex opus. simbolizează armonia greacă dintre Divin și om. evlavie și nevoia de milă. Este un materialist utilitarist și moral. Îl iubim pe Dumnezeu de dragul lui, la naiba. Frumos pentru numele lui Dumnezeu. Dumnezeu a creat totul datorită bunătății Sale.

Reprezentantul noului creștinism este Luther. Cu cât cineva este mai creștin, cu atât suferă mai mult. JJ. proclamă libertatea de opiniile altora și eliberarea de autoritatea bisericească.

Bacon crede că cunoașterea profundă duce la religie. Presupunerile lui sunt mai importante decât activitățile sale.

Descartes este convins de valoarea titlului în sine, dar este interesat și de tehnologie.

Spinoza este jumătate materialist, jumătate spiritualist. un totalist, și nu numai un filozof al Iluminismului. Lectura lui. Sunt și artistici și reali, idealiști și mazăre. frunze Centrul învățăturii este relația dintre lume și om: lumea stă în Dumnezeu. Sp. Deckard este înarmat împotriva contrastelor dintre suflet și corp, subiect și obiect, gândire și experiență.

Leibniz personifică amploarea și universalitatea lumii. iluminismul german. Natura este subordonată SPIRITULUI · Unitatea personalităților. dă încredere în nemurirea individuală. Ka®. Fiecare dintre noi reflectă existența dintr-un punct de vedere special. Inda.

realitatea conține infinit. Nu poți să-L iubești pe Dumnezeu fără să-i cunoști perfecțiunea. Există mai mult bine în lume decât rău, de exemplu, case decât închisori.

Rousseau asigură că nimeni nu îndrăznește să fie el însuși. Civilizația a făcut omenirea slabă și falsă. Cu cât suferința este mai mare, cu atât decalajul dintre dorințe și putere este mai mare. Viața ar trebui simplificată de dragul fericirii tuturor.

Kant pune problema posibilității cunoașterii în sensul spiritualității unui astfel de proces. Nu putem atinge niciodată cunoașterea obiectivă a lucrurilor. Există o diferență puternică între senzualitate, inteligență, rațiune teoretică și practică. Kant reînvie dualismul lui Platon. Lumea spirituală este în noi.

Goethe îl vede pe Dumnezeu în natură și natura în Dumnezeu. Materia nu este moartă. Convingerea unității scopului constituie pentru el ceva ca o religie.

Are o antipatie organică față de dezordinea și fărădelegea revoluției. G. nu este un filozof în sensul școlar al cuvântului, ci în sensul uman.

Luther și Kant ascuțin contrastele și îngreunează viața, Goethe împacă contradicțiile și reduce severitatea vieții.

Nietzsche este mai mult un meteor decât o stea. Personalitățile lui Platon și Kant, care intră într-o relație unică cu lumea, sunt originale și, prin urmare, au putere demonică asupra minții. Ei luptă pentru adevăr și sunt convinși că adevărul există în lumea cealaltă.

Operei originare a unui mare om îi lipsește măreția și o dobândește numai după o lungă luptă; În acest fel puterea crește și se obține expresia deplină a individualității. Cea mai mare concentrare a lumii personale este reprezentată de eroii creativității morale - sunt cele mai mari fapte și demonstrează în mod direct existența forței și a spiritului.

Esența marilor personalități este că aduc elemente noi în acțiune și ridică la creativitatea primitivă.

Scopul principal al întregii vieți spirituale este de a permite lumii să-și cunoască propria profunzime și de a realiza o posibilă unitate.

Ca entitate spirituală, omul stă deasupra simplului om.

Filosofia nu este doar o colecție de opinii diferite, ci este în legătură cu dorința de realitate spirituală. Orice gândire mare este creativitate. Din fiecare sistem este necesar să se elimine conținutul său vital.

Ce trebuie făcut pentru a îmbunătăți educația filozofică?

În gimnazii se dedică 2 ore pe săptămână timp de 2 ani predării logicii, ceea ce desigur nu este suficient și nu trebuie să te mulțumești cu exemple vulgare, să conectezi logica cu știința și să-i prezinți pe eroii gândirii - Platon și Kant. La universități, interesul pentru filozofie este în creștere, dar nu peste tot există deja catedre de metafizică, filozofie și istorie a religiei. Este necesară extinderea lucrării în seminarii, introducerea unor cursuri de istoria terminologiei și analiza celor mai dificile lucrări ale lui Kant. Și în școlile speciale (tehnice) nu este nevoie să trecem peste întrebările superioare în tăcere, în timp ce filosofia se predă numai la politehnicile din Dresda și Karlsruhe.

Filosofia este departe de a-și epuiza conținutul, precum știința, religia și cultura.

Urmează un mare viitor, unde se deschid noi orizonturi și doar ceea ce s-a trăit este vechi.

VIII.

Despre pragmatism.

1. Iacov. Pragmatism. St.Petersburg 1910.

2. Iacob. Un sens al adevărului. 1909.

3. Schiller. Studii de umanism. Londra, 1907.

4.Pierce . La logique de la science (Revue philosophique 1879, 1).

5. Eber. Pragmatism. St.Petersburg 1911.

6. Berman. Esența pragmatismului. M. 1911.

7. Mo Kievsky. Pragmatismul în filozofie. (Avuția Rusiei 1910, 5, 6).

8. Pratt. Ce este pragmatismul. New York, 1909.

9. Boutroux. W. James. Paris, 1911.

10. Schinz. Antipragmatism. Paris, 1909.

11. Lopatină. Caracteristici și discursuri. M. 1911.

12.Iacov . Pragmatica! relatarea Adevărului (Philosoph. Review. B. XVII).

Pragmatismul 1) o metodă cunoscută; 2) binecunoscuta teorie genetică a adevărului.

(James).

„Nu îmi place acest nume, dar este prea târziu să-l „schimb”,” declară fondatorul pragmatismului, James, în prefața la „Pragmatism”. În lucrarea sa ulterioară și mai puțin populară, The Meaning of Truth, el spune că „pragmatismul este inițial un apel la acțiune”. Dar cum putem înțelege în acest caz că numele a fost ales prost?

Pragmatismul sau filosofia acțiunii este o învățătură care pune faptele în prim plan, în rest totul concret spre deosebire de abstract sau absolut. Filosofia acțiunii

Statul are, ca atare, punctul de plecare al consecințelor voinței, >) acțiunilor sau faptelor.

Poate exista o astfel de filozofie? Faptele nu sunt o chestiune de speculație și de aici provin contradicțiile care caracterizează această teorie – aici este rădăcina incertitudinii și vagului ei. Judecățile criticii sunt și ele vagi, contradictorii și nedrepte. Există deja o întreagă literatură despre pragmatism, deși abia au trecut 2 ani de la înființare.

Nu numai Protagoras, Bayle, Hume, Condillac, Rousseau, Comte, Ribot, Laas, Avenarius, Mach, Sechenov, Mihailovski sunt numiți pragmați, dar ceea ce este și mai puțin adevărat este Socrate, Aristotel, Locke, Pascal, Kant, J. St. Mill, Schopenhauer, Nietzsche, Ostwald, Poincare, Duhem, Bergson.

Pragmatismul se mai numește și umanism, prin care întrebarea pare să fie decisă în favoarea factorului subiectiv, relativism, practicism, meliorism moral - lumea este atât de rea încât trebuie să existe altul mai bun - pragmatismul moral - „pentru a formula o teorie pentru justifica idealul moral” - pluralism, pluralism metafizic, nominalism, utilitarism, anti-intelectualism - una dintre formele sale, iar filosofia la care va duce această metodă nu este predeterminată (Boutroux, W. James, p. 98) - există nicio tendință spre materialism, cum ar fi empirismul, empirismul dinamic sau radical, (după James nu există nicio legătură logică între empirismul radical și pragmatism) empirism biologic sau practic, instrumentalism, eclectism, oportunism, inductivism, scepticism, voluntarism, mentalitate de laborator... face opiniile noastre mai puțin decât gimi” (Papini), filozofia temperamentului și, prin urmare, crede în orice imagine a lumii care se potrivește acestui temperament (Iacov) și chiar în cel mai simplu punct de vedere filozofic.

Pragmatismul este într-adevăr mai puțin decât filozofie și se descurcă fără ea. (Papini).

A primit cea mai completă formă în sistemele americanilor Dewey și James și ale englezului Schiller (secolul XX).

') În Baldwin's Dictionary of Philosophy, James definește pragmatismul ca o doctrină, al cărei întreg sens este exprimat în consecințe practice.

Vestitorul acestei tendințe este americanul Peirce cu articolul „How to make our ideas clear”? (Popular Science Monthly, 1878, 1), iar James poate fi considerat doar un cvasi-student al lui Peirce, și nu adevăratul său student.

La celebra adresă californiană din 26 august. 1898 James explică: „Cred că este necesar să o exprimăm mai larg decât o face Peirce – cu atât mai important este că experiența este parțială, ceva care este activ.” (Pratt., p. 19).

Nu există nicio îndoială că pragmatismul a fost un pas important înainte pentru filozofia engleză și americană, care rămăsese în urmă germană și franceză, și un protest împotriva hegelianismului care dominase în Anglia înainte de apariția pragmatismului în ultimii 25 de ani.

„În filozofie a fost creată o atmosferă mucegăită, de seră; au dominat axiomele convenționale, o școală artificială de probleme și întrebări false. Există prea multă scolastică în filosofia modernă și trebuie să începem prin a-i arunca jugul. Înainte de la Kant." "Unele semne ale zorilor pot fi observate chiar și acum. Într-o atmosferă mentală stagnantă, o nouă mișcare filozofică este aer curat, deoarece pragmatismul, care este asociat cu nume atât de mari precum James, Bergson. Ca tot ce este nou, pragmatismul nu a găsit o evaluare imparțială*. (Lopatin) „Să nu luăm analiza prea ușor, fără a-i cântări semnificația, uitând de consecințe.” (Schinz). „Dacă pragmatismul este o reacție împotriva intelectualismului extrem, el însuși a căzut în extreme, s-a transformat în voluntarism extrem: pragmatismul a devenit paradoxal. (Eber). „Oricât de mult i-ar exaltă pragmatismul metoda, aceasta se rezumă la următoarea regulă banală: „nu discutați niciodată o întrebare care nu are un interes și un sens pozitiv pentru cineva”.

„Atitudinea noastră față de pragmatism determină întreaga noastră filozofie, întreaga noastră perspectivă asupra vieții și asupra lumii”, spune americanul Pratt, care însuși provine de la această școală și cel mai bun critic al acesteia.

Acestea sunt aceleași cuvinte mândri, ca să nu spunem încrezătoare în sine și arogante ca tendința mândră, încrezătoare și arogantă, despre care cel mai talentat reprezentant al său, James, spune că acesta este „un nume nou pentru metode foarte vechi de gândire. ”

Da, este vechi, mai vechi decât se crede, identificându-se cu relativismul lui Protagoras. Fie scolastică din scolastică, fie nouă scolastică. Termenul în sine are două sensuri: a. Cel mai logic, învățat, cum se spune în America, dar întunecat și nu simplu, profesorul din Chicago Dewey îi reproșează celui mai clar dintre pragmațiști, James, pe care îl consideră profesorul său, că nu distinge clar aceste trei sensuri.

Și în același timp, pragmatismul este filosofia mulțimii, a maselor, cea mai nefilosofică filozofie care a existat vreodată. „Pragmatismul începe acolo unde se termină filosofia.” „Din regula vieții, James a făcut o metodă, motiv pentru care pragmatismul nu poate fi o metodă* (Shintz). „Pragmatismul vrea să distrugă relația tradițională dintre filozofie și viață. Mai întâi opinii practice, apoi teoretice * (ibid.). Papini chiar asigură că pragmatismul nu recunoaște întrebările

clasice ale metafizicii: are antipatie față de toate formele de monism. Între timp, este imposibil să se facă fără metafizică și toți pragmaticii, ca însuși Papini, au metafizică. Pragmatismul nu poate să nu rezolve probleme teoretice: recunoaște satisfacția mentală, armonia spirituală etc. ca consecințe practice care decurg dintr-un sistem logic.

În opinia mea, se poate reproșa pragmaștilor că aprofundează prea mult în disputele verbale și, de asemenea, că susțin că nu recunosc metafizica.

Acel alt reproș care trebuie făcut pragmatismului, ca sistem non-filosofic, este referirea la bunul simț sub forma unui criteriu.

La urma urmei, este clar că filosofia nu ar exista deloc dacă întrebările ei ar fi rezolvate prin bun simț. Filosofia și bunul simț nu sunt altceva decât antipode. Între timp, fondatorul pragmatismului asigură că „metodele noastre fundamentale de gândire sunt descoperiri făcute de strămoșii noștri străvechi”. Ei formează un mare sistem de bun simț”.

Toate conceptele noastre sunt mijloace de gândire (Denkmittel) și cu ajutorul lor procesăm faptele în mod logic: apoi încercăm să înlocuim conceptele cu săpături." (Pratt). Dintre cele 3 perioade, cele mai originale sunt prima - bunul simț; a doua critică; a 3-a științifică.

Subtilul scolastic Dewey asigură că judecățile științifice au caracterul judecăților morale. Pentru formarea acestora sunt necesare trei condiţii: 1) clasificare; 2) cunoaște starea psihologică; 3) condiţiile sociale. Mai mult, Dewey însuși nu distinge clar stările psihologice de condițiile sociale (Shintz). În sensul larg al cuvântului, întreaga teorie filozofică a cunoașterii este logica experienței. Potrivit lui Dewey, filozofia contează ca metodă cunoscută. Nu poate exista cunoaștere fără o anumită înțelegere. Dacă este așa, atunci între a gândi și a fi acolo se află un abis.

Proprietatea tuturor cunoștințelor este de a juca un rol de mediere. De unde provine scindarea sau senzația dintre cunoscător și cunoscut, senzația de a fi și a cunoaște? A fi un miros este un lucru; a fi cognoscibil ca miros este altul. Primul este material, ființă, absolut; a doua ființă reflectată, un lucru care indică existența altui lucru. Simpla prezență în conștiință nu este încă cunoaștere. A cunoaște înseamnă a fi încrezător că o astfel de persoană are astfel de proprietăți. La ceea ce este dat se adaugă un element de control, care schimbă condițiile experienței. Această experiență este cunoaștere dacă conține distincția și corelarea a două elemente (Berman). O idee este un plan de acțiune sau o acțiune intenționată într-o direcție cunoscută. Nu este adevărat că toate ideile care conțin judecăți sunt doar planuri de acțiune. Relația faptului cu ideea își primește forma concretă în judecată. Potrivit lui Dewey, principala cerință a empirismului direct este ca lucrurile să fie așa cum s-au dovedit a fi în experiență. Potrivit lui James, numai o astfel de cunoaștere a lumii poate fi adevărată, care este complet independentă de ideile noastre. Cunoașterea merită un astfel de nume numai în măsura în care reproduce

de fapt lumea, iar valoarea cunoașterii depinde de gradul de acuratețe al acestei reproduceri. Ceea ce teoriile anterioare numeau realitate este doar o latură a acesteia. Faptul și ideea sunt două laturi ale unui întreg sau realitate. (Berman). Cunoașterea trăiește în țesătura experienței. (Pratt).

„Cu cât cunoaștem mai profund o întrebare, cu atât mai aproape ajungem în contact cu ignoranța noastră fundamentală.

Care evaluare a unui obiect este mai corectă - cea care se obține prin experiență externă, sentimente exterioare sau altceva?

un alt sentiment care traieste in noi si nu se numeste sentiment – prin experienta interna?

Este interesant că atunci când știm ceva cu ajutorul simțurilor exterioare, vedem, auzim sau atingem, atunci o astfel de cunoaștere simplă, aparent, pe care suntem obișnuiți să o numim exterioară, conține deja ceva nu numai exterior; este deja experiență, la fel ca experiența când ne privim cu ochii noștri interiori sau, mai simplu, ne observăm, ne gândim la noi înșine. Atât experiențele, cât și fiecare experiență, sunt întotdeauna și pretutindeni ceva complex, nu simplu.

Când privim sau atingem, și aici lucrăm deja mental, fiecare senzație conține un element de gândire, un element interior, așa cum atunci când ne gândim la ceva, deși abstract, gândul nostru este inseparabil legat de corpul nostru. La urma urmei, o persoană gândește - ceva Întreg, întreg organic și nu divizat, constând din două părți, lipite împreună din bucăți.

Întrebarea asociată conceptului, despre experiență, este mult mai profundă decât cred oamenii și, prin urmare, atunci când pronunț cuvântul „experiență”, știu că vorbim despre ceva complex, și nu simplu. Fiecare experiență este ea însăși compusă din eterogene elemente și chiar dacă vorbim despre experiență externă și experiență internă, nu trebuie să uităm niciodată că celălalt constituie o experiență și are ceva în comun.

Sunt mult mai aproape unul de celălalt decât se crede de obicei, nu sunt deloc în dezacord fundamental - sunt doar contraste, dar și ramuri ale aceluiași lucru.

Psihologia empirică acordă prea multă importanță faptului că o persoană are creier și sistem nervos și nu vrea deloc să cunoască acele întrebări pe care psihologia speculativă, la rândul ei, le rezolvă categoric. Ea declară că esența omului este sufletul, iar sufletul este mai înalt cu cât este mai departe de corp. Dacă o persoană nu ar avea creier, nu s-ar gândi, nu mai puțin profund proclamă psihologia empirică, care tocmai din acest motiv intră în contact atât de strâns cu materialismul. Senzualismul și materialismul merg de obicei mână în mână. A considera doar experiența exterioară ca experiență înseamnă a recunoaște că gândul provine din creier și, prin urmare, a închide

ochii la ceea ce nu este deloc atât de simplu pe cât poate părea uneori. Întrebarea se rezumă la faptul că orice experiență externă, împreună cu

la fel ca cel intern. Încercăm să înțelegem cum vine gândul din creier și, indiferent cât de mult ne-am strădui, încă nu ne-am dat seama. Dar ceea ce rezultă cel mai puțin din aceasta este că această ghicitoare nu există deloc.”

„Cu cât psihologia folosește mai mult ambele surse de cunoaștere și cu atât se limitează mai puțin la orice cadru cunoscut, cu atât este mai larg și merită mai mult să fie numită filozofie, ea deschide spațiu pentru spiritul nostru, cel mai bun lucru pe care îl avem pe pământ, curiozitate.")

Să revenim la James.

„A avea o serie de experiențe este una, să le cunoști este altceva. Pragmatismul identifică cunoștințele din experiența personală cu un proces psihologic. Cunoașterea nu poate fi explicată fără transcendență. Acesta este un secret foarte simplu, un secret real înseamnă mai mult decât este de fapt.” (Pratt).

În opinia mea, elementul cel mai verbal sau scolastic este introdus în întrebarea care este recunoscută de pragmați ca fundamentală, dacă teoria genetică sau instrumentală a adevărului este verbală sau scolastică.

Nu puțin se contrazice aici, cel mai clar dintre pragmațiști, în ciuda clarității sale, își schimbă părerile exprimate în „Pragmatism” și „Semnificația adevărului”, și el însuși se îndoiește dacă opiniile sale sunt exprimate suficient de clar. „Mi-e teamă că sunt încă foarte întunecat.”

Potrivit lui Simmel (Philosophie des Geldes), pragmatismul crede că ceea ce este adevărat este adevărat pentru că este util. „Adevărata varietate de bine.” „Ceea ce se numește adevărat este tot ceea ce se dovedește a fi bun în zona credințelor și bun în plus din anumite motive vizuale.” (Pratt).

"Trebuie să gândim cât se poate de concret." "Suntem cufundați în fluxul viu al experienței. Nu este realitatea un haocosmos? Ființa nu conține doar un element real real, dar se pretează și la o raționalizare ulterioară dacă o abordați cu pricepere. ”

Realitatea este ceva cu care adevărul trebuie luat în considerare.” Realitatea, independentă de gândirea umană, este ceva foarte greu de realizat. Schiller numește realitatea independentă goală, lipsită de rezistență.

*) Din prelegerea: „Ce este psihologia.” Introducere în filosofie.Curs susținut la Sankt Petersburg în orașul de sare în 1896-7.

Tivlenia. Bergson, Gaiman, Strong și alții cred în existența nucleului. Dewey și Schiller îl consideră conceptul suprem (Pratt).

Dacă adevărul este un fel de bine, este în același timp un instantaneu precis al realității, care este poate cel mai cert lucru pe care îl exprimă pragmatismul.

Potrivit opiniei mulțimii, care este, desigur, insuportabilă, gândurile ar trebui să fie copii ale realității (Sens).

Dar relația de corespondență nu este anulată, iar rezultatele nu sunt copii.

Adevărul, în orice caz, este ceva mai mult decât asemănarea. Adevărul adevărului unei idei este corespondența ideii cu faptul. Atât absolutiștii, cât și pragmaștii se răzvrătesc împotriva unei astfel de corespondențe.

Potrivit lui Schiller, este imposibil să compari deloc ideile și realitatea. Când Sh. vorbește despre idei care funcționează bine, criticii își imaginează că vorbim de muncă fizică care dă bani și, poate, expresia „muncă de idei” este într-adevăr prost aleasă.

James afirmă în „Pragmatism” că adevărul corespunde aspirațiilor noastre; în „Semnificația adevărului” el definește această corespondență ca relația dintre o idee (opinie, credință) cu un obiect.

Când vorbesc despre adevăr, pragmațiștii se referă la ceea ce este mai presus de idei, și anume activitatea și eficiența lor.

În acest caz, nu se poate să nu ne amintim gândul profund al autorului Microcosmosului, idealistul Lotze: „cu o naivitate deplină acceptăm o astfel de relație între realitate și spiritul nostru, care poate fi diametral opusă adevărului”.

Aceasta include și punctul de vedere al lui Aiken: „este necesar să ridicăm ființa existentă”.

În sensul larg al cuvântului, a corespunde adevărului înseamnă doar că ne apropiem de adevăr fie direct, fie nu suntem departe de el (Pratt).

„Ideea ar trebui să ne ghideze atât de aproape; la obiect, după cum permite natura experienței noastre. Fuziunea completă a sufletului cu realitatea este doar o posibilitate.”

„Cum poate realitatea să semene cu sentimentul? Sentimentul se simte ca și cum o armă trage” (Sens). Ceea ce constituie adevărul nu este sentimentul, ci o funcție pur logică sau obiectivă a realității. (Pratt).

„Deținerea adevărului este cea mai înaltă comoară a naturii umane. Adevărul din suflet — o atitudine experimentală, sau munca efectivă a unei idei, sau procesul de testare a unei idei — este doar un proces concret în suflet, ca și cunoașterea, trăiește în țesătura experienței.” (Pratt). Noi suntem creatorii adevărului”. (James).

„Omul este măsura propriului adevăr special.” (Schiller). Adevărul și adevărul sau integritatea adevărului sunt ceva diferit. „Ideile adevărate sunt acelea care pot fi asimilate, confirmate, verificate” (Sens). Adevărul nu este ceva imuabil, înghețat odată pentru totdeauna; nu de dragul lui există oamenii, așa cum cred raționaliștii. „Nu rezidă în regnul platonician al ideilor, este un fapt concret, o relație concretă între idee și realitate.” (Pratt) Este ambulatoriu, dar pesator, adică se mișcă treptat, și nu în salturi. Adevărul la genul singular este doar un nume colectiv pentru multe adevăruri. Adevărul vine cu o idee, o idee devine un adevăr, este făcut astfel prin experiență. (Sens). Într-un articol ulterior, „A Pragmatic Account of Truth”, J. .se apropie și mai mult de teoria corespondenței.

Potrivit lui Schiller, adevărul este o funcție a activității noastre mentale care este utilă. Toate adevărurile sunt supuse testării pentru a deveni adevărate. „Dacă adevărul nu este recunoscut, el nu funcționează și încetează să mai fie adevărat.” (Pratt).

Dewey consideră adevărul ca fiind o relație experiențială care caracterizează proprietățile lucrurilor și nu are sens fără o astfel de relație. Verificarea și adevărul sunt sinonime.” (Pratt).

Raționaliștii obiectează că adevărul nu este făcut, ci domnește absolut. Esența adevărului nu se află în sfera verificării.

Deci, ideea devine adevăr. Valoarea și semnificația sa sunt procesul de întărire sau aprobare. Adevărul este făcut astfel. La început este o cerere sau o revendicare și numai după ce ați testat cererea prin experiență se transformă în adevăr.

După cum sa spus deja, Dewey consideră verificarea o parte esențială a adevărului; James și Schiller ezită; în opinia lor, o posibilitate de verificare este suficientă. Nu există nicio diferență semnificativă între capacitatea de verificare și verificare, despre care, bineînțeles, dacă ne aflăm pe baze faptice, este imposibil să fim de acord.

În ceea ce privește verificarea, Pratt explică următoarele: „Suntem cu toții de acord că verificarea este ceva esențial, necesar pentru a transforma o cerință în adevăr; dar de aici pragmatismul ajunge la concluzia că adevărul (adevărul) unei cerinţe depinde de verificare şi constă în ea. Acesta este un caz evident de utilizare a cuvântului „adevăr” în două sensuri diferite, confundând adevărul cu adevărul.”

„Nu există nicio idee care să fie ideea adevărată a unei persoane. Poate gândul meu să fie adevărat dacă nu știu dacă este adevărat? Una este să ai o idee adevărată sau o cerere fermă și alta este să știi că ideea este adevărată sau o cerere fermă. Semnul adevărului este una, natura sau semnificația lui este alta.” (Pratt).

În experiența inițială nu există încă nicio diferență între adevăr și minciună, sau această diferență nu este recunoscută. Berman).

Deținerea adevărului nu este un scop în sine – este doar un mijloc preliminar pentru satisfacerea altor nevoi ale vieții. „Adevărat” este o idee care își începe procesul de verificare, „utilă”, care și-a îndeplinit scopul prin experiență. James consideră adevărată orice idee care este utilă într-o anumită privință. Ideile, ca și ideile, sunt întotdeauna ipoteze de lucru. Prin scopul ei, o idee este strâns legată de calea către care trecem dintr-o parte a experienței în alta, tocmai cea pe care este avantajos să ne mișcăm.” „Adevărul este ceva convenabil în gândirea noastră, la fel cum este convenabilă dreptatea. după imaginea comportamentului nostru.” . Această definiție a dat naștere unei dezbateri aprinse. James îi atribuie lui Dewey opinia că adevărul este ceea ce dă satisfacție, cu care Dewey nu este de acord. Oponenții pragmatismului îi reproșează faptul că pragmatismul nu explică ce este adevărul și cum se poate realiza. „Dar când spun cum să realizez ceva, explic ce este”, obiectează Pratt. Aceasta, desigur, este o remarcă incontestabil corectă de critică captioasă și superficială.

;Vorbim despre ce constă cu adevărat adevărul. Pentru adversarii noștri, atunci când o idee este adevărată, aceasta este adevărul. Noi, Schiller și James, Dewey pe cont propriu. „Fiecare idee pe care o are o persoană produce în el niște consecințe sub formă de acțiuni fizice sau alte idei. Datorită acestor consecințe, relația unei persoane cu realitatea înconjurătoare se schimbă. La-

înclinându-mă spre unii, îndepărtându-mă de alții, simt că ideea a funcționat satisfăcător. Ideea a adus în contact cu ceva care și-a îndeplinit scopul.

„Toți trei suntem de acord asupra transcendenței subiectului față de obiect în raport cu adevărul. Lumea lui Schiller este cea mai îngustă, ca psihologică. Lumea mea este mai largă din punct de vedere epistemologic, orizonturile lui Dewey sunt cele mai extinse.” (Sens).

Dacă atitudinea pragmatismului față de adevăr dă naștere la multe neînțelegeri, iar adâncirea întrebării a dus în jungla scolasticii, ce putem spune despre viziunea religiei?

Se poate considera meritul pragmatismului ca fiind o atitudine pozitivă față de religie, acea speranță vagă care inspiră părerile lui Schiller și Dewey. Iacov este profund religios: „credința este putere”, spune el.

Potrivit lui James, scopul pragmatismului este de a reconcilia idealurile religioase cu cerințele gândirii empirice. Dacă o persoană are nevoie de faptele științei, atunci, în egală măsură, are nevoie de faptele religiei. Religia necesită fapte noi. Concluziile logice ale pragmatismului aplicat religiei nu salvează de scepticismul filozofic, ci conduc la el.” (Pratt).

Pragmatismul se ridică deasupra anticei antiteze a credinței și rațiunii și extinde câmpul căutării lui Dumnezeu.

Fiecare își alege o credință care se potrivește înclinațiilor sale (americanii nu prețuiesc nimic dogmele). Religia este un produs al omului. Când apare o nouă religie care servește mai bine acestor nevoi, ea o respinge pe cea veche. Pragmaștilor li se reproșează că cred ceea ce le place. Dacă, totuși, ei au făcut puțin pentru a testa credințele religioase, atunci nu au făcut mare lucru de către alții. (Pratt) Este profitabil să crezi, (James. Voința de a crede). Credințele conțin un element de voință și emoție. Aceasta este o întoarcere la credință și la morală, care se bazează pe religie, la filozofie, care vede în om ceva mai mult decât un bulgăre de materie. Răul trebuie aruncat afară și pășit peste. Dumnezeul lui Iacov nu este un răzbunător.

Tot ceea ce depășește limitele experienței nu ar trebui să aibă deloc semnificație pentru pragmatism, dar dacă această învățătură ar fi logică, nu ar exista deloc.

Fiecare concept este deja o generalizare, iar conceptul însuși de „experiență”, așa cum am văzut, nu este ceva simplu, ci complex.

Ce prevedere este obligatorie pentru pragmatism dacă rămâne fidelă premiselor sale?

- Punctul de vedere pragmatic extrem, dacă îl înțeleg corect, recunoaște că sensul fiecărei propoziții filozofice poate fi redus la consecințe particulare în experiența umană. Adevărul teoretic nu este relația dintre lumea noastră interioară și realitatea originală. Este în noi – o atitudine experimentală sau un proces de testare a unei idei. Prin urmare, tot sensul adevărat și tot adevărul (și, în consecință, toată cunoașterea) se află în experiența individuală sau, mai larg vorbind, în experiența rasei umane. Dar credințele se află dincolo de limitele unei astfel de experiențe. Aceasta este credința în Dumnezeu.” (Pratt).

Se poate atribui pragmatismului împărțirea inițială a gânditorilor a lui James în hard și soft.

Greu. Materialiști, empiriști, pozitiviști, senzualiști, pentru care faptele servesc drept alfa și omega; Ei gândesc științific, logic și preferă logica tuturor.

Moale. Idealiștii, raționaliștii, intelectualiștii au o pasiune pentru etică, metafizică și religie.

Desigur, este dificil să distingem complet între ambele categorii de gânditori și, mai des, îi poți întâlni pe cei care aparțin ambelor direcții. Prin excepție, sunt cei care nu pot fi clasificați nicăieri.

Pragmatismul este voluntarism, nu intelectualism, iar J. o exprimă astfel: „pendulul a mers prea departe în direcția antiintelectualistă, mai ales când vine vorba de cunoaștere și moralitate”.

Pragmatismul profesează pluralismul, adică consideră că lumea este o multitudine nenumărată de unități.

„Unul și cei mulți este problema filozofică centrală”, spune James. Filosofia a fost adesea definită ca studiul sau o perspectivă asupra unității lumii și puțini oameni nu sunt de acord cu această definiție a acesteia.”

Aceasta este o viziune amplă și fructuoasă care dă spațiu imaginației, fără un pic din care filosofia nu poate face deloc, potrivit lui James. El însuși posedă nu numai o minte profundă, ci și o imaginație creatoare, care formează baza pluralismului său.

„Pentru raționalism”, spune Dewey, realitatea este deja gata și terminată; pentru pragmatism, este în procesul de formare.

Raționalismul privește înapoi, pragmatismul privește înainte.

„Dilema dintre raționalism și pragmatism în forma în care se află nu mai privește problemele cunoașterii teoretice, ci mai degrabă problema structurii universului nostru.”

Diferența dintre punctul de vedere intelectualist și pragmatic este următoarea: de ce ar trebui să ne complacăm în speculații, raționalismul răspunde că viața teoretică este absolută, interesele ei sunt porunci, iar înțelegerea este pur și simplu datoria omului.

Majoritatea raționaliștilor sunt de acord că pragmatismul oferă o relatare destul de veridică a modului în care apar mintea noastră, dar ei neagă concluziile sale ulterioare.

„Atâta timp cât vorbim despre gândire clară, toți suntem pragmați.”

„Odată cu introducerea faptelor într-un sistem, cunoașterea faptelor în sine în diversitatea lor concretă a fost întotdeauna considerată un semn esențial al măreției mentale”, declară James. Mintea noastră se străduiește pentru totalitate. Unitatea este întotdeauna considerată mai importantă decât diversitatea faptelor.”

„Cunoașterea este coborâtă din cer – este concretă, utilă și vitală, simplifică și sistematizează cunoștințele.”

„Pragmatismul a ridicat problema vieții individului și a rasei, altfel marea problemă biologică”, notează Pratt.

„Este pragmatismul adevărat și în ce sens este adevărat?”

„Pragmatismul este atât adevărat, cât și fals în același timp. Dar este evident că dacă pragmatismul ar fi adevărat în sensul pragmatic al adevărului, nu i-ar satisface pe pragmatiști. Ei cred că este adevărat într-un sens non-pragmatic. Ei nu sunt mulțumiți să-și recunoască propria învățătură ca fiind adevărată. Ei insistă că doctrina pragmatică a adevărului este adevărată într-un sens non-pragmatic.” (Pratt).

„Inconsecvența este un mare păcat în gândire și se găsește în toate dovezile de pragmatism.” Așa că James declară:

"Este adevărat ce spun pragmaștii despre univers într-un sens obiectiv, adică teoria pragmatică a adevărului este cu adevărat adevărată? Pragmaștii nu pot garanta pentru acest lucru, ei doar cred în el."

Și Schiller admite că teoria adevărului trebuie acceptată înainte de a putea fi verificată și, prin urmare, avem în fața noastră „credo, ut intelligam”.

Și așadar, „pragmatismul nu este o învățătură filozofică serioasă, ci una dintre modificările experienței religioase * (Pratt), și să adăugăm, exerciții scolastice, chiar dacă ele, cu surprinderea, noutatea, simplitatea și prospețimea lor, stârnesc jungla intelectualismului.

Acesta este ceea ce este bun la pragmatism, iar semnificația lui în istoria filosofiei este fără îndoială.

IX.

Filosof al secolului al XVIII-lea Grigori Tellov.

În 1751, la Sankt Petersburg a apărut o carte care, din câte știu, nu a primit încă atenția criticii filozofice. Și totuși, această carte ar merita o asemenea atenție.

Va fi citit cu interes de toți cei cărora le pasă de filozofie și este aproape de ideea că am făcut totuși ceva în acest domeniu.

Este interesant că acest contemporan al lui Grigory Skovoroda și, în egală măsură, Micul Rus și-a propus să expună filozofia pe cont propriu și, mai mult, „în folosul celor care nu pot citi cărți străine despre

această chestiune.” Având în vedere acest scop, autorul a început prin dezvoltarea limbii filozofice ruse și chiar am inclus în lucrarea mea un tabel cu expresii rusești.

Câte cuvinte străine inutile sunt introduse în limba noastră bogată și cât de ușor este să le înlocuiești cu propriile tale, mai ușor de înțeles și fără a distorsiona limba! Prin urmare, este imposibil să nu tratăm o astfel de încercare în 1751 cu profund respect.

Teplov nu are multe cuvinte străine; rusă este inclusă alături de ele. Deci - efect, - acțiune, produs, succesiune, - consecință, argument, - regulă a vinificației; hazard - noroc; fenomen, fenomen; grad, grad; general, universal, particular, natură, natural (ultimele 5 nu sunt traduse).

Vă voi oferi masa lui interesantă, care nu și-a pierdut interesul nici acum. Acest tabel conține 26 de cuvinte rusești.

1. Fiind—ens.

2. Existenta—existentia.

3. Substanță — substanță.

4. Vedere, imagine - modus.

5. Vinovăție — cauza.

6. Limbajul vinului—ratiociiiiinm si ve argumentatio.

7. Imaginația—perceptio.

8. Vechi - perpetuimi sive 19. Locuirea lucrurilor - duratio
aeternum a pare post. rerum.
9. Prepoziție — obiect. 20. Plauzibilitate - verosimi-
10. Avertisment - praejudilitas .
ciuin. 21. Pre-etern sau - aeter-
11. Continuare—duratio tem- numa, fără început—parte
poris. ante.
12. Munca — efect. 22. Consecință — succesio.
13. Concept — idee proporțională. 23.Property—proprietas.
14. Unitatea tuturor—imitas rei. 24. Aleatoriu - accidente
15. Concluzie — conclusio. contingentelor.
16. Deprivare—privatio. 25. Creatură — esentia.
17. Materia — materie. 26. Identitate - identitas.
18. Nimic — non ens.

Autorul notează că „cuvintele acceptate în această carte vor părea ciudate pentru mulți”, precum „existență, identitate, verosimilitate, prezumție, prejudecată, traduse cât mai exact posibil din cuvintele latine”. „Cicero, un mare om rheaty, i-a fost rușine de cuvintele sale latine.” „Profesorul lup pentru cuvintele lui traduse era de la mulți,

același de la Universitatea din Leibzig a Universității și acum, nicăieri, ca în L., în Niv. . Același lucru se poate întâmpla și în limba rusă." (Paginile 59-60).

De mai multe ori T. repetă că are în minte cititori nefamiliarizați cu Lat. și fr. limbi străine și nu l-ar costa nimic să traducă un alt sistem, dar decide să prezinte pe cont propriu „Cunoașterea privind filosofia” (titlul cărții). „Această chestiune pare încă foarte greu de prezentat în aceeași ordine. așa cum apare în limbi străine. Și din acest motiv, este imposibil să traduc cu folos vreo carte. Din acest motiv, am decis să adun și să explic în cel mai convenabil mod cunoștințe legate în general de filozofie și logică." *) (Dedicația lui Hetman Razumovsky).

„Întreprinderea mea va părea surprinzătoare pentru mulți prin faptul că, în loc de un număr destul de mare de cărți despre cunoașterea științelor filozofice, scrise de profesori gloriosi de filozofie, ofer compoziția mea specială. Pot să traduc ce este pi?

♦) Nu există a doua carte sau logică; cel putin in Imp. Nu se află în Biblioteca Publică sau în Biblioteca Academiei de Științe.

sistemul filozofic al celui mai bun autor, dar mi s-a părut imposibil ca toate metodele, pe cât le cunosc, în latină și franceză, publicate în lume, să poată servi intenției mele speciale, pe care mi-am asumat-o.” (Pag. 58).

„Singurul lucru care face ca întreprinderea mea să aibă o importanță deosebită este că, pe cât posibil, voi vorbi despre filozofie în cuvinte nefilosofice și o voi propune într-o astfel de ordine încât să nu fie greu de înțeles nimănui, chiar dacă eu nu ai un lider în ea.” (Pagina 6).

„Mulți dintre oamenii noștri până în prezent nu numai că au cunoștințe suficiente despre știința filozofică, dar și-ar putea comunica altora titlul în limbaj natural, dacă timpul le-ar permite să facă acest lucru sau dacă o poziție cu un alt titlu nu ar fi transformat. departe de ea. ” , asigură umilul tău scriitor (Pagina 66).

Această carte nu le este destinată școlilor, ci celor care doresc să aibă cunoștințe generale de știință filozofică, „deși nu au predat nicio știință și nu intenționează să studieze”.

„Și în acest scop, intenționez să prezint toate propozițiile filozofice nu ca pe cele matematice și nu ca exemple luate din alte părți ale științei filozofice; Da, am fost forțat să accept că li se întâmplă oamenilor în obicei.” (Pagina 58).

Ce se numește filozofie?

În definirea acesteia, a fost parțial influențată de direcția inițială a filosofiei în Rusia, pe care am descoperit-o în disertația mea *). Nu a fost în primul rând teoretic, ci practic, nu metafizică, ci etică.

Și anume:

„Mulți oameni o numesc o viață solitară, iar un filozof este acela care este îndepărtat de societatea umană; despre care, deși nu face nimic, se spune, trăiește filozofic." (Pagina 65). "Poate că acest concept de filozofie și filosofare își are începutul recent: totuși, nu la intenția noastră. Această opinie populară sau din lipsă de cărți, sau apare lipsa de înțelegere”. (Pagina 66).

*) Handschriftliche Materialien zur Geechichte der Philosophie in Russ-land. Bem, 1891.

În același timp, este dată și o altă definiție, în care, totuși, expresia „gândire dreaptă” ne permite să gândim că „adevărul” este un concept etic, și nu doar unul logic.

„Filosofia se mai numește și explicația științei, care include acțiunea rațiunii astfel încât cineva poate dovedi propunerea unora dintre principiile drepte și directe cu consecințe juridice, sau numim astfel de cunoștințe prin care putem dovedi ceva prin cauzele sale sau cunoaşte lucruri necunoscute din lucruri cunoscute.” firesc. Din acest motiv, oamenii învățați obișnuiți spun: „filozofia nu este nimic fără dovezi.” (Pagina 105).

„Filosofia este o știință în care prin rațiunea și concluziile noastre din lucruri cunoscute cunoaștem lucruri necunoscute. (Pagina 122).

„În școli se spune că filosofia este știința a tot ceea ce este posibil, în măsura în care poate fi realizat.”

„Pentru mine, această explicație mi s-a părut întunecată și îndoielnică. Ei spun că cunoaşterea a tot ceea ce este posibil, dacă s-ar putea întâmpla, este filozofie. Acesta este chiar adevărul; Dimpotrivă, nu putem spune că tot ceea ce este cunoaștere a posibilului este, sau poate a fost, filozofie.” (Pagina 123).

„Plăcerea filozofiei este că putem cunoaște orice sau un număr infinit de lucruri și acordul și legătura lor între ele.” (Pagina 132).

„Oamenii obișnuiți filosofează și ei, singura diferență față de oamenii de știință fiind că nu se consideră filozofi.” (Pagina 134).

Însuși autorul argumentează astfel: „În chestiunile moralizatoare și religioase, filosofia a fost complet abandonată până în zilele noastre. Deci de ce suntem înclinați să arătăm milă? Pentru ce sărăcia îi duce pe săraci să simtă. Nu toată lumea are atât de multe concepte încât el însuși să le simtă sărăcia și, în acest caz, să filosofeze.” (Pagina 137).

„Oricine are cunoștințe filozofice știe deja că nu poate exista milă în acea persoană care nu are dragoste pentru săraci și din acest motiv nu va încerca să convingă o astfel de persoană la milă prin simpla idee a sărăciei sale.” (Pagina 138).

„Și există o mare diferență între filozofi. Unul știe mai mult decât alte lucruri, celălalt mai puțin. Și este imposibil să se întâmple asta pentru că nu toată lumea poate înțelege totul. (Pagina 142).

De aici rezultă că, deși un filosof este numit profesor, el nu poate fi omniscient și la fel de priceput; important în toate părțile filozofiei.

„Dar chiar și acea persoană în filozofie este numită priceput, care are cunoștințe de filozofie în general, are capacitatea de a gândi corect la tot ceea ce nu s-a gândit înainte. Aceasta este o mare cunoaștere, cu care trebuie să te obișnuiești printr-o muncă grozavă și mult timp. Iar cel care știe numai pe de rost propozițiile științei filozofice, dar nu poate dovedi adevărul lor, o cunoaște la fel de bine ca istoria și, prin urmare, nu are cunoștințe filozofice de filosofie, ci cunoștințe istorice.” (pp. 143-44).

„Dar mai spun că, cu cât te aprofundezi mai aproape, cu atât dificultățile vor părea mai mari.” (Pagina 147). Adevărat sau simplu, așa cum spune autorul, filozofii dovedesc prin concluzii bazate pe rațiune, în timp ce oamenii obișnuiți sau simpli judecă pe baza experienței sau a notelor.”

„Mi-aș dori”, spune el, ca cei care nu au atâta abilitate, tocmai pentru că nu au timp suficient, să înțeleagă și să dovedească cu rațiune orice părere filosofică și, dorind să dobândească niște cunoștințe de filozofie, ar putea măcar ajunge la acest grad de filozofie.” (Pagina 148).

Următoarea mărturisire este interesantă: „Eu însumi voi judeca că primul și cel mai bun grad de filozofie sunt experimentele sau experimentele fizice.” (Pagina 99).

Și când prezintă „Filosofia barbară”, autorul își dezvăluie de mai multe ori profundă reverență pentru fizică și, vorbind despre Aristotel, arată aceeași atitudine față de știința naturii.

Este imposibil, așadar, să nu recunoască natura enciclopedică sau versatilitatea propriilor cunoștințe.

Și, în același timp, acordă o mare importanță sau este un susținător al supremației rațiunii. Filosofia lui poate fi numită chiar raționalism.

Conform viziunii sale fundamentale etico-raționaliste:

„Toate nenorocirile din viața rasei umane sunt cauzate în cea mai mare parte de raționamentul imperfect. Așa cum cineva este în raționament, așa este în viață” (Prev.).

„O persoană are propria sa minte ca un judecător autorizat, la care fuge în orice caz, iar această acțiune îl ridică atât de mult deasupra tuturor creaturilor vizibile, încât, în dreptate, o merită, astfel încât Dumnezeu este mai presus de toate creațiile.” și el singur va stăpâni peste ei.” (Pagina 15).

„Augusin spune că mintea umană poate fi asemănată cu un izvor de apă, din care, atunci când apa este scoasă prin nisipuri și pietre, ea devine mai purificată, curge prin ape și apoi în cele din urmă iese apă de bălegar.” (pagina 22).

„Mintea umană, omenește vorbind, perfectă, este ghidul direct către bunăstarea noastră; dar când nu ești ghidat pe calea adevărată, atunci vinovatul este vinovat pentru întreaga nenorocire.” (Pagina 24).

„Totul trăiește prin rațiune și totul este convertit prin rațiune.” Dimpotrivă, aproape tot răul decurge din eroarea lui. De ce nu ar fi posibil să se stabilească astfel de reguli în minte, conform „care mintea umană devine cea mai perfectă minte”? (Pagina 25).

„Știința filozofică constă numai din rațiunea umană. Dar când coexaminăm limitele minții umane cu limitele naturii, înțelegem imediat că mintea noastră nu poate atinge niciodată perfecțiunea și înțelepciunea supremă a cunoașterii lui Dumnezeu, ci trebuie să se mulțumească doar cu ceea ce este posibil pentru puterile sale de a invenție.Se poate confirma, de asemenea, că încă nici măcar nu cunoaștem granițele directe ale minții noastre. Vedem între un număr mic de oameni ce diferență există în mintea și conceptele lor. Se poate raționa despre aceasta dintr-o bază extrem de de neînțeles pentru altul." (Pagina 238). "Unul este memorabil, celălalt nu își amintește ce a spus sau a văzut ieri. Nu numai prin natura darurilor lui Dumnezeu nu sunt egale cu toți, dar și vârsta unui an și educația fac atât de multă diferența în noi, încât de-a lungul timpului cineva poate fi comparat unul cu celălalt de parcă s-ar fi descins dintr-un „strămoș” nu din unul, ci din altul.’ (Pagina 239).

„În știința filozofiei, totul constă în ceea ce face o persoană plăcută lui Dumnezeu, credincioasă Monarhului său și necesară aproapelui său din comunitate.” (Pagina 45).

Altfel, filosofia este morală sau practică. „Este uimitor cât de multe minți umane nu sunt de acord una cu cealaltă în ceea ce privește cunoașterea unor lucruri. Un asemenea dezacord până atunci

Poate continua până când întrebăm despre fiecare lucru - ce este? unde si pentru ce? Cât de mare este motivul pentru aceasta?” - (Pagina 67).

Este o filozofie teoretică sau „prin intermediul căreia se poate cunoaște existența, calitatea, cantitatea, mișcarea, schimbarea și tot acel fenomen care are loc în toate corpurile sensibile și vizibile, care se numește în general fizică.” (Pagina 28).

„Au mai rămas multe lucruri atât de închise în natură, de parcă nici măcar nu ar fi în lumină, dar ar putea fi de folos vieții noastre. (Electricitatea prof. Waltz din Dresda). (Pagina 37.)

„În plus, există și astfel de lucruri, ale căror cauze, deși sunt esența, nu pot fi cercetate de noi, pentru că este dincolo de natura noastră și nu ne este dat de Dumnezeu să le raționăm în detaliu, ci numai prin revelație se arată.. Într-un astfel de caz Trebuie să ne amintim întotdeauna că mintea umană nu este infinită, ci are propriile limite sau limite, care se extind până la cota umanității.” (Pagina 107).

Filosofia teoretică sau opera unui filozof direct include trei cunoștințe: 1) pur și simplu ființă; 2) existenţa cauzei; 3) motivează forța și cantitatea.

„Această chestiune necesită o viață umană lungă și întotdeauna; si asta nu este suficient. Hipocrate însuși își începe aforismele cu cuvintele: „viața este scurtă, dar știința este extinsă.” (Pagina 67).

Căutăm o triplă cunoaștere a unui lucru în lucrul însuși. (Pagina 77). Este o cale; fiecare cunoaștere particulară este în grad sau grad. Diviziunile prea fine pot produce plictiseală. (Paginile 60-69). Când Tschirnhaus (Leipzig, 1695) „a folosit ascuțimea minții sale pentru a afla în ce constă adevărul filosofic sau, în cuvintele sale, adevărata boală filosofică, nu a fost greu pentru mulți să se convingă că cunoștințele filozofice anterioare erau umplute. numai cu cuvinte goale sau cunoștințele în filozofie erau doar istorice.” (Pagina 70).

Poziția de filosof include cunoștințe triple: istorice, filozofice și matematice*).

„Cunoașterea istorică le numesc informații simple pe care fie le avem de la alții, fie le-am perceput noi înșine despre un lucru sau despre o anumită acțiune, fără să știm încă motivul pentru aceasta.

*) Wolf, gloriosul profesor de filosofie al secolului actual -

așa s-a întâmplat, și nu altfel, sau se pare. Cunoașterea filozofică este atunci când cunoaștem în detaliu totul și avem concepte separate unul de celălalt despre un lucru sau o acțiune, să zicem, de ce au fost cu adevărat create astfel și nu altul, adică suntem capabili să declarăm motivul pentru aceasta. Cei care știu să determine cantitatea și puterea unei cauze au cunoștințe matematice; și, în plus, mărimea produsului poate fi măsurată.” (Pagina 76).

Conceptul istoric este ușor: „poate fi studiat fără acuitate mentală suplimentară.” Cu toate acestea, „vedem din exemplele de zi cu zi că oamenii sunt adesea nu numai simpli, dar și oamenii de știință, în cunoștințele istorice se înșală.” (Pagina 79). Când o astfel de cunoaștere nu este combinată cu cele filozofice și matematice, atunci nu este prudentă și înșelătoare. (Pagina 82).

„Pot exista oameni care pot spune, de asemenea, că nu este profitabil să ai cunoștințe istorice, care ar fi combinate cu cunoștințe filozofice.” (Pagina 97).

„Cunoașterea istorică nu dă plăcere.” {Pagina 105).

„Cu toate acestea, sper că acei oameni care studiază din punct de vedere istoric filosofia să poată fi numărați printre ultimii oameni învățați, astfel încât ei, după ce au primit primul grad de știință, să se poată extinde ei înșiși cu mintea și să caute motive drepte și dovezi pentru propunerile lor. .” (Pagina 146).

„De exemplu, este adevărat că aburul se ridică în vârf și este format din apă și aer. Dar cel care o știe doar pentru că a văzut-o de fapt, nu o știe în așa fel încât, fără să fi văzut cu adevărat acest adevăr, să-l găsească totuși prin experiența cu mintea sa. Un filosof, dimpotrivă, poate ști prin raționamentul său dacă ceva trebuie crezut sau nu. (Pagina 101).

„Pe scurt, cine știe istoric nu știe ci doar crede... Unii știu din întâmplare, alții din rațiune, adică unii știu simplu, alții cu un motiv. Când cunoaștem motivul, nu suntem mulțumiți de aceasta, ci vrem să știm și mai multe, iar o astfel de cunoaștere trezește întotdeauna curiozitatea în noi.” (Pagina 102).

„Cunoașterea filozofică este o cale directă către cunoașterea lucrurilor.” (Pagina 142).

„Cel care are deja cunoștințe filozofice încearcă să fugă de cuvintele îndoielnice și goale. El poate vedea tot ce este zadarnic și îndoielnic... să-și prezinte gândurile clar și distinct, să-i conducă pe ceilalți la părerea lui... și toate acestea pot judeca ceea ce este gândit împotriva lui doar din concepte întunecate și confuze. Din care rezultă fără nicio îndoială că cunoașterea multor lucruri filozofice are în sine imperfecțiuni matematice. (Pagina 122).

„Fără îndoială, cunoștințele filozofice în sine aduc deja o mare bunăstare vieții umane, dar cunoștințele matematice, mai ales, ne luminează mintea și conduce toate adevărurile căutate la perfecțiune. Putem arăta un număr inegalabil de cazuri în care cunoașterea istorică și cunoștințele filozofice nu se pot lipsi în niciun fel de cunoștințele matematice.” (Pagina 112).

Să aruncăm acum o privire asupra modului în care autorul prezintă istoria filozofiei, căreia îi este dedicată o treime din carte,

aproximativ 100 de pagini.Firul unei asemenea prezentări este următoarea mărturisire:

„Este imposibil să te delectezi cu ceva în febră, indiferent de ceea ce filozofia nu a spus deja până acum.” (Pagina 241).

O părere mai îngăduitoare este că vechea filozofie, din care toată înțelepciunea consta în mare parte în cuvinte și interpretarea cuvintelor, este foarte nepotrivită pentru cea actuală, deși o mare parte din aceasta se datorează acesteia.” (Pagina 121).

„Și nimeni altcineva nu poate fi numit filozof, care nu numai că cunoaște principiile drepte ale multor lucruri din lume, ci și le poate arăta altora și le poate explica într-o stare; și de aceea este clar că noua filozofie nu este atât de ușoară încât oricine să o poată învăța fără reguli speciale, fără o minte curioasă, fără muncă și sârguință. O astfel de persoană, care depune eforturi maxime pentru toate acestea în anii săi tineri, vede o consolare extremă la bătrânețe*. (Pagina 239).

Autorul se pune la treabă, combinând cunoștințele istorice cu cunoștințele filozofice. În opinia noastră, el se află într-un punct de vedere critic și adesea condamnă foarte aspru, dă dovadă de o mare erudiție, este familiarizat cu latina

sursele primare și lucrările clasice ale filosofiei franceze și germane.

„O persoană rezonabilă, citind-o împreună cu mine, va spune ce a spus cândva o persoană învățată: este incontestabil că în cele mai vechi timpuri barbarii, înaintea tuturor celorlalte popoare, au fost profesori de filozofie și înainte ca grecii să devină celebri pentru aceasta. Dintre toți vechii scriitori, doar Diogenes Laertius argumentează, dovedind foarte slab, care, fiind grec din fire, iubindu-și mai mult patria, ia cinstea barbarilor și o atribuie propriului său neam. Prin barbari le numesc toate celelalte popoare asiatice care au fost numite astfel de greci. În continuare, nu exclud poporul evreu dintre ei” (Pagina 152).

„În cea mai mare parte, filosofia lor a venit în vremurile noastre prin legende. Nu erau la fel de subtili ca filozofii moderni. „Există oameni printre oamenii de știință de astăzi care îi veneră pe barbari ca pe mari poliistorieni sau ca oameni care au fost complet pricepuți în toate știința. Dar ei nu au nicio bază pentru această opinie.” (Pagina 153).

1. Poporul evreu este chiar primul care a practicat înțelepciunea filozofiei și, printre toate celelalte popoare barbare, are prima glorie și cinste... Dar din moment ce toate creaturile au fost create pentru folosul uman, omului i s-a părut că nu a fost inutile acele lucruri care au fost create pentru plăcerea lui, luați în considerare motivele și compoziția, atât pentru o mai bună utilizare, cât și pentru gloria și minunea înțelepciunii creatorului lor. Această parte a

filozofiei se numește fizică, despre care nu vedem nici cea mai mică cunoaștere în rândul poporului evreu, deși Kirchner, Johann de Pinega și alții scriu că patriarhii evrei erau oameni foarte învățați în toate științele filozofice, atât practice, cât și teoretice.

Există unii dintre oamenii învățați de astăzi care încă își atribuie opiniile lui Moise și altor evrei, și în special lui Dickinson, un englez, într-o carte despre fizica adevărată și antică din Londra 1702 în 4 cărți. în lat. limba. De asemenea, în mod anonim, cineva a susținut că Moise venera sistemul copernican etc. Pentru această cunoaștere în materie fizică, poporul lui Iuda a fost uneori disprețuit de alte națiuni active. De ce nu se poate crede, așa cum spun alții, că Pitagora și Platon au tot ce au spus?

Nu era a lui, ci părerea evreilor1) și care este evident imposibil de dovedit.” (Paginile 154-155).

„Între timp, se pot vedea ca dovadă a părerii noastre multe semne mari ale filozofiei lui Pitagora în Cabala evreiască, despre care toți oamenii de știință evrei vorbesc cu mândrie acum. Acest întreg sistem Cabala este cel al lui Pitagora și Platon, și nu al evreilor, așa cum înțeleg oamenii învățați. Cablul a trădat sau a învățat.” (Pagina 156). „Deci, cabaliștii sunt oameni care cred toată știința în tradițiile strămoșilor lor... Învățătura Cabalei servește pentru amuzamentul minților mici.” (Pagina 160).

„Nimic nu poate fi spus cu certitudine despre evreii actuali în discursul științelor lor... Acest popor, ca niște oameni necunoscuți care rătăcesc prin lume, nu pot avea nimic precis. De fapt, ei nu au nicio școală filozofică: dar dacă o au, vor urma filozofia lui Aristotel și Cabala. Este doar reproșul propriilor profesori că nu au părăsit o singură parte din filosofia lui Aristotel; nu ar fi acoperit retorica, după exemplul profesorilor arabi, cu raționamentul lor evreiesc, așa cum mărturisesc mulți oameni învățați.” (pagina 162).

2. Egiptenii, după evrei, au căpătat deja faimă în științele morale. Unii dintre oamenii învățați, și mai ales Martan și Spentzer, mărturisesc că evreii au primit înțelepciune și viclenie din Egipt, iar nu egiptenii de la evrei... Cu toate acestea, se poate judeca cu ușurință care era diferența dintre viclenia egipteană și înțelepciunea. a evreilor. Egiptenii erau pricepuți doar în trucuri, și nu în filozofie morală” *) (Pagina 163).

3. caldeeni. „Capul tuturor înțelepciunii lor era Zoroastru, despre care aproape nimic nu se poate ști cu siguranță, dar se știe doar că nu a devenit mai întâi un filosof egiptean2). Până în ziua de azi, aproape că nu au rămas scrieri din ele, cu excepția câtorva oracole din colecția lui Ge-mistius Pleto, Mihail Psellus și Patricius în latină. limba însă, Fabritius, nu fără motiv, le consideră în biblioteca sa în cea mai mare parte ca fiind falsificate” 3). (Pagina 166).

9 Vezi despre cele șapte scrisori ale lui Ioan Clericul în Fabritius. Grech, b, carte. 2, cap. 12. Gundling, Istoria filosofiei morale, cap. 7, § 1, p. 74.

3) Diodorus Sikul. 3) Cap. 36, § 10.

3) Despre teologia și filosofia lor morală, Iamblichus scrie că aceste științe se bazau pe principiile pieagoreene.

„Ei au raționat că de la zeul primordial a venit mai întâi focul sau lumina de deasupra cerului și infinitului, din care toate celelalte ordine de creaturi și ființe au apărut brusc în trei. Filozoful Platon a gândit aproape același lucru. (Pagina 166).

4. Og Chaldeev a transmis filozofia perșilor. Capul lor de gândire era și Zoroastru, doar diferit, și nu cel al caldeenilor, căci în istorie există mulți oameni cu acest nume. Acest 3. secol întreg după ce au trăit caldeenii și a fost una cu Darius, regele Persiei *). Unii scriu că a fost ținut cu mare stimă de poporul persan pentru înțelepciunea sa. În știința filozofică, marii lor profesori au fost Magii, despre care există multe dovezi de pretenție la vechii scriitori. Nu au spus nimic despre teologie decât nebunie.” (Pagina 167).

„Este înfricoșător să ne amintim erezia din Manis 2). (Pagina 169).

„Până astăzi sunt rămășițe din învățăturile lor în Persia, pentru că au învățători care urmează filozofia antică a magilor.” (Pagina 171).

5. Învățători indieni, ei sunt numiți în special brahmani și hermeni, dintre care restul sunt încă în India." h). "Învățătura lor a fost că toate creaturile au venit de la Dumnezeu și că Dumnezeu nu este altceva decât aceste creaturi, adică , lumea; dar la sfârșitul ultimei această extindere și răspândire se va întoarce la sine, sau când se va reduce atât de mult și se va întoarce la sine, atunci va fi ultima zi. Și de aceea au crezut că tot ceea ce nu vedem nu este cu adevărat acolo, dar că cel mai înțelept persoană, dacă nu ar avea vreo pasiune, ar putea gândi, simți și înțelege orice, dar gândește pentru că are o oarecare pasiune." „Acum ne este greu să aflăm de ce acești oameni. erau atât de disprețuitori față de necazurile la vremea lor, chinul și moartea însăși numai pentru virtute: căci vedem în povestea lui Arrian despre campaniile lui Alexandru V., <) că un anume indian Kalan, în nume propriu, s-a ars pe unele sărbătoarea ca sacrificiu.Motivul pentru aceasta este că se considerau o creatură a lumii, se gândea

') Poate în secolul al VIII-lea. la PX (Meyer's Handlexikon, S. 212).

2) Vezi în Lexiconul lui Morier sub numele Manes.

3) Lexiconul critic francez Belev; Eduard Bissey în 1615

4) Cartea. 7, p. 276, ed. Gronovievo.

că sunt o parte evlavioasă a divinității, care după moarte nu are de ce să se teamă, deoarece prin moartea ei se întoarce ca parte la întreg, adică la dumnezeirea sa deplină.” (Pagina 175).

6. Chinezii credeau că nimeni nu este mai deștept sau mai deștept decât ei și că toate celelalte popoare au înțeles doar centimetrul, în timp ce ei singuri au raționat profund despre orice. O asemenea aroganță rămâne în rândul acestui popor până în zilele noastre. Este adevărat că acești oameni filosofează mult despre corectarea moravurilor și a vieții umane. Dar dacă aruncați o privire înăuntru asupra filozofiei lor, începuturile sunt la fel ca și Spinozens, în care este și mult Confucius cu ei, capul lor în filosofia profesorului adepților nebuni ai îndrăzneților. Întreaga știință a lui Confucius, despre care se crede că este nemăsurat de profundă în inteligența sa, a fost publicată în latină. limba la Paris 1687”. (Pagina 17b).

După acești profesori barbari, sunt cunoscuți și profesorii fenicieni Sinkhungat și Mosch. Barzii și druidii germani și francezi și Orfeu trac sunt, de asemenea, celebri; dar din moment ce filosofia lor era foarte întunecată, este imposibil să știm aproape nimic sigur despre învățăturile lor, cu excepția unor legende fizice și chiar a celor mai mici, precum. învățături despre multitudinea de lumi, despre originea tuturor creaturilor dintr-un singur ou și fabule asemănătoare. ").

Filosofia greacă a apărut în lume cu mai mult succes decât filosofia barbară. Adevărat, deși ea a adoptat multe de la barbari sau a preluat de la ei: totuși, este lăudabil printre acest popor că au continuat ceea ce au început barbarii și au încercat mereu să urmeze ceea ce era mai drept.

Filosofia poetică este considerată a fi cea mai veche.De ce s-a întâmplat să fie greu de înțeles toate comploturile poetice; așa că cred că chiar în acel moment nu puteau înțelege totul în mod direct. Între timp, au apărut diverse modele și metode de interpretare a acestora. Unii oameni înțeleg aceste liste ca mistere fizice și matematice, în timp ce alții le consideră a fi povești goale. Dar alții cred că adevărata învățătură morală este scrisă în acest fel.

1. Filosofii italieni au mers diferit de Pitagora din Samos. Mulți au încă dreptul să se îndoiască de acest lucru

Ch Vezi Plutarh, Platon, carte. 22, l. 13 și Eschenbach, (p. 176).

2) Cicero în problemele Tusculane. (Pagina 177).

II. fie că a scris toate versurile descrise, Stanley demonstrează cumva limpede în Istoria Filosofiei *) și atribuie majoritatea compozițiilor

lui Epiharmus, sau așa cum crede Fabritius lui Empedocles 2). Deși IL, urmând obiceiul egiptenilor, a acoperit toată știința cu o altă înfățișare, încât nu a spus nimic studenților săi: totuși, se știe cu adevărat de la toată lumea că a adus Geometria, Aritmetica și muzica într-o stare mai bună. cu cele mai noi inventii ale sale.

„Numele de Filosofie a fost inventat de la el și el a numit-o cunoașterea ființelor din lume.” (Pagina 180). „Sfârșitul filozofiei”, a spus el, „este să nu fii surprins de nimic în lume. Părți ale filozofiei sale erau inteligibile și naturale. El a spus despre zeitate că nu este nimic altceva decât sufletul tuturor lucrurilor animate din lume, care este intangibil și rezonabil pentru noi. Prin Dumnezeu a înțeles și alte spirite imateriale, precum, de exemplu, Eroii și demonii. Tot ceea ce este deasupra lupei este lăsat în seama providenței lui Dumnezeu, raționând că sub lună există ceva care este guvernat de definițiile, sfaturile, destinele, destinul și predestinația noastră. El a spus despre lume că nu a fost creată de timp, ci prin continuarea raționamentului și pentru asta nu va avea niciodată un sfârșit." (Pagina 181). "Între timp, el nu a încetat să speculeze despre sufletul uman. Toate care este imaterial în ființa lui numită ea. Și așa m-am gândit la o persoană, că esența lui constă din gânduri” 3). (Pagina 182).

2. Filosofia ionică. Thales din Milet a studiat cu Pherekydes Sirianul, la fel ca și Pitagora. Și-a petrecut cea mai mare parte a vieții în peregrinări (cum ar fi II.) și prin aceasta a învățat să înțeleagă multe filozofii. Adeptul lui a fost Anaximandru, inventatorul Horoscopului, Sferelor, Gnomon, Scioter, tabelelor de Geografie, urmașii săi au fost Anaximenes, Anaxagoras, Archelaus, ultimul dintre care a fost renumit pentru că a fost profesorul lui Socrate. Acest profesor nu a lăsat nimic deosebit, în afară de Apothematos, care sunt deja atribuiți înțelepților greci. Aveau păreri foarte diferite și intolerabile despre începutul lucrurilor. Anaximenes a început infinitul naturii, Anaxagora unitatea multora. Pentru că filozofic

2) carte. 2, cap. 22.556.

3) „Multe lucruri au fost atribuite acestui lucru de către Stanley și alți oameni învățați.”

Acești fauvi nu pot fi încă recunoscuți ca atei.” (Pagina 18.3-4) Observații asupra fenomenelor lui Anaxagoras, deși este considerat cel mai deștept de către alții, totuși, a mințit atât de mult încât astăzi un tânăr, care, deși are ceva cunoștințe de fizică, nu poate citi fără să râdă pozițiile sale filozofice.” (Pagina 18б).

3. Filosofia ionică. Viața lui Socrate în termeni generali. Acesta a fost primul filozof care a început să aducă filosofia într-o stare mai bună, mai ales că a început să o curețe de concluziile sofiste false și înșelătoare și de multe păreri goale pitagorice. Și cum printre

filozofii ionieni au fost mulți care au speculat despre lucruri fizice, deși fără niciun temei, și toată înțelepciunea lor consta în minciuni goale și ridicole: în ei au întemeiat toate astfel de învățături fizice. S. a încercat mai mult să se gândească la ceea ce este util pentru viața umană, adică și-a aplicat toată sârguința la învățătura morală. El a filozofat destul de mult despre Dumnezeu ca creator al tuturor creaturilor și despre providența sa și nemurirea sufletului. Despre sufletul lui S. Pitagora s-a săturat de o fabulă în sine." (P. 186-7). "În prezent nu avem nimic din lucrările lui Socrate și toți oamenii învățați sunt de acord că nu a scris el însuși nimic, ci toate acelea" Ceea ce știm despre învățătura lui vine de la Xenofon și Echinus, adevărații săi discipoli. Platon i-a atribuit lui Socrate multe dintre lucrările sale, care poate nici nu i-au intrat în cap. Pentru care S. însuși nu este într-un loc nemulțumit de Platon". N (Pagina 187). Profesorul era foarte nemulțumit de Aristip. El a pus bazele filozofiei sale pe lux, pentru care trăiește și gândește. Cu toate acestea, întreaga lor filozofie se bazează pe fundamente stupide și fără lege. Ei ne-au învățat că sentimentele noastre ne înșală în general și tot ceea ce vedem și simțim este diferit, și nu ceea ce vedem... și din acest motiv, Fizica și toată filosofia naturală au fost complet lăsate deoparte.” „Capul omului bunăstarea s-a odihnit în plăcerea trupească prezentă, și nu trecută și viitoare.Abilitatea trupească a fost întotdeauna preferată capacității mentale în orice.Virtutea a fost lăudată pentru că prin ea plăcerea trupească este accesibilă.În sine nu există nimic drept,

*) Diogen Laertsiy., Ш, 35.

nu cinstit, ci nedreaptă și răutăcioasă... Moartea neautorizată a fost insuflată în toată lumea cu atâta elocvență, încât mulți dintre ei s-au redus la o prostie atât de mare încât s-au aruncat de bunăvoie în mare ca să se înece.” *) (Paginile 188-196).

4. Primul profesor al sectei Eliat a fost Xenofan.

„Mulți mai mulți profesori pot fi numărați înainte de vremea lui Platon, dar învățăturile lui Platon ale tuturor celor anterioare se întunecă în cea mai mare parte. A fost în Egipt și acolo era destul de familiarizat cu învățăturile lui Heraclius și Pitagora... la Academie el însuși a semnat pe uși: „Cine nu cunoaște filozofie nu are voie să intre.” Filosofia lui învață cum să se separe suflet din corp și aduceți-l la asta, ceea ce poate fi numit existență directă și pe care o putem înțelege doar cu rațiune.Învățăturile sale fizice sunt acum deja ridicole - prima substanță produce toate substanțele din lume în existența ei. Dumnezeu este mai înalt. - un lucru etern și pre-etern, bun, perfect în sine, adevărat, adevărat, inefabilul, imaterialul, care materia, care era în dezordine încă din pre-eternitate, a fost adusă la ordine, împodobită decent cu număr, figură și măsura, astfel încât focul era pus în vârf, pământul în jos, iar aerul și apa la mijloc... În raționamentul filosofiei morale, am învățat, că cea mai mare fericire este atunci când devenim asemenea lui Dumnezeu, în care el a urmat învățăturile lui Pitagora”. (Paginile 190-197).

„Aristotel a fost un om de mare inteligență. El a dat fiecăruia un model și o regulă, din care nimeni să nu acționeze în continuare, ci doar să se mulțumească cu ceea ce a inventat. Atunci cel care nu putea decât să urmeze pe altul, dacă nu să se compare, era venerat ca un mare filozof, iar când era imposibil să depășească pe cineva, i se atribuia înțelepciune aproape divină.” (Pagina 75).

„Primul său principiu sau fundament în filozofie este foarte contrar părerii lui Platon că sufletul primește toată cunoașterea prin simțuri. Prin aceasta ajunge la concluzia că sufletul, din cunoașterea tuturor lucrurilor sensibile și materiale din lume, urcă în mod deosebit și unic la cunoașterea lucrurilor generale și imateriale. O persoană cu mintea sa trece întotdeauna de la cauză la efect sau produs. Acest prim ordin este Ar. adoptat de la filozoful Architas, care a adoptat el însuşi categoriile din Dexippus. Dar pentru că aceasta

Ch. Ciceron Tuskul, v. Valery Maxim, carte VIII, l. 9.

cunoașterea universală a lucrurilor se bazează pe cunoașterea fiecărui lucru în mod special, începutul lui este supus erorii cotidiene, adică simțirea, apoi Ar., dorind să fie primul care corectează acest început, s-a gândit că deja l-a făcut infailibil. prin organul său universal. Această opinie este a doua lui ordine sau metodă. În acest corp a stabilit o artă a probei sau o știință specială prin care s-ar putea dovedi totul, adică silogisme. Aici se află primele principii ale întregii sale filozofii.” (pp. 197-9).

„Ar. Era pur, acțiunile lui erau practice, era un prieten cinstit, bun. L-au întrebat ce este un prieten bun, i-a răspuns - un suflet în două trupuri." t) pp. 200-3).

„Această opinie pare foarte incredibilă, dar „Istoria animalelor” a fost scrisă cu atâta acuratețe în acel moment încât pare imposibil ca o anumită persoană să facă o astfel de descriere, deși din vremea lui mulți ani mai târziu, istoria naturală este încă departe. departe mai bună perfecțiune.Sper că această știință (istoria naturală) nu poate fi dezvoltată în nicio altă stare sau cu atâta perfecțiune în vremurile moderne ca în patria noastră, căci statul rus, în ceea ce privește spațiul său, are cel mai mare număr de incidente pt. aceasta. Despre moartea lui Arist. „Nimic nu se poate spune cu certitudine. (Pagina 202). Totuşi, o mare parte din filosofia lui Ar. a fost afectată de faptul că arabii şi scolasticii asiatici le-au studiat în Evul Mediu". (Pagina 206).

5. Cinicii au respins complet filosofia teoretică și au gândit numai în filozofia morală. Începutul voinței de sine, pe care ei o numeau libertate, căci nimic nu vine din univers la fel de mult ca vicii. Cu cât o persoană are mai mult propria sa voință, cu atât se așteaptă mai multe vicii de la el. Și cum această fundație i s-a opus vicii în interior, iar în exterior prin lege... „Dacă li se poruncește să facă

ceva împotriva gustului lor și cu forța, atunci se încăpățânează și în cele din urmă suferă o moarte neautorizată.” (Pagina 209).

„Din această sectă a apărut una nouă – cea stoică, în care Zenon era lider. Nu numai grecii, ci și după ce romanii l-au ținut cu mare venerație, în special consilierii juridici.” „Filozofia stoică este explicată cel mai mult.

') „Theophrastus, primul prieten, adept, biograf radical”.

Justus Lipsius și Kasper Szgoley au început și l-au împărțit în logică naturală și filozofie morală. Ei aproape idolatrizau logica *) Fizica sau filosofia naturală constau din următoarele opinii. În primul rând, ea a tratat despre corpuri, apoi despre principiile sau regulile lucrurilor și ale Elementelor și, în cele din urmă, despre zei, despre loc și gol, ceea ce filosofia numește vid." 1 2 3). "Tot ceea ce are propria existență părea lor trupesc, astfel încât sufletul, ziua, noaptea, glasul şi virtuţile au fost numite trupeşti.Trupul s-a explicat prin faptul că ori acţionează, ori suferă.Ceea ce acţionează este Dumnezeu, iar ceea ce suferă este materie.Acest început de filozofia lor au numit-o natură, pe care o au este Dumnezeu însuși, inclus în lume" h). "Ei considerau că lumea se află în anumite limite. Ei nu recunoșteau golul din ea, dar în afara lumii o numeau deja un goliciunea nesfârșită” 4). Au fost recunoscute patru elemente... atât Dumnezeu, cât și lumea au fost venerați ca una. În filosofia morală, baza pentru orice era să trăiești în conformitate cu natura și să mulțumești tuturor înclinațiilor. Mai mult, ei și-au dovedit începutul prin faptul că dorința naturală nu înclină spre nimic altceva decât păstrarea propriei persoane și a binelui său.” (Pagina 211). „Și așa cum virtutea era considerată a fi singurul mijloc de bunăstare a materialului. , atunci materialul a fost începutul a tot răul omenesc, apoi toată voluptatea trupească, dar învățătura lor a respins-o, din care provin toate poftele.Dimpotrivă, viața crudă îndepărtează toate slăbiciunile unei persoane.Și așa toată știința lor moralizantă. are înclinația spre faptul că o persoană este atunci doar liberă, înțeleaptă, plină de tine, conducătorul este liniștit în conștiința lui și nu iese din oficiu atunci când îi pasă de o viață virtuoasă.” (Pagina 212).

7. Eleatic (Elea sau Velia) – Democrit și Heraclit. Amândoi nu au fost de acord în cea mai mare parte în învățătura lor, totuși, adepții filozofiilor în particulele originale determină întreaga natură a lucrurilor, care este numită în special în latină Philosophia corpuscu-

1) „Dacă cineva trebuie să cunoască toate regulile lui Zeno în detaliu, vezi Istoria filozofiei a lui Stanlev.”

2) Diogenes Laertsiy.

3) Alăptarea.

<) Laertsiy.

laris, pe care Epicur l-a pus în ordine." adeptul său. Corpul este ceva ce poate fi atins și atins. Vacuitatea, dimpotrivă, este inviolabilă prin natura sa. Și-a dovedit părerea cu următorul argument. Dacă nu ar exista goliciunea. atunci trupul nu ar avea loc nici pentru ședere, nici pentru mișcare (Lucretius) El a înțeles lumea ca infinită sau aparent nesfârșită și nemișcată pentru ceea ce era în afara ei, dar nu a recunoscut nimic în care să poată avea mișcare. a ajuns la concluzia că este indispensabil pentru faptul că din veşnicie a fost întotdeauna aşa.Stai El i-a mărturisit pe zei printr-o singură presimţire misterioasă.În afară de trup şi de golul mediocrului, nimic nu poate fi înţeles prin gândire.Raţionamentul său despre concepţia despre un lucru, un raţionament sănătos, era încă de neînţeles.Începuturile materiei sunt atomii. Ei au o dublă proprietate de mișcare - unul de gravitație, celălalt de elasticitate. Concepția are loc numai din unirea acestor atomi sau părți, iar desăvârșirea din rezoluția lor, divizarea lor și astfel încep, apar și se termină toate fenomenele din lume.” (Pagina 213—õ).

„În filozofia moralizantă, pentru ca noi să fim prosperi în această lume, și fiecare are această părere în cap într-un mod insensibil și secret, atât față de ei înșiși, cât și față de ceilalți necunoscuți. Nu a numit bunăstare în care să nu lipsească, dar a însemnat întotdeauna un fel de perfecțiune pe lângă aceasta. A înțeles bunăstarea locală în pofte și plăcere trupească, iar pe cealaltă, despre care nu învățase nimic, în liniște sufletească, care se dobândește prin virtute. Și așa, se pare, n-a recunoscut nemurirea sufletului, providența lui Dumnezeu și teama de ea în filosofia sa: atunci nu este încurajare pentru o viață virtuoasă în ea, cumva toți epicurienii, prin viața lor voluptuoasă și necinstită, apoi s-au dovedit singuri pe cei cu adevărat nebuni cu înțelepciune”. (Pagina 216).

7. „După secta lui Epicur urmează imediat secta filozofiei eclectice — toate propunerile trebuie acceptate conform

*) Lexiconele istoricului lui Moreriev și criticii lui Beleev.

2) Gassendi nou franc. filosof, mare adept.

alegere și nu vă bazați niciodată ferm pe ceea ce spune profesorul. Ar fi surprinzător dacă ar avea proprii adepți, pentru că în această filozofie „cel mai mare lucru a fost să nu urmezi pe nimeni.” (Pagina 217). „Acești profesori au provocat multă discordie în biserică (Clement, Origen), majoritatea toți admiratorii lui Platon (Pagina 218) Potamon, prima persoană din această sectă, a lăsat o interpretare a cărții lui Platonov „Despre republică”. (Pagina 219).

8.   „În sfârșit, așa cum orice zicală este nimic fără râs, tot așa în filosofia greacă această filozofie dogmatică era mai ales ridicolă de secta numită sceptică sau apotetică, care se îndoiește constant de orice și, prin urmare, de tot ceea ce este în natură au numit de neînțeles, de neînțeles și se numeau catal e ct si ka m i." (Pagina 217). Pyrrho a studiat mai ales de la Anaxagorts, de ce n-a gasit pe cei drepti in filosofie sau s-a indoit de tot ceea ce decretase in filozofia lui" *).

„Între timp, această decizie a lor, chiar și în acel moment, părea atât de ridicolă, încât toată lumea o considera incredibilă și, în plus, poziția lor era atât de autentică, încât nu aveau nici cea mai mică îndoială în această privință. Ar părea foarte amuzant dacă această sectă ar avea proprii adepți, pentru că la fel ca în secta eclectică, regulile în sine interzic (a avea) adepți. Cu toate acestea, în ciuda acestui fapt, au fost foarte mulți oameni care și-au dorit să urmeze, printre care s-a numărat și Sextus Empiricus, care a dovedit că nu știe nimic sigur, arătându-și plăcerea în multe tipuri de rang filozofic. Și pentru a judeca cu adevărat, nu era nevoie de o acuitate mică a rațiunii pentru o persoană care ar putea dovedi că nu știe cu adevărat ceea ce el însuși confirmă într-un alt caz.” (Pagina 220).

Dacă în prezentarea filosofiei antice există multe gafe majore, atunci, desigur, cu atât mai puțin criticul modern al istoriei filozofiei se poate mulțumi cu ceea ce se spune despre Evul Mediu. Concizia și confuzia sunt izbitoare.

Filosofia Evului Mediu era aproape în întregime aristotelică. „Arabii au introdus traduceri ale filozofiei lui Aristotel din greacă în propria lor limbă, și nu numai asta, ci și interpretări ale tuturor operelor sale, care au fost scrise prin

') Diogenes Laertsiy, IX, 70.

a scos profesorii lor Avers (Averroes) și Avicenna. Din acest caz, prima confuzie din filosofia lui Ar., din care a ieșit una nouă, numită filozofie școlară. Primii în filosofia scolastică au fost numiți Peter Abelard, Peter Lombard, Alexander, Albert Magnus, Thomas Aquinas, Johann Duns Scotus, Durand și alții. Toate acestea și multe altele despre ei, prin curiozitate nesăbuită, fiecare minte umană într-un mod amuzant, atât în predare, cât și în predare, a adus asupra sa un dispreț și ridicol extrem. Și mai ales că, în ciuda toată prostia lor, s-au gândit atât de mult la științe, încât ei înșiși nu le era rușine să se numească foarte inteligenți și minunați. De aceea poreclele lor ni se par amuzante astăzi.

Magnster Galezius a fost numit irrefragibllis, adică irezistibil. Richard auctoratus pare să fie plin de putere sau care nu poate păcătui. Bovine subtilis, adică subțiri, Bonaventura al serafimilor, Toma d’Aquino al heruvimilor etc. Și totuși acești profesori angelici,

herubici, serafimi nu numai că au umplut toată filosofia și teologia cu nenumărate erori, dar au introdus și atât de multe principii speciale în filosofia morală încât este aproape imposibil de înțeles, stabilind cumva o modalitate de a controla intenția pentru a găsi. adevărul și ordinea în filozofie. Trebuie să știi că am corectat asta dintr-o bănuială. Oricât de obscur este în rusă, este și mai puțin inteligibil în latină. Iar gândul este prost și zgârcit în latină, cu care iezuiții încă se laudă și se laudă cu temeliile în filozofie. (Pagina 223).

„În secolele XV și XVI. au apărut profesori care și-au folosit toată puterea pentru a răsturna filosofia lui Aristotel - Laurence Valla, Mars Nisolius, Adrian Cardan, Francis Patricia, cu mare insolență și iritare, toți oamenii învățați au început atunci să contrazică. Dar în Franța, Peter Ramus, și deosebit de crudul Peter G., și în țara germană, Hoffmann a fost defăimat; deşi nu au avut succes în toate. În ceea ce îl privește pe Laurentius Valla, el a fost mai critic față de chestiune din frustrare decât Aristotel.” ') „Interpretări nizoliene, numite Aptibarbar, au fost publicate cu o prefață rezonabilă prin Leibniz și Adr. Cardan a publicat o carte despre filozofia dreaptă la Köln. Dar o numărătoare detaliată a tuturor autorilor nu este la locul său aici, așa că o vom lăsa pentru asta.

') Vezi lexicul lui Belev.

Este suficient să-i cunoaștem pe primii oponenți ai lui Aristotel, ale cărui începuturi i-au condus pe mulți vânători la cea mai mare considerație a științei filozofice și prin acest oameni învățați glorificați la o perfecțiune considerabilă.”

„În secolele al XVI-lea și al XVII-lea. noile sisteme filozofice au provocat mult declin în filosofia aristotelică. Și nu numai în acest moment, ci și într-un moment în care științele istorice au început să ajungă treptat la o stare mai bună. Printre acești profesori s-au numărat Raymond Lull, Franța, Patricius, Peter Ramus, Jerome Cardan, Thomas Campanella. Dar nici acești adepți nu aveau un număr mare. Patricius a scris un nou sistem, pe care l-a numit „O nouă filozofie despre tot” și, deși a fost atribuit Papei George din secolul al XIV-lea și Bonaventura a ajuns în Inchiziție pentru asta” *) și, prin urmare, nu a avut aproape niciun adepți. Lucrările lui Peter Ramus conţin o singură dialectică * 2). Cardan și-a descris viața și sistemul său este în cea mai mare parte plin de minciuni.” „De asemenea, trebuie amintit că în acest evul mediu mulți profesori au încercat să pună în aplicare cunoștințele filozofiei aristotelice și filozofia care provine din vechile secte. Și deși Francis George și Mirand ula au reluat Pitagoric, Card. Vissarion și Marsilius Platonic, Justus Lipsius, Julius Sciolius Stoic, Peter Hassenda Epicurian, Bernard Telesius Eleates Parmenova: totuși, niciunul dintre ei nu și-a putut introduce complet filozofia în popor.Aristotel era încă Aristotel.Trebuie să recunosc că „Prin criticile și disputele lor cu privire la cea mai dreaptă filozofie, l-au condus pe Aristotel până la punctul în care, deși a fost complet respins, a fost totuși foarte corectat. Nu pot spune cu certitudine despre toate celelalte secte dacă acestea în

prezent au adepții lor.” (Pagina 225). „Cardan însuși și-a descris viața, iar sistemul său este plin în cea mai mare parte de minciuni, cum ar fi despre vise, despre demoni și așa mai departe, motiv pentru care oamenii de știință îl numesc de obicei imnozof și profesor fals. Campanella a compus și un sistem special, dar pe principii cardanice; Cu toate acestea, nu am scris nimic în special.” (Pagina 226).

') Vezi Istoria Tuanova.

2) Vezi Logic în Vela.

„Toți vânătorii de știință filozofică nu datorează nimănui la fel de multe favoruri ca acei oameni științifici care, prin inventarea multor experimente fizice, au luminat și îmbogățit în mod deosebit știința filozofică. Căci mișcarea sau circulația sângelui ne-a fost descoperită de William Harvey14. (Pagina 227). „Vase sau vene de lapte Kaspar A seliy. Microscopia și utilizarea lor Cornelius Drebellii, Antoni Lepenguk, Robert Gokk, Peter Borrell, telescoape și sateliți ai lui Jupiter ai planetei Galileo, sateliții lui Saturn ai planetei Cass in și Gu refl II, oglinzi incendiare Chirnhaus, barometre de Tori-cellium, termometre Dreb elliy, aptliy, Pneumatic Otto de Gueryk, Consulul Magdeburg, Robert Boyle ş.a. Şi astfel mulţi, mulţi au găsit sau au dus la perfecţiune ceea ce a fost inventat de la alţii44.

New Philosophy ')· ..Curând după aceasta, sistemul cartezian mistic şi chimic a ajuns la mare glorie, precum şi matematicul, metafizic44 2) lui Leibniz şi Nevtonov . Urmașii lui Clauberg, de Forges.

G. de Roa, Lanstorff, Heerbord și alții, cu grijă, acest sistem a fost adus într-o asemenea măsură încât, deși profesorii din acea vreme și-au folosit toată puterea pentru a alunga această nouă filozofie a predării și întregul cler al Olandei s-a opus sistem cartezian; cu toate acestea, în toată Olanda acum nu se învață altă filozofie decât filosofia carteziană; iar adversarii notează că mulți au fost deja atribuiți unor astfel de începuturi ale Cărților, la care nu s-a gândit niciodată. Creșterea și întărirea acestui sistem este atribuită în mare parte lui Cocceus, care este numit cel Mare printre savanți, și Chrpstophorus Vagus.1), care s-au gândit mai mult la reguli, au acceptat acest sistem politic și s-au impus ca cartezieni stricti44. (Pagina 220). Dar pentru că unii, acoperiți de Cartesius, și-au stabilit numeroasele principii, apoi între

') Autorul nu are un astfel de titlu. Informațiile sale sunt foarte incomplete, parțial datorită faptului că a trăit în secolul 1111. și nu putea fi familiarizat cu multe sisteme, parțial datorită singurei sale cunoștințe complet superficiale cu Leibniz și Spinoza.

3) Crit. sl. Belya.

3) Belle.

Au existat mari dispute între cartezieni înșiși și toată lumea s-a numit un cartezian drept.”

„În logica carteziană, primul motiv sau început este să te îndoiești de tot. Dar cum, în felul acesta, filosofia sa ar putea fi imediat clasată în rândul sectei sceptice, el permite să fie recunoscută ca fiind autentică și solidă doar o singură poziție, adică eu sunt, cred, și numai aceasta nu trebuie lăsată să fie pusă la îndoială. . Și cine s-ar putea îndoi de asta? Așadar, când gândesc cu capul, atunci simt că am propria mea existență și că în corpul meu există o ființă pe care o gândesc. Deși se întâmplă că ni se pare că am atins ceva, se întâmplă să vedem ca și cum ceva nu este cu adevărat acolo în prezența noastră, ci vine doar din gândurile noastre.” (Pagina 230). „Cu toate acestea, când mă gândesc că raționez, sunt sigur că raționamentul meu, bun sau rău, provine din gândirea noastră, care, deci, trebuie să aibă o existență proprie. Și deci nu există nicio modalitate de a ne îndoi de acest lucru, că înțelegem clar, prin urmare, această poziție „Eu sunt, cred” este neîndoielnică și din care toate celelalte adevăruri produse și concluzii pot fi trase în filosofia cuiva**.

„Dar cum poate fi înțeleasă și mai clar această primă poziție și din ea alte concluzii sunt trase de adepții săi, în special de Clauberg.” (Pagina 231).

„De ce rațiunea naturală arată tuturor că există o ființă atotputernică și atotperfectă, care a adus toate celelalte ființe la existență și este creatorul tuturor - prima ființă - Dumnezeu este și din Sine și atunci când acesta nu este drept, deoarece este și ar trebui să fie, atunci el este pre-etern și infinit, căci ceea ce nu este creat din alții este creat din tine însuți”... „Timpul este un flux continuu de momente de la unul la altul**. (Pagina 232). „Și așa cum toate creaturile își au creatorul și făcătorul lor, toate creaturile au de asemenea stăpânirea lui Dumnezeu asupra lor. Dumnezeu a creat creația pentru prima dată. Recunoaștem acest lucru, dar nu rezultă din aceasta că ei ar trebui să rămână fără voia lui Dumnezeu. Astfel, s-ar putea spune că la început creatura este doar creată, iar în continuare este propriul ei creator**.

„Dar rațiunea naturală arată că creatura a fost creată în același timp.” „Tot ceea ce este material trebuie să aibă un fel de imperfecțiune în sine, deoarece tot ceea ce este corporal

este, trebuie să aibă sentimente corporale, tot ceea ce le are, de asemenea pasiuni și urme. erori, dar Dumnezeu este perfect în toate, urme. el este imaterial”.

Acesta este fundamentul original al filozofiei lui Descartes. (Paginile 232-34). „Abia s-a atins de filozofia morală, deși a pus bazele științei pasiunilor mentale și a modului în care mai târziu discipolii săi au stabilit un întreg sistem. Și astfel, în opinia multora, K. este foarte demn de faima lui. Deși mulți oameni învățați nu sunt, de

asemenea, de acord cu privire la faptul că a raționat complet despre toate, totuși, el a fost primul care a eliberat noua filozofie de sub jugul lui Aristotel și a arătat multe exemple demne de laudă ale învățăturii sale. Dar, din moment ce el însuși nu a considerat ca prima sa prioritate să-și urmeze profesorii în toate, nici nu este de vină pentru faptul că mulți îl urmează orbește în toate.

Mulți îl vor defăima. Naturalistul Spinoza a venit de la școala lui. Deși Spinoza a interpretat fundamentele carteziene ale filosofiei și le-a dovedit folosind metoda matematică, el nu a învățat erezia în lege, sau cu atât mai mult, lipsa de Dumnezeu, de la K., ci a avut-o acasă.” (Pagina 235).

"După K., au apărut mai multe sisteme, cum ar fi Paracelsus și altele. Dar, așa cum nu sunt de acord unul cu celălalt, au și foarte puțini adepți." "Au fost și oameni învățați care au lucrat destul de mult în direcția practică. filozofie, și mai ales în drepturi Nu puține invenții naturale au fost făcute de Hugo Grotius, Gobesia și Poufet și colab.. Alții le-au urmat, dar nu cu asemenea laudă.Toți acești trei scriitori, în toată filosofia morală, consideră societatea umană ca fiind prima fundație, din care produc tot ce se produc celelalte drepturi naturale. Singura diferență este că Hugo Gr. spune că trebuie să trăiești în societate pentru ca raționamentul de bun simț să fie atât de asemănător cu natura, Gobesia încât să nu se răzvrătească unul împotriva celuilalt, Poof . ce poruncește porunca lui Dumnezeu”.

„Astfel, vedem în sfârșit cât de mare este numărul de filozofii și ce dezacorduri au apărut între toți acești oameni gânditori încă de la început. Nu se poate spune că toate acele reguli de sănătate sunt extrem de inutile în prezent, dar dacă se poate concluziona vreun beneficiu din aceste dezacorduri, atunci, desigur, nu este altceva decât interpretările lor diferite.

dintre toate lucrurile produse și acțiunile care au loc diferite din voința omului, oamenilor inteligenți li s-a oferit din când în când ocazia de a produce imaginile cele mai drepte; fiecare lucru ajunge la o perfecțiune mai mare atunci când este găsit pe partea strâmbă decât pe cel drept. Nu spun că ar trebui să acceptăm deja pozițiile filozofice actuale ca fiind perfecte” (Pagina 237). „Ce putem avea mai bine din cunoașterea filozofiei, cum ar fi modalități de a descoperi, deși unele fac parte din natura a ceea ce fără „Sunt foarte de neînțeles. Acest lucru necesită mai întâi înțelegerea și claritatea noastră firească, apoi muncă și sârguință, care sunt cele mai mari mijloace de a completa plictisirea noastră naturală și de a ne lumina mintea. O persoană nu se naște niciodată cu o astfel de minte, cu care trăiește. și moare”. (Pagina 239).

În cap. 9, unde vorbim despre ființă în general și despre existența tuturor lucrurilor în special, se dezvăluie metafizica autorului, bazată pe etică. De fapt, vorbim despre psihologie, sau teoria cunoașterii.

„Acesta nu este altceva decât un indiciu al drumului prin care sufletul nostru începe să ajungă la capacitatea de a căuta cumva adevărul în toate lucrurile. Deja este de la sine înțeles că o persoană care vrea să fie harnică trebuie să aibă un talent deosebit de la Dumnezeu în înțelegerea și răspândirea gândurilor sale. Filosoful numește de obicei conceptul percepție. Percepția sau conceptul este primul lucru din toată viața umană. Tot ceea ce simțim, vedem, știm, facem trebuie înțeles dinainte cu mintea noastră. Fără înțelegere cu mintea noastră, nu putem atinge nimic. Dar înțelegerea este o chestiune atât de mică în considerarea întregii acțiuni ulterioare, încât aproape acțiunea nu a început atunci când avem doar un concept simplu despre existența unui lucru. Dimpotrivă, dreptatea este atât de necesară, încât este prima temelie în toate lucrurile artei umane.” (Pagina 243).

„Dacă primul concept este prost stabilit sau enunțat, atunci toate raționamentele ulterioare sunt nepotrivite. Când eram foarte mic, mă gândeam și eu că în ceasul de perete era o biserică, un sacristan și o clopotniță și că în ele slujeau oameni mici. De ce această părere slabă? Pentru că nu vorbesc despre percepția interioară a ceasului

„Este necesar să se judece dacă toate opiniile filozofilor anteriori despre multe lucruri, și chiar despre Dumnezeu însuși, au fost uneori demne de râs.” (Pagina 24&).

„Și nu s-au întâmplat toate acestea pentru că nu s-au bazat în sine pe primul concept de bine, tată? Unii spun că pământul stă pe 4 stâlpi, alții spun că sufletul unei persoane trece în vite... Primul păcătuiesc din asta prin știință habar nu aveau că pământul este rotund, alții... pentru că nu a avut nicio predare f. şi mai mult decât cea creştină despre legea noastră. Deci, vedem cât de necesar este primul concept pentru ca acesta să fie drept.” (Pagina 247).

„Ne naștem pentru ca ceas de ceas să putem gândi și înțelege mai mult; De ce numim drumuri diferite artă și științe? Când un copil se naște pe lume, el nici măcar nu știe că a venit din inexistență la ființă; dar din când în când se înțelege pe sine și în ceea ce trăiește, luând pentru sine comunitatea cu care crește. Neavând model sau lider, de mic își face imediat păreri false despre orice, iar asupra acestora își confirmă toate concluziile în așa fel încât chiar dacă ar fi drepte, dar când falșii au temei, toate trebuie infirmate. ." (Pag. 16). „Asta se întâmplă când o persoană simplă, fără șanse bune și fără știință, are o educație. Aceeași nenorocire se întâmplă și cu cei care au creșterea lor în societatea bună și în științe; când nu s-au pregătit. mintea lor să calce pe cele mai mici grade, astfel încât el să poată urca mereu de jos în sus nesimțit și fără să piardă nici un grad. Căci în acest fel, cu toată învățătura lui, ar putea fi condus în greșeală extremă". (Pagina 17). „Darurile și talentele sunt roadele antrenamentului sau folosirii frecvente, care vin doar prin repetare, ca repetiție neîncetată.” (Pagina 20). „Ne gândim la orice, doar că nu considerăm necesar să ne gândim la rațiune în sine; și nu este surprinzător: pentru fiecare „Lucru pe care vrem să-l înțelegem clar trebuie să fie examinat și prezentat minții noastre în exterior. Prima

modalitate de a ne studia mintea este ca mintea umană să apară minții noastre ca un lucru separat de minte și mintea.puterea de a studia cantitatea si toate proprietatile ei." (Pagina 23).

„Sufletul nostru ar trebui să fie venerat ca prima creație, care a fost creată pentru stăpânire peste orice altceva și pentru stăpânire.”

putere asupra tuturor celorlalți și asupra bunăstării lor și asupra proprietății sale. primul motiv.” (Pagina 24). „Mintea umană trebuie înfrânată prin raționament”... „Când cineva minte, atunci spune ceva ce nu s-a întâmplat niciodată nicăieri și, prin urmare, a produs o concluzie falsă de la începutul uneia false. nu este o concluzie, deoarece cunoașterea nu mai este istorică și nu mai este deloc.” (Pagina 82).

„De atunci, fiecare lucru în sine pare dificil și uneori chiar de neînțeles pentru mintea umană, în timp ce cauzele lui sunt închise. Ceea ce există este chiar ceea ce duce adesea o persoană la surprinderea zadarnică.” Aici își au originea superstițiile păgânilor. (Pagina 91).

„Toate lucrurile, fie că ne sunt cunoscute, fie necunoscute, au un lucru în comun unele cu altele, că rămân”... „Și ca tot ceea ce rămâne, ar trebui numit ființă.” (Pagina 247). „Și așa cum fiecare lucru trebuie să-și aibă începutul dintr-un altul, asemănător sau diferit de el, atunci în cele din urmă, urmând concluziile noastre în depărtare, va trebui să ajungem la lucrul tuturor lucrurilor care este superior și mai înalt, adică toate Creatorul şi Dumnezeul nostru, care este necreat şi nu creat din nimic.” care, dar rămâne veşnic şi deci la infinit.” (Pagina 248). „Cunoaşterea teologică este o parte considerabilă a ştiinţei, care aparţine filosofiei”. (Pagina' 248).

„Ființa este un concept pe care cineva îl poate avea despre toate lucrurile din lume. Toate lucrurile care există în lumină au vreo diferență între ele și, prin urmare, fiecare lucru are ceva special în sine. Filosofii spun!.. că o ființă face dintr-un lucru ceea ce este.” (Pagina 250). „Sunt oameni care spun că mintea noastră înțelege doar ceea ce vede și este echivalată în conceptul său cu natura lucrurilor ”. (Pagina 252).

„De ce se numește o substanță atunci când toate părțile luate împreună aduc un lucru la existență deplină?” „Părțile care alcătuiesc o substanță sunt, de asemenea, duble: exemple și aventuri.” „Dumnezeu, de parcă ar fi creat totul întotdeauna și toți sunt perfecti, este vinovat în sine și este plin din secol în secol de a fi suspicios și rațional, el controlează întotdeauna totul. Sufletul unei persoane are înclinații și voințe diferite, diferite de toate corpurile, însuflețite și neînsuflețite. Dar corpurile neînsuflețite și spațiale nu gândesc și nu raționează.”

„Reciprocitatea este atunci când amândoi comparăm gândurile sau conceptele unul cu celălalt sau le suportăm împreună. Există unele lucruri sau gânduri pe care nu le putem înțelege fără să le înțelegem mai întâi pe altele: de exemplu, dacă spun „L”, atunci trebuie să înțeleg întregul în avans.”

„Reciprocității aparține și inexistența. Când înțeleg ceva ce nu poate fi, nu pot înțelege acest imposibil altfel decât prin comparație sau relație cu ceea ce se numește ființă. Nu putem spune că reciprocitatea este ființă și că nu este ființă: trebuie totuși să știm că în afara sufletului nostru nu reprezintă nimic special din concept. Și nu ca substanța și proprietățile ei, pe care le simțim ca și cum ar fi niște copii, situate în afara sufletului nostru sau a gândurilor noastre. Și din acest motiv, deși reciprocitatea rămâne, ea nu există la fel ca substanța. De aceea această întrebare este încă imperfect rezolvată de către Filosofi, la care clasă de ființe este necesar să se adauge reciprocitatea. După părerea mea, totul ar trebui să se numească ființă. Pentru că ființa se numește tot ceea ce este și poate fi, deși îl cunoaștem, deși este necunoscut, și ceea ce înțelegem în ființă este opusul inexistenței.” (Pagina 264).

„Filosofia găsește ceva mediocru între ființă și neființă.” „Aș vrea să arunc câteva cuvinte din filozofie, dacă s-ar putea să mă descurc fără ele, dar din necesitate, poate o fac dificil și confuz. pentru ca cititorul să accepte mulți termeni. Cuvintele sau termenii din filozofie nu sunt o lege, ci sunt acceptați după bunul plac". (265). „Așa cum un filozof spune că nu există gol în lume, iar altul spune că există. Cel care spune că nu există gol, spune că toate locurile din lume sunt ocupate de trupuri, adică de ființă. Celălalt este că există un loc în care nu există nimic. Și astfel unul vorbește despre ființă, celălalt despre nimic, și totuși amândoi își prezintă conceptele ca ființe... Singura diferență este că unul reprezintă conceptul ca fiind de fapt în afara sufletului nostru, iar celălalt nu reprezintă nimic.266).

„Dar ceea ce nu se poate întâmpla deloc se numește imposibil în știință, așa cum apa nu se poate usca și focul nu poate uda”... „Toată lumea poate înțelege din Aritmetică că atunci când 5 este scăzut din 5, nu rămâne nimic.” (Pagina 268).

„Imposibilitățile din natură sunt esența diferitelor imagini. Se întâmplă adesea ca un lucru să fie posibil în sine, dar este o distragere a posibilității sale, indiferent de ce este străin, atunci când nu-i permiteți să devină așa. În același mod, vedem adesea însăși compoziția unui lucru ca o nebunie, și cum poate fi un lucru și nu altul.” „Există și o imposibilitate prin actul sexual sau reciprocitate”... (Pagina 269). „Există încă imposibilități de un tip special. Unii îl numesc fizic, alții moral sau moralizator. O persoană rezonabilă, din bunăvoință, nu se va arunca niciodată în foc sau în apă. Și nu numai o persoană rezonabilă, ci și un prost are atât de mult

înțeles încât fuge de moartea voluntară. Această imposibilitate este numai în puterea rațiunii noastre.” (Pagina 271).

„Mulți filozofi în cea mai mare parte sunt de acord că un lucru pentru care opusul este imposibil este în mod necesar necesar.” Pe scurt, ceea ce ar trebui să fie în filosofie nu poate fi.” (Pagina 272).

„Absolut necesar este unul în care opusul este extrem de venerat, acest lucru este imposibil, cum ar fi, de exemplu, un trigon trebuie să aibă 3 unghiuri și 3 laturi”...

„Ceea ce se numește de obicei accidental este ceea ce poate fi și nu poate fi, adică un lucru care, prin natură, nu are nicio definiție pentru sine. Acest cuvânt poate fi înțeles accidental în două moduri: 1) ceea ce este contrar este necesar la fel; 2) spunem de obicei că ceea ce era necesar din punct de vedere moral a fost realizat din întâmplare." (Pagina 274). "Deci, ceea ce se numește necesar conform rațiunii, adică moral, poate fi numit și întâmplător. Oamenii de rând, totuși , numim un accident ceea ce s-a întâmplat mai mult decât era de așteptat; deși nu numai că nu este întâmplător, ci este și necesar pentru noi, doar că anterior nu se știa." „Se spune, de exemplu, că un bărbat a mers pe gheață și a căzut și s-a înecat și ei numesc acest lucru un accident. Chiar acest lucru nu este întâmplător, ci necesar: - pentru că aici a fost împotriva rațiunii, că a mers pe gheață subțire. Pe scurt, putem spune că ceea ce este posibil din punct de vedere moral este întâmplător. Dacă a făcut ceva, ar fi din acest motiv sau din determinarea minții sale și, prin urmare, un astfel de accident ar trebui să fie numit o necesitate, deoarece acțiunea este una la care o persoană s-a determinat prin înclinație care are loc numai din voința lui. păcatele unei persoane vătămate." (Pagina 275) "În ce scop și cum ar trebui să combinăm existența lucrurilor cu conceptul de longevitate și temporalitate? Să luăm doar un singur lucru

începând de la existență, atunci va fi pre-etern sau fără început. Să luăm un pont, atunci va fi etern și nesfârșit. Deci, definiția timpului - una se referă la împărțirea sa, cealaltă înaintea consecințelor * 4. „În cantitatea de longitudine a anilor, suntem mereu nevoiți să admitem că nu există o unitate cu care să măsurăm cantitatea*. „Dar indiferent de unitate mică pe care o acceptăm, nu va fi întotdeauna cel puțin44. (Pagina 277). „Unii filozofi cred că în succesiune sau după timp toate lucrurile există, alții cred că nu există: unii împărtășesc existența lucrurilor, întrucât văd schimbarea timpului într-un mod uman; alții înțeleg în mintea și puterea lui Dumnezeu toată creația creată înaintea veacurilor. Este necesar să se accepte succesiunea sau propunerile succesive de ședere. Și așa, conform pre-eternității lui Dumnezeu, nu există, în funcție de temporalitatea omului și a întregii creații, există.” „Toate lucrurile care sunt create de Dumnezeu și rămân în lume își au schimbările lor și se poate. nicio schimbare fără consecințele lui Dumnezeu.”

„De ce spun ei filosofic, este imposibil să spui despre un copac în creștere că ar fi la fel ca ieri, pentru că dacă s-ar opri schimbările

în el, nu ar crește și atunci s-ar întâmpla și sfârșitul. În consecință, vedem că conceptul unui lucru constă numai în minte, iar filozoficul nu se găsește nici în realitate. O persoană, de exemplu, se uită la lucruri în același timp, iar alta, care este la fel aici și la fel, iar alta după o clipă spune că asta nu este la fel, iar celălalt este la fel... „Identitatea constă doar în mintea noastră.”

„Egalitatea și reciprocitatea lucrurilor rămân aceleași pentru care acel lucru sau proprietate este scopul”...

Din același motiv, există o mare diferență în filozofie între cuvintele „același” și „același”. Nair: daca spun ca intre 15 si 5 e aceeasi diferenta ca intre 6 si 2... Aceste 2 relatii sunt doar asemanatoare intre ele, si nu la fel. Se mai numește și atunci când, atât în primul, cât și în celălalt caz, 15 și 5 fac diferența în relațiile lor între ei. Și de îndată ce trec la o altă relație, distrug complet nervos din mintea mea. Permiteți-mi să înțeleg că ființa este coruptă și despărțită de „alcătuirea ei anterioară, adică distrusă prin Creatorul nostru”, și de rațiune din starea ei anterioară, adică distrusă prin Creator: atunci conceptul a ceea ce numim va fi distrus.” . (Pagina 287).

„Dacă spune cineva că această ființă poate fi creată din nou? Raspund ca o astfel de fiinta, daca isi are inceputul alta data, atunci nu mai este la fel. Acest lucru se extinde în mod clar la însuși fundamentul tuturor proprietăților care aparțin ființei și alcătuiesc întreaga ființă. Este util, totuși, ca orice creatură să poată fi întreruptă în șederea ei și să nu mai fie pentru o perioadă de timp, apoi să intre din nou în aceeași ședere și să ia aceeași figură și față *4. (Pagina 288).

„Există unii filozofi care cred că toate lucrurile care cresc în sămânța lor sunt la fel de perfecte ca atunci când cresc și că creșterea lor nu este altceva decât răspândirea acelor părți și creșterea din care constă sămânța.” 4 (Pagina 290).

„Dar fie că ceea ce rămâne în viață din proprietățile sale anterioare este doar conceptul de amintiri ale gândurilor anterioare. Ogimp doar acest lucru, animalul nu mai are deloc aceeași vârstă ca în copilărie, deși nu a fost anulat la fel de strict cum se face o piatră dintr-un pește44

„Vinul este tot ceea ce produce altceva din el însuși, iar un produs sau efect este ceva care se întâmplă din vinovăția unei lucrări. Căci ceea ce nu are un început propriu rămâne prin sine.*4 (Pagina 292).

„Lucrările lucrurilor pot să fi existat sau nu înainte, dar lucrurile, datorită neînceputului lor și a perfecțiunii atât de mari, încât în lumina altor lucruri nu ar putea fi niciodată vinovați. Tot ceea ce nu a avut început este în sine vina existenței sale44. (Pagina 293). Nimic nu poate acţiona înainte de a exista; prin urmare, un lucru fără început nu are vina de a fi în afara lui şi în interior44.

„După ce am pus o bază solidă pentru prima vină, care produce întreaga lume, vedem că tot ceea ce este vizibil și invizibil are propriul său început și tot ceea ce are un început trebuie să fie conceput de ceva exterior de la sine**. (Pagina 295).

„Nu poți trece de la vinovăție la vinovăție la nesfârșit. Metafizica îl numește infinit atunci când se trece de la vinovăție la producție**. „Toate naturile își au începutul de la prima vină, adică de la Dumnezeu, de aceea trebuie să se întoarcă la Dumnezeu, întrucât sunt vrednici**. (Pagina 298). „Când privești orice lucru în orice moment, îl găsești întotdeauna așa cum a hotărât Dumnezeu să fie. Dacă este variabilă sau

excelent, atunci nu mai este la fel cu prima greșeală, când este începutul tuturor lucrărilor, trebuie să fie de o asemenea compoziție care să nu provină din nimic altceva; căci de îndată ce este o altă greșeală a lucrării, ea este complet îndepărtată de la ea și nu poate crește sau descrește de la sine. Ce este, nu poate să nu fie. În consecință, ceea ce este în perfecțiunea primei vinovății este așa fără început: atunci trebuie să fie așa fără sfârșit. Aceasta este, deci, regula incontestabilă pe care am menționat-o mai sus.4* (Pagina 299).

„Tot ceea ce se schimbă are un început. Tot ceea ce are un început trebuie să aibă și un sfârșit și este temporar44.

„Acum vedem cum poți vorbi despre lucruri interesante fără să le atingi substanța44.

„Toate aceste raționamente sunt esența sufletului exterior al gândurilor noastre, în care ne exersăm puterea spirituală. În a doua carte, să trecem la forțele sufletului interior al sufletului nostru, cu care raționăm despre tot ce este exterior și să vedem cum și ce operațiuni sau acțiuni se desfășoară în el. Deci, arătând sufletul exterior al gândurilor noastre, în cartea următoare îi vom arăta puterile și de acolo vom trece la regulile vinificației sau argumentării, care se numește Logica.44 (Pagina 301).

„Oamenii pricepuți și învățați s-ar putea să nu fie pe deplin mulțumiți de interpretările mele, deoarece este imposibil să mă aștept la vreun alt succes de la mine; oamenii.44 (Pagina 150).

Aceste ultime cuvinte sunt, parcă, o epigrafă a tot ceea ce a fost realizat de filosoful rus modest și, în același timp, vorbind direct ceea ce gândește, și deci independent.

T. nu crede că a făcut mare lucru, ci, dimpotrivă, vorbește despre amendamentele care ar trebui aduse lucrării sale și vede în aceasta singurul scop pentru care merită să trăiască — slujirea în folosul poporului.

Dar nu numai că nu au făcut amendamente, dar nu au citit „Cunoașterea” - soarta prea multor lucrări rusești. Din acest motiv, această lucrare nu a putut servi cauzei educației publice.

Și, în același timp, câtă limbă străină a fost tradusă în toate epocile istoriei filozofiei în Rusia! Nu insist că nu ar trebui să traducem - introducerea Rusiei în cultura generală este un lucru grozav, dar și cunoașterea propriei tale este o altă datorie care este prea des uitată la noi.

„Corectează-ți pe ale tale” - aceste cuvinte semnificative ale lui Teplov, care ar trebui confirmate de toți cei care sunt chemați să servească știința în Rusia și, prin urmare, nu ar trebui să uite de beneficiile oamenilor.

Întoarcerea la credință. – Trei iraționaliști. – Fechner, James și Bergson.

1. Fechner despre nemurirea sufletului.

Există multe cărți minunate care sunt aproape necunoscute nespecialiștilor, iar una dintre acestea aparține, fără îndoială, Zend-Avesta al celebrului psihofiziolog Fechner. A apărut acum 60 de ani și nu a fost tradus în rusă. Zend-Avesta înseamnă un cuvânt viu: acel cuvânt despre cer și altă viață, rostit din punctul de vedere al contemplării naturii.

„Lăsați acest cuvânt să reînvie natura[14]”, notează autorul, începând să-și prezinte viziunea sa originală asupra lumii sau ce crede despre om, Dumnezeu și pământ. F. asigură că își amintește doar o concepție foarte veche care exista deja în religia antică, și anume că toată natura este vie, divină și însuflețită. În opinia sa, această viziune ne-a transmis, iar popoarele educate încă aderă la ea.

F. însuși crede că viziunea sa asupra lumii nu poate fi dovedită experimental sau matematic – ea constituie tărâmul credinței. Credința în Dumnezeu și în nemurirea lui Dumnezeu poartă în sine semnele adevărului – aceasta este convingerea fermă și de neclintit a filosofului.

„Oamenii gândesc multe lucruri stupide despre lucrurile pământești și cerești, precum și despre ei înșiși, dar, prin urmare, pământul nu este prost în același mod, deși nu este înțelept ca Dumnezeu.”

Din acest motiv, filosoful spune ceva care diferă net de tot ce s-a spus înainte și, cred, de ceea ce se mai poate spune.

În mod involuntar, îi forțează pe toți să se gândească la propriile păreri și îi influențează pe cei mai șovăitori, nu atât de profund morali și frumoși.

Ce bine este dacă tot ceea ce crede F. nu este fantezie, ci adevăr!

Dar de ce să nu crezi? Nu există niciun motiv să contrastăm binele și minunatul cu cel mai rău și să urmăm acest lucru rău, deoarece încă nu suntem în stare să cunoaștem totul fundamental și fundamental. Credința rămâne și este singura. Indiferent cum se extinde domeniul cunoașterii în fiecare zi, el continuă să fie un punct la orizontul ignoranței.

Aceasta este o axiomă, și nu părerea mea personală, cu care fiecare persoană educată va fi de acord. Cunoașterea este ușoară în sensul că face posibilă obținerea unei înțelegeri asupra întregii noastre ignoranțe profunde și teribile și ne întărește în credință bazată pe cunoașterea ignoranței noastre.

Viața rațiunii este săracă, la fel ca și viața patimilor, al cărei rezultat de prea multe ori este antipatia față de existență.

Și este adevărat că nu se poate iubi cenușiul care pare să fie o astfel de viață: ei caută sens în ea, în același timp distrugându-l și nu realizează că se comportă fără sens. Da, logica este la fel de lipsită de sens și fără inimă ca întreaga viață a rațiunii.

Te poți atașa doar de ceva strălucitor, iar viața, potrivit lui F., este o lumină. Să ne familiarizăm pe scurt cu viziunea sa asupra lumii, prezentată în Zend-Avesta.

Aceasta este o carte mare nu numai pentru că are 1000 de pagini, dar este grozavă în conținut.

Într-o lucrare anterioară, „Nana”, F. considera că luminarii și plantele sunt animate. „A crede în sufletul luminarilor va fi întotdeauna o chestiune de credință.” Între sufletele diferitelor lumini nu există altă cale de comunicare în afară de lumina - ea singură le leagă.

Zend-Avesta vorbește despre faptul că pământul este animat.

Întregul pământ reprezintă altceva decât bulgărea sau bulgărea sa individuală?

Anorganicul este inextricabil legat de organic și, în același timp, nu sunt ele fundamental diferite?

Cele mai perfecte creaturi pământești nu suntem noi oamenii, ci pământul însuși, mama noastră moartă, ceva incomparabil mai mare decât corpul nostru, mai închis și independent, o ființă mai înaltă decât noi, un monstru ca mărime, putere și greutate.

Suntem doar resturi sau bucăți din el. O persoană fără pământ nu este nimic. Animalele și oamenii sunt mai conectați cu învelișul lor decât pietrele și plantele. Putem spune că omul este un cuvânt viu, pământul este vorbire, în care se află sensul acestor cuvinte și ceva și mai mare decât acest sens. Oamenii, animalele și plantele formează diferite părți ale pământului. Corpurile lumii sunt și mai eterogene.

Cât de simple și măsurate sunt mișcările pământului pe cer, cât de simple sunt mișcările lui în jurul său și cât de complexă este viața oamenilor! Spre deosebire de alte corpuri de iluminat, forma pământului este eliptică, culoarea sa principală este verde. În plus, pământul se caracterizează printr-o circulație circulară a substanțelor (așa circulă sângele nostru): râurile se varsă în mări, mările în nori, norii în râuri. Pământul este înconjurat de ceva minunat - o atmosferă cu cele mai diverse proprietăți. Atmosfera este o sursă de oxigen; este, de asemenea, „un instrument de zbor sau de aripi; concomitent absoarbe și exercită presiune, conține răcoare și uscăciune; este o fereastră prin care contemplăm stelele. Este foarte posibil ca atmosfera să fi fost anterior saturată cu dioxid de carbon; eliberarea a pământului din acesta a avut loc treptat, deoarece dioxidul de carbon nu este potrivit pentru oamenii și animalele care trăiesc pe pământ.

Unul dintre adevărurile biologiei spune că, cu cât societatea este inferioară și imperfectă, cu atât masa ei este mai omogenă și forma organelor sale este mai simplă.

Primul cuplu uman a fost creat pe baza unor motive diferite față de oamenii ulterioare. Erau originalele, dar noi, restul, eram copii.

De ce este considerat omul regele creației? El singur a stăpânit legătura dintre relațiile și împrejurările pământești, dar nu este în el, totuși, sfârșitul și coroana dezvoltării organice care sunt posibile pe pământ. Mintea umană s-a dezvoltat parțial datorită obstacolelor pe care le depășește. Maimuțele și liliecii au membre mult mai dezvoltate decât oamenii. Dacă ar avea aripi, aceste aripi nu ar fi ca ale unui înger, deși este posibil ca îngerii să nu aibă deloc aripi.

Activitatea nervilor noștri este misterioasă: se poate presupune că, pe lângă substanța proteică, conțin ceva subțire, fără greutate, de natură necunoscută. Atunci poate eu

camera puterilor cereşti necunoscute. Cum a intrat acest ceva într-o persoană?

Pământul este mai mult un ochi decât ochiul nostru. Nu este moartă, altfel cum ar putea fi legată de ea o viață viitoare?

Dumnezeu este atât de strâns legat de lume, iar lumea de Dumnezeu, încât activitatea lor este posibilă numai împreună și este imposibil să-i despart. Trupul lui Dumnezeu este natura. Dumnezeu este acum

infinit de sus de noi – mâinile noastre nu pot ajunge la El. El este în toate, pomul întregii vieți; totul a crescut din el și totul a crescut pentru el. Sunt multe puteri, dar Dumnezeu este unul (Apostolul Pavel). În ea există unitate, infinitate, suma totală a ființei și activității; Dumnezeu știe totul, așadar, gândurile și dorințele noastre. Conștiința noastră este îngustă, iar ideile din ea alternează și nu se combină. În sensul percepției pot găsi spiritual și trupesc, mental sau fizic, orice vreau. Singura întrebare este cum este direcționată percepția.

Sufletul are o putere simplificatoare. Spiritualul este mai simplu decât materialul, la fel cum o relație este mai simplă decât numerele; un cuvânt format din mai multe litere poate fi simplu în sensul său. Dar există o mulțime de lucruri spirituale care nu sunt simple. Este greșit să consideri sufletul și trupul ca fiind opuse; sau mai bine zis, laturi diferite ale aceleiasi fiinte, legate intre ele, care, desigur, nu pot fi identificate. Punând spiritualul ca auto-manifestare a materialului, nu spun că înțelegem identitatea ființei de bază, întrucât încă căutăm o ființă în spatele fenomenelor. Desemnăm doar relații, căutând peste tot trupul în suflet și sufletul în trup.

Cum sunt trupul și sufletul altfel decât ca fenomene, nu putem spune.

Dumnezeu este duh și eu sunt duh și Îl cinstesc ca duh și nu-mi renunț trupul. Găsim satisfacție în a-L satisface pe Dumnezeu, iar El este puternic în a-i satisface pe toți cât mai mult posibil. Aceasta este bucuria și pacea conștiinței, cea mai înaltă satisfacție și fericire. Trebuie să înțelegem aici cuvântul satisfacție într-un sens mult mai larg decât este folosit de obicei. Dumnezeu este mai presus nu numai de sentimentele și rațiunea noastră, ci și de sentimentele și rațiunea ființelor superioare.

Spiritele acelei lumi nu sunt legate de un spațiu îngust, ci intră complet în noi, așa cum intrăm noi în ele. Le simțim activitatea în noi, ca perceptoare, ca producătoare. Îngerii sunt încă ființe imperfecte – ei caută

Ei se străduiesc cu noi și prin noi. Ei sunt mai perfecți decât noi, pentru că lupta dintre ei este internă, și nu exterioară cu alți oameni. Există ceva copilăresc la îngeri – nu au nevoie de organe, nici măcar de aripi. Credința în îngeri își are sursa în venerația antică a luminarilor.

I. Cronica este un eliberator pentru că a rupt toate legăturile dintre indivizi și i-a legat de Dumnezeu, rupând rădăcina răului - deșertăciunea, egoismul.

Fiind parte a pământului, sunt parte a lumii. Tot ceea ce este spiritual este legat de fizic, pentru că gândurile noastre nu se pot manifesta în afară de mișcarea creierului, iar gândurile lui Dumnezeu fără mișcare în lumi, iar fluxul vieții lumii este o reflectare a gândului lui Dumnezeu.

Indiferent cât de libere sunt acțiunile mele, sunt totuși dependent de circumstanțe externe care ajută și împiedică. Cu cât motivul este mai puternic, cu atât lumea se va înclina mai mult în favoarea ei; Cu cât voința unei persoane individuale este mai puternică, cu atât mai mult este îndeplinită de el voința celui mai înalt spirit. Sunt un indeterminist, dar țin cont de considerente și motive. Potrivit deterministilor, unii sunt destinați fericirii, alții iadului (aspri): așa cred hindușii, chinezii și turcii.

Există o legătură între trup și suflet, precum și între toate sufletele: este mult mai greu de înțeles decât o legătură trupească. Spiritul umanității nu este altceva decât această legătură.

Judecăm fals despre independența noastră, despre închiderea conștiinței noastre în raport cu spiritul superior (și în acțiunile inconștiente există mai multă conștiință decât presupunem). Suntem independenți doar în raport cu noi înșine, și nu în raport cu El.

O persoană poate fi abandonată de felul său, dar nu de Dumnezeu, care îi este profund milă. Când o persoană rea face răul, spiritul superior este îngrozit. Ceea ce nu se întâmplă aici se va întâmpla acolo. Dar răul poate fi și o sursă de bine.

Omul este o oglindă a spiritului, dar nu totul în el reflectă spiritul. Același lucru se poate spune despre Dumnezeu, sau natură, sau ramificațiile sale subtile. „Vedem cea mai mică dintre creații, pentru că orice altceva ne este ascuns.” (I. Sirah 43, 36) Și mult este mai frumos decât ne imaginăm.

Nu este moartea o tranziție de la o viață mai restrânsă la una mai largă?

Moartea rupe puntea, taie starea anterioară și trupul dintr-o singură lovitură: vine sfârșitul existenței anterioare. Moartea este desfacerea ultimului nod al conștiinței legat în această viață.

Amintirile sunt slabe în comparație cu percepțiile. Încercați să închideți ochii și să vă cufundați în amintiri. Viața viitoare va fi ceva asemănător în raport cu viața prezentă?

În orice caz, va fi ceva complet diferit de viața noastră actuală. Viața noastră de percepții se va intensifica odată cu moartea, precum viața unui fluture, dacă o comparăm cu viața unei crisalide. Viața viitoare nu poate consta doar din amintiri ale vieții pământești, ci trebuie să fie dezvoltarea ei ulterioară; Punctul său de plecare sunt însă aceste amintiri. Realitatea noastră se reflectă în ființa noastră interioară. Ne înşelăm când ne gândim că viaţa noastră actuală are scopul doar de a-i păstra. Scopul vieții pământești este de a dezvolta o viață mai mare.

Cum să nu ne fie frică de viață? Nu este nimic altceva decât un proces de distrugere, al cărui sfârșit este moartea. Cum își poate transfera o

persoană dezvoltarea spirituală într-o viață nouă? Cum pot trăi fără creier? Creierul își dezvăluie activitatea în viața pământească, viața embrionară, de neconceput fără creier. Cu el suntem muritori sau bătrâni; fără el vom fi oameni noi acolo. Creierul nu va mai exista ca sământa din care s-a dezvoltat planta.

Moartea este o a doua naștere, o relație mai conștientă, mai strălucitoare, mai strânsă și mai intensă cu spiritul superior. Vom simți că noi înșine însemnăm ceva pentru el. El va înceta să mai fie pentru noi acea Providență îndepărtată care este acum. Spiritul cel mai înalt al pământului comunică cu cel ceresc numai prin amintiri. Nu ne vom muta pe altă planetă, așa cum se crede uneori, dar vom cunoaște mai bine (iimerlich) viața care există în alte lumi. Cei care ajung acolo mai târziu se vor întâlni acolo cu cei care au ajuns mai devreme. Intrând în această împărăție, ne vom întâlni nu numai pe cei care au trăit cu noi, ci și pe cei care au trăit înaintea noastră. Amintirile vor intra într-o legătură mai strânsă, mai variată, liberă, vie, directă decât percepțiile din care au provenit. Aceasta va fi relația noastră cu cel mai înalt spirit. Dar amintirile respectă și anumite reguli. Răul poate fi corectat acolo. Cei răi ard

pentru că răul arde în ei și astfel se alătură binelui (adică alt foc decât cel pământesc).

În corpul nostru limitat există antagonism între diferitele sale părți; creșterea unora este cea care vine în detrimentul altora. Moartea este un somn mai profund decât somnul nostru obișnuit. Ceea ce ni se pare a fi distrugerea întregului nostru sistem este doar inconștiența uneia dintre părți și trecerea conștiinței către o altă parte. Somnul magnetic este un prototip al morții. Este necesar să se numără printre sonambulism înșelăciunea arbitrară, autoînșelarea, observațiile imperfecte, exagerările, omisiunile, interpretările arbitrare. Prin urmare, este imposibil să nu privim astfel de fenomene cu o îndoială complet de înțeles.

James notează că în timpul vieții lui Fechner, personalitatea divizată, dezvăluită de inteligența medicilor Freud, Janet, Prince, Sidis, era încă necunoscută, precum și fenomenul vorbirii automate și al scrierii automate. Potrivit lui J., unele dintre aceste fenomene indică existența unui fel de co-conștiință superioară.

Nu este tot aur, dar există și acolo. De ce ar trebui să ne temem de moarte mai mult decât de copilul din naștere? Moartea este un vechi prieten, o întoarcere la starea anterioară

Așa cum un copil iese din pântecele mamei sale, devine liber, tot așa va fi la a doua naștere. Fiecare va avea un singur corp de pământ; relațiile vor deveni mult mai libere și mai ușoare. Prospețimea tinereții va fi unită cu experiența spiritului – vom profita de tot ce am dobândit în această viață, sporit în comparație cu cea pe care am condus-o înainte de naștere. Deci viața viitoare nu va fi o repetare, ci o intensificare a vieții prezente.

Nu trebuie să ne gândim că după moarte vom fi introduși într-o cu totul altă lume, ci vom continua să trăim în aceeași lume, folosind noi mijloace și cu o mai mare libertate. Va fi lumea veche în care ne târăm acum și apoi vom începe să zburăm. De ce ar trebui să inventăm o lume nouă când atât de multe noi pot fi descoperite în vechiul?

Unii oameni cred că, așa cum aici sufletul este conectat la trup, tot așa va continua să fie, sau mai degrabă, că sufletul își va construi un corp nou.

Alții (Origen, Leibniz) cred că sub corpul grosolan se ascunde altceva, fără greutate sau eteric.

Ei cred că sufletul depinde de corp doar în funcțiile sale inferioare, în timp ce spiritul este complet independent.

Odată cu bătrânețea, memoria, imaginația și rațiunea scad, dar nu boabele sufletului, nici mintea.

O persoană dorește să trăiască dincolo de granițele vieții pământești, să trăiască mai departe, iar așteptarea unei vieți viitoare este unul dintre punctele de plecare pentru a vedea viața prezentă. Dacă s-ar descurca fără ea, nu ar separa spiritul de corp, nu ar inventa un corp eteric.

Dar ceva rămâne neschimbat într-o persoană.

Spiritul nostru conține o varietate de părți și mișcări, dar conexiunea organică îi conferă unitate. Unitatea sufletului se exprimă prin unitatea organică a trupului. Substanța este în continuă schimbare: bătrânul este format din părți complet diferite decât copilul, dar i se pare că este tot același.

Suferința ne învață să înduram viața cu curaj. Cu cât ne luptăm mai mult cu vicisitudinile destinului și dăm dovadă de perseverență, cu atât intrăm mai veseli și mai curajoși în viața viitoare. Toată puterea spiritului pe care o folosim aici pentru a lupta împotriva răului sau a-l îndura ne întărește ființa pentru viața viitoare. Când răul dispare odată cu moartea, vor apărea puterea și vigoarea corespunzătoare prosperității. Răul, care este înrădăcinat în ființa noastră conștientă, nu va dispărea, desigur, odată cu moartea de la sine, deoarece răul din voință poate fi învins doar prin acțiunea voinței, dar răul din ființa noastră exterioară dispare de la sine odată cu aceasta. fiind, deci mai ales tot ceea ce este asociat cu boala si saracia. Boala nu își poate extinde puterea la restul vieții. Dacă cineva suferă foarte mult aici, să-și spună că, îndurând suferința, își face armuri; cel care s-a plâns doar aici se va simți slăbit și acolo. Chiar și cel mai bolnav și cel mai slab persoană poate fi curajoasă: acest lucru nu îi este interzis. În viața viitoare, fiecare își va primi cuvenitul. Domnul a stat în depărtare și a văzut totul, dar muncitorul a crezut că nu și-a observat acțiunile.

Când Îl mulțumim pe Dumnezeu cu faptele noastre bune, o facem din dragoste pentru El. Acesta este cel mai înalt lucru de care omul este capabil și ceea ce va fi cel mai răsplătit atunci când intrăm într-o relație mai conștientă cu Dumnezeu și recunoaștem sentimentele.

fericire. Întrebarea este dacă mă comport bine din dragoste, din simțul datoriei sau doar din frică. Iar acesta din urmă va primi ceea ce este al lui, ca un sclav, în timp ce primul va dobândi dragostea lui Dumnezeu, despre care restul habar nu va avea. Suferința și bucuria, fericirea și nefericirea pe care le trăim aici vor fi simțite și acolo.

Un mort simte fiecare cuvânt rău care se spune despre el, precum și tot ce este bun. Așa pedepsește Dumnezeu păcatul părinților în copii. Simțim binele pe care l-am fi putut face și nu l-am făcut. II starea de spirit are sens ca ceva real. Egoistul își urmărește propria fericire în detrimentul fericirii altora.

Cum pot ideile despre o viață viitoare să afecteze prezentul? Ce ar trebui să cerem în sens practic de la viața viitoare? Acesta este un stimulent către bine, o distanță de rău.

Putem doar ghici despre bucuriile celor buni și drepți, care vor primi pace, încredere, claritate și armonie în sine și cu ceilalți, așa cum aici nu se poate întâmpla niciodată.

Îl vom ajuta pe Suprem să dirijeze destinele acestei lumi. Raiul și iadul sunt în esență stări și relații diferite cu cel mai înalt spirit.

Însuși focul în care ard cei răi va străluci pentru bine. E drept ca păcatul să primească pedeapsă, dar și iertare, datorită milei Celui care pedepsește.

Cei care s-au sinucis aici vor intra într-o nouă viață cu o nouă slăbiciune - trebuie să reziste în această viață, oricât de grea ar părea. Cel care a început ceva în viață moare fără tragere de inimă.

Morții nu sunt deloc atât de îndepărtați de noi pe cât credem de obicei; Sunt alături de noi, chiar dacă nu sunt legați de anumite locuri, dar sunt liberi. „Nu suntem niciodată singuri, ci întotdeauna înconjurați de spiritele umbrelor învechite.” (Herder).

Este clar ce semnificație vie are cinstirea memoriei morților și a monumentelor. Acestea sunt mijloace de menținere a relației dintre cei morți și cei vii, și nu numai invers - între cei vii și cei morți.

Atât am vrut să vă spun din viziunea originală asupra lumii a celebrului filozof.

2.

Din viziunea lui Bergson asupra lumii.

„Scrisoarea ucide spiritul.” (Bergson).

„Totul în B. este religios, deși cuvântul „Dumnezeu” este folosit o singură dată.” (Keyserling, De l'objet de la métaphysique. Revue de Métaphysique, 1911, 466-78).

L-aș numi pe Bergson Heraclit al secolului al XX-lea, pentru că în filosofia lui totul curge, nimic nu este permanent')

Și, în același timp, el nu este Heraclit în credința sa în etern, în ceva mai înalt decât mintea. Lucrările sale descriu perfect limitările minții 2).

Totul în intuiție (contemplarea interioară) constituie secretul sufletului secret al lui B. și principalul nerv al filosofiei sau sistemului său, deoarece sistemul pe care l-a creat este unul dintre puținele sisteme ale filosofiei moderne.

„Pătrunderea în centrul contemplației filozofice face posibilă înțelegerea imediată a tuturor lucrărilor unui gânditor”, notează James, dar, voi adăuga, nu se întâmplă că nu există un centru, ci mai multe dintre ele.

„Există oameni al căror centru al vieții este o minciună”, spune Keyserling, centrul vieții practice: pentru un gânditor, o minciună este un păcat împotriva Duhului Sfânt. Are nevoie de umilință, de o dorință neobosită de a-și descoperi conținutul interior (Verinnerlicherung) și de autocritică.”

B. cere de la noi o catastrofă internă, de care nu toată lumea este capabilă, și reproșează filosofilor anteriori că se încred prea mult în mintea individuală.

*) „Keyserling (Prolegomena zu einer Metaphysik, 1910, 235) echivalează durata lui Bergson cu procesul lui Heraclit și Hegel. Spiritul obiectiv al lui Hegel înseamnă tocmai că impulsul vital al lui ■devenjr réél 'este sinonim cu Tyuchismul lui Pearson, fondatorul pragmatismului. Ceea ce pare nou în lucruri este nou în realitate, spune GI. Devenir réél este existența în realitate nu a lucrurilor, ci. lucruri în curs de creație.

2) Essai sur les données immédiates de la conscience, 1898. Timpul și liberul arbitru. Materia și memoria, 1890. Trup și spirit. Evoluție creativă. 1907. De l'intuition. Revue de Métaphysique, 1911. Râsete.

„Cu cât mergem mai departe, cu atât filosofia devine mai colectivă și mai progresivă”, asigură el. Evoluția creativă ne învață să reflectăm asupra secretelor naturii1).”

"Originalitatea lui B. este atât de mare încât unele dintre ideile lui sunt confuze", declară James. Mă îndoiesc că există cineva care să-l înțeleagă de la tabla la tabla. Mulți dintre noi suntem prea originali în sensul că nimeni nu poate "Este ușor de înțeles. Erudiția lui B. este uimitoare și claritatea prezentării sale este pur și simplu magică."

A exista înseamnă a te schimba, a te maturiza, a te crea pe tine însuți. Realitatea își schimbă constant formele. .Viața este evoluție. Evoluția creativă a lumii este înrădăcinată în contemplația interioară și are loc în impulsuri. Viața nu poate să nu fie comparată cu un impuls - aceasta este cea mai potrivită comparație pentru ea.

Dacă vrei să cunoști realitatea, atunci adâncește-te în fluxul sau continuitatea schimbării. Spune cuvântul „acum” și așa cum îl spui înseamnă „a fost”. La urma urmei, nu există nicio diferență semnificativă între a fi într-o stare și a te muta în alta. Tranziția este constantă sau fluidă; această trăsătură caracterizează viața. Durata de timp (durée) este de altfel o mișcare înainte constantă a trecutului, care distruge (ronge) și crește (se gonfle). Din momentul în care trecutul crește continuu, el rămâne și la nesfârșit; acest lucru se întâmplă automat.

Ne-am obișnuit cu trecutul nostru: ne este inerent. Nu poți experimenta aceeași circumstanță, aceeași stare de două ori, pentru că personalitatea se schimbă. Ceea ce facem depinde de cum suntem; dar într-un anumit sens suntem ceea ce am creat noi înșine.

Evoluția nu este întotdeauna o mișcare înainte, uneori este o mișcare înapoi sau marcarea timpului; întârzierea în mişcare se produce din cauza întâmplării.

Forțele care acționează în lume sunt limitate. Nu este același lucru să produci și să creezi (fabriquer, organizator). Prima este caracteristică omului și este legătura materiei în direcția de la extremități (periferii) la centru; a doua este ceva opus penei, altfel eliminând materia, folosind-o cât mai puțin posibil.

Ch Sorel, Vue sur les problèmes de la métaphysique. Revue de Metaphysique.

A produce înseamnă a face o substanță mai subțire, mai flexibilă, pentru a o transforma într-un instrument cu scopul de a o stăpâni.

Omul creează un număr infinit de motoare mecanice. Scopul evoluției este același. Ca și alte categorii, viața se revarsă sau iese din periferie, ceea ce îi este transcendent. Curge prin materie și ia din ea ceea ce poate.

Viața este un val uriaș care bate din centru spre periferie și într-un loc pe el trestia unei ființe umane tremură și se leagănă.

Plantele produc materie organică direct cu ajutorul mineralelor: această capacitate elimină nevoia de mișcare și simțurile externe.

Animalele se mișcă pentru a obține hrană, iar datorită mișcărilor și sentimentelor lor au o conștiință mai dezvoltată decât plantele.

Animalele își cheltuiesc energia liber, plantele sunt înrobite. Nu există asociere între unul și celălalt, dar există disociere. Viața animalelor este activitate. Alimentele refac țesuturile, oferă căldură și furnizează material suplimentar pentru activitate.

Aristotel a căzut deja în eroarea că a văzut 3 grade de viață în cele 3 regate. Aceasta este o eroare uriașă. Cert este că în viața vegetală, în instinct și rațiune, avem 3 domenii de activitate complet diferite, iar acestea nu sunt grade sau trepte.

Diferența constă în natură însăși, în ceva de bază care nu poate fi întărit; În fața ta, într-un cuvânt, este ceva din lumi diferite.

Întreaga viață a animalelor și plantelor se reduce la eforturile de a acumula energie și de a o introduce într-unul dintre canalele flexibile.

Acest lucru se realizează printr-un impuls vital care trece prin substanță. Nici nu durează o veșnicie. nu pot depăși toate obstacolele. Datorită lui, are loc evoluția, această primă ruptură între regnul animal și cel vegetal, care se completează reciproc.

Același impuls care a dat nervilor și centrilor nervoși animalelor a înzestrat plantele cu activitate clorofilă. Pentru a acționa, trebuie să descoperi energia, pentru că fără ea, impulsul este de neconceput.

Principala sursă de energie de pe pământ este soarele. Este foarte posibil și plauzibil ca în alte sisteme solare viața să aibă alte forme sau condiții fizice care ne sunt de neînțeles. Viața poate fi concentrată acolo nu în organisme, ci are un aspect diferit.

Universul, care continuă în timp, este o colecție de sisteme solare asemănătoare cu a noastră. Există o legătură între ele, deși infinit de slabă în comparație cu legătura dintre o parte a lumii și alta. Lumina pare a fi o astfel de conexiune.

Să aplicăm universului legile noastre științifice dubioase, cum ar fi conservarea energiei, creșterea și scăderea forțelor. Duhem a dovedit că există energie, a cărei natură este diferită. De asemenea, știm că ceva se păstrează în cantitate constantă. A doua lege importantă – Carnot – spune că toate schimbările fizice tind să se transforme în căldură, iar aceasta este distribuită uniform între corpuri.

O lume ca a noastră epuizează orice cu schimbarea sau mobilitatea ei. Nu ar putea un impuls să preia un singur corp - universul?

Sistemul nervos este un rezervor de indeterminism. Toată viața introduce nedeterminarea în materie, adică o face, cu alte cuvinte, mai liberă. Evoluția vieții devine din ce în ce mai liberă, sau formele ei devin din ce în ce mai neașteptate.

Evoluția se desfășoară în general în linie dreaptă, dar mișcările sale particulare sunt circulare (de exemplu, un nor de praf).

Viața încearcă să acționeze cât mai mult posibil, iar fiecare specie în parte, cât mai puțin posibil și mai convenabil pentru sine.

Viața este infinit variată: impulsurile și caracterele sunt transmise ereditar.

Există 2 ordine: vital sau superior și geometric sau inferior. Dedesubt e dezordine, altfel haos. Ordinea fizică este automată, ordinea mentală este volitivă. Ordinea este un acord cunoscut între subiect și obiect, sau mintea, care se regăsește în lucruri. Mintea poate fi dirijată în două moduri: fie creând, adică rămânând liberă, fie determinând, adică rămânând pasiv, automat, mort (geometrie). Percepția dezmembrează materia moartă în bucăți - acestea sunt genurile antice, vârful, josul aristotelic etc. (fizica brută).

Personalitatea mea în acest moment reprezintă una sau mai multe?

La urma urmei, nici una, nici alta, sau amândouă. Eu sunt mulțimea unității și mulțimea este în unitate.

Dacă, în coliziune cu materia, viața pare a fi un impuls, ea este ea însăși o infinitate de posibilități, o combinație de corpuri și mii de aspirații.

o pauză este ceva unificat și indivizibil, precum tragerea unui arc. Un copil și o persoană, nair., sunt astfel de tranziții de la o stare la alta, ca zborul unei săgeți; este ceva unit care nu permite opriri.

Oprirea este o proprietate a minții noastre.

Întregul proces de viață se bazează pe încălcarea constantă de către viață a legilor minții sau a axiomelor logice.

James spune că l-a întâlnit pe B., și-a dat seama ce mare greșeală este să adere la metoda intelectualismului și cât de falsă este calea pe care a urmat-o filosofia de la Socrate și Platon. Când se pune o întrebare intelectualistă, cineva trebuie să-și închidă urechile. Absolutul merită atenție doar în sensul unei ipoteze.

Dominanța în filosofia cunoașterii a fost întotdeauna doar credința că ființa neschimbată este mai înaltă și mai nobilă decât cea care se schimbă. Realitatea trebuie să fie uniformă și neschimbată. Conceptul de ceva neschimbător este o tradiție a raționalismului, a cărei formă extremă este intelectualismul. Raționalismul nu a fost niciodată serios pus la îndoială, în ciuda scepticismului lui Protagoras, Sextus Empiricus, Hume și James Mill.

Adepții lui Kant au stabilit tradiția că conceptele noastre nu îmbrățișează toată realitatea, ci doar acea aparență în care pătrund sentimentele exterioare. Realitatea însăși rămâne de neînțeles. Acești adepți moniști au început să considere datele experienței directe ca și mai contradictorii reciproc, așa cum i s-a părut lui Kant. Dumnezeul lui este un Dumnezeu teist obișnuit și nu are nimic în comun cu spiritul absolut.

„Înțelegem viața din retrospectivă și trăim înainte”, a spus un filozof danez. A înțelege viața cu ajutorul conceptelor înseamnă a opri mișcarea ei, a tăia viața în bucăți cu cunoștințe și a pune aceste bucăți într-un ierbar logic. În loc să interpreteze viața, conceptele o dezvoltă spre intelectualism. Exemplele pot fi-

•servire Hume, Kant, Herbart, Bradley. De fapt, valorificăm realitatea în sistemele noastre pentru a o gestiona mai ușor, ne-am obișnuit cu dezintegrarea vieții prin concepte și suntem departe de ideea că ne încurcăm pe noi înșine, pentru că suntem obișnuiți cu o asemenea confuzie. Punându-ne existența în dorințele noastre, simțim că realitatea crește constant, iar crearea ei este nesfârșită. Noi înșine nu suntem un curent de viață, ci un curent în care există substanță. Nu admitem că creștem numărul de atomi care alcătuiesc lumea fizică, dar admitem, de altfel, existența unei alte ordini de realitate care guvernează atomii; Deci, de exemplu, gândul găsește literele alfabetului...

Cunoașterea teoretică a lucrurilor se referă doar la suprafața cea mai înaltă a realității, chiar dacă este enormă; adâncimea sa este mai mică de un milimetru sau complet nesemnificativă.

Deci, gândirea noastră se ocupă exclusiv de suprafețe și nu poate pătrunde în realitate. B. justifică platonismul tradițional și consideră, în comparație cu acesta, raționalismul ca fiind mai superficial, extrem de inadecvat, iar singurul său avantaj este aplicarea practică de a face tăieturi prin experiență și, prin urmare, de a economisi timp.

Nu trebuie să uităm că mintea noastră este un cadru îngust din care nu părăsim niciodată atunci când rezolvăm probleme mental sau intelectual. Cunoașterea absolută sau cunoașterea esenței nu este disponibilă minții noastre.

Teoria cunoașterii și teoria vieții trebuie să fie inseparabile și unite.

Nu ne gândim la timpul real, dar trăim după el, pentru că viața trece dincolo de limitele minții. O persoană este mai activă cu cât îmbrățișează mai multe evenimente.

Mintea și instinctul se completează reciproc și sunt în același timp în contradicție, deoarece, așa cum s-a spus deja, sunt două metode sau soluții diferite la aceeași problemă. În forma lor pură, nici una, nici alta nu se întâlnesc în viață.

Într-o plantă, conștiința și mobilitatea unui animal, care sunt adormite în ea, pot fi reînviate; iar animalul este în pericol constant de a cădea în viața vegetală. Maimuța și elefantul știu să folosească unelte; Vulpea știe ce este un laț. Inteligența este capacitatea de a crea instrumente artificiale, a căror producție este variată la nesfârșit.

Instinctul folosește doar instrumente naturale și este ceva mult mai special decât mintea. Ingeniozitatea animalelor este o rutină: trăgând lanțul, acesta poate fi doar prelungit. O plantă are un instinct, dar un mineral nu, la fel cum o piatră nu este conștientă de căderea ei.

Conștiința unei ființe vii este diferența aritmetică dintre activitatea posibilă și cea reală. Conștiința corespunde puterii de alegere – este sinonimă cu ingeniozitatea și libertatea. Conștiința este obiceiul de a gândi în spațiu și* de a-ți spune că gândești.

Se poate presupune că mintea gravitează spre conștiință, instinctul către inconștient. Prin depunerea ouălor pe corpul unui cal, zburacul pare să știe că calul le va transfera în stomac etc. Mintea știe o mulțime de lucruri pe care nu le învață din învățare; un copil mic înțelege ceva ce un animal nu poate înțelege niciodată. Mintea se ocupă de relații, instinctul de lucruri. Cunoașterea și activitatea celui de-al 2-lea orizont al aceleiași abilități. Activitatea esențială a minții este să se dezlege, să găsească o ieșire, să stabilească relații, să acționeze asupra celor dezorganizați, să exerseze asupra obiectelor în mișcare. Mintea este îndreptată către materia inertă, instinctul către viață - aceste două direcții sunt complet diferite. La prima vedere, contemplația interioară pare a fi mai înaltă decât mintea, deoarece viața și conștiința rămân aici în interiorul lor. Dar contemplația interioară se transformă, la rândul ei, în instinct și îmbrățișează, așadar, o mică parte din viață. Științele pozitive sunt rodul minții. Domeniul său este materia anorganică. Să ne concentrăm pe ceea ce este cel mai detașat de exterior și cel mai puțin impregnat de mental. Să găsim un punct din adâncurile noastre în care ne simțim cel mai interior în relație cu propria noastră viață. Ne vom arunca apoi în rig durée (durata în sine) și o vom continua prin voință. Asemenea momente sunt rare, pentru că depășesc limitele vieții mentale. Dacă contemplația internă ar putea continua mai mult de câteva momente, ar confirma nu numai coincidența filosofiei cu propria gândire, ci și acordul reciproc al tuturor filosofilor.

Oricare ar fi, este încă cel mai bun din fiecare sistem și ceea ce supraviețuiește. Conștiința umană este predominant minte, dar conștiința ar putea fi și contemplare internă. Contemplarea și mintea sunt opuse una față de cealaltă.

Contemplarea este absorbită în noi de minte. Mintea a cucerit materia. Contemplarea unei lămpi aproape stinse - lumina ei tremură și fluctuează.

Mintea conectează identic cu identic. Având în vedere soluția la întrebarea la care Kant nu s-a gândit, și anume că spiritul este superior minții, aceasta din urmă este o funcție specială a primei și se referă la materia moartă. Dar substanța nu determină forma minții și nici invers. Materia și mintea nu sunt în concordanță între ele sau nu sunt adaptate reciproc (réglées l'une sur l'autre).

Mintea are 2 funcții sau 2 funcții - inducția și deducția, care sunt în esență identice. În psihologie și etică, deducția este slabă datorită faptului că vizează materie; în activitatea ei este ca o vanka-vstanka. Inducția se bazează pe credința în cauză și efect.

Realitatea se împarte în grupuri, care sunt independente și separate unele de altele.

Trece de la tensiune la extensie și de la libertate la necesitate mecanică, luând drumul opus.

Realitatea vitală apare prin ceea ce este divizat sau distrus. Nu există lucruri, doar acțiuni există. Creativitatea nu este un secret; o experimentăm în noi înșine atunci când acționăm liber.

Viața este un fel de mecanism, dar este un mecanism pur, separat artificial unul de altul. Viața se transmite de la o generație la alta printr-un impuls original (élan original).

Principala întrebare a teoriei cunoașterii este cum sunt posibile științele sau de ce există ordine în lucruri și nu dezordine sau haos? Ordinea este reală, haosul este ceva mai puțin decât ordine.

Fiecare calitate este o schimbare. Prima noastră funcție, percepția, acoperă o serie de schimbări elementare. Mecanismul cunoașterii noastre obișnuite este cinematografic.

Acest lucru se întâmplă din cauza adaptării caleidoscopice la noi. Noua știință, ca și cea veche, aderă la metoda cinematografică și înlocuiește semnele lucrurilor.

Când obiectele fizice nu se supun legilor, altfel există haos, ne imaginăm aspectul capricios al lucrurilor și o multitudine de mici voințe elementare care se supun întâmplării.

Suntem perplexi, având în față complexitatea organismului, nu numai că închidem ochii la unitatea impulsului generațiilor și indivizilor, ci privim fiecare individ ca pe o colecție de molecule și. fapte. Acest lucru se întâmplă deoarece mintea noastră acționează asupra materiei din exterior.

Direcțiile muncii conștiente sunt opuse: contemplația merge în aceeași direcție cu viața, mintea merge în direcția opusă și este dirijată de materie. Pentru a aborda contemplația, nu trebuie să depășim limitele simțului conștiinței – aceasta este o amăgire. Trebuie să vedem lucrurile sub specie aetemitatis. Într-un om perfect ambele forme ar fi pe deplin dezvoltate. O altă evoluție ar fi putut avea ca rezultat o persoană mai contemplativă sau mai intelectuală.

Filosofia se ocupă de viață, o susține și nu interferează cu ea, altfel se ocupă de materia vie fără mijlocirea materiei moarte. Se bazează pe experiență. Realitatea se transformă astfel într-un sistem de genuri sau categorii. Filosofia greacă este metafizica naturală a minții umane. În noua știință, nașterea este adusă sub legile opuse față de cum era în cea veche. Noua știință este relativă, cea veche era absolută. Legile lui Galileo și Kepler sunt tipurile ideale ale cunoștințelor noastre.

Până la urmă, legea nu este altceva decât o relație: relația sau legătura dintre doi termeni, sau comparația lor, are ca obiect doar realitatea pentru minte cu mai mulți termeni ai săi.

F. nu este preocupat de ideea de nimic (du néant). Nimic nu este distructiv, atunci o pseudo-idee, o idee impură, la fel ca pătrarea unui cerc. Există mai mult la ideea unui obiect inexistent, deoarece negația este o afirmare a gradului 2.

Știința rup mereu momentele, fără a fi interesată de goluri. Filosofia antică s-a mulțumit cu un moment preferat, cea nouă se uită la subiect în orice moment, se ocupă de relații.

F. este o adevărată continuare a științei, și nu o nouă scolastică, o aprofundare a genezei în general sau un adevărat evoluționism. În prezent, metafizica se străduiește să devină mai simplă și mai aproape de viață și mai corectă în acest demers.

„Doi mari critici, Kant și Bergson”, spune James, au dovedit identitatea metafizicii cu știința vieții. Acum că o astfel de identitate a fost stabilită, metafizica se poate despărți.

cu ceea ce se împrumută din ea. Filosofia, așa cum o înțeleg Kant, Hegel și Bergson, este știința vieții organice.”

„Exemplul lui B., care a distins domeniul științei „) și al filosofiei speculative, spune Leroy-Brühl, învață că adevărata filozofie trebuie

să fie capabilă să-și contrasteze principiile și rezultatele cu științele pozitive”.

f. munca minții, care folosește știința și viața pentru implementarea ei 2).

Filosofia nu ia idei preexistente pentru a le dizolva într-o sinteză superioară, care este mai înaltă decât cuvintele și frazele. Și acum filosofia posedă și cunoașterea lumii.

F. este un astfel de impuls, știința este un mijloc auxiliar de acțiune. Oamenii de știință joacă feste cu natura, se luptă cu ea, filozofii tratează natura într-o manieră prietenoasă. Potrivit lui Bacon, știința se supune cu scopul de a comanda; Filosofia nici nu ascultă, nici nu poruncește – chemarea ei este să simpatizeze. Filosofarea este pur și simplu un act. Cu cât ne impregnam mai mult cu o astfel de conștiință, cu atât aducem filosofia mai aproape de viață.

3.

William James.

„Rațiunea nu exclude realitatea.”

(James).

Izvorul principal al filozofiei lui William James este ideea experienței ca ceva asemănător contemplației interne în sistemul lui Bergson.

Și în același timp, J. este de acord cu B. în sensul că f. mai degrabă o chestiune de perspicacitate (viziune) decât de logică. Logica se limitează la găsirea de motive și explicarea perspectivelor date - câmpul său este îngust în comparație cu orizonturile de intuiție.

Potrivit lui J., punctul de plecare al cunoașterii este știința, fără ea metafizica este de neconceput, dar știința nu distruge metafizica. Ideea principală a metafizicii este identitatea realității sau vitalitatea conștiinței. „Die Geisterwelt ist uicht verschlossen.” (Faust).F. devine mai clară şi mai transparentă cu cât se dezvoltă mai departe.

*) Une réimpression de Carnot. Revue de Métaphysique, 1911.

3) Boutrux. Rapport de la philosophie aux sciences. Revue de Métaphysique, 1911.

Realitatea este prima reacție. O broasca ai carei centri nervosi sunt conservati actioneaza independent; atunci când sunt distruse, activitatea sa devine automată sau mecanică.

Dar nu este aparenta lui spontaneitate, nu este același tip de reflex?

Ideea de conștiință este altceva, complet diferită de experiența exterioară.

Există trei tipuri de experiență - fiziologică, psihologică și religioasă. Acesta din urmă este asociat cu o experiență mistică sau cu o stare prelungită de extaz.

Experiența psihologică este ceva la fel de real ca experiența fiziologică și nu trebuie să fie separate. Paralelismul acestor două experimente nu este altceva decât o ipoteză.

În natură nu există o divizare în mecanic și conștient, iar cea mai plauzibilă ipoteză este că inițial toți centrii nervoși acționează spontan sau răspund în acest fel la excitații, dar datorită unei anumite evoluții s-a produs diferențierea lor.

Conștiința individuală este o formă cunoscută de viață și mă simt modificată la baza mea. Aici avem experiență despre ceea ce înseamnă a te strădui, a simți, a cunoaște sau a experimenta. În ceea ce numim experiențe reale există întotdeauna ceva maiestuos, semnificativ și emoționant. Experiența variază de la persoană la persoană. Când o persoană intră în relații cu forțe infinit mai puternice decât el însuși, viața sa se extinde și se înnobilează. Oamenii care s-au întors la Dumnezeu se pot iubi și se pot înțelege pe deplin.

Experiența psihologică este mai largă decât cea fiziologică, experiența religioasă este mai largă decât cea psihologică. Așa cum experiența fiziologică se transformă treptat în experiență psihologică, la fel și cea din urmă se transformă în experiență religioasă. Fiziologicul face parte din psihologic, psihologul face parte din religios. Acesta din urmă este nou?

Descoperirea de către Myers a experienței exterioare, pe care el a numit-o subliminală, adică subconștient, datează din 1886. J. consideră descoperirea că. Experiența unor oameni trece dincolo de obișnuit și include gânduri, senzații, amintiri, cea mai importantă realizare a psihologiei, pentru că în acest fel a scos la iveală proprietăți cu totul noi ale ființei umane.

organismul skago. Conștiința sublimării aruncă o lumină nouă asupra multor fapte din viața reală.

Subiectul vieții psihologice este conștiința personală: este, în primul rând, activitatea teleologică sau alegerea mijloacelor pentru atingerea unui scop și, în al doilea rând, scopul urmărit de acesta, includerea unor părți din conținutul său în timp ce ștergerea altora. Psihologia este o știință naturală. Conform teoriei James-Lange, emoția este un rezultat, nu o cauză a expresiei organice. Plângem nu pentru că suntem triști, ci dimpotrivă. În opinia mea, asta este o absurditate.

Viziunea mea este materialism? întreabă J. și răspunde că nu. Psihologia aduce cu adevărat ceva nou forțelor naturii și depășește întotdeauna limitele fiziologiei.

Datele psihologiei sunt de fapt sentimente existente, gânduri și cunoștințe și cunoștințe prin aceste stări de conștiință a realităților cunoscute.

Cu cât experiența este mai complexă și mai bogată, cu atât cunoștințele sunt mai autentice. Experiența complet imediată ar fi completă sau toată experiența, dacă așa ceva ar exista. Imediat sau toată experiența și realitatea obiectivă sunt una. Această experiență diferă de una atât de reală, pentru că este parțială, imperfectă, fragmentată. Cu cât îmbrățișăm mai multe lucruri, cu atât experiența este mai perfectă. Cea mai largă este cea religioasă cu motto-ul „im Anfang war die Tat”. Obiectele altor experiențe sunt doar relațiile lor cu experiența religioasă și, prin urmare, obiectele științei și psihologiei sunt dependente de obiectul experienței religioase. Dacă lumea reală sau orizontul său real corespunde ideii sale științifice, este așa cum îl face viața sa mentală morală și religioasă. Sufletul este liber, iar această libertate este rădăcina ființei și a experienței. Experiența cuprinde ceea ce este, ceea ce se întâmplă.

Citind prelegerile sale despre nemurire la Harvard în 1897, J. a spus ceva nou și original.

Principala obiecție la nemurire este că gândirea este o funcție a creierului. Dar ce este plecarea? O lucrare, dar nu numai.

Trimiterea poate să nu producă, ci doar să fie transmisă, iar creierul poate fi un canal, dar fiecare gând este transferat din lumea spirituală în cea fizică. Myers a demonstrat că viața mentală iese din limitele creierului și în

În cazurile cunoscute, creierul este doar un instrument de transmitere, și nu o activitate productivă.

Dacă nemurirea personală nu poate fi dovedită, atunci ea nu poate fi infirmată prin rațiune sau prin raționalism. Religia încântă, extinde viața, făcând pentru o persoană facil și vesel ceea ce în alte circumstanțe este o necesitate severă pentru el.

În termenii cei mai largi și generali, viața religioasă a unei persoane poate fi definită ca fiind credința în existența unei ordini de lucruri invizibile și că binele nostru cel mai înalt constă în adaptarea armonioasă a ființei noastre la aceasta. Există oameni care experimentează o senzație cronică a prezenței Divinului. Marele moment central al vieții noastre, când ne realizăm identitatea cu viață nesfârșită și ne deschidem inima către sursa divină.

Răul poate fi transformat în bine dacă starea de frică este înlocuită cu o stare de curaj. Nu observa răul! Orice lucru devine bun sau rău numai datorită unui astfel de gând despre el și, prin urmare, sarcina noastră principală este puterea asupra propriilor noastre gânduri. Conștiința nenorocirii este umilitoare, dezgustătoare și trebuie să

aveți hotărârea de a nu ceda. Menținerea conștientă a sănătății mintale, ca stare religioasă specială, corespunde proprietăților puternice ale naturii umane.

Apariția învățăturii vindecării spirituale în America este un eveniment major al timpului nostru. *) Încercând să fundamenteze răul din punct de vedere filosofic, această școală cere să privească răul, să treacă pe lângă el și să-l lase uitării. Mars Eddy merge atât de departe încât consideră răul o minciună; dupa parerea ei bolile nu exista deloc, sunt imaginare. A închide ochii la rău este ultra: optimism.

Asceza sau pesimismul consideră viața ca o vale a durerilor și percepe viața atât de profund încât, în comparație cu ea, optimismul pare a fi flacără spirituală. Nu este posibil să renunțăm la vechea formă de mortificare și să găsim un rezultat pentru eroism mai în concordanță cu bunul simț?

Disprețuim pe oricine nu disprețuiește sărăcia. Teama de sărăcie în rândul claselor educate caracterizează cultura timpurilor moderne.

*) Dresser, Ud, Geddard. (Jurnal american de psihologie).

Renunțarea la voința personală contracarează mai mult păcatul decât lupta pentru neprihănire, deoarece tensiunea voinței nu face decât să te leagă mai strâns de sinele imperfect. Când un nou centru de energie spirituală sa născut deja în viața noastră subconștientă, el trebuie să se dezvolte fără participarea conștientă din partea noastră. Psihologia și religia recunosc că există forțe în afara eului nostru conștient: psihologia le consideră subconștiente, religia miraculoasă. Discrepanța poate să nu fie definitivă – viitorul va arăta asta.

Cele mai importante consecințe ale dezvoltării puternice a vieții subconștiente nu sunt altceva decât impulsuri sub formă de obsesii. Myers a numit acest fenomen post-hipnotic, automatism sugestiv. Psihologia, după cum sa spus deja, nu se îndoiește de existența subconștientului. Când experimentele din acest domeniu ating o anumită tensiune, vine un moment în care sunt întrerupte prematur. (J. spune că știe asta de la sine).

Religia trebuie să se justifice; atunci când este prea opresivă, este aruncată. „Dacă îl iubești pe Dumnezeu suficient, poți să-ți urmezi înclinațiile”, a declarat Augustin. Buddha a arătat deja calea de mijloc. Cel mai înalt secret al vieții este ascuns în realizare. Întrebarea se reduce la două puncte: ar trebui să ne adaptăm la vizibil sau Lumea vizibilă este doar o parte a unei alte lumi spirituale și aici își trage sensul principal.

Și ce ar trebui să servească drept mijloc de adaptare la lumea vizibilă – lupta împotriva răului sau nerezistența la acesta? Care tip este mai înalt – un om puternic sau un sfânt?

Toate rădăcinile și centrul vieții religioase trebuie căutate în starea mistică de conștiință. Starea mistică este ceva real și complet autoritar pentru oamenii care au experimentat-o.

Pentru oamenii care nu au experimentat-o, starea mistică pură este lipsită de autoritate. Misticul subminează autoritatea non-misticului sau raționalistului. Întrebarea rămâne deschisă dacă starea mistică nu reprezintă puncte de vedere atât de înalte din care spiritul nostru privește o lume mai bogată? Dacă vrem să ne apropiem de adevăr, trebuie să ținem cont de vasta lume a percepțiilor mistice.

„Cred că putem vorbi cu încredere despre existența unei religii experiențiale.” (James).

Cele patru semne ale unei stări mistice sunt următoarele: 1. inefabilitate (mai mult emoțională decât mentală); 2. intuitivitate; 3. durată scurtă; 4. inactivitatea voinței.

Este dificil să trasezi o linie ascuțită între o stare mistică și una automată. J. s-a adus într-o stare de extaz cu ajutorul eterului și oxidului nitric. „Sunt convins”, spune el, că conștiința noastră normală sau, așa cum o numim, rațională este doar una dintre formele conștiinței și există altele îndepărtate de ea doar printr-o partiție subțire. Putem parcurge călătoria vieții noastre fără să bănuim măcar existența lor. Propriile noastre experiențe se rezumă la o stare specială de iluminat, căreia nu pot să nu dau o colorare locală. Principala lui caracteristică este reconcilierea. Am prieteni care cred în inspirația care vine de la anestezie”.

Extazul mistic poate ridica energia unei persoane atunci când atinge scopul pe care și l-a propus, dacă acest scop este adevărat.

Principalul mistic creștin Dionisie Areopagitul vorbește despre absolut numai în forme negative; la fel de mistici germani din secolul al XV-lea. Boehme, Eckart, Silesius – Dumnezeu – neantul pur. După expresia ap. Pavel, noi nu trăim noi înșine, ci Dumnezeu trăiește în noi și numai atunci când devenim nimic, Dumnezeu poate intra în noi și atunci nu va mai fi nicio diferență între viața lui și a noastră. „Este tot tu” Upanishad:

Conținutul religiei este întotdeauna un fapt al experienței. Valoarea estetică a atributelor lui Dumnezeu constă în faptul că, cu cât sunt mai vagi, cu atât mai bine.

Adevărul religiei este indisolubil legat de întrebarea: starea de rugăciune a conștiinței este înșelătoare sau nu?

Datorită rugăciunii, se realizează lucruri care altfel nu ar putea fi realizate. Adevăratul scop al vieții noastre este armonia cu lumea. În rest, comunicarea rugătoare cu lumea, cu spiritul lui Dumnezeu sau cu legile procesului propriu-zis, dă naștere la anumite consecințe spirituale și chiar materiale.

Religia dă vieții un farmec nou, care ia forma fascinației sau a dorinței de asceză severă. Dă naștere la încredere că va rezulta pacea spirituală și dă o nouă putere sentimentului de iubire.

În sensul ei pur subiectiv, religia nu poate fi atacată de critici. Prin urmare, nu poate fi o relicvă sau un anacronism.

Să analizăm conținutul său mental. Există un nucleu comun? Putem recunoaște că este adevărat? Toate religiile au aceeași idee de eliberare spirituală de suferința mentală. O persoană începe să simtă că cea mai înaltă parte a ființei sale este asemănătoare cu ceva manifestat în lumea exterioară, comun cu aceasta în calitate, dar infinit superior acesteia; în același timp, o persoană își dă seama că poate să se alăture celui mai înalt sau să fie salvată dacă cea de jos este complet suprimată de el.

Experiența religioasă are o valoare biologică enormă. Puterea unei persoane crește. Apropiindu-ne de adevărul obiectiv, ne întrebăm dacă acest lucru este un produs al imaginației sau al existenței reale?

Toate religiile sunt de acord că acest lucru este real. Nu putem lua partea uneia dintre religii, nici măcar creștină. Sinele subconștient este un fapt pe deplin recunoscut în psihologie și o legătură intermediară între știință și religie. Ființa psihologică este mult mai extinsă decât pare de obicei conștiinței noastre. Subconștientul este rădăcina multor creații geniale. Ipoteza lui J. este că orice ar fi ceva de altă lume, pe această parte este o continuare subconștientă a vieții noastre conștiente.

Întrebarea religioasă este vitală: ar trebui să trăiesc sau nu în comuniune cu ceva mai înalt? Elementul mental este de o importanță mai mare, așa că super-credința individuală este absolut necesară. Sinele conștient este o extensie a sinelui mai mare. Super-credința mea personală mi se va părea neinteresantă și incoloră. Aspirațiile noastre spirituale sunt generate în cea mai mare parte în această lume, motiv pentru care aparținem lumii vizibile mai mult decât invizibilului. Dar lumea invizibilă nu este doar ideală, comunicarea cu ea este un proces real cu consecințe reale, având în vedere faptul că o persoană este reînnoită personal într-un mod fundamental. Și nu există o bază filozofică suficientă pentru a respinge complet realitatea lumii invizibile sau mistică. Cel mai înalt este Hristos Dumnezeu, care este real pentru noi.

În măsura în care înțeleg învățătura budistă despre Karma, sunt de acord cu ea în esență. Dacă sunt întrebat cum se manifestă omniprezența reală a lui Dumnezeu, nu pot face nicio altă presupunere decât aceea că există o legătură în fenomenele comunicării rugăciunii.

Nu putem avea încredere în mântuirea noastră: mântuirea universală este posibilă numai în Absolut. Moralitatea convențională susține că mântuirea lumii depinde de măsura în care fiecare unitate își îndeplinește scopul. Simpla posibilitate de mântuire fără nicio certitudine este destul de suficientă pentru viața practică. Poate cineva să nu fie de acord cu această opinie a lui J. și să nu considere suficientă această posibilitate.

În toate religiile dezvoltate este recunoscut ca fiind necesar să mori pentru această viață și astfel să intri în viața viitoare.

Din punct de vedere teist se poate trece la gnostic; teismul este la mijloc, între gnosticism și agnosticism.

Metoda necesară a psihologiei este introspecția, fluxul conștiinței — o sinteză vie.

Putem căuta realul în ceea ce ne este dat direct. Credințele noastre morale și religioase sunt adevărate într-un mod diferit, oarecum științific. Știința ne-a dat telegraful, telefonul etc., totul diametral opus acelor achiziții care au fost aduse de religie și morală.

Bergson a ajuns la aceeași concluzie pe o cale diferită.

Personalitatea însăși este impenetrabilă altor personalități. Doar acțiunea celei mai înalte puteri îi ajută pe indivizi să comunice și să se iubească. Dar suntem atât de străini unul de altul pe pământ, așa cum crede Fechner? Bergson crede în mod corect că avem alte modalități de abordare a realității decât simțul experienței și dialectica și apoi contemplația interioară. Cu cât încercăm mai mult să vedem un obiect în mod natural fără ochi — acele microscoape sau telescoape brute — cu atât mai mult vedem că ființele sunt una în relațiile lor. Existența multor lucruri este mai plauzibilă decât unitatea lor. Dumnezeu este o persoană a cărei existență nu exclude existența altor persoane.

Este sentimentul prezenței Divinului o dovadă a existenței acestuia din urmă? Încercările filozofiei de a denunța religia

nu vor înceta niciodată, dar au doar o semnificație secundară pentru religie.

Într-o lume în care nu exista sentiment religios, teologia filozofică nu ar exista. Dacă religios f. este justificată de simțire, atunci prelucrarea materialului necesită o abilitate mai mare.

Rațiunea a considerat întotdeauna ca idealul său cel mai înalt eliberarea de opinii personale întunecate și nedemne și ca suficientă obiectivitate a adevărurilor obligatorii pentru fiecare persoană gânditoare.Eliberarea religiei de caracterul ei irațional individual este o sarcină eternă. „Eu cred că f. nu va înceta niciodată să lucreze

la el, spune Wallace ') F aduce moderaţie la ipotezele prea îndrăzneţe şi la tendinţa oamenilor de a nega opiniile altora.

Prelegerile lui J. despre religie sunt o încercare de a extrage dintr-un caz particular de experiență religioasă un fapt general într-o asemenea formă care ar putea conta pe o recunoaștere generală.

¡Cel mai valoros lucru la o persoană sunt idealurile și convingerile sale. Convingerile noastre pot fi dăunătoare doar atunci când uităm că sunt o ipoteză. Trebuie să credem că toate cercetările noastre ne apropie de adevăr, trebuie să cunoaștem adevărul și să evităm greșeala.

Dacă aderăm cu fermitate la punctul de vedere că adevărul există, atunci vom apăra acest punct de vedere până la ultima ocazie posibilă. Credința bazată pe dorință este un mijloc inevitabil pentru atingerea adevărului. Este mai bine să riști să pierzi adevărul decât să cădem în eroare – acesta este punctul de vedere al celui care urăște credința.

Credința în liberul arbitru nu este deloc în contradicție cu credința în Dumnezeu.

Religia nu este doar o pasiune, ci și o forță care necesită fapte noi. Lumea percepută în lumina religiei este departe de aceeași lume materială.

Atât știința, cât și știința nu numai că sunt departe de a fi complete, dar sunt pline de contradicții.

Ei cred; că ideea lui Dumnezeu este justificată filozofic, dar în realitate f. însuși. bazată pe credință. De dragul

') Prelegeri și eseuri.

ce face f.? De dragul unui sentiment de satisfacție, pace, pace. Toate acele moduri de înțelegere a universului care promovează coerența gândirii dau naștere dezvoltării raționalismului. Pe lângă pasiunea pentru simplificare, există o pasiune pentru diferențiere, și anume, familiarizarea cu detaliile.

Pentru ca f. ar putea satisface pe toată lumea, trebuie să determine viitorul în conformitate cu dorințele și punctele noastre forte. O filozofie care nu corespunde motivelor noastre cele mai profunde va fi întotdeauna nepopulară, cum ar fi pesimismul.

La gândul că nu există nimic etern în conceptele noastre, o groază de netrecut ne pune stăpânire. Elementul credinței este inerent naturii noastre active. Credința va rămâne întotdeauna un factor care nu poate fi exclus din construcțiile filozofice.

Necesitatea credinței este puternic subliniată de oamenii de știință și filozofi moderni, dar printr-un capriciu ciudat ei declară că credința este legitimă doar atunci când protejează uniformitatea naturii.

Ascultătorul înțelege mai ușor referirile la Darwin și Helmholtz decât la Schleiermacher și Coleridge.

Trebuie să acționăm în așa fel încât să realizăm cea mai mare cantitate din binele comun. Etica concretă trebuie să fie în concordanță cu metafizica și căldura credinței. Din fericire, viața noastră devine din nou filozofică. La Oxford și Harvard, unde sistemul lui Kant și Hegel a înflorit, empirismul a fost reînviat sub forma pluralismului sau umanismului. Adevărul filosofic se distinge prin faptul că se realizează prin raționament. Cel mai bun f. „Cel care gândește cel mai simplu”, a spus Grotto. Paulsen îl numește pe germanul f. ezoteric sau ocult. F. exprimă caracterul interior al unei persoane. Gândirea omului preistoric a fost cu greu de natură filozofică. Într-un stadiu atât de primitiv de dezvoltare, natura pare a fi un sfinx.

Teismul este un tip de dualism. Monismul și panteismul sunt tipuri mai intime de spiritism, empirismul și pluralismul sunt mai puțin intime.

La fel ca empirismul, la fel este f absolut. ele duc în profunzimea lucrurilor, sunt comunicare intimă cu ele, dar din moment ce primul este pluralismul, iar al doilea este monismul, fac acest lucru în moduri diferite.

Activitatea științifică poate clasifica fenomene, dar nu le creează. „Singurul lucru care te înnebunește.

„Aceasta este logica”, a declarat Chesterton. Logica este mai mică decât viața datorită faptului că este nemișcată și abstractă.

Cum pot mai multe conștiințe să fie una în același timp?

Oricine observă viața senzorială in concreto vede că relațiile, cum ar fi timpul, spațiul, diferența, asemănarea, schimbarea, cauza etc., sunt părți integrante ale fluxului senzorial precum senzațiile, apoi o relație de legătură și, în același timp, una de divizare. - aceasta este teoria sau pluralismul radical empirică.

Empirismul (pluralismul) înseamnă obiceiul de a explica întregul prin părți, iar raționalismul (monismul) înseamnă partea prin întreg. Într-adevăr, punctul de vedere al unei persoane poate fi valoros pentru altul, iar punctul nostru de vedere este contribuția noastră cea mai valoroasă.

Fie că suntem empirişti sau raţionalişti, suntem noi înşine părţi ale universului şi tânjim să fim intimi cu el.

Conceptul de unul dă naștere alienării, iar cei mulți, dimpotrivă, creează intimitate. Din punct de vedere pragmatic, pluralismul susține că diferitele părți pot intra într-adevăr în relații externe. Pluralismul, ca ipoteză, este complet coordonat cu monismul. Este posibil ca această lume să fie ceva integral și închis sau ca universul să fie format din părți înșirate una peste alta.

Dacă în fluxul original al vieții senzoriale vedem adevărata imagine a realităţii, calea este clară pentru noi. Hodgson a dovedit cu mult timp în urmă că momentul prezent este doar un postulat ireal al gândirii abstracte.

Dacă nu simțim trecutul și prezentul în același câmp de simțire, atunci nu le simțim deloc. Particularitatea gândirii noastre este dorința sa de a ieși din limitele trasate pentru el.

Intelectualismul afirmă că senzațiile sunt doar într-o stare de dezbinare; absolutismul recunoaște pluralitatea în unitate acolo unde este descoperită empiric.

Un sistem filozofic este o parte intimă a universului și exprimă, într-o anumită măsură, ceea ce crede despre el însuși. Sistemul nostru filozofic mărește fluxul de ființă – noi compunem actualul în real. Gândurile noastre ne determină acțiunile, iar acțiunile noastre determină la rândul lor

împărțiți natura lumii. Indiferent de modul în care interpretăm sistemul, noi suntem părțile interne ale lui Dumnezeu și nu creaturile sale exterioare. Pluralismul îl vede pe Dumnezeu nu ca un absolut, ci ca parte a sistemului mondial – funcția lui este similară cu a noastră.

Nu a existat, poate, nicio filozofie sau persoană mai modestă decât James.

Terminându-și prelegerile „modeste”, el spune:

„Fără îndoială, prelegerile ți se vor părea insuficient de coerente și consistente. Cu toate acestea, ele vă vor conduce la câteva întrebări.

A sosit momentul să extindem și să facem mai solidă baza pe care se sprijină studiul acestor probleme. Dacă poți să-ți faci singur f. Concluzia, indiferent de pluralism sau monism, bazată pe caracteristicile vieții, anunță apoi rădăcina durerilor mele despre ele, dar în egală măsură anunță apariția unui mestrel mai semnificativ.”

Această concluzie este demnă de întreaga viață a unui mare gânditor, care și-a extins gândirea și a fost profund convins că aceasta este opera altora. F. W. James își are rădăcinile în viața sa, i-a spus un alt mare filozof lui Boutroux: „El credea că depinde de eforturile personale de a promova creșterea puterilor mentale și morale ale universului. Viața este și va rămâne aceeași sarcină nesfârșită ca ea însăși și numai viața o poate rezolva treptat. F. pentru J. nu este un mestesug: *) e anti-academica, anti-oficiala, anti-schematica, in rest are de-a face cu tot. Mai mult decât filosofi, J. citește cartea naturii, a științei și a lui însuși – pentru el, în plus, nu are timp pentru propriul său sistem”.

Se pare că există o contradicție în faptul că spiritul acționează asupra materiei și invers, dar o experiență mai profundă poate rezolva această aparentă contradicție.

O atitudine profund pragmatică față de religie a intrat în viața de zi cu zi a oamenilor obișnuiți și a devenit ceva de la sine înțeles. „Eu cred că punctul de vedere pragmatic în religie este mai profund decât toate celelalte”, declară J. Întregul corp al cunoștințelor mele mă convinge că lumea care constituie conținutul conștiinței mele este doar una dintre lumile care există în cele mai îndepărtate. regiunile conștiinței mele și că aceste celelalte Lumile care dau naștere experienței în mine sunt de mare importanță pentru întreaga mea viață.

*) Introducere în filosofie, 1910.

Din această credință derivă un sentiment prin care devin mai puternic. Da, lumea reală este mult mai complexă decât sugerează și permite știința naturală. Și alte conștiințe obiective și subiective m-au condus, prin eforturi combinate, la acele convingeri religioase pe care le-am expus.

Cine știe dacă Dumnezeu nu este ajutat în marile sale planuri de devotamentul oamenilor care trăiesc pe pământ, de credința lor săracă și smerită?

Dacă îi împărțim pe toți gânditorii în naturaliști și supranaturaliști, eu aparțin celor din urmă. Supranaturalismul rafinat are un caracter universal (cel grosier este parțial). Lumea ideală nu are capacitatea cauzelor și efectelor: nu este o lume a faptelor, ci a sensului și a legalității lor. Supranaturalismul general se transformă prea ușor în naturalism obișnuit. În adâncul sufletului fiecăruia dintre noi există un colț în care găsim un ecou al secretelor lumii nerezolvate. Lumea fizică este doar o parte a universului. Natura umană este o proprietate a unei anumite substanțe, iar naturalismul este o mentalitate, datorită căreia oamenii recunosc doar fapte tangibile. Știința noastră este o picătură în marea ignoranței noastre.

Dacă noi înșine nu am avea nevoie de o armonie ideală sau logică și matematică, nu am putea niciodată să dovedim că o astfel de armonie se ascunde în spatele aranjamentelor grosolane ale lumii.

Dacă avem o nevoie puternică de a merge dincolo de lumea vizibilă, de ce nu ar putea aceasta să servească drept dovadă a existenței lumii invizibile? A crede în nevoile noastre religioase înseamnă a trăi în conformitate cu ele.

O persoană completă recunoaște numai viața în toată plinătatea ei. Nu putem nici trăi și nici gândi fără o anumită credință. Credința este un sinonim pentru o ipoteză de lucru.

Universul îndeplinește cerințele noastre morale?

Lupta, sărăcia, martiriul sunt un triumf și o sărbătoare pentru toată lumea.

Principala diferență dintre om și animale constă în înflorirea bogată a aspirațiilor sale subiective, în non-utilitarismul nevoilor sale.

Este nevoie de o serie de genii pentru ca viața societății să meargă intens. Oamenii obișnuiți sunt sclavii obiceiurilor,

lipsiți de orizonturi largi, ei fac asta; ceea ce au fost învățați, sunt lipsiți de umor, găsesc doar plăcere grosolană, fizică, să-și bată joc de cineva, acceptă lumea așa cum este.

Loialitatea si constiinciozitatea sunt singurele lucruri care ii pot fermeca uneori.Asemenea proprietati sunt si mai dezvoltate in randul animalelor.

La oamenii extraordinari, ideile se rup brusc și se transformă unele în altele. Există abstracții și distincții subtile, combinații psihologice de elemente, cele mai subtile asociații și analogii, unde totul fierbe și se mișcă cu o viteză incredibilă.

Un lucru este indisolubil legat de altul: suntem capabili doar de o astfel de percepție a lor.

La urma urmei, domeniul de aplicare al conștiinței noastre este prea îngust pentru ca ea să îmbrățișeze cu adevărat și concret o totalitate mai largă de lucruri! *)·

Care dintre cei trei iraționali a fost cel mai interesat de învățătura lor și a făcut cea mai puternică impresie?

La urma urmei, fiecare dintre ei este grozav în felul lui”, F. o analiză subtilă a orizontului vieții viitoare, B. o strălucită perspectivă asupra misterului creativității, J. o credință profundă în sensul experienței mai ample de care, în opinia sa, o persoană este capabilă.

Fiecare dintre ei merge pe drumul lui, dar toți trei se împart în egală măsură cu calea îngustă a rațiunii, își clătesc încrederea în ea, pentru că văd ceva nou acolo unde rațiunea nu acționează, o ocolesc și se înțeleg fără ea foarte bine.

Noua viață va fi aceeași pe care F. o pictează pentru noi?

A fost într-adevăr lumea creată de un impuls?

Este posibil să extindem experiența în măsura în care crede J.?

Toate acestea sunt întrebări și acele întrebări care, la rândul lor, trezesc o persoană și, gândindu-se la ele, devine filozof.

Să ne gândim la lucrurile mărețe pe care le-am învățat făcând cunoștință cu acești gânditori și să uităm de acea viață, care de prea multe ori nu este viață, ci doar trup, toată acea viață de zi cu zi cu care prea des trăim și găsim în ea. atât de puțină satisfacție pentru mai bine de ce este capabilă o persoană.

Să ne gândim la ceea ce este mai bun al nostru și să o dezvoltăm în direcția căreia fiecare dintre noi se pretează - trăiește în toată lumea, dar uneori stă latentă.

XL

Dialoguri. Sondaj Binet. Despre doi termeni filozofici și clasificare în filosofie. Un cuvânt despre filozof și despre filozofie. Spre un sistem de idealism etic.

Doi sceptici.

(Despre legea psihofiziologică a domnului Alexander Vvedensky).

primul sceptic. Deci, resping existența semnelor obiective de animație la alte ființe.

al 2-lea sceptic. Și ridicați această negare în lege?

primul . Da, o voi face o lege.

al 2-lea. Și fac o lege că nu există semne obiective de animație în mine însumi. Găsesc că am chiar dreptul să fac acest lucru prin care se poate respinge existența unor semne obiective de animație la alte ființe.

primul . Știu că sunt animat.

al 2-lea . Dar știu că alte ființe sunt animate.

1. Noi percepem doar viața altcuiva, îi cunoaștem doar latura exterioară – doar fenomenele materiale ne sunt disponibile în ea.

al 2-lea . Te înșeli când numești asta latura exterioară a ființei sau fenomene materiale; care conţine şi altceva. Ceea ce vrei să spui prin animație nu este ceea ce ar trebui înțeles.

primul . A fi animat înseamnă a avea un suflet sau un substrat.

al 2-lea . Pe de o parte, se pare că recunoașteți existența unui astfel de substrat, pe de altă parte, doriți să fie exprimat într-un mod abstract sau într-un mod în care nu poate fi exprimat deloc, că trupul și sufletul constituie ceva. întreg.

primul . Dar în mine însumi, percep fenomene mentale în afară de corp?

al 2-lea . Crezi doar că percepi, dar nu percepi. Așa cum fenomenele mele mentale sunt indisolubil legate de fenomenele corporale, același lucru se întâmplă în orice altă ființă. Ești un dualist și te-ai împăcat în tăcere și inconștient cu toate părțile slabe ale dualismului. Încă nu te-ai ridicat la monism.

primul _ Ce înseamnă să fii monist?

al 2-lea . Înțelegeți că nu puteți vorbi despre trup și suflet separat. Toate greșelile și neînțelegerile noastre se vor sfârși atunci când încetăm să mai despărțim sufletul de corp la fel de puternic ca acum.

primul . Și totuși și păcătuiți. Încercați să nu vă despărțiți sufletul de trup, promiteți-vă că nu veți face niciodată acest lucru și atunci veți înțelege dacă este posibil să fiți un monist consecvent și nu veți insista că trebuie să vă ridicați la monism. Să nu existe expresia „fenomene mentale” în limba ta.

al 2-lea (gândire). Dar nu veți nega că este imposibil să separăm complet trupul de suflet și, atunci când facem asta, facem doar o ipoteză?

1. Desigur, nu o voi face, dar învață-mă cum să mă descurc fără o astfel de ipoteză? La urma urmei, în ziua în care această sarcină va fi rezolvată, nu vor mai fi întrebări fără răspuns – lumea va părea clară și simplă.

al 2-lea . Și va fi distrus dualismul?

primul . Și, de asemenea, monism. Vom avea o viziune asupra lumii care este mai presus atât de dualism, cât și de monism, o înțelegere a conexiunii dintre trup și suflet, care nu ne-a fost încă dată. Ambele puncte de vedere parcurg intrebarea - fiecare contine ceva adevar si cat neadevar! Nu se poate fi nici dualist pur, nici monist pur!

al 2-lea . Eu cred că atâta timp cât se plimbă cu sinceritate, nu este necinstit.

1. Este doar necinstit să inventezi paradoxuri, nu?

al 2-lea (cu fervoare). Da, este necinstit să încerci să demonstrezi ceva care este evident nefondat. Este evident de nesuportat că mă pot îndoi de animația altcuiva. Și de ce să ne deranjezi să încercăm să demonstrăm ceva care nu ne aduce mai aproape de final?

Biblioteca „Runiverse”

întrebarea nu o clarifică deloc. Acest lucru este necinstit peste tot.

1 (gândire). Sunt de acord cu asta, dar spune-mi cum să aflu legătura dintre suflet și corp, cum să înțeleg ce punct de vedere să iau?

al 2-lea . Și asta întreabă scepticul! Ești sceptic?

1 (în direct). – Desigur, sceptic.

al 2-lea. Deci care este scepticismul tău?

1. Este vorba despre a nu lua nimic de bun.

al 2-lea. Între timp, ai nevoie de ceva atât de solid încât să nu ai la ce să te gândești și (râzând) vrei să-ți distrugi propriul scepticism.

primul . Nu reușiți acest lucru solid?

al 2-lea (gândire). Da, și eu, din păcate, și eu.

1. Deci ești un sceptic?

al 2-lea . (inconştient). Nu.

1 (cu bucurie). Ah... deci nu ești un sceptic. Ce faci după asta?

al 2-lea (surprins). OMS? Desigur, un sceptic. Glumeam când am spus nu. (Pentru mine). Glumeam? Ar fi trebuit să spun „nu” și asta a fost sincer (cu voce tare). În asta constă scepticismul, că nu pot accepta nici măcar propriul scepticism fără să verific.

1. Iată, această confuzie profundă! Toți cretanii mint etc.

al 2-lea (convins). Confuzia care descurcă totul, adică ne obligă să gândim mai mult și sincer și direct ne permite să spunem că filosofia se dezvoltă cu atât mai mult, cu atât mai mult scepticism conține.

primul . Dar genul de scepticism care nu se ascunde în spatele dogmatismului?

al 2-lea . Tocmai acesta, care nu se ascunde în spatele dogmatismului, așa cum o face legea psihofiziologică, mă revoltă profund. Acesta este un lup în haine de oaie. Cu cât există mai multe cunoștințe iluzorii, cu atât este mai rău pentru filozofie; cu cât ne recunoaștem mai mult ignoranța și nu ne ascundem în spatele nimicului, cu atât vom fi mai aproape de cunoaștere, cu atât vom fi mai mulți filozofi.

1. Și acesta este scepticul care vorbește! Sunt complet de acord cu tine (îi dă mâna). Trăiască scepticismul, nu monismul și nu dualismul!

Filozof De ce a fost creată lumea?

non-filosof. Pentru oameni-

F. Chiar și întreaga lume, și nu doar un pământ?

N. Viața noastră viitoare va avea loc în lume, și nu pe pământ.

F. Toate acestea îmi sunt de neînțeles.

N. Nu crezi în auto-îmbunătățirea sufletului?

F. Adică vrei să spui că viața viitoare va consta în îmbunătățirea spirituală. Nu-i așa?

N. Desigur că este. Dacă nu este cazul, atunci viața este fără scop.

f. Dar nu înțeleg cum te poți gândi la îmbunătățirea sufletului când nu am idee despre ce este.

N. Sufletul nu este trupul.

F. De acord că aceasta este o definiție negativă; nu-mi dă o idee despre ce poate consta perfecțiunea unui suflet pe care nu-l cunoști. Chiar și biserica reprezintă învierea sufletului în trup. Și cred că o astfel de viziune este destul de consistentă.

N. Dar acesta este materialismul. De ce are nevoie sufletul de un trup?

F. Iar eu, din partea mea, nu înțeleg tot ce vrei să-i atribui sufletului fără să știi.

N. Negi viața viitoare?

F. În forma în care ți-o imaginezi, eu, desigur, o neg, dar asta nu înseamnă că l-am negat deloc. Eu sunt cel care cred că toate discuțiile noastre sunt inevitabil legate de faptul că avem un corp: nu putem ști ce este un suflet fără corp. Numai asta mi se pare simplu și clar.

N. Duta este necorporal.

F. Dar tocmai pentru că este așa, este imposibil să vorbim despre ea, cunoscând-o doar în trup. Acesta este ceea ce știu că este esențial și, prin urmare, nu admit că oamenii dezvoltati pot vorbi despre viața viitoare. Biserica judecă mai exact când vorbește despre învierea morților.

N. Dar asta e absurd!

F. Dar mi se pare absurd că nu vrei să te gândești la faptul că dorințele tale sunt irealizabile.

N. Nu pot trăi dacă nu mai cred în perfecțiunea sufletului. N. Spune-mi de ce ai nevoie, pentru că asta e utilitarism!

N. (cu uimire). Utilitarism?

F. Da, desigur, pentru că dacă crezi cu adevărat în bunătate și folosești toată puterea pentru a o implementa, ce îți pasă de toate celelalte? Ai neapărat nevoie să mai trăiești?

N. Da, pentru a se îmbunătăți.

F. Indiferent de motiv, nu vrei să te desparți de fantoma vieții, dar acest lucru este îngust. Intră mai adânc în viața reală, fă tot ce poți și, crede-mă, vei avea consolarea că ți-ai făcut treaba.

N. Nu pot face asta.

F. Dar, până la urmă, orice altceva este o fantomă și o fantomă dăunătoare, pentru că distrage atenția de la prezent. Iubește-te mai puțin și uită de viitor.

N. Nu înțeleg cum poți numi cel mai bun lucru din lume – auto-îmbunătățirea – o fantomă.

F. Auto-îmbunătățirea de dragul a ceva - asta, după părerea mea, este fantoma. Din moment ce cereți o viață mai departe, faceți ca auto-îmbunătățirea să depindă de ea - împotriva asta mă răzvrăt. Deci nu crezi în bunătatea în sine?

N. se gândește la asta.

F. La urma urmei, acesta este egoism.

N. Dar nu pot gândi ca tine. În opinia mea, a te limita la viața reală este imoral.

F. Consider punctul tău de vedere imoral și nu vom fi niciodată de acord.

N. Este auto-îmbunătățirea imorală?

F. Neg binele? Tocmai pentru că cred în el, consider idealul tău doar un atașament față de viață. De ce ai nevoie de o viață viitoare? Doar pentru că iubești viața. Iar auto-îmbunătățirea este un cerc fals și o mască.

N. Dar nu pot gândi ca tine. Nu înțeleg bunătatea în sine; este doar o fantomă pentru mine.

F. Nu ne putem înțelege, dar este necesar?

N. Aș vrea să te conving.

F. Și sunt sigur că nu te voi convinge niciodată.

N. Nu vrei?

F. Pentru că nu vreau, este imposibil.

N. O astfel de indiferență este egoism.

F. Numiți-o egoism.

N. La urma urmei, consideri că punctul tău de vedere este adevărat și, prin urmare, ar trebui să o răspândești.

Nu mă consider deloc infailibil.

N Acesta este singurul lucru pe care l-am apreciat în opinia dumneavoastră, dar ce este filosofia în acest caz?

F. Filosofia este diferită, vorbesc doar despre părerea mea. Filosofia nu ar exista deloc dacă nu ar fi tolerantă și nu ar permite cele mai diverse vederi. Dar, în opinia mea, cu cât filosofia este mai adâncă, cu atât este mai departe de orice beneficiu. Fiecare obiectiv este deja un indiciu de beneficiu, dar neg obiectivul - nu este bun pentru nimic. Binele stă atât de sus, încât nu se poate permite chiar întrebarea „de ce există.” Asta este tot ce știu. Sunt filozof pentru că nu subordonez principalul secundar.

Profesor de viață și filosof de carte.

Învățător de viață. Sunt nefericit.

Filosof de carte. Sunt fericit, altfel nu aș putea preda filozofie.

Uh. De ce esti fericit?

Carte Cunoașterea dă fericire, altfel nu ar fi nevoie de ea.

Uh. Și negi că cei care au suferit pentru adevăr au fost nefericiți?

Carte Cine sunt ei?

Uh. Toți cei care au muncit cel mai mult pentru omenire.

Uh. De ce erau nefericiți?

Uh. Pentru că s-au gândit la nenorocirea oamenilor?

Carte Am atât de multă muncă urgentă de făcut încât nu am timp să fac ceea ce nu pot ajuta.

Uh. Dar despre munca ta?

Carte Îmi oferă oportunitatea de a trăi și de a întreține familia mea, și de aceea este bine pentru tine - ți-ai stabilit un obiectiv îngust și nu te gândești la toate.

Carte Totul este nimic. A gândi înseamnă a îmbrățișa imensitatea.

Uh. Dar, în opinia mea, el nu este un filozof care se mulțumește cu fericirea de bază, așa cum numesc eu scopul vieții tale.

Carte Cred că fac mai mult decât tine - țin prelegeri, scriu cărți și îmi câștig existența, muncesc pentru copii. Și tu?

Uh. Nu fac nimic - fumez în cer și nu pot face altfel. Ceea ce scriu nu este bun, vorbesc prost, nu am familie, nu am rude, nu am bani, pentru că nu muncesc.

Carte De aceea ești nefericit pentru că nu ai nimic. De ce nu ai aranjat lucrurile astfel încât să ai ceva – locuri de muncă, familie, bani?

Uh. inca nu sunt stabilit.

Carte Chiar crezi că ai dreptate?

Uh. Bineînțeles, mă consider corect că nu aș putea face cu mine tot ceea ce vorbești - toate acestea nu sunt necesare și inaccesibile pentru mine - toate acestea nu sunt pentru mine.

Carte Deci, ești o persoană nepotrivită, un ratat?

Uh. Da, sunt o persoană inaptă, un eșec - am o singură chemare - sunt un profesor de viață.

Carte Mă revoltați! Învățător de viață! Dar nu poți decât să înveți oamenii despre nenorocire! Ce profesor de viață ești!

Uh. Crezi că viața poate fi predată doar de cei care se bucură de ea sau care sunt mulțumiți de ea?

Carte Grăbiţi-vă.

Uh. Dar pentru fericirea unui animal ai nevoie de chiar mai puțin decât pentru ceea ce ai descris și, în continuare, să o luăm ca exemplu.

Carte Te consideri superior mie pe motiv că nu ai putea fi mulțumit de fericirea mea?

Uh. Eu doar confirm ceea ce am spus. La urma urmei, acesta este un fapt. Despre mine, spun că ceea ce îți stabilești scopul vieții și ceea ce îți dă fericirea îmi este inaccesibil.

Carte Ești o persoană dezechilibrată și nu știi ce vrei!

Uh. Ți-am spus deja cum trăiesc, dar nu o pot face altfel. Deci, nu te gândești la nesemnificația vieții și la insolubilitatea întrebărilor principale?

Carte Știu că, cu cât știința se dezvoltă mai departe, cu atât mai clar înțelege universul. Gândurile ei sunt clare și de înțeles pentru mine și cum poate asta să nu mă facă fericit?

Uh. Problemele nerezolvate nu vor fi niciodată rezolvate.

Carte De aceea viața este rea pentru tine, pentru că nu crezi în știință.

Uh. Nu neg deloc dezvoltarea științei, dar cred doar că ignoranța noastră este de un milion de ori mai mare decât cunoașterea.

Carte Și îi înveți pe oameni că noi nu știm nimic?

Uh. După cum v-am spus deja, predau prost și puțin.

Carte Cine te-a numit profesor de viață?

Uh. Învăț să trăiesc doar pentru că sufăr. Convingerea mea profundă este că suferința este alinată doar prin suferință. Nu am nevoie de nimic din viață, nu vreau fericire pentru mine, pentru că nu cred în ea.

Carte Acest lucru este foarte trist pentru omenire. Vrei să spui că lumea este rea?

Uh. Dimpotrivă, găsesc că este frumos construit. Omul este destinat să nu cunoască principalul lucru și trebuie să se mulțumească cu mijlocul. Sufar pentru ca nu stiu nici inceputul, nici sfarsitul. Acest mijloc nu mă mulțumește. Asta e tot. Aceasta este durerea lumii.

Carte Cuvinte goale.

Uh. Nu o impun nimănui, spun că sunt nefericită. Cine a pătruns în esența lumii nu o poate restrânge altfel. Asta este tot ce stiu.

Carte Și nu vrei fericire?

Uh. Ți-am spus deja că nu cred în fericire.

Carte Ești mulțumit cu nenorocirea ta?

Uh. Este posibil să te mulțumești cu nenorocirea! Este prea divers și teribil pentru asta. Sunt condamnat la ea din cauza faptului că mijlocul îmi este inaccesibil.

Sondaj Binet.

Celebrul psiholog francez Binet s-a adresat unui număr de 300 de profesori de filozofie din universități, licee și gimnazii cu 18 întrebări referitoare la predarea filozofiei și a primit 103 răspunsuri. Potrivit lui Binet, acest număr de răspunsuri este foarte mare, deoarece sondajele pot fi calculate doar pe baza unor răspunsuri de 6-8°/o.

După ce și-a propus să verifice în ce sens are loc acum evoluția în predarea filozofiei, Binet spune că, dacă ar trebui să-și reia munca de la capăt, s-ar întreba: „Care este scopul predării filozofiei în licee?” (De ce numai licee?).

Iată câteva dintre cele mai caracteristice întrebări:

1. Care este principala diferență dintre predarea filozofiei acum 10-15 ani și acum?

Datorită programelor introduse în 1902, istoria filosofiei și metafizicii a fost retrogradată pe plan secund, psihologia a obținut semnificația unei științe pozitive. Profesorii au primit o mai mare libertate de predare, metoda analitică prevalează asupra celei sintetice, în general, filosofia a devenit mai științifică și se pregătește pentru viață mai bine decât înainte.

2. Aderați la vreun sistem filozofic bine-cunoscut în predarea dumneavoastră? Cui îi acorzi respect și pe cine îi pun elevii mai presus de ceilalți?

Rezultatele sunt următoarele: pentru sistemele subiective 38°/o, pozitiv - 37%, subiectiv-obiectiv 25o/°.

Leibniz, Kant, Renouvier, Maine de Byren, Bergson (ascultătorii săi nu îi înțeleg subtilitățile).

5. a. Ce părți ale programului sunt tăiate cel mai mult, fie din cauza importanței lor mai mici, a dificultății de înțelegere, fie din cauza unui alt motiv?

Astfel de departamente sunt logica formală și metafizica, care nu prezintă interes pentru ascultători.

V. Ce ați dori să adăugați la programe?

Foarte puțini menționează psihologia experimentală și pedagogia, mulți menționează economia politică, istoria religiei și majoritatea o numesc sociologie.

13. Care sociolog este cel mai interesat?

Spencer, Tarde și mai ales Durkheim.

14. Care lucrări despre principalele probleme ale filosofiei sunt cele mai în concordanță cu scopurile predării?

Sunt numiți 56 de autori - cel mai des sunt amintiți Ribot, Rabier și Göfding, apoi Rey, Janet, Tain About the Mind, Fouillet Freedom and Determinism, Claude Bernard. Introducere în medicina experimentală.

15. Se întâmplă ca elevii să fie mai puțin interesați de filozofie decât de alte ramuri ale cunoașterii?

În general, putem spune că filozofia îi interesează pe studenți.

16. În ce măsură studenții sunt impregnați de ideile de iraționalism?

Atât iraționalismul, cât și pragmatismul le sunt la fel de necunoscute.

17. Ce beneficii ar trebui să obțină studenții din filozofie? Ce mijloace există pentru a crește acest beneficiu?

Majoritatea cred că filosofia extinde mintea critică, unii vorbesc despre abordarea descoperirii adevărului, alții despre regenerarea morală a omului.

Binet insistă asupra necesității de a reduce munca de memorie și de a crește dezvoltarea judecății.

18. Predarea ta, oricât de nepasională ar fi, influențează formarea credințelor politice și de altă natură a ascultătorilor tăi?

Marea majoritate a profesorilor recunosc influența pe care o are predarea filozofiei asupra convingerilor politice și religioase ale ascultătorilor. Unii s-au abținut să răspundă, alți sceptici spun: „Fără să menționez deloc politică și religie, lucrez la formarea convingerilor politice și religioase.” Filosofia influențează moralitatea și democratizarea ideilor și libertatea discuției religioase Iya.

Despre doi termeni filozofici și clasificare în filosofie.

1. Cum s-a întâmplat ca conceptul de pozitivism să fie introdus în filozofie și această negare a filosofiei să dobândească în ea dreptul de cetățenie?

Nu este aceasta o neînțelegere profundă? La urma urmei, în loc de „pozitivism”, ar fi mai corect să spunem „nihilism”, stând, desigur, din punctul de vedere al filosofiei, și nu păianjeni, considerând filosofia un domeniu independent și nu subordonat științei.

Între timp, filozofii înșiși, fără ezitare, folosesc acest termen, fără să-și dea seama că își impun astfel veto-ul singuri.

Cum s-a putut întâmpla acest lucru și nu este timpul să punem capăt unei iluzii atât de groaznice și profunde?

Gândește-te la ce este filosofia și, în egală măsură, la sensul termenului „pozitivism” și vei înceta să-l mai folosești, vei fi de acord cu mine că este timpul să o înlocuiești cu altceva și să spui „nihilism” în loc de „pozitivism”.

2. De pe vremea lui Kant, metafizica s-a transformat în metapsihologie și doar dintr-o neînțelegere se păstrează acest termen învechit, și nu înlocuit cu unul nou apărut. Cum

De îndată ce centrul de greutate al filosofiei a devenit întrebarea ce se află dincolo de „eu” și nu de lume, metafizica s-a transformat deja în metapsihologie.Din momentul în care a apărut analiza conceptelor de timp, spațiu și cauzalitate, sfârșitul de metafizica a fost pus.

Și acest termen străvechi al lui Andronic din Rodos este încă folosit, indiferent de modul în care domeniul de cercetare s-a schimbat, s-a aprofundat și s-a extins într-o altă direcție, opusă celei la care sugerează acest concept. Nimeni nu își face osteneala să se gândească la asta și să recunoască nevoia de a arunca această rochie veche, care nu este bună pentru un corp nou.

Acest termen este departe de viață, ceva mort, iar când suntem întrebați: „Suntem acum metafizicieni, spunem cumva în mod natural nu”, și asta pentru că suntem de multă vreme metapsihologi.

3. Clasificarea pe care o propun aici nu restrânge această zonă, ci, dimpotrivă, o extinde.

Este după cum urmează: (vezi pagina 186)

Un cuvânt despre filozof și despre filozofie.

În rândul publicului larg există o opinie larg răspândită, sau, aș spune, o prejudecată, că un filozof trebuie să se distingă prin calm și equanimitate în fața vieții, sau mai bine zis, reversul ei. El trebuie să trateze aspectele sale negative cu condescendență sau fără pasiune.

Sunt complet de acord că un filosof este obligat să îndure cu calm bolile și dezastrele naturale, pe care nu este în puterea omului să le combată în dezvoltarea modernă, dar nu voi fi niciodată de acord că un filosof ar trebui să trateze psihologia și etica oamenilor la fel. mod - prostia lor, răutatea, lăcomia pentru bunurile materiale, indiferența față de bunurile spirituale. Nu voi fi niciodată de acord și consider că este dreptul unui filosof să fie indignat, să fie indignat, să se străduiască în viața lui să meargă spre bine și sfidând sau împotriva răului.

Acest lucru este, până la urmă, foarte greu, dar să realizezi un astfel de drept este datoria sacră a celui care crede în bunătate.

Binele și răul nu sunt invenții, nu ficțiuni, apoi soarele și pata de pe el, umbra lui, altfel lumină și întuneric, două principii opuse sau începutul și slăbiciunea lui, negarea, absența.

Dezbaterea despre originea răului va fi o dezbatere eternă.

186

Biblioteca „Runiverse”

FILOZOFIE

curat

psihologie științifică (¿) aplicată
(**) istoria artei și a dreptului
■
psihofizio- teorie regională, predare, predare, pr
logica subconștientului
etica logică

Biblioteca „Runivers”

rație.· psdhol.

(*) etape de ontologie a naturii, filozofie

cosmologie

(♦*) metapsihologie

predare despre timp

doctrina spațiului

doctrina cauzei

Dar atâta timp cât oamenii există, iar împreună cu ei binele și răul sunt inseparabile, vor fi printre ei cei care nu vor trece indiferent pe lângă cei mai buni de pe pământ și, la vederea binelui, se vor bucura, vor înflori și vor începe inevitabil să se îndepărteze. din ea tot ceea ce o împiedică să trăiască. Acești oameni nu sunt capabili să suporte răspândirea întunericului, cu faptul că există stingătoare de lumină, iubitori de întuneric care nu înțeleg sensul a ceea ce este binele.

Așa cum întunericul fizic este cucerit de tehnologie, tot așa întunericul mental și moral lasă loc credinței în bunătate. O astfel de credință este lotul oamenilor care nu suportă întunericul, care decid să lupte și să risipească întunericul! Când există credință, apare energia; Fără credință, lupta pentru adevăr este de neconceput.

Iar cel care s-a născut cu o asemenea iubire nu poate să nu alunge totul întunecat și să se ridice pentru lumină - el rămâne credincios acestei chemări, oricât de multă persecuție ar îndura.

Nu uita că atunci când ești indiferent față de rău, alungi lumina și lași întunericul să se răspândească, totul rău să se dezvolte din ce în ce mai departe.

Nu uita asta și atunci măcar vei înceta să consideri indiferența o virtute și vei aprecia fiecare încercare de luptă și pe toți cei care nu au suportat răul. Veți înțelege adevăratul eroism, singurul care poate fi realizat pe pământ, și războinici purtând o suliță, care scrie în sânge, mărturisind durerea de inimă, severitatea luptei.

Mi se pare clar de ce consider că este o neînțelegere ceea ce publicul larg numește o atitudine filozofică față de oameni și viață. O atitudine de indiferență nu este demnă de prietenii înțelepciunii, iubitorii de bunătate pe pământ.

Acesta este punctul meu de vedere subiectiv.

Să aruncăm acum o scurtă privire asupra istoriei filozofiei și să distingem două categorii de gânditori: unii au intrat în lupta împotriva răului, alții au trecut și nu au considerat o astfel de luptă ca fiind chemarea lor.

Au fost ei pefilozofi sau falși filosofi?

Este îngust să ceri luptă de la toată lumea și nu se poate să nu recunoască drept filozofi pe cei care chiar ei înșiși au făcut răul. Marele Bacon a fost un mituitor, iar primul estorcator, J. J. Rousseau, si-a dezvaluit sufletul vicios in Confesiuni. Dar în acest fel a adus omenirii un beneficiu incomparabil mai mare decât poate cineva care nu a studiat atât de profund și subtil toate secretele viciului.

Platon și Giordano Bruno au luptat împotriva răului, Spinoza și L. Tolstoi au predicat pasivitatea. Caracteristic lui Spinoza este integritatea viziunii sale asupra lumii - a sacrificat amvonul de dragul libertății de a gândi așa cum a dorit. Asigurându-se că nu este nevoie să lupte împotriva răutății, T. a răsturnat tot ceea ce a considerat rău, l-a răsturnat în cuvinte și a trăit. în mijlocul unei mari contradicții, inconsecvență și mâncare și cuvinte.

Și asta a servit la educarea umanității, ca predica lui Rousseau. Chiar așa? Ezit să spun nici da, nici nu, ținând cont de vagul vieții rusești.

Nietzsche este și el plin de contraste, grozave pentru negațiile sale, precum Rousseau și Tolstoi.

Ar trebui un filozof să intre într-o luptă cu viața?

Filosoful este liber, iar viziunea sa asupra lumii nu este supusă niciunei reglementări sau legi. El se supune numai lui însuși și va mărturisi spre ce gravitează sufletul său. Din punct de vedere formal,

drepturile și îndatoririle nu pot exista; sunt cunoscuți de propria lor conștiință, care este mai sensibilă decât orice lege scrisă.

Conform sensului cuvântului grecesc, un filozof este un prieten al înțelepciunii, iubitul ei și nu un înțelept.

Și indiferent câte secole trec, această diferență va rămâne în vigoare, iar filosofia nu va deveni niciodată înțelepciune.

Acum am spune că filozoful este cel care și-a dezvoltat o viziune completă asupra lumii și și-a lămurit singur, pe cât posibil, sensul vieții. El a produs cea mai largă sinteză disponibilă pentru noi, adică a creat, dacă nu un sistem (sunt mult mai puține sisteme decât filozofi), apoi a dezvoltat vederi mai largi și mai profunde, oarecum nefilosofice sau filosofice. Generalizările largi și profunde rămân definiția generală sub care se încadrează cele mai diverse și contradictorii vederi ale filosofilor. Cu cât orizontul este mai larg și cu cât îmbrățișează mai mult viața, cu atât părțile sunt mai bine dezvoltate, cu atât mai meritatoare titlul de filozof este cel care are o astfel de viziune asupra lumii.

Un non-filozof nu este deloc interesat de astfel de vederi, un filosof se limitează la generalizări superficiale, face asta întâmplător și nu consideră scopul vieții să aibă propria sa viziune asupra lumii, ca un filozof.

Valoarea generalizărilor constă în profunzimea și amploarea lor.

Cum se raportează filozofia la științe?

Absența propriei sale zone, asemănătoare cu cele pe care le au „științele”, este o trăsătură a filozofiei. Zona sa este însă nemăsurat mai largă și mai bogată - este ceva propriu, care este creat pe baza metafizicii sau a metapsihologiei, nu are nicio diferență: filosoful este liber și are o alegere largă.

Atât Thales, cât și Bergson au rezumat cunoștințele timpului lor, iar la nivelul fiecăruia dintre ei și-au creat propriile ipoteze: „totul este apă”, „lumea este formată din evoluția creativă, care se produce în impulsuri”.

Filosofii au acum o nouă zonă a supraconștientului, inconștientul după Hartmann, numit subconștient sau subliminal de Myers. Acum 30 de ani, această zonă era privită cu îndoială; Acum ea a dobândit dreptul de cetățenie.

Va mai trece o jumătate de secol și nu se știe în ce direcție se vor dezvolta noi cercetări – dacă psihologia experimentală va deveni învechită sau va apărea aceeași logică, dacă filosofia religiei va continua să înflorească etc.

Filosofia este veșnic vie și tânără: farmecul ei constă în misterul ei, în zborurile sale mereu noi pentru a rezolva întrebările primordiale ale umanității.

Spre un sistem de idealism etic.

Faptul că sunt un reprezentant al idealismului etic mi-a fost anunțat de un om de știință și gânditor talentat, laureat cu Premiul Nobel pentru Filosofie, profesor la Universitatea din Jena Rudolf Aiken, unul dintre puținii filosofi pe care îi cunosc personal.

Dar de unde a luat Aiken asta? Cum a văzut el ceva ce eu însumi nu exprimasem niciodată în această formă și chiar ocolisem întotdeauna cuvântul „idealism?” Acest cuvânt mi-a amintit, în primul rând, de Platon și, în al doilea rând, de Hegel.

Îl consideram pe Platon un străin, oricât de mult l-aș fi iubit și respectat, îl uram pe Hegel din tot sufletul. Mărturisesc sincer incapacitatea mea organică de a-l înțelege pe Hegel – cel puțin, întotdeauna mi s-a părut că filosofia lui este ceva la fel de insurmontabil pentru mine ca geometria. Un joc de cuvinte, care se revarsă din gol în gol, ca întreaga sa viață, dată carierei sale, aceasta este reverență pentru putere

lumea, servilismul și reticența de a-l cunoaște pe strălucitul Schopenhauer – toate acestea nu erau pentru mine.

Schopenhauer este un geniu nu numai în vitalitatea viziunii sale asupra lumii, ci și în tragedia vieții și nerecunoscut aproape până la moarte, crezând în chemarea sa, suferind și mândru, adevăratul erou al dramei vieții umane îmi este drag și drag. .

Și Aristotel?

Viața îi dădea atât fericire, cât și tristețe. A fost întotdeauna într-un fel deosebit de aproape de mine: îl recunosc ca fiind mai strălucit decât Platon și mă înclin în fața complexității filozofiei sale.

Și de aceea mi s-a părut întotdeauna că eu însumi nu am nicio legătură cu idealismul: este prea mult în cer pentru mine. Pe pământ este monismul meu concret, acel sprijin al părții teoretice a filozofiei mele, care mi se părea de neclintit.

M-am inspirat doar de el și am fost animat, așadar, de o ostilitate profundă față de dualism în psihologie. Recunosc dualismul în etică sau doctrina bunătății a lui Platon.

Monismul concret este altfel convingerea că o persoană nu poate fi împărțită în două părți, că o astfel de împărțire este contrară vieții și adevărului. Omul este unul, nu dublu. ■Aceasta este o concepție greșită că există un fel de suflet care trăiește separat de corp și în afară de el - nu există și nu poate exista.

Toate experimentele pe ființe vii dau un astfel de rezultat și este absurd să recunoaștem sufletul la oameni, să-l negăm la maimuțe etc.

Și deodată eu însumi sunt un reprezentant al idealismului și, mai mult, etic?

Dar nu pun idealul pe primul loc atunci când nu îl înțeleg altfel decât în legătură cu viața, când nu separ idealul de realitatea 9?

Și nu trăiesc eu doar în numele binelui, crezând cu fermitate în existența lui — urmărindu-l sau urmându-l? Ce înseamnă asta și ce altceva este lupta împotriva răului?

Doar idealismul permite diferența dintre bine și rău. Da, Platon i-a distins, dar Hegel nu. G. numește rezonabil tot ceea ce este real și din acest motiv confundă binele și răul în panlogismul său.

Din moment ce nu separ idealul de realitate, cred că viața împlinește idealul, atunci nu mă pot abține

1) Prelegeri publice. Despre ideal. M. 1901.

intră într-o luptă, nu chin, desigur, și rareori au satisfacție.

Dar cred profund în bunătate, așa trăiesc și, cred, cum voi muri: totul mă convinge că bunătatea există și, dacă vine cu o dificultate incredibilă, așa ar trebui să fie. Nu poate exista un triumf al binelui pe pământ, dar sunt posibile doar scărcări ale unui astfel de triumf; trebuie să existe neînțelegere, opresiune. Cei mai buni de pe pământ, totul cu adevărat măreț, au pierit în lupta împotriva răului, fără a înțelege ce este binele.

Aceasta este întreaga istorie a omenirii.

Este posibil să expunem sistematic idealismul etic, cel mai înalt sistem?

Urăsc cumva diagramele și nu am chef să-mi exprim gândurile într-o formă artificială, completă. Poate că acesta este parțial oblomovism, parțial conștientizarea că nimeni nu are nevoie de o astfel de expunere în Rusia. Chiar dacă ar fi posibil să se publice un astfel de sistem, acesta s-ar ofili pe fondul indiferenței generale.

La urma urmei, nu există o filozofie rusă și numai această afirmație caracterizează dorința ca ea să nu existe.

Așa a declarat V.S. Solovyov și este repetat după el de cei care transformă filosofii în non-filozofi și traduc acel lucru străin inutil care inevitabil ia locul originalului.

Sugerați Societății filozofice din Sankt Petersburg sau Societății de psihologie din Moscova să publice un sistem rusesc?

Nu sunt Descartes și Leibniz, vă vor spune, să nu vă prezentăm întotdeauna pe cei care aduc ceva nou și, ceea ce este mai fără speranță, vă prezentăm în traduceri analfabete care denaturează originalul și limba rusă, inundate de acele cuvinte străine care traducătorii nu înțeleg.

Limba filozofică rusă ar putea fi frumoasă, limba noastră este atât de bogată și flexibilă.

Dar să mă întorc la idealismul etic.

Cum să o împaci cu monismul?

Există aici un dezacord fundamental, ceva ireconciliabil, care nu poate fi supus sintezei ulterioare?

Recunoscând monismul, trebuie să negi sufletul; recunoscând idealismul, trebuie să-l punem în prim-plan. Deci, este posibil să le combinați?

O astfel de reconciliere se va transforma în dezbatere verbală, ceea ce îmi displace cel mai mult, hegelianismul.

Rezultatul poate fi să ne ridicăm deasupra monismului și să recunoaștem îngustimea sau limitarea lui binecunoscută la limitele pământești.

Este adevărul care este recunoscut ca adevăr pe pământ de neclintit? Viața este plină de acele alte presupuneri că, pe o bază științifică, nu este întregul adevăr și există o cu totul altă viață, necunoscută sau necunoscută nouă, care este de neconceput pe baza unui corp sau a unei persoane.

Da, o persoană este una în timp ce trăiește pe pământ - acest lucru, la urma urmei, poate fi dovedit cu mii de exemple și, în același timp, alte întrebări rămân mereu deschise.

Toată viața este epuizată de această viață a omului pe pământ sau de ceea ce noi, strict vorbind, cunoaștem mai înțeles?

Răspunsul apare inevitabil: nu, nu este epuizat și nu poate fi epuizat.

Întreaga viață nu poate fi concentrată în experiențele pe care tindem să le numim întreaga noastră viață.

Pentru a ajunge la un astfel de răspuns, trebuie doar să privim mai sus, să uităm pământul.

Priviți cerul și realizați - există toată viața pe pământ?

La urma urmei, ca 2. 2 = 4, este evident că nu există. Există această viață și aici este pământul cu îngustimea lui. Orice altceva este larg și de neînțeles.

Ești biruit de gând, cel mai valoros lucru care este pe pământ - nu totul se termină cu pământul, există un univers și în el sunt alte legi, nu morala noastră.

De ce nu admiti existența unor morale complet diferite în univers, astfel încât nici măcar să nu poată fi desemnate printr-un astfel de cuvânt?

La urma urmei, doar lenea noastră, reticența de a ne imagina noul și necunoscutul, ne permite să trăim atât de ferm cu ceea ce cunoaștem acum drept cuvântul viață.

Și acea altă viață, diferită prin amploarea și imensitatea ei?

Când nu pot să-l îmbrățișez, să-i ajung la sfârșit sau să înțeleg eternitatea, este încă lipsit de sens tocmai din acest motiv să o neg.

Cum îmi pot limita neînțelegerea? Și de ce ar trebui să-l limitez?

Nu este mai bine când spun sincer, da, există o altă viață. Nu îi cunoaștem formele; suntem dezgustați să limităm aceste forme și să le recunoaștem ca fiind umane. Toate încercările de a introduce acest lucru

o altă viață în cadrul nostru este cumva copilărească – atât ocultism, cât și spiritualism. Gândind mai profund la viață, cadrul pare a fi un sacrilegiu în raport cu o viață atât de diferită, o încălcare a măreției și intimității ei. Și în acest sens, aceste încercări sunt valoroase și caracterizează, fără îndoială, curiozitatea celor care își găsesc satisfacții în asta.

Este imposibil să negați acest alt lucru sau manifestări care nu sunt susceptibile de știința noastră.

În secolul al XX-lea o astfel de negare este inacceptabilă. Fără îndoială, știința a avansat, iar bazele materialismului și monismului au fost subminate. Sunt de neclintit într-un anumit cadru, dar un alt mare adevăr domnește peste tot.

Nu toată viața este epuizată de această viață sau de viața care a fost studiată. Există încă multă viață necunoscută, necunoscută și fără îndoială.

O persoană nu ar trebui să fie îngustă - scopul său este să-și depășească limitele și să caute.

Cu cât caută mai mult, cu atât este mai demn de a fi regele creației și cu atât mai aproape, pe de altă parte, de faptul că se recunoaște ca un grăunte de nisip în împărăția infinitului, poate etern.

Biblioteca „Runiverse”

Biblioteca „Runiverse”